

НИК ХОРНБИ ЕГА ТИ ЖИВОТЪТ

Превод: Михаил Чаков

chitanka.info

Това е разказ за един мъж, който безкрайно се лута между страха от обвързване и страха от самота. За един мъж, когото животът и жените — заедно и поотделно — постоянно прецакват...

На Вирджиния

ТОГАВА...

Ето в хронологичен ред петте най-силно опустошили душата ми, най-паметни любовни раздели в моя живот за всички времена:

- 1) Алисън Ашуърт
- 2) Пени Хардуик
- 3) Джеки Алън
- 4) Чарли Никълсън
- 5) Сара Кендрю

Това са гаджета, които наистина ме нараниха. Да виждаш името си сред тях, Лора? Предполагам, че ще успееш да се промъкнеш в челната десетка, но място за теб в челната петорка няма. Първите пет места в класацията са запазени за такива унижения и болка, каквито ти си просто неспособна да нанесеш. Думите ми сигурно ти звучат жестоко, отколкото бих искал, но истината е, че двамата с теб сме вече прекалено възрастни, за да се правим един друг нещастни. И това е нещо хубаво, така че не приемай като лична обида неуспеха си да се ласираш в челната петорка. Онези дни на съкрушително страдание са отдавна отминали — и с огромно облекчение казвам „Майната им!“, защото по онова време нещастieto наистина ме поразяваше дълбоко. Сега то просто ме дразни; вече го възприемам като нещо най-обикновено — настинка или липса на пари. Ако наистина си искала да ми съсипеш живота, то е трябвало да се докопаш до мен по-рано.

1. АЛИСЪН АШУЪРТ (1972)

През повечето вечери се шляехме из парка, който беше на една крачка от вкъщи. Живеех в Хертфордшир, а то е все едно да живееш в което и да било английско предградие. *Типично* предградие и *типичен* парк — на три минути път от вкъщи, точно срещу улицата с няколкото магазина (супер, будка за цигари, магазинче за нелицензирана продажба на алкохол и цигари). Наоколо нямаше нищо, което да ти даде географска представа къде точно се намираш. Ако магазините бяха отворени (а те затваряха в пет и половина, в четвъртък — в един следобед, в неделя изобщо не отваряха), то би могъл да си вземеш местния вестник от будката за вестници, но дори това едва ли би ти помогнало кой знае колко да се ориентираш къде си.

Бяхме дванайсет-тринайсетгодишни, току-що открили понятието ирония — или поне това, за което по-късно научих, че му се вика ирония: позволявахме си да се качваме на люлките и на въртележката и да играем на разните му там оставени да ръждясват детски съоръжения единствено, ако съзнателно успеехме да си придадем вид на иронично безразличие. Тоест или го правехме, като се преструвахме на небрежно разсеяни (обикновено прибъгвахме до подсвиркване с неопределено зареян поглед, до уж оживено бърбене или до безсмислено подхвърляне по съоръженията на цигарени фасове и кибритени кутии), или под формата на флирт с опасността (скачахме от люлките, когато ги бяхме засилили възможно най-високо; или от въртележката, след като я бяхме завъртели с бясна скорост; или висяхме от ръба на гондолата, когато беше в почти вертикална позиция). Неизвестно защо вече смятахме, че ни е позволено да играем само ако можем по някакъв начин да докажем, че подобни детински забавления крият потенциала да ни пръснат мозъка.

Що се отнася до момичетата обаче, всяка ирония ни беше чужда. Просто не бяхме имали достатъчно време, за да си изградим подобно отношение към тях. До един момент те просто не съществуваха — или поне не представляваха никакъв интерес за нас — но от следващия миг нямаше как да не ги забележи човек, накъдето и да погледнеш, те бяха

навсякъде. В един момент ти се иска да пернеш някое момиче по главата, защото ти е сестра или е сестра на твой приятел, а само миг по-късно ти се иска да го... всъщност, не знаехме какво точно ни се иска да направим с него, но то беше нещо... НЕЩО. Почти за нула време всички тези нечии сестри (а за нас друг вид момичета нямаше, все още нямаше) станаха интересни, дори *смущаващи*.

Но всъщност какво толкова се беше променило в нас, момчетата? Какво бе станало по-различно от онова, което си имахме и преди? Пискливи мутиращи гласове, но те всъщност не ни вършеха кой знае колко работа — пискливият мутиращ глас те прави някак нелеп и смешен, а не неустойимо привлекателен. А пък появата на полово окосмяване бе съкровена тайна — нещо строго лично, притаено между нас и слиповете ни — и щяха да минат години преди някоя представителка на другия пол лично да се увери, че то наистина е там, където му е мястото. От своя страна момчетата вече имаха съвсем очевидно напъпили гърди, както и съпътстваща този факт по-различна походка, при която скръстените ръце едновременно и прикриваха, и привличаха вниманието към новите им придобивки. А едновременно с това се появиха гримът и парфюмите. И макар че те бяха неизменно евтини и използвани неопитно, понякога дори комично, това беше все пак един доста ужасяващ сигнал, че ние някак изоставаме от развоя на нещата; че всичко става без наше участие, един вид зад гърба ни...

Започнах да излизам с едно от момчетата... не, този израз не е точен, защото аз всъщност изобщо нямах думата при взимането на това решение. Но същевременно не бих могъл да кажа и че тя започна да излиза с мен. Проблемът е, че изразът „излизам с“ предполага някаква съвместност и равенство. Докато в действителност стана така, че една вечер сестрата на Дейвид Ашуърт, Алисън, се отлепи от момичешката групичка, която киснеше на пейките срещу гондолата, където пък беше нашият момчешки сборен пункт, и просто си ме присвои, гушна ме под мишница и ме отведе.

Вече не мога да си спомня как точно го направи. Дори не мисля, че тогава изобщо съм осъзнавал какво става, защото си спомням, че някъде по средата на нашата първа целувка — на *моята* първа целувка, — се почувствах тотално сащисан, напълно объркан и абсолютно неспособен да си обясня как аз и Алисън Ашуърт така бързо и неочаквано станахме толкова интимни. Дори не бях много

сигурен как тъй изведнъж се озовах откъм нейната страна на люлките, далеч от брат й, от Марк Годфри и от останалите момчета; нито пък как стана така, че тя се отдели от нейната групичка приятелки; нито защо вдигна лицето си към моето, не знам и как разбрах, че от мен се очаква да залепя устата си върху нейната. Цялата случка противоречи на каквото и да било рационално обяснение. Но всичко това наистина се случи, а после се повтори и на следващата вечер, както и на следващата.

Какво си въобразявах, че правя? Тя какво си въобразяваше, че прави? В днешно време, когато по същия начин ми се прииска да целуна някое момиче така, по устата, с език и тъй нататък, то е защото ми се ще да изживея с него още много други неща: секс, кино в петък вечер, задушевна компания и разговори, мрежа от близки роднини и приятели, аспири и чай, донесени ми в леглото, когато съм болен, човек, с когото да слушаме заедно моите плочи и компактдискове, може би момченце на име Джек и момиченце на име Холи или Мейзи (все още не съм решил окончателно кое от тези две имена да предпочета). Нищо подобно не исках от Алисън Ашуърт. Не исках деца, защото ние самите бяхме още деца; не исках и кино в петък вечер, защото и без това ходехме на кино в събота сутринта; не исках и аспири и чай в леглото, защото мама ми ги носеше; не исках дори секс, особено пък не и секс — опази, боже! — защото по онова време, в началото на седемдесетте, на секса се гледаше като на някакво най-гнусно и ужасяващо изживяване.

Но какво в такъв случай означаваше тази целувка? Истината е, че за нас тя не криеше абсолютно никакво значение, просто двамата с Алисън се бяхме залутали в мрака на неведението. Целувката ни бе резултат от известна доза желание за подражание (хора, които докъм 1972-а вече бях виждал да се целуват: Джеймс Бонд, Саймън Темплър, Наполеон Соло, Барбара Уинзор и Сид Джеймс или може би Джим Дейл, Елзи Танър, Омар Шариф и Джули Кристи, Елвис и много други черни и бели кинозвезди от филмите, които майка ми обичаше да гледа — макар че когато се целуваха, те, за разлика от нас, никога не си сблъскваха носовете и не си въртяха главите като смахнати ту в една, ту в друга посока); от известна доза хормонална тирания; а също и от доза напрегнато желание да не изоставаме от връстниците си (Кевин Банистър и Елизабет Барнс „го правеха“ вече от две-три седмици); а до

голяма степен и поради обзелата ни на момента сляпа паника... Накратко, целувката ни не беше резултат на осъзнато действие; при нея нямаше сексуална страст, нито дори удоволствие; физически не изпитвахме нищо по-особено, освен една непозната ни дотогава и умерено приятна топлинка някъде дълбоко в слабините. Бяхме като малки животинчета — което съвсем не означава, че към края на седмицата вече сме си разкъсвали дрехите, а просто че, образно казано, бяхме започнали да се душим взаимно под опашките и че не намирахме миризмата на другия чак толкова отвратителна и отблъскваща.

Но чуй какво стана по-нататък, Лора. Когато на четвъртата вечер от нашата „връзка“ отидох в парка, видях Алисън да седи на пейката, прегърнала през кръста Кевин Банистър, а от Елизабет Барнс нямаше и помен наоколо. Абсолютно никой — нито Алисън, нито Кевин, нито аз, нито все още непосветените сексуално бавноразвиващи се, които висяха по гондолата — не каза каквото и да било. Бях като поразен от гръм, изчервих се и внезапно забравих как да вървя, без да имам мъчителното усещане за непохватността на всяка отделна част от тялото ми. Какво да направя? Къде да отида? Не исках да се започват разпразии, не исках да оставам там — не и с тях двамата — не исках да се прибирам вкъщи. Ето защо насочих вниманието си изцяло върху многозначително празните опаковки от презервативи, които очертаваха разграничителната линия между териториите на момчетата и на момичетата, и без да поглеждам напред, назад или встрани, тръгнах обратно към скупчилите се на гондолата момчетии без гаджета. Посред пътя си към тази доскоро привична за мен групичка, направих едно-единствено необмислено и погрешно движение: спрях и си погледнах часовника, макар и да ме убиеш, до ден днешен да не знам какво точно се опитвах да внуша с този жест и кого точно се опитвах да заблудя. Кое е това време от денонощието, което би накарало едно тринайсетгодишно момче да обърне гръб на някое гадже и да поеме към детската площадка — с изпотени от притеснение длани, с разтуптяно от унижение сърце и отчаяно опитвайки се да не заплаче. Определено не и четири следобед, в края на септември.

Измугтих една цигара от Марк Годфри и седнах самотно върху въртележката.

— Курва — изсъска братът на Алисън, Дейвид, и аз благодарно му се усмигнах.

И това бе всичко. Къде сбърках? Първа вечер — парк, цигара, натискане. Втора вечер — същото. Трета вечер — същото. Четвъртата вечер — зарязан. Е, да. Може би е трябвало да се усетя овреме. Може би съм си го търсил. След втората еднообразна вечер е трябвало да си дам сметка, че не правим нищо по-различно от предишната и че съм оставил нещата така да загният, че тя да си потърси някои друг, по-отворен. Но пък тя би могла да се опита да ми каже! Да ми отпусне още ден-два да оправя нещата!

Връзката ми с Алисън продължи шест часа (двучасовата дупка между края на часовете в училище и началото на новините по телевизията — докогато всички трябваше да сме се прибрали по домовете си — умножено по три). Едва ли би могло да се каже, че това време ми е било достатъчно, за да свикна с присъствието ѝ до такава степен, та да не знам какво да правя сам, без нея. Всъщност вече дори не си спомням нищо по-конкретно за Алисън. Дали беше с дълга черна коса? Възможно е. Нисичка? Определено по-ниска от мен. С дръпнати, почти ориенталски очи и матова кожа? Може да е изглеждала точно така, но също така е възможно да си спомням и някоя друга. Това всъщност няма никакво значение.

Ако правех списък на гаджетата, заради които съм страдал най-много, а не просто на първите пет по хронологичен ред, то без колебание бих поставил Алисън на челното второ място. Ще ми се да можех да кажа, че с течение на времето нещата са се променили; че взаимоотношенията ми с гаджетата са станали по-изтънчени; че те вече са били по-малко жестоки към мен; че съм станал по-дебелокож, с по-изострени реакции, с по-развити инстинкти. Но истината е, че във всичко, което ми се случваше от тогава насетне, винаги имаше по нещичко от онази четвърта вечер с Алисън, а всичките ми следващи любовни истории май бяха като някаква изкривена версия на това мое първо романтично изживяване. Разбира се, впоследствие никога повече не ми се е налагало да изминавам същия дълъг път като онзи до въртележката, нито пък ушите ми са горели от точно такова яростно унижение, както тогава, и никога друг път не е трябвало да броя така съсредоточено празните пакети от презервативи, за да избегна подигравателните погледи и потока от сълзи... Не по същия начин, не

точно така, не и толкова унижително. Просто съм се чувствал по същия начин. Понякога.

2. ПЕНИ ХАРДУИК (1973)

Пени Хардуик беше добро и мило момиче и днес вече съм изцяло „за“ добрите и мили момичета, макар навремето да не бях чак толкова убеден в тяхната стойност. Тя имаше добра майка и добър баща; мила къща с градина, и мило дърво в нея, и езерце с мили декоративни рибки; имаше и прическа на добро и мило момиче (беше руса и носеше косата си подстригана до под ушите, някак чисто, спретнато и прилично, като на ученичка капитан на момичешкия спортен отбор); имаше добри, засмени очи и мила по-малка сестра, която ми отваряше с учтива усмивка вратата и не се мотаеше в краката ни, когато не искахме да е наоколо. Пени беше добре възпитана — майка ми я обожаваше — и винаги изкарваше добри оценки. Накратко, беше добро и мило момиче, а записите, които слушаше, бяха само на петимата ѝ любими изпълнители — Карли Саймън, Карол Кинг, Джеймс Тейлър, Кат Стивънс и Елтън Джон. Хората я харесваха. Тя всъщност беше толкова мило и добро момиче, че изобщо не ми даваше да сложа ръка върху сутиена ѝ, камо ли пък да бръкна в него, така че скъсах с нея, макар естествено да не ѝ казах защо. Пени плачеше, а аз я мразех, защото сълзите ѝ ме караха да се чувствам лош.

Мога да си представа що за човек е сега Пени Хардуик — добър и мил човек. Знам, че е завършила колеж, при това с висок успех, и че си е намерила работа като радиопродуцент в БиБиСи. Предполагам, че е умна и отговорна, понякога може би малко прекалено сериозна, а също и че е амбициозна, но не и по начин, от който ти се повдига. Още докато ходехме, проявяваше тези черти на личността си и ако се бяхме срещнали на някой по-късен етап от живота ми, вероятно бих намерил тези нейни добродетели за привлекателни. Но навремето изобщо не се интересувах от човешки качества, а само от женски цици, ето защо Пени не беше за мен.

Ще ми се да можех да кажа, че двамата сме водили дълги, интересни разговори и че сме запазили истинско приятелство през всичките ни тийнейджърски години — тя имаше данни да бъде прекрасен приятел — но не съм убеден, че двамата с нея изобщо

някога сме разговаряли истински. Ходехме на кино, по купони и дискотеки и се боричкахме. Боричкахме се в нейната стая и в моята стая, във всекидневната на тяхната къща и във всекидневната на нашата къща, в различни стаи и всекидневни по разни купони, а през лятото се боричкахме по тревата — къде ли не. В центъра на всичките ни боричкания беше все един и същ, стар като света въпрос. Понякога така ми писваше да се опитвам да се докопам до гърдите ѝ под сутиена, че се опитвах да я пипна между краката — жест, който сам по себе си бе зареден с иронична самопародия: беше все едно да помолиш някого да ти даде пет кинта назаем, а като ти откаже, да поискаш петдесетачка.

Ето въпросите, които момчетата си задаваха едно на друго в моето училище (където учехме само момчета): „Дава ли ти?“, „Пуска ли ти?“, „Колко ти пуска?“ и т.н. Понякога въпросите бяха подигравателни и предполагаха отговора „Не“: „Не ти пуска, а?“, „Даже и до цица не се докопваш, а?“. От друга страна момичетата трябваше да използват страдателен залог. Пени използваше думата „обладана“. „Още ми е рано да бъда обладана“, обясняваше ми тя търпеливо, но май и с лека нотка на съжаление (сякаш бе убедена, че все някой ден — Но не и днес! — ще ѝ се наложи да отстъпи, а когато това стане, то определено няма да ѝ хареса), докато отместваше ръката ми от гърдите си за стохилияден път. Нападение и защита, нахлуване и отпор... Сякаш за всеки от нас женските гърди представляваха малки късчета лична собственост, които другият пол бе отнел или искаше да отнеме незаконно — всеки смяташе, че те му принадлежат по право и се бореше да ги има само за себе си.

За щастие обаче, във вражеския лагер имаше и предатели, нещо като прословутата пета колона. Някои момчета познаваха други момчета, чиито приятелки им „пускаха“ да правят с тях каквото си искат. Говореше се, че понякога тези момчета дори сътрудничели дейно на момчетата. Разбира се, навремето беше немислимо дори да си помисли човек за момиче, паднало толкова ниско, че да поразхлаби, да поотдръпне встрани, камо ли пък да свали доброволно бельото си. Такава форма на сътрудничество би била вече прекалена. Според нашите тогавашни разбирания, дейното сътрудничество на онези „дашни“ момчета се изразяваше в това да се понаместват така, че да осигуряват и да насърчават достъпа до „крепостта“. „Глътва си корема

и тъй натагък,“ отбелязваше одобрително Клайв Стивинс за гаджето на брат си. На мен ми отне почти година, докато най-сетне разбера важността на тази маневра. Нищо чудно, че още помня името на първата си коремогълтачка (Джудит); част от мен и до ден днешен иска пак да се срещнем.

Ако човек надникне в което и да е женско списание, ще види отново и отново да се повтаря едно и също оплакване: мъжете — някогашните момченца отпреди десет, двацет или трийсет години — не струват нищо в леглото. Не се интересуват от „предварителна любовна игра“; нямат желание да стимулират ерогенните зони на жената; в секса са егоистични, алчни, небрежни, груби. Но жените обикновено не схващат ироничността на тези свои оплаквания. Та нали навремето единственото, което ние, момчетата, искахме, бяха именно предварителни любовни игри, а момичетата не се интересуваха от тях. Те не желяеха да бъдат докосвани, галени, стимулирани, възбуджани. Дори нещо повече, в случай че все пак се опитвахме да го правим, обикновено ни отблъскваха с юмруци и ругатни. Ами тогава не е никак чудно, че не ни бива много-много в тази област. Всички ние, мъжете, изкарваме по две-три, че и повече, дълги години на формиране и затвърждаване на известни навици, като през цялото това време по доста груб и агресивен начин непрекъснато ни се набива в главите да не си и помисляме дори за подобни игрички. През периода от четиринайсет до двацет и четири годишна възраст любовните игри се превръщат от нещо, което момчетата искат, а момичетата — не, в нещо, което жените желаят, а мъжете избягват да правят. (Поне така става обикновено. Лично аз обичам любовните игри — най-вече, защото времето, когато се стремях единствено към физически допир и ласки, е прясно в съзнанието ми.) По мое мнение, възможно най-добрата двойка е типичната жена от списание „Космополитън“ и типичното четиринайсетгодишно момче.

Ако навремето някой ме беше попитал защо съм толкова адски обсебен от желанието да сграбча част от гръдния кош на Пени Хардуик, надали щях да знам какво да отговоря. И ако някой беше попитал Пени защо е толкова адски обсебена от стремежа да ме спре, уверен съм, че и тя също щеше да започне да заеква неуверено. Какво толкова исках да получа? Та нали в края на краищата не очаквах нищо

по-съществено от нея. И защо тя тогава не искаше да ѝ бъдат стимулирани ерогенните зони? И представа си нямам. Единственото, което знам е, че ако иска, човек би могъл да открие отговорите на какви ли не сложни психологически въпроси, скрити дълбоко в раздираното от бойни стълкновения междуцарствие от появата на първото полово окосмяване до първия използван презерватив.

Така или иначе, в действителност може би аз не съм искал чак толкова да пъхна ръка в сутиена на Пени, колкото съм си въобразявал, че искам. По-вероятно е някои от връстниците ми да са искали да го направя дори повече от мен самия. След неколкomesечни боричкания с Пени по канапета из целия град, цялата работа просто ми писна. Признах на приятел (крайно неразумна постъпка, както осъзнах впоследствие), че не стигам доникъде с Пени, а приятелят ми казал на други приятели и така станах обект на доста жесток и обиден присмех. Направих един последен опит с Пени — в моята стая, докато родителите ми бяха отишли в дома на културата да гледат някаква постановка на местната любителска театрална труппа. Приложих физическа сила — достатъчна, за да отвори и да ужаси някоя вече пораснала жена — но пак не стигнах доникъде, след което изпратих Пени до тях, като през целия път и дума не обелихме.

При следващата ни среща се държах сдържано и хладно с нея, а когато, преди да се разделим, тя понечи да ме целуне, аз се отдръпнах рязко. „Какъв е смисълът? — попитах я студено. — Това никога доникъде не води.“ А когато на другата вечер тя ме попита дали искам да се виждаме и занапред, аз извърнах поглед и замълчах навъсено. Бяхме ходили три месеца, което на нашата възраст беше равнозначно на почти стабилна връзка. (Дори родителите ни вече се бяха срещали. И се бяха харесали.) Тогава Пени се разплака, а аз я възненавидях, защото сълзите ѝ ме караха да се чувствам гузно, което пък ме подтикна да скъсам с нея.

Започнах да излизам с Ким, за която със сигурност знаех, че вече е била подложена на инвазия и затова предполагах (съвършено правилно, както се оказа впоследствие) нямаше да има нищо против да допусне повторно нахлуване в съкровения ѝ територии. Пени започна да излиза с Крис Томсън от моя клас — момче, което бе имало повече гаджета от всички нас, взети заедно. Бях нагазил в непознати води, а и

тя също. Една сутрин, може би три седмици след последното ми спречкване с Пени, Томсън нахлу в класната ни стая:

— Ей, Флеминг, запек такъв. Познай коя ръбих снощи?

Досетих се и всичко започна да се върти пред очите ми.

— За три месеца ти дори до цица не се докопа, а аз я шибах още първата седмица! — триумфално завърши той.

Повярвах му. Всички знаехме, че той винаги получава това, което иска, без значение от кого. Бях унижен, смазан и надигран. Чувствах се глупав, незначителен и доста, доста по-малък от този противен, едър, нагъл и хаплив тъпанар. Не би трябвало да ме засяга чак толкова. Що се отнася до долната част на тялото, Томсън нямаше конкуренция в категорията си, пък и в нашия VIII „Б“ клас имаше предостатъчно дребни избалъчени шматки, които дори не бяха и прегръщали момиче. На тях дори моето положение, колкото и невзрачно да беше, вероятно им е изглеждало безкрайно изискано и достойно за завиждане. Така че акциите ми определено не бяха паднали чак толкова. И все пак, не можех да разбера какво точно е станало. На какво се дължеше тази рязка промяна в Пени? Как така Пени изведнъж се беше превърнала от момиче, отблъскващо категорично всякакви по-активни набези, в момиче, готово да прави всичко, що има да се прави? Може би беше по-добре да не се замислям прекалено много над този въпрос. Не исках да съжалявам никой друг, освен себе си.

Сигурен съм, че с Пени всичко е наред, както знам, че и от мен излезе все пак що-годе свестен човек, а подозирам, че дори Крис Томсън не е станал най-големият злодей на света. Или поне ми е трудно да си представя как нахлува на работното си място — банката, застрахователния институт или автомобилната изложбена зала — тръсва дипломатическото си куфарче на бюрото и като се хили подигравателно, оповестява на колегите си, че е „ръбил“ съпругата на някой от тях. (Макар че хич не ми е трудно да си го представя как ръби съпруги. Дори още навремето изглеждаше като съпругоръбач.) Но все пак е добре онези жени, които не одобряват мъжете — а наистина има предостатъчно мъже, които не заслужават одобрение — да си спомнят от къде сме тръгнали и колко дълъг път ни се е наложило да изминем.

3. ДЖЕКИ АЛЪН (1975)

Джеки Алън беше гаджетото на приятеля ми Фил, от когото аз я свих — бавно, търпеливо, в разстояние на няколко месеца. Не беше никак лесно. Беше свързано с доста време, упоритост и измама. Фил и Джеки започнаха да ходят горе-долу по същото време, когато и ние с Пени, с тази разлика, че те продължаваха, и продължаваха, и продължаваха да излизат все заедно: и през лигавия, хормонален девети клас, и през целия десети клас, обсебен от мисли за „края на света“, породени от грозящите ни матури, та чак до псевдозрелостта на единайсети клас. Фил и Джеки бяха нашата „златна двойка“, нашите Пол Макартни и Линда, нашите Пол Нюман и Джоан Уудуърд — те бяха нашето живо доказателство, че в един обезверен, непостоянен свят е възможно човек да остарее, или поне да стане по-възрастен, без да е наложително през няколко седмици да изживява драстични раздели и промени.

Не съм много сигурен защо исках да преоба отношенията им. С постъпката си засегнах не само тях, но и всеки мой връстник, който изпитваше душевна нужда от това те двамата да пребъдат заедно. Нали знаете, то е нещо като да видиш фланелките в магазина за дрехи, които са така хармонично подредени по цвят, че просто те изкушават да си купиш някоя от тях. После обаче, когато си я занесеш вкъщи, тя никога не изглежда същата като на рафта. Едва тогава ти светва със закъснение, че е изглеждала толкова красива и примамлива само защото е била хармонично съчетана с останалите. Ами, нещо такова се получи и при мен. Надявах се, че като почна да ходя с Джеки, ще успея да прихвана нещичко от излъчващото се от нея благородство на зряла и достойна за уважение жена. Но впоследствие естествено се оказа, че когато е без Фил, тя не притежава нищо подобно. (Ако наистина съм търсел подобно благородство, то може би е трябвало да намеря начин да „ходя“ и с двамата едновременно — но такъв номер е трудно осъществим дори при възрастните хора, а когато си на седемнайсет, подобно нещо е достатъчно основателна причина да бъдеш пребит с камъни до смърт.)

И така, по едно време Фил се хвана да работи всяка събота в един бутик за мъжка конфекция и тогава аз направих своя ход. Тези от нас, които не работеха или подобно на мен работеха след училище, но не и през почивните дни, редовно се събирахме в събота следобед, за да се мотаем заедно нагоре-надолу по главната улица. Обикновено потрошавахме твърде много време и твърде много пари в магазина за грамофонни плочи на „Харлекин рекърдс“, а също и за да се „поглезим“ (израз, прихванат неусетно от следвоенната, породена от недоимъка, лексика на нашите майки) с филтър кафе, което смятахме за последен вик на изтънчената френска мода. Понякога ходехме заедно да навестим Фил; случваше се и да го карам да ми купува разни неща от бутика, като се възползвах от правото му като член от персонала да ги плаща с намаление. Това обаче изобщо не ми пречеше да чукам гаджето му зад гърба му.

Благодарение на Алисън и Пени вече бях научил, че човек се чувства нещастен, когато скъсва с гадже. Но все още не знаех, че свързването с гадже също може да те накара да се чувстваш точно толкова нещастен. И все пак, Джеки и аз бяхме нещастни по един особено вълнуващ, някак „възрастен“ начин. Срецахме се тайно, тайно си говорехме по телефона, тайно правехме секс, тайно се питахме „Какво ще правим?“ и непрекъснато си говорехме тайно колко ще е хубаво да можем вече да не правим всички тези неща тайно. Никога не си задавах въпроса дали това, което имаше между нас, беше истинско или не. Просто нямаше време.

Опитвах се да не допринасям допълнително за тегобите на Фил — и без това се чувствах достатъчно зле поради факта, че чукам гаджето му, пък и изобщо. Но скоро вече нямаше начин да избягвам подобни усложнения, защото, когато Джеки изразяваше съмнения относно връзката им, на мен ми се налагате да се отнасям нежно и внимателно към чувствата ѝ на недоволство и тих ропот — така, както човек се грижи за малки, болнави котенца — които обаче постепенно заякнаха и се превърнаха в здрави, непоколебими убеждения на гняв и неприязън и започнаха, когато им скимне, да се промъкват и измъкват от разговорите ни — точно както вече порасналите котета се мушат насам-натам през техните котешки вратички.

И така, една вечер, на някакъв купон, видях Фил и Джеки да седят сгушени в ъгъла. Той изглеждаше потресен, блед като платно и

почти разплакан. Малко след това Фил си тръгна, а на другата сутрин Джеки ми се обади и ме попита дали искам да излезем да се поразходим. После вече не правехме нищо тайно и цялата ни връзка продължи три седмици, след което скъсахме.

Знам, Лора, ти сигурно би казала, че това е инфантилно. И че е глупаво да сравнявам тогавашните Роб и Джеки със сегашните Роб и Лора, които са в средата на трийсетте си години, с установен начин на живот и живеят заедно. Би казала, че в края на краищата пълнолетната изневеря е винаги нещо далеч по-лошо от тийнейджърската изневеря. И би сбъркала. Оттогава насетне на няколко пъти ми се е случвало да бъда част от любовен триъгълник, но онзи, първият, беше най-острогълен. Фил вече не ми говореше, съботната ни тумба също не искаше да има нещо общо с мен и с Джеки. Майката на Фил се обади на моята майка. За период от няколко седмици училището беше едно ужасно място, изпълнено с враждебно отношение.

Направи едно сравнение с това, което би последвало днес, ако сплескам нещата по подобен начин — мога да сменя обичайните си кръчми и клубове с други; мога да включа телефонния си секретар, ако не искам да се чувам с никого; мога да излизам повече или да си стоя къщи повече; да преориентирам социалния си компас и да си създам нов кръг от приятели (впрочем, това дори не е наложително, защото моите приятели никога не са и нейни приятели, която и да е тя); мога да прекратя всякакви контакти с родителите ми, когато не одобряват поведението ми. Навремето обаче подобна анонимност бе невъзможна. Налагаше се да си налягаш парцалите и да си теглиш последствията, колкото и лоши да бяха.

Най-много ме смущаваше обаче усещането за хладно разочарование, което ме обзе, когато Джеки ми се обади в онази неделна сутрин. Просто не разбирах това чувство. В продължение на месеци бях кроил как да постигна това завоевание, а когато моментът на нейната капитулация най-сетне настъпи, не усещах нищо — даже и по-малко от нищото. Повече от явно беше, че не мога да споделя това мое усещане с Джеки, но от друга страна пък бях и напълно неспособен да й засвидетелствам онзи ентузиазъм, от който усещах, че се нуждае, ето защо реших да си татуирам името ѝ върху дясната си ръка.

Де да знам. Белязването за цял живот ми изглеждаше далеч по-лесно от това да кажа на Джеки, че всичко е било една гротескна грешка, че просто съм оплескал всичко. Следвайки някаква изкривена логика, реших, че като ѝ покажа татуировката, няма да ми се налага да се напъвам да търся думи, които просто не бях в състояние да изрека. Нека поясня, че никога не съм бил от онези типове, които си падат по татуировки. Не съм, пък и никога не съм бил и от типа на декадентите с девиз „само рок’н’рол, пържете се всички в ада“, нито от типа мускулести тъпоумни и здравеняци с бирени шкембета. Но по времето, когато бях ученик, се ширеше катастрофална мода на татуировките и аз лично познавам неколцина мъже — счетоводители, учители, мениджъри на персонала и компютърни програмисти — които и днес, на около трийсет и пет годишна възраст, си влачат ужасяващи послания от онази ера, обгорели налудничави съкращения в плътта им (примерно СЪМСУЖ-СУ за „Съюз на мъжете срещу жените — Стреляй, за да убиеш“; или ПИСИМ-ИИТЕСАМ за „Повярвай и си мъртъв — Излъжи и те са мъртви“).

Смятах просто да си направя едно дискретно „Д©Р“ върху горната част на ръката, но Виктор — татуировчикът нямаше никакво намерение да остави нещата неразнищени докрай.

— Тя коя буква е? „Д“ или „Р“?

— „Д“

— И откога движиш с тая мацка „Д“?

Царящата в ателието за татуировки мъжкарска агресивност ме плашеше — останалите клиенти (а те всички бяха твърди титуляри в отбора на мускулестите тъпоумни здравеняци с бирени шкембета и явно смятаха присъствието ми сред тях за невъобразимо забавно), голите жени по стените, зловещите образци на предлаганите услуги, повечето от които бяха стратегически разположени по ръцете на Виктор, дори прозиращото в тона и думите му обидно отношение към мен — всичко ми вдъхваше опасения.

— От достатъчно дълго време.

— Дали е достатъчно ще кажа аз, не ти.

Стори ми се, че подходът му към клиентите е доста странен, но реших да премълча и да споделя наблюдението си някой друг път.

— От два-три месеца.

— И ще се жениш за нея, така ли? Или си направил белята?

— Не. Никое от двете.

— Значи само ходите? И не си се вързал по никой начин?

— Не.

— А как се запознахте?

— Ходеше с един мой приятел.

— Така значи. И кога скъсаха?

— В събота.

— В събота! — Виктор се изсмя с звук на оттичащ се канал. — Я се разкарай! Хич ни ми се ще после майка ти да идва да ми мрънка. 'Айде чупката оттука.

Чупих се оттам.

Виктор, разбира се, беше надушил ситуацията съвършено точно и всъщност постъпи много приятелски. И когато по-късно бях наранен, имах желание да го посетя. Защото в рамките на десетина секунди той би могъл да ми каже дали някое момиче заслужава татуировка или не. И така, Фил и Джеки възторжено и сърцераздирателно се събраха отново, но за мен нещата не се върнаха към нормалното си състояние. Някои от момичетата в нейното училище и някои от момчетата в моето предположиха, че Джеки просто ме е използвала, за да може да преустрои връзката си с Фил. В резултат на всичко това обаче нашите съботни следобеди се промениха завинаги, защото никога повече не изпитахме възхищение към хората с дълготрайни връзки. Отнасяхме се със сарказъм към тях, пък даже и те се отнасяха със сарказъм към себе си. Само за няколко седмици псевдо-брачният статут се превърна от обект на завист в обект на презрение. Бяхме на седемнайсет години, а вече започвахме да ставаме точно толкова озлобени и неромантични, колкото и родителите ни.

Е, виждаш ли, Лора? Ако и при нас се получи нещо такова, ти просто няма да можеш да промениш живота ми завинаги така, както го преобърна Джеки. Защото и ти, и аз вече сме изживявали подобни ситуации прекалено много пъти, така че ако това отново ни сполети, всеки от нас двамата просто ще се върне при приятелите си, в обичайните си кръжми и към предишния си живот и това ще е всичко — а по всяка вероятност никой няма дори да забележи какво е станало.

4. ЧАРЛИ НИКЪЛСЪН (1977–1979)

Запознах се с Чарли в колежа по нови технологии. Аз карах курс по медийни изкуства, а тя учеше дизайн. Когато за пръв път я зърнах, разбрах че е точно такъв тип момиче, каквото винаги съм мечтал да срещна, откакто съм стигнал възрастта, когато момчето започва да мисли за запознанства с момичета. Беше висока, с късо подстригана руса коса и изглеждаше различна, вълнуваща и екзотична. (Дори спомена, че някакви нейни приятели били приятели на хора, които пък учили в колежа „Сейнт Мартин“ с приятели на Джони Ротен, но така и не ме запозна с тях.) Дори името ѝ ми изглеждаше вълнуващо, различно и екзотично, защото до този момент бях живял в свят, в който момичетата имаха момичешки, а не момчешки имена и при това не особено интересни. Обичаше да говори, така че не ми се налагаше да се чудя как да запълвам онези дълги, мъчителни моменти на мълчание, май типични за общуването ми с момичетата, с които излизах по онова време. А когато приказваше, говореше все за интересни неща — за нейния курс, за моя курс, за музика, за филми, за книги, за политика...

И ме харесваше. Тя харесваше *мен*. Тя ме харесваше. Тя ме харесваше. Или поне си мислех, че ме харесва. *Мислех си*, че ме харесва. Мислех си, че *тя* ме харесва. И т.н. Никога не съм бил абсолютно уверен какво точно харесват момичетата в мен, но съвсем сигурно знам, че горещото възхищение помага (дори аз съм наясно колко е трудно да устоиш на някого, който те намира за неустоим). Е, аз определено бях горещ. Не се натрапвах като някой лепкав досадник — добре де, поне не и в първите стадии на връзката. Не злоупотребявах с благоразположението на момичето — не и докато все още имаше благоразположение, с което би могло да се злоупотреби. Но пък бях мил и искрен, и внимателен, и тактичен, и всеотдаен, и помнех неща, които бяха важни за нея, и ѝ казвах, че е красива, и ѝ правех малки подаръчета, обикновено свързани с някой наш предишен разговор. Всичко това ми идваше отвътре, естествено, не се насилвах, нито пък го правех с користна цел. Беше ми лесно да помня неща, свързани с нея, защото просто не можех да мисля за нищо друго. За

мен тя наистина беше невероятно красива, просто, не можех да се въздържа да не ѝ правя малки подаръчета и не ми се налагаше да имитирам привързаност. Не ми костваше никакви усилия да го правя. И затова, когато веднъж една от приятелките на Чарли, Кейт, направи очарователното изказване, че мечтае да си намери някой като мен, бях изненадан и силно развълнуван. Развълнуван, защото Чарли го чу, което можеше да ми бъде само от полза, но пък и изненадан, защото всичко, което правех, бе продиктувано единствено от личен интерес. А ето че това изглежда беше напълно достатъчно, за да ме прави привлекателен и желан. Откачена работа.

Както и да е. Едно е сигурно обаче: след като се преместих в Лондон, някак си започнах по-лесно да се харесам на момичетата. В родния ми град повечето хора ме знаеха от малък, познаваха родителите ми или пък някой друг, който ме знаеше от малък, и тази заплетена мрежа от познанства ме караше непрекъснато да страдам от някакъв смътен страх, че всеки момент детството ми може да бъде изложено в неблагоприятна светлина пред света. Как да поканиш някое малолетно като теб момиче да пиете по едно нелегално питие, като знаеш, че скаутската ти униформа още виси в килера и че всеки миг някой може да оповести на всеослушание този факт? Защо ще иска да те целуне момиче, което знае (или познава някой, който знае), че само до преди няколко години си се гордеел с пришитите върху якето ти рекламни нашивки от големите магазини за детски играчки? Пък и в дома на родителите ми навсякъде висяха или стояха в рамки мои снимки, където съм с големи уши и в ужасни дрехи, било седнал гордо върху някакъв трактор, било пляскащ с ръце от удоволствие при вида на миниатюрни детски влакчета, приближаващи миниатюрни гари. И въпреки че впоследствие — за мое учудване и потрес — гаджетата ми намираха тези мои снимки за сладки, по онова време детството все още беше някак твърде близко до мен, за да се чувствам удобно и спокойно. От десетата до шестнайсетгодишната ми възраст бяха минали едва шест години и подозирах, че това едва ли е достатъчно дълъг период, за да настъпи в мен някаква промяна от по-особена величина. Та нали, когато вече бях на шестнайсет, онова детско яке с нашивките ми беше умаляло само с два-три размера!

И така, Чарли не ме помнеше от времето, когато бях десетгодишен, пък и не познаваше никой, който да знае какъв съм бил

като дете. Тя ме познаваше единствено и само като млад мъж. Когато се запознах с нея, вече бях достатъчно голям, за да гласувам. Бях достатъчно голям, за да прекарвам нощта с нея — цялата нощ, в нейното жилище. Вече имах право на лично мнение и избор. Можех да ѝ купувам питие в кръчмата, а фактът, че имам в джоба си шофьорска книжка, неопровержимо доказателство за моята благонадеждност на зрял човек, ми вдъхваше спокойна увереност... Вече бях и достатъчно голям, за да имам интересно минало. У дома нямах минало, а само разни детински истории, които всички и без друго вече знаеха, така че просто не си струваше да бъдат повтаряни.

И все пак, чувствах се като измамник. Нещо като всички онези типове, които в един момент си обръсват главите, а после разправят, че *винаги* са били пьнкари — да бе, били са пьнкари още от времето, когато изобщо никой не е и помислял за пьнк. Чувствах се така, сякаш всеки момент ще бъда разкрит, непрекъснато очаквах някой да нахлуе изневиделица в колежа, да размаха моя снимка, на която съм в онова яке с нашивките, и да се разкрещи: „Роб е бил *малък!* Малко *момченце!*“. И тогава Чарли щеше да узнае истината и да ме зареже. И през ум не ми минаваше, че вероятно в някой шкаф в къщата на родителите ѝ в Сейнт Албанс бяха скрити купища нейни малокалибрени детски книжки и комично-глупави „официални“ роклички. Дотолкова силно бе преклонението ми пред нейната красота, че бях едва ли не убеден, че тя се е родила с огромните си обици на ушите, с правите си като кюнец дънки, барабар с тези нейни невероятни познания и ентузиазъм относно творбите на някакъв тип, който се прочул с това, че цапотел всичко с оранжева боя.

С Чарли ходиме две години и всяка минутка през цялото това време аз имах чувството, че стоя на някакъв опасно тесен ръб над пропаст. Така и не можах да се наместя по-удобно, ако разбираш какво имам предвид, просто нямаше достатъчно пространство, за да се протегна и отпусна. Бях депресиран от безличността на дрехите, които носех. Бях неуверен в способностите си на любовник. Колкото и да ми обясняваше, така и не разбирах какво толкова намира в оня с оранжевата боя. Тревожех се, че никога няма да успея да ѝ кажа нещо интересно или забавно за каквото и да било. Чувствах се потиснат от това, че в курса ѝ по дизайн има и мъже. Бях убеден, че ще ме зареже заради някой от тях. Заряза ме заради един от тях.

А когато това стана, за известно време просто не знаех на кой свят съм. Изпуснах нишката на събитията във филма на моя живот. И не само нишката, ами и смисъла на целия сценарий, музиката, паузите, пуканките ми, надписите и знака за изход. Денонощно следвах Чарли по петите и висях пред жилището ѝ, докато най-сетне едни нейни приятели не ме сгасиха и не ме заплашиха, че ще ме смелят, ако ие престана. Реших да убия Марко (Марко!), оня тип, заради когото ме заряза. Нощи наред кроях как да го направя, но всеки път, когато го срещнех из коридорите на колежа, малодушно измънквах някакъв поздрав и, подвил опашка, се оттеглях. За известен период периодично свивах по нещо от един или друг магазин, макар днес да ме убиеш не мога да си обясня защо го правех. Една вечер се нагълтах със свръхдоза валиум, но само след минута бръкнах с пръст дълбоко в гърлото си, за да го повърна. Пиших ѝ безкрайно дълги писма, като дори ѝ изпратих някои от тях; нахвърлях безкрайни сценарии за разговори с нея, които така и никога не проведохме. А когато най-сетне дойдох на себе си, след няколко месеца тотален мрак, с изненада установих, че междувременно съм зарязал колежа и вече работя на Камдън, в музикален магазин за размяна на плочи и аудиокасети със записи.

Всичко се случи с такава бясна скорост. Някак си се бях надявал, че процесът на съзряването ми и преходът към статуса на възрастен ще бъдат дълги, питателни и с постепенно натрупване на познания, а то... Цялата тази работа приключи в рамките на онези две години. Понякога имам чувството, че всички изживявания и всички хора, с които съм се сблъсквал впоследствие, са просто някакви бледи сенки, със съвсем незначителен отпечатък върху живота ми. Някои хора така и не успяват да се откъснат от незабравимите си изживявания през шейсетте години, или по време на войната, или вечерта, когато тяхната група е подгривала „Д-р Фийлгууд“ в клуба „Хоуп енд Анкър“... Не успяват да превъзможнат спомените си и прекарват остатъка от живота си в сянката на миналото. Аз всъщност така и никога не успях да превъзможна раздялата си с Чарли. Защото именно тогава се случиха всички онези най-важни неща — нещата, които ме определиха като личност.

Някои от любимите ми песни: „Единствено любовта може да нарани сърцето“ на Нил Уънг; „Нощес сънувах, че някой ме обича“ на

„Смитс“; „Обади ми се“ на Арета Франклин; „Не ми се говори за това“ не помня на кого. И още: „Любовта боли“, и „Когато любовта свърши“, и „Нима може да се излекува разбито сърце“, и „Скоростта на звука на самотата“, и „Тя си тръгна“, и „Просто не знам какво да правя със себе си“, и...

Всички тези песни ги слушах средно по веднъж седмично (триста пъти през първия месец, оттогава насетне, само от време на време), откак навърших шестнайсет или осемнайсет, или двайсет и една. Нима е възможно всичко това да не ти остави все някакъв белег? Как да не се превърнеш в човек, готов да се разпадне на парченца, когато нещата с първата му любов не потръгнат? Кое беше първо — музиката или нещастieto? Защото бях нещастен ли слушах музика? Или бях нещастен, защото слушах музика? Дали всичките тези записи не те превръщат в един меланхоличен човек?

Хората се притесняват от това, че децата си играят с оръжия и че тийнейджърите гледат видеофилми с насилie. Страхуваме се, че ще бъдат покварени от някаква форма на култура, проповядваща насилie. Но никой не се притеснява от факта, че хлапетата слушат хиляди — буквално хиляди — песни за разбити сърца и за отхвърляне, и за болка, и за нещастие, и за загуба. Най-нещастните хора сред моите познати — най-нещастни в любовта имам предвид — са тези, които най-много харесват и най-много слушат попмузика. Не знам дали попмузиката е причината да са нещастни, но знам, че те слушат тъжни песни много по-дълго време, отколкото продължават дните им на нещастни изживявания.

Както и да е. Да продължим нататък. Ето как не се планира кариера: а) скъсваш с гаджето си; б) зарязваш колежа; в) започваш работа в музикален магазин; г) оставаш в музикални магазини до края на живота си. Гледаш онези снимки с жителите на Помпей и си мислиш: шантава работа — решаващ да хвърлиш едни зарове след следобедния чай и така си и оставаш; именно така, със зарове в ръка, ще те запомнят хората през следващите няколко хиляди години. Ами, ако това е първата игра на зарове в живота ти? Ами, ако единствената причина да играеш на зарове е била тази, че приятелят ти Август те е помолил да му правиш компания? Ами, ако само минути преди играта на зарове си завършил великолепа поема или нещо такова? Нима

няма да те е яд, че оставаш в историята като играч на зарове? Понякога гледам моя магазин — (Да не си мислиш, че през последните четиринайсет години съм седял със скръстени ръце и само съм зяпал как никне тревата? Преди десетина години взех пари назаем и открих свой собствен музикален магазин!) — с неговите редовни съботни посетители и съвсем точно знам как се чувстват онези жители на Помпей, ако изобщо могат да чувстват нещо (но пък в техния случай това, че не могат, е един вид смисъл на съществуването им). Заклещен съм в тази си роля, завинаги замръзнал в ролята си на управител на музикален магазин само и само, защото за период от няколко къси седмици през 1979-а леко се бях побъркал. Предполагам, че можеше да бъде и по-зле. Можеше да попадна в някое поделение на армейски доброволци или в най-близката кланица. Но все едно, чувствам се така, сякаш в миг на ядрен катаклизъм съм направил отвратителна гримаса и сега ми се налага да прекарам остатъка от живота си със същата физиономия.

Постепенно спрях да пращам писмата. Няколко месеца по-късно спрях и да ги пиша. Продължавах да кроя планове как убивам Марко, но представите за убийствата ставаха все по-кратки (отпусках му един миг да осъзнае какво става и после набързичко БАМ!) — вече не си падах толкова по психарските сцени на „бавна смърт“. Започнах отново да преспивам с момичета, макар да възприемах всяка от тези афери просто като случайна забелка, за мен всички те бяха незначителни едnodневки — нищо, което би могло да се отрази по някакъв начин па окаяната ми същност. (И също като героя на Джеймс Стюарт във филма „Шемет“ се нацелих към точно определен „тип“ момичета: къса руса коса, артистични, шеметни и бърбиви, което доведе до няколко катастрофални грешки.) Спрях да пия толкова много; спрях да слушам така всеотдайно песни, чиито текстове бяха обсебени от мрачно отчаяние. (За известен период смятах почти всяка песен, в която се пее как някой загубил някого, за някак призрачно свързана с мен и като се има предвид, че подобни бяха текстовете на почти цялата поппродукция, а аз работех в музикален магазин, то през повечето време се чувствах все призрачно.) Спрях и да съчинявам убийствени реплики, които да карат Чарли да се гърчи, смазана от чувство на вина и себеомира.

И все пак, правих всичко възможно никога и в нищо да не затъвам прекалено много, било то в работа или във връзки с момичета: самозалъгах се, че Чарли може да ми се обади всеки миг и затова трябва да съм винаги готов за незабавно действие. Дори се колебаех дали изобщо да отворя собствен магазин, защото можеше да стане така, че Чарли да ми се обади и да поиска да замина с нея в чужбина, а аз да нямам време да ликвидирам бързо бизнеса си и да тръгна веднага. И дума не можеше да става за женитба, ипотеки и бащинство. На всичкото отгоре бях и реалист — от време на време се осведомявах за промените в живота на Чарли, като живо си представях поредицата от катастрофални за мен събития (Живее с Марко! Купили са си апартамент! Омъжила се е за него! Бременна е! Родила е момиченце!), само и само за да съм винаги нащрек, защото всяко от тези събития в нейния живот изискваше да обмисля и да се подготвя за поредица преустройства и промени в моя, с които да подхранвам фантазиите си. (Няма да има към кого да се обърне, когато скъсат! *Наистина* няма да има къде да живее, когато се разделят, и тогава трябва да съм готов да я издържам финансово! Бракът ще ѝ отвори очите! Когато приема като свое детето ѝ от другия, ще разбере колко съм готин!) Нямаще промяна в живота на Чарли, чиито последици да не бях готов да посрещна. Нищо от онова, което се случваше в съвместния им живот с Марко, не бе в състояние да ме убеди, че не става дума просто за преходен стадий, за поредния етап от пътя им към неизбежната раздяла. Доколкото знам, двамата все още са заедно, а аз и до ден днешен съм все така необвързан.

5. САРА КЕНДРЮ (1984–1986)

Поуката, която си извадих от разгрома с Чарли, беше, че човек трябва да си знае мястото. Чарли бе прекалено голям хап за мен: прекалено хубава, прекалено умна, прекалено начетена, с две думи — прекалено много. А аз какво съм? Средна работа. Нищо особено. Не съм най-умният човек на света, но определено не съм и най-глупавият. Чел съм книги от рода на „Непоносимата лекота на съществуването“ и „Любов по време на холера“ и мисля, че ги разбрах (разказваше се нещо за момичета, нали?), но не ми харесаха кой знае колко. Петте мой най-любими книги на всички времена са: „Дългият сън“ от Реймънд Чандлър, „Червеният дракон“ от Томас Харис, „Сладка музика за душата“ от Питър Гъралник, „Пътеводител на галактическия стопаджия“ от Дъглас Адамс и — всъщност не мога да се сетя точно — нещо от Уилям Гибсън или от Кърт Вонегът. Чета „Гардиън“ и „Обзървър“, както и музикалните вестници и списания. Нямам нищо против от време на време да слизам до Камдън, за да гледам чуждестранни филми със субтитри (любимите ми пет чуждестранни филма: „Бети Блу“, „Метро“, „Завържи ме! Отвържи ме!“, „Изчезване“, „Дива“), нъпреки че по принцип предпочитам американските филми (любимите ми пет американски филма, които са ми най-любими по принцип: „Кръстникът“, „Кръстникът II“, „Шофьор на такси“, „Добряци“, „Глутница кучета“).

Изглеждам що-годе добре. Всъщност, ако използваме скала, в горния край на която да е примерно Мел Гибсън, а в долния да речем е Бърки Едмъндс от училище, чиято гротескна грозота бе легендарна — то предполагам, че ще съм откъм страната на Мел, макар и малко над разделителната линия. Веднъж едно гадже ми каза, че приличам на Питър Гейбриъл, а той изобщо не изглежда чак толкова зле, нали? Средно висок съм, нито кльоцав, нито дебел, с прилично окосмено лице, поддържам се чист и спретнат, почти по всяко време на годината пося дънки, фланелки и кожено яке, като изключим лятото, когато оставям якето вкъщи. Гласувам за Лейбъристите. Имам цяла камара видеокасети с класически комедийни сериали — „Питон“, „Фаути

Тауърс“, „Бар «Наздраве»“ и т.н. В повечето случаи разбирам за какво се борят феминистките, но не и най-радикалните сред тях.

Моята гениалност, ако мога да се изразя така, е да побера цяла маса умерености в една компактна рамка. Бих казал, че има милиони като мен, но всъщност няма — мнозина мъже имат безупречен вкус по отношение на музиката, но пък не четат; мнозина мъже проявяват симпатии към феменисткото движение, но пък носят страшно глупави бради; мнозина мъже имат чувството за хумор на Уди Алън, но същевременно и външния му вид. Мнозина мъже пият прекалено много; много други правят глупости, когато карат кола; или се бият, или се фукат с парите си, или злоупотребяват с наркотици... — все неща, по които аз не си падам много-много и *наистина* изобщо никога не правя. И ако се ползвам с успех сред жените, то е не поради сиянието на добродетелите, които имам, а поради липсата на черните сенки на пороците, каквито не притежавам.

Така или иначе, човек трябва да знае кога е нагазил прекалено надълбоко. С Чарли аз определено не бях в свои води. След онова, което изживях заради нея, се заклев никога повече да не допусна да се повтори подобно нещо. И така, в продължение на пет години, до момента, в който се запознах със Сара, аз джапах в плиткото. Чарли и аз *не си* отивахме. Марко и Чарли си отиваха. Сара и аз си отивахме. Сара беше средно привлекателна (дребна, слаба, хубави големи кафяви очи, криви зъби, тъмна, дълга до раменете коса, която сякаш винаги имаше нужда от подстригване, колкото и често да ходеше на фризьор) и се обличаше горе-долу по същия начин като мен. Любимите ѝ пет певци на всички времена: Меднес, Юритмикс, Боб Дилън, Джони Мичъл, Боб Марли. Любимите ѝ пет филма на всички времена: „Национално кадифе“, „Дива“ (виж ти!), „Ганди“, „Изчезване“, „Брулени хълмове“.

И беше тъжна, в най-чистия смисъл на думата. Преди две-три години била зарязана от някакъв мъжки еквивалент на Чарли, на име Майкъл, който не искал да се обвързва, а да прави кариера в БиБиСи. (Така и не успя, боклукът му с боклук, и всеки ден, в който не го виждахме на телевизионния екран и не го чувахме по радиото, сърцата ни пееха от радост.) Той беше мъжът на живота ѝ, така както Чарли бе жената на моя живот, и когато се разделили, Сара се заклела да не се занимава с мъже известно време, също както и аз се бях заклел да не се

занимавам с жени. Струваше ни се логично да спазваме клетвата си заедно, да се наслаждаваме съвместно на омразата си към другия пол, а същевременно и да споделяме с някого леглото си. Всичките ни приятели се бяха задомили, а ние градяхме успешно кариерите си и се страхувахме да не останем сами до края на живота си. Само хора с по-особено душевно предразположение се страхуват да не останат сами до края на живота, когато са едва на двайсет и шест — двамата с нея принадлежахме към тях. Струваше ни се, че всичко при нас закъснява някак много повече, отколкото беше в действителност и след няколко месеца Сара се премести да живее при мен.

И една стая не можехме да запълним. Не, не че ни липсваха вещи — тя имаше цяла камара книги (беше учителка по английски), аз имах стотици плочи, пък и апартаментът беше доста тесен — живеех там от десет години и през повечето време се чувствах като нарисувано куче в колибка. Това, което искам да кажа е, че никой от двамата ни не беше нито достатъчно шумен, нито достатъчно властен. Ето защо, когато бяхме заедно, остро осъзнавах, че единственото пространство, което изпълвахме, бе мястото, заето от телата ни. Бяхме неспособни да *излъчваме* личностно присъствие, така както някои други двойки успяваха да го правят.

Понякога се опитвахме да го постигнем — когато се срещяхме с хора, по-тихи и по-незабележими дори от нас самите. Никога не обсъждахме помежду си защо в такива случаи внезапно ставахме някак натрапчиво по-шумни и по-буйни, но съм сигурен, че и двамата го усещахме. Правехме го напълно несъзнателно, сякаш за да компенсираме факта, че животът течеше някъде другаде, далеч, там, където Майкъл и Чарли бяха заедно, прекарваха си по-весело, общуваха с по-обаятелни хора... Така че подобно несвойнствено държание от наша страна бе един вид жест на предизвикателство към света, един безсмислен, но необходим за нас последен опит да се докажем. (Подобно поведение може да се види навсякъде — по ресторанти, клубове и кръчми неизменно ще забележите млади двойки и от средната класа, вече започнали да се разочароват от живота, който водят, да вдигат край себе си прекалено много шум, като волно или неволно се опитват да привлекат вниманието на околните: „Вижте ме! Не съм толкова скучен, колкото ме мислите! Знам как да се забавлявам!“). Трагично. Радвам се, че се научих да си стоя и да си

страдам мълчаливо вкъщи.) Нашето съжителство беше един вид брак по удобство, точно толкова циничен и взаимно изгоден, колкото и всеки друг от този род. Наистина си мислех, че бих могъл да изживея живота си с нея. Нищо против. Беше готина.

Веднъж видях в някакъв комедиен сериал — май беше „Мъжът в семейството“ или нещо такова — сценка, която ме накара да се пукна от смях. Та в този ужасно потискащ майтап, някакъв пич извежда на вечеря едно, ама наистина много дебело маце, при това очилато, напива го солидно, а после, когато го изпраща с колата до дома му, се впуска в атака. „Не съм такова момиче!“, изпищява възмутено мацето. Пичът го зяпва слисано: „Но... но това е абсурдно!“. Когато бях на шестнайсет, този лаф ме разсмя до сълзи, после го забравих. Сетих се отново за него едва, когато Сара ми заяви, че си е намерила друг. „Но... но това е абсурдно!“, щеше ми се да изплача. Не, не искам да кажа, че Сара беше непривлекателна — напротив, всичко си й беше на място, пък и онзи явно си беше паднал по нея. Просто смятам, че това, тя да си намери друг, някак противоречи на цялостния дух на нашата негласна уговорка. Единственото наистина общо нещо между нас (ако трябва да бъда искрен, общото ни възхищение от „Дива“ се изпари само след няколко месеца) бе, че и двамата сме били зарязани от предишните си гаджета, така че по принцип бяхме против зарязването — бяхме заклет и отявлени „незарезвачи“. Е, питам аз, как тогава стана така, че пак се оказах зарязан?

Разсъждавах нереалистично, разбира се. Винаги съществува риск да загубиш гаджето си, щом то си заслужава времето, което си му отделил. (Освен ако не си дотолкова параноичен, че да си избереш някое „незагубимо“ гадже, което изобщо не е привлекателно за когото и да било друг.) Щом ще се хващаш на хорото, то трябва да приемеш и мисълта, че съществува вероятност работата да не потръгне и че е възможно да се появи някой Марко или в случая със Сара — Том, който да ти пресече пътя и да те нарани. Но навремето не възприемах нещата по този начин. Забелязвах само факта, че макар да съм смъкнал летвата по-надолу, работата ми пак не се уреди и това стана причина да изживея огромно страдание и да изпадна в мрачно самосъжаление.

А после се запознах с теб, Лора. И заживяхме заедно, а ето че сега и ти ме напускаш. Но знаеш ли, постъпката ти всъщност не е нищо ново за мен. Ако искаш да си пробиеш път в класацията на

челната петорка, ще трябва да положиш доста повече усилия. Вече не съм толкова уязвим, колкото бях, когато Алисън или Чарли ме зарязаха. Ти не преобърна живота ми наопаки така, както го направи Джеки. Нито ме накара да се чувствам лош и гузен по начина, по който успя Пени (а няма как да ме унижиш така, както го направи онзи нагъл тъпанар Крис Томсън). А сега съм и по-издържлив от времето, когато Сара ме напусна. Просто вече знам — въпреки мрачната потиснатост и смазващата неувереност, които се надигат като мътен прилив от дъното на душата ми всеки път, когато някое гадже ме зарече — че ти в никакъв случай не си моят последен и най-добър шанс за интимна връзка. Та, това е, Лора. Опита се да ме съсипеш. Но не успя. Е, всичко най-...

CEFA...

ЕДНО

Лора си тръгва рано сутринта в понеделник, с чанта и найлонова торбичка в ръка. Наистина е отрезвяващо да видиш колко малко неща отнася със себе си жената, която обожава вещите си, чайниците, книгите, плакатите и гравюрите, както и малката скулптора, която си беше донесла от Индия. Поглеждам чантата и си мисля „Боже, я колко много не иска да живее с мен.“

При входната врата се прегръщаме за кратко, а тя дори се и разплаква мъничко.

— Всъщност дори не знам какво точно правя — казва.

— Е, аз пък виждам какво правиш — отговарям, което е и опит за майтап, но е и съвсем сериозно. — Не е нужно точно сега да си тръгваш. Можеш да останеш докогато искаш.

— Мерси. Но трудното вече мина. Така че мога и да...

— Ами, остани поне тая нощ тогава.

Но тя само прави гримаса и посяга към дръжката на вратата.

Доста нескопосано излизане. И двете ѝ ръце са заети, ама тя пак се опитва да си отвори сама вратата, не успява, естествено, затова аз ѝ я отварям, но пък така ѝ препречвам пътя и ми се налага да изляза на стълбищната площадка, а тя трябва да подпре вратата, защото нямам ключ в себе си, след което аз пък трябва да се промуша някак покрай нея, за да се върна в штартаментата, преди вратата да се хлопне. И това беше краят.

Със съжаление трябва да споделя, че в този момент ме обзе едно страхотно чувство, наполовина освободеност, наполовина нервна възбуда, което се надигна някъде откъм петите и ме заля целия, като гигантска вълна. И преди съм го изпитвал и вече много добре знам, че то всъщност не означава кой знае какво — колкото и да е странно, изобщо не означава например, че през следващите няколко седмици ще бляя от щастие. Но също така знам, че трябва да се възползвам от появата му и да му се наслаждавам, докато все още го има.

Ето как празнувам завръщането си в Царството на Самотните сърца: сядам във фотьойла (този, който ще си остане тук, при мен) и

започвам да скубя власинки от пълнежа на тапицерията по страничните облегалки за ръцете, запалвам цигара, въпреки че още е рано и не ми се пуши, но го правя, защото вече съм свободен да пуша в апартамента по което и да е време, без да ми се налага да водя яростни войни за това мое изконно право. Чудя се дали вече познавам следващата жена, с която ще спя, или е някоя все още непозната за мен. Чудя се как ли изглежда и дали ще го правим тук или у тях и какво ѝ е жилището. Решавам да поръчам да ми изрисуват логото на „Чес рекърдс“ върху стената в хола. (Знам един магазин в Камдън, където ги имат всичките — на „Чес“, „Стакс“, „Мотаун“, „Тройян“... — направени с шаблон върху тухлената облицовка до входа. Изглежда направо супер. Може би ще успея да открия пича, който им ги е нарисувал, за да ми ги направи в умален вариант на стената вкъщи.) Чувствам се спокоен. Чувствам се добре. Решавам да отида на работа.

Магазинът ми се казва „Шампионат винил“. Продавам пънк, блус, соул и ритъм енд блус, малко ска, малко инди, малко поп от шейсетте — всичко необходимо за душата на сериозния колекционер на плочи, както сочи надписът на витрината, изписан със старовремски букви. Намира се на глуха уличка в Холоуей, в закътано ъгълче, така че едва-едва привлича погледа на някой от минаващите покрай него непосветени зяпачи. Не ти и трябва да го знаеш, освен ако не живееш наоколо, но пък тия, дето живеят наоколо, май не си падат чак толкоз страхотно много по моите „Литъл фингърс“ на „Стиф“ (бяла обложка, на преференциална цена дваисет и пет лири — през 1986-а я купих за седемнайсет) или по моето моноиздание на „Блонд он блонд“.

Оправям си тотото, благодарение на: 1) манияците, които всяка събота полагат извънредното усилие да се дигнат и да дойдат да купуват именно оттук — млади мъже, винаги млади мъже, с цайси тип Джон Ленън и кожени якета, награбили вечните квадратни мукавени куфарчета за носене на плочи; и 2) поръчките по пощата — моите реклами са постоянно на гърба па кориците на лъскавите роксписания и получавам купища писма от млади мъже, винаги млади мъже, от Манчестър и Глазгоу, и Отава... Млади мъже, които изглежда прекарват голяма част от времето си в търсене на случайни останки от вече унищожените тиражи на сингълите на „Смитс“ и от отдавна

изчерпаните тиражи на албумите на Франк Запа с веревен надпис „Оригинал. Не е преиздаван“. Отчайващи побърканияци.

Закъснявам за работа и когато най-сетне пристигам, Дик вече ме чака, облегнал се е на вратата и чете книга. Трийсет и една годишен, дълга черна мазна коса, фланелка на „Соник Ют“, черно кожено яке, което се сили да заблуди света, че е старо почти колкото него, макар да е купено едва преди година, уокмен със смехотворно огромни слушалки, закриващи не само ушите, но и половината лице на Дик. Книгата е евтино издание на биографията на Лу Рийд. Куфарчето за плочи до краката му — което настина беше старо почти колкото и светът — е рекламен продукт на една американска независима звукозаписна компания, напоследък отново излязла на мода със страшна сила. Дик бе положил страхотни усилия, за да се докопа до него, и ставаше върло неспокоен, когато някой от нас го доближеше. Използва го да влачи аудиокасети насам-натам. Слушал е почти всичко, което имаме в магазина, и предпочита да си мъкне нови неща за слушане по време на работа — касети от приятели, пиратски записи, с които се сдобива по пощата, — отколкото да си губи времето да чуе за втори път каквото и да било. („Идваш ли с нас да хапнем в кръчмата, Дик?“, питаме го Бари и аз средно два пъти седмично по обяд.

Той си поглежда скръбно купчинката касети и въздиша: „Ще ми се, ама трябва да изслушам тез тук.“)

— Добр’утро, Ричърд.

Нервно си отмества гигантските слушалки, като междуременно едната се заклепва някъде около ухото му, а другата му скрива напълно окото.

— А, здрасти, Роб.

— Извинявай, че късьнях.

— Няма проблем.

— Как изкара уикенда?

Отключвам вратата, докато той се върти насам-натам, за да си събере партакешите.

— Ами хубаво, аха, дори много. Намерих си първия албум на „Ликуорайс Камфитс“ долу, на Камдън. Нали го знайш, „Дъ тесъмънт ъф Ют“. У нас не са го издавали. Можеш да го намериш само като внос от Япония.

— Супер.

И представа си нямам за какво ми говори.

— Ще ти го драсна на касетка.

— Мерси.

— Щото нали каза, че вторият ти харесал. „Поп, гърлс, етцетера.“ Ония с Хати Джакис на обложката. Впрочем, ти обложката не си я виждал. Имаш само презаписа, дето ти го направих.

Сигурно ми е презаписал албума на „Ликуорайс Камфитс“ и сигурно съм му казал, че ми харесва. Апартаментът ми е задръстен от касетки, които Дик ми е записвал, като повечето от тях никога не съм прослушвал нито веднъж.

— Ами ти? Как изкара? Добре ли? Или не чак толкоз?

Не мога да си представя що за разговор бихме провели, ако разкажа на Дик как е минал уикендът ми. Най-вероятно ще се разпадне на градивните си частици, ако му кажа, че с Лора сме скъсали. Хич не го бива по тия работи. Даже съм сигурен, че ако му кажа каквото и да било, малко от малко с по-личен характер — да речем, че имам майка и баща или че като малък съм ходил на училище — той ще се изчерви до уши, ще започне да заеква притеснено и ще ме попита дали съм слушал новия албум на „Лемънхедс“.

— Горещо-долу. И добре, и зле.

Той кимва. Явно съм нацелил правилния отговор.

Магазинът мирише на застоял цигарен дим, влага и пластмасови обложки. Тесен е, овехтял, мръсен и претъпкан, донякъде, защото такъв си го харесвам — точно така трябва да изглеждат истинските музикални магазини, само феновете на Фил Колинс си падат по онези, които са толкова лъскави, чистички, подредени и дезинфекцирани като образцовите тюзарски вили от списание „Хабитат“ — пък и защото ме мързи да го позачистя или да го постегна.

Покрай двете странични на входа стени има високи дървени рафтове, чиито подразделения на няколко нива са претъпкани с албуми, като и във витрината има два по-малки, а над тях са окачени остъклени полици за компактдискове и аудиокасети и май това е то цялото място. Общо-взето, магазинът си ни с достатъчно просторен, стига да няма клиенти — следователно, през повечето дни от седмицата си е просто достатъчно просторен. Складовото помещение отзад изглежда по-голямо от самия магазин, но само защото ние

всъщност нямаме никаква складирана стока, освен няколко купчини плочи, вече толкова употребявани и издраскани, че изобщо не си струва трудът да им се слагат цени, така че складът ни служи най-вече за киснене в свободното време. Честно казано, вече направо ми се драйфа от тази дупка. Има дни, когато ме е страх, че окончателно ще изперкам, ще смъкна плаката на Елвис Костело, дето виси в рамка от тавана, ще запокитя на улицата рафта „Кънтри Музика (Мъже) А-К“, ще се хвана да бачкам в някой от мега-магазините на „Върджин“ и никога повече няма да стъпя тук.

Дик пуска плоча, някаква психоделична музика от източното крайбрежие на Щатите, и ни прави кафе, пък аз се заемам да прегледам пощата. После прием кафето; после той се опитва да вмести някакви плочи в и без това претъпканите деления по рафтове, а пък аз опаковам някои от поръчките за изпращане по пощата; после хвърлям едно око на кръстословицата в „Гардиън“, а пък той се зачита в някакво вносно американско рокписание; после той хвърля едно око на кръстословицата в „Гардиън“, а пък аз се зачитам във вносното американско списание и не щеш ли, вече ми е дошъл редът да правя кафе.

Някъде към единайсет и половина, в магазина с препъване се намъква един ирландски пияндур на име Джони. Навестява ни около три пъти седмично и посещенията му вече са се превърнали в нещо толкова рутинно и така добре отработено до най-малки подробности, че нито той, нито аз желаем каквито и да било промени. В заобикалящия ни толкова враждебен и непредвидим свят, ние разчитаме един на друг да си осигуряваме взаимно нещо стабилно и предвидимо.

— Разкарай се Джони — му казвам аз.

— К'во бе, мангизите ми да не са заразни, а? — отвърща той.

— Ти нямаш мангизи. Пък и ние нямаме нищо, което да поискаш да си купиш.

Това е знак за Джони да запее ентузиазирано „Всичко от всичко“ („Ол кайндс ъф евритинг“), което пък е знак за мен да се измъкна иззад касата и да го поведе към вратата, което пък е знак за Джони да се хвърли към някой от рафтовете, което пък е знак за мен да отворя с една ръка вратата, а с другата да го дръпна от рафтовете и да го

избутам навън. Стъпките ги отработихме преди около две години, така че понастоящем ги правим от раз и в пълен синхрон.

Джони е единственият ни клиент преди обяд. Това нашето не е работа за болезнено амбициозни.

Бари никакъв го няма чак до следобедната почивка, което обаче не е нещо ненормално. И Дик, и Бари са назначени на половин работен ден, три пъти седмично, но скоро след като ги взех на работа, те и двамата започнаха да идват всеки ден, включително и в събота. Просто не знаех какво да направя по въпроса — не ми се щеше да го повдигам открито, защото се боях, че ако те наистина нямаха къде другаде да отидат и какво друго да правят, само щях да раздухам проблема, а не исках да..., да предизвикам, знаеш, някаква тяхна душевна криза така че просто им вдигнах малко заплатите и оставих всичко както си беше. Бари обаче изтълкува увеличението като намек, че трябва да се върне към старото си работно време, което и направи, аз пък се върнах към първоначалната му заплата и оттогава си караме така. Това стана преди четири години и той никога и думичка не обели по въпроса.

Та, сега Бари влиза в магазина, тананикайки си някакво парче на „Клеш“. Всъщност „тананикайки“ не е точната дума — той просто имитира звук на китара, както го правят всички малки момченца, получава се като изпъчиш устни, стискаш зъби и процеждаш през тях „Дъ-дъ-дъ!“ Бари е на трийсет и три години.

— Как е, момчета? Ей Дик, к'ва е таз музика бе, човек? Пълна смрад! — Прави погнушена гримаса и се хваща за носа: — Буааа.

Дик много се притеснява от Бари — до такава степен, че рядко казва каквото и да било, когато Бари е в магазина. Намесвам се единствено в случаите, когато усещам, че Бари наистина става прекалено груб, ето защо сега просто проследявам с поглед как Дик протяга ръка към стереоуредбата и спира касетката.

— Слава тебе, господи! Като дете си, Дик. Човек по цял ден трябва да те държи под око. Само не разбирам, 'що все аз да го правя. Роб, ти не го ли чуваш к'во пуска? Какви ги мислиш бе, човек?

Плямпа непрекъснато, но кажи речи всичко, което казва, са пълни дивотии. Говори много за музика, но също толкова много и за книги (Тери Пратчет и каквото и да било друго, свързано с чудовища, планети и тям подобни), и за филми, и за жени. Поп, момичета, и

прочие, както са го казали и „Ликуорайс Камфитс“. Но всичките му разговори са само и единствено изброяване и статистика — ако е гледал хубав филм, например, няма да разкаже за какво се разказва в него или как го накарал да се почувства, ами ще посочи на кое място го нарежда в класацията си за най-добри филми на годината или за най-добри филми на десетилетието, или за най-добри филми на всички времена — Бари разсъждава и говори в десетици и петици, в резултат на което Дик и аз неусетно също свикнахме да го правим. На всичкото отгоре, все ни кара да пишем непрекъснато разни листи с класации: „Добре, пичове. Пишете сега петте най-добри филми на Дъстин Хофман.“ Или на китарни сола, или на албуми на слепи музиканти, или на шоута на Джери и Силвия Андерсън („Просто не мога да повярвам, че слагаш Капитан.Скарлет на първо място, Дик. Тоя наистина беше безсмъртен! К’во му е смешното?“) или на насипни бонбони („Ако някой от двама ви постави «Плодов крем» в челната петица, напускам още сега.“).

Бари бръква в джоба на коженото си яке, измъква някаква касетка, мушва я в уредбата и надува звука. След секунда магазинът се тресе от баслинията на „Уокинг он сьншайн“ на „Катрина енд дъ уейвс“. Февруари е. Студено е. Мокро е. Лора я няма. Не искам да слушам „Ходя под слънчевите лъчи“. Някак не подхожда на настроението ми.

— Спри я, Бари — виквам като капитан на спасителна лодка по време на буря.

— Не може по силно.

— Не казах „усили“, шибаняк такъв. Казах „спри“.

Изсмива се и влиза в склада, като дъдъка духовата партия: „Дъ, дъ! Дъ, дъ, дъ, дъ, дъ-дъ, дъ-дъ, дъ-дъ, дъ-дъ!“. Сам спирам касетката, при което Бари се връща в магазина.

— К’во правиш?

— Не ми се слуша „Ходя под слънчевите лъчи“!

— Това е новата ми касета. Касетата ми за понеделник сутрин. Снощи я записах. Специално.

— Да, ама вече е понеделник следобед. Да си станал по-рано.

— Ама ти и сутринта нямаше да ми дадеш да я слушам, нали?

— Нямаше. Но сега поне си имам извинение.

— Не искаш ли нещо, което да те развесели? Нещо, което да влее малко топлинка в застаряващите ти кокали?

— Не.

— А к'во обичаш да слушаш, като ти е криво?

— Не и „Ходя под слънчевите лъчи“.

— Хубаво де. Ще превъртя нататък.

— Кое следва?

— „Литъл Латин Лупи Лу“.

Изстенах.

— На „Мич Райдър енд дъ Детройт Уийлс“ ли? — пита Дик.

— Нищо подобно — отсича Бари. — На „Дъ Райтиъс брадърс“.

— В гласа му обаче с долавя нотка на неувереност. Явно никога не е слушал версията на Мич Райдър.

— Е, няма значение — Дик никога не би посмял да каже, че Бари се е осрал, но намекът в интонацията му беше повече от очевиден.

— К'во бе? — наежва се Бари.

— Нищо.

— Кажи, де, кажи. К'во им има на „Дъ Райтиъс брадърс“?

— Нищо. Просто предпочитам другата версия — кротко отвръща Дик.

— Глупости.

— Как може изразът на лично предпочитание да се нарече „глупости“? — питам йезуитски аз.

— Ако предпочитанието е грешно, значи е глупаво.

Дик свива рамене и се усмихва.

— К'во бе? К'во? К'во толкова се кефиш?

— Остави го на мира, Бари. Няма значение. Нали и тъй, и тъй не слушаме проклетата „Литъл Латин Лупи Лу“, така че просто престани.

— А бе, откога в тоя магазин има фашистки режим?

— Откакто внесе в него тази твоя ужасна касета.

— Единствено се опитвам да се поразвеселим малко. Това е. Съжалявам много. Хубаво, слушайте си колкото щете скапаните тъжовни песни на някой дърт копелдак. Хич не ми пука.

— Не ми се слушат и тъжовни песни на дърти копелдаци. Искам просто нещо, което мога и да не слушам.

— Супер! Те туй му е готиното да бачкаш в музикален магазин! Да ти се пуска музика, която да можеш и да не слушаш. Пък аз си

мислех, че тая касета ще стане... един вид... повод за разговор. Щях да ви питам за вашите пет най-добри албума за слушане в дъждовни понеделници и тъй нататък, а ти взе, че развали всичко.

— Ще го направим другия понеделник.

— И к'ъв ще му е смисълът тогаз?

И тъй нататък, и тъй нататък, вероятно до края на трудовия ми живот. Ще ми се да направим класация на петте най-добри албума, които те правят абсолютно безчувствен. Така Дик и Бари ще ми направят огромна услуга. А аз вероятно ще си пусна „Битълс“, като се прибера вкъщи. Най-вероятно „Аби роуд“, но ще програмирам плейъра да прескочи „Съмтинг“. За мен „Битълс“ бяха размяната на картинки от дъвки с техните образи и „Хелп“ в киното събота сутрин, и пластмасовите китари играчки и пеенето на „Йелоу събмарин“ с пълно гърло от последния ред на рейса по време на ученически екскурзии. Те бяха мои, не на мен и Лора, или на мен и Чарли, или на мен и Алисън Ашуърт, а само мои. И макар че ме карат да чувствам, никога не ме карат да чувствам нещо лошо.

ДВЕ

Притеснявах се какво ли ще е да се върна вечерта в празния апартамент, но май всичко си е о'кей: все още си го нося окова уж неблагоприятно усещане, че животът е хубав, което ме обзе сутринта. Пък и нещата й няма да са все така, навсякъде из апартамента. Скоро ще си ги изнесе и тогава витаещият наоколо дух на Дева Мария — полупрочетен роман с меки корици от Джулиън Барнс върху нощното шкафче и бикини в коша за пране — ще се изпари. (Женското бельо бе едно от най-страхотните разочарования в моя живот, настъпило, когато се впуснах в кариерата си на мъж, съжителстващ с нежния пол. Така и не преодолях шока от откритието, че жените правят точно това, което правим и ние, мъжете — пазят най-хубавото си бельо за вечерите, когато очакват, че може да се озоват в леглото с някое свое скорошно завоевание. Заживееш ли обаче с жена, внезапно върху радиаторите из цялата къща се появяват едни такива никакви, избелели, свили се от пране, износени парцалки от магазините за ширпотреба на „Маркс & Спенсър“. Така сладостните ти пуберски мечти за очаквания те живот на мъж, когато вечно ще си заобиколен от екзотично, секси женско бельо, винаги, во веки веков... изведнъж биват разбити на пух и прах.

Разчиствам доказателствата за снощните травматични събития — резервната завивка върху дивана, смачканите книжни носни кърпички, чашите от кафе и фасовете в мръсните пепелници, а после си пускам „Битълс“. След като изслушах „Аби роуд“ и първите няколко парчета от „Револвер“, отворям бутилката бяло вино, която Лора донесе вкъщи миналата седмица и сядам да изгледам моя „влак“ на сериала „Бруксайд“, чиито серии си бях записал, навързани една за друга като вагони.

Така, както с течение на времето монахините постепенно придобиват навика да са неразположени по едно и също време, майката на Лора и моята майка по някакъв странен начин също са се научили да синхронизират седмичните си телефонни обаждания. Първо се обади моята.

— Здравей, момчето ми, аз съм.

- Здравсти.
- Всичко наред ли е?
- Горe-долу.
- Как мина седмицата?
- Ами, нали знаеш.
- Как вървят нещата с магазина?
- Нормално. Горe-долу.

Де да беше „горe-долу“! Добре би било да вървят „горe-долу“. Защото ако вървяха „горe-долу“, това би означавало, че има и дни, които са по-добри от други, че клиенти идват все пак, нищо че после си отиват. Честно казано, нещата с магазина не стоят точно така.

— Бащата ти и аз много се притесняваме за тази икономическа криза.

— Знаем. Каза ми.

— Трябва да се радваш, че нещата при Лора се развиват така добре. Ако тя не беше край тебе, нямаше да можем да спим от притеснения.

Вече не е, мамо. Заряза ме. Остави ме на вълците. Преоба ме, кучката му с кучка, и се изнесе... Не. Не мога да ѝ го кажа. Моментата не ми изглежда подходящ за лоши новини.

— Въпреки че тя, естествено — продължава мама, — си има достатъчно грижи на главата, та да се тревожи и за магазин, пълен с мухлясващи плочи с остаряла попмузика...

Как да се опише какво влагат хората, родени преди 1940-та, в думата „поп“? Вече повече от две десетилетия ми се налага да слушам презрителната едносрична експлозия в устата на родителите ми, придружавана от изнесена напред глава и правене на идиотска гримаса (защото феновете на попмузиката са идиоти, нали?).

— Чудя се как досега не те е накарала да продадеш всичко и да си намериш някаква истинска работа. Чудя се как те търпи толкова време. Аз отдавна да съм те напуснала и да си гледам живота.

Дръж се, Роб. Не ѝ давай да те провокира. Не ѝ се лови на въдицата. Недей да... Абе, я го заеби.

— Е, тя точно това и направи, отиде да си го гледа, така че вече можеш да си щастлива.

— Къде е отишла?

— Де да я знам. Просто... си отиде. Изнесе се. Изчезна.

Последва дълго, дълго мълчание. Всъщност толкова дълго, че успях да изгледам цялата караница между Джими и Джеки Коркхил от сериала, без да чуя дори една-едничка многострадална въздишка от слушалката.

— Ало? Има ли някой там?

Сега вече чувам нещо — тихия плач на майка ми. А бе, каква е тая работа с майките? Какво става, по дяволите? Веднъж пораснеш ли, станеш ли веднъж възрастен, вече си знаеш, че с течение на времето ще ти се налага все повече и повече да се грижиш за човека, който първоначално се е грижил за теб, това си е напълно в реда на нещата. Само че аз и майка ми си разменихме ролите още когато бях на около девет години. Оттогава насетне, всичките лоши неща, които са ми се случвали през последните две десетилетия — наказания да оставам след училище, слаби оценки на изпити, нанесени ми побоища, изгонване от колежа, скъсване с гаджета — винаги свършват все по този начин: майка ми е видимо или чуваемо разстроена и аз трябва да полагам грижи да я утешавам. И за двама ни щеше да е сто пъти по-добре, ако бях заминал за Австралия, когато бях на петнайсет, пък после да ѝ се обаждам веднъж седмично, за да ѝ докладвам за поредните си измислени успехи и постижения. На повечето петнайсетгодишни подобно нещо би им се видяло адски кофти и трудно — да живеят сами, на другия край на света, без пари, без приятели, без семейство, без работа и без квалификации — не и на мен обаче. Щеше да е ташак-работа в сравнение с това всяка седмица да слушам все една и съща литания.

Не е... ами да, просто не е *честно*. Не е честно. И никога не е било. Откак съм напуснал родния дом, единственото, което мама прави, е да се вайка, да се тревожи и да ми праща изрезки от местния вестник, описващи скромните постижения на мои някогашни приятели от училище. На това ли му се вика грижовно родителско отношение, питам аз? Не, поне не и според мен. Искам да получавам от родителите си съчувствие, разбиране, съвети и пари — и то не задължително в този ред. Но това са чужди понятия на улица „Канинг клоуз“.

— Нищо ми няма, ако за това плачеш.

Знам, че не плаче за това.

— Знаеш, че на плача за това.

— А точно за това би трябвало да плачеш, нали? Нали? Мамо, гаджето ми току-що ме заряза. Не се чувствам особено добре.

Но пък и не чак толкова зле все пак. „Битълс“, половин бутилка „Шардоне“ и „Бруксайд“ свършиха добра работа — но няма да ѝ го кажа.

— Нямам сили да се занимавам със себе си, камо ли с теб.

— Знаех си, че така ще стане.

— Като си знаела, че така ще стане, какво толкова си се разплакала сега?

— *Какво ще правиш, Роб?*

— Ще изпия пред телевизора втората половина от бутилката вино. После ще легна да спя. После ще стана и ще отида на работа.

— А после?

— Ще срещна някое добро и мило момиче и ще си народим деца. Те това е правилният отговор.

— Де да беше толкова лесно.

— Ще бъде, обещавам ти. Следващия път, като се чуем, вече ще съм опекал работата.

Почти се усмихва. Чувам го. Май вече съзирам светлина в дъното на дългия, тъмен телефонен тунел.

— Но Лора какво ти каза? Имаш ли представа защо те е напуснала?

— Не съвсем.

— Е, аз пък имам.

За миг се разтревожих, но веднага ми светна какво си мисли.

— Няма нищо общо със сватба, мамо, ако това имаш предвид.

— Ти така казваш. Ще ми се да чуя нейното мнение по въпроса.

Спокойно. Не ѝ давай да те провокира. Не ѝ се хващай на въдицата... Абе, я го заеби.

— За бога, мамо, колко пъти още да ти го повтарям? Лора не иска да се жени. Тя не е толкова момиче, ако ми позволиш да използвам в случая това клише. В днешно време нещата не стоят така.

— Не знам как стоят нещата в днешно време. Знам само, че ти се запознаваш с някоя, живеете заедно, тя те напуска. Запознаваш се с някоя, живеете заедно, тя те напуска.

Предполагам, че има право.

— Млъкни, мамо!

Минути по-късно се обажда и госпожа Лидън.

— Здравсти, Роб. Джанет е.

— Здравсти, Джанет.

— Как си?

— Добре съм. А ти?

— Добре, мерси.

— А Кен?

На Лора баща ѝ не го бива много-много. Има гръдна жаба и трябваше да се пенсионира преждевременно.

— Не е зле. Горещо-долу. Нали знаеш. Лора там ли е?

Интересно. Още не е съобщила вкъщи. Дали пък това не е белег, че изпитва някакво чувство на вина?

— Не, съжалявам. У Лиз е. Да ѝ кажа ли да ти звъне?

— Стига да не се върне прекалено късно.

— Няма проблем.

И това май ще бъде последният ни разговор. „Няма проблем“ — последните думи, които казвам на човек, с когото съм бил в относително близки взаимоотношения, преди пътищата ни да се разделят. Шантава работа, а? Караш Коледа в нечий дом, притесняваш се, ако ще му правят операция, прегръщаш го, целуваш го и му носиш цветя, виждаш го по пенъор, а после... бам, край. Изчезва от живота ти, завинаги. Но рано или късно ще се появи нечия друга майка, друга Коледа, други разширени вени. Всичките са еднакви. Променят се единствено адресите и цветът на пенъорите.

ТРИ

Бях в дъното на магазина и се опитвах да поразчистя малко, когато подочух разговор между Бари и някакъв клиент — мъж, на средна възраст, доколкото можех да съдя по гласа, пък и явно не от посветените.

— Търся една плоча за дъщеря ми. За рождения ѝ ден. „Ай джъст колд ту сей ай лав ю“. Имате ли я?

— А да. — Каза Бари. — Разбира се, че я имаме.

Знаех с абсолютна сигурност, че единственият сингъл на Стиви Уандър, който имаме в момента, е „Дон’т дрънк драйв“. Имахме го от паметта века и така и все не успях да се отърва от него, дори за без пари. Какво по дяволите се опитваше да направи Бари?

Отидох до касата, за да разбера какво става. Бари стоеше и се хилеше насреща му. Човекът изглеждаше леко объркан.

— Мога ли да я купя, в такъв случай? — попита с плаха усмивка на облекчение, като момченце, което в последния момент се е сетило да каже „моля“.

— Съжалявам, но не може.

Клиентът, по-възрастен, отколкото ми се стори първоначално по гласа, облечен в мърляв бежов шлифер и с кепе на главата, стоеше закотвен на място. Просто го усетих как си мисли „Знаех си, че не трябва да влизам в тая шумна, мрачна адска дупка. Сега и майтап си правят с мен.“

— Защо не може?

— Моля? — Бари се правеше на Нил Уънг и то в мига, когато бе открил електрическата китара.

— Защо не може?

— Защото е сантиментален, мазен боклук, ето защо. Да ти приличаме на магазин, в който се продава „Обаждам се само, за да ти кажа, че те обичам“, а? А сега се разкарай и не ни губи времето.

Човекът се обърна и припряно се изниза от магазина, а Бари доволно се изкикоти зад гърба му.

— Много ти благодаря, Бари.

— Що? К'во има?

— Току що изгони клиент, ето к'во има.

— Ми ний и без туй нямаме к'вото му трябваше. Тъй че аз просто се изкефих малко, а на теб туй и стотинка не ти е струвало.

— Не това е въпросът.

— Добре де, к'ъв е въпросът?

— Въпросът е, че повече не искам да говориш по този начин на хората, които влизат в магазина.

— Защо пък не? Да не си мислиш, че тоя стар глупак щеше да ни стане редовен клиент, а?

— Не, но... Слушай, Бари, магазинът не върви чак толкова добре. Знам, че и преди сме си правили майтап с хората, дето търсят нещо, което не ни харесва на нас самите, но на тази работа трябва да се сложи край.

— Глупости. Ако имахме плочата, щях да му я продам, ти щеше да си с някакви си 50 пенса или една лира по-богат и никога повече нямаше да го видиш тоя задник. Голям праз.

— На теб пък какво лошо ти е направил, та си се надървил такъв?

— Много добре знаеш какво лошо ми е направил. Засегна ме с отвратителния си вкус.

— Но то дори не беше негов вкус, Бари. А на дъщеря му.

— Размекнал си се на стари години, Роб. Едно време щеше не само да го изхвърлиш от магазина, ами и да го подгониш с ритници по улицата.

Прав е. Имаше такова време. Сега обаче то вече ми се струваше много, много отдавна отминало. В днешно време просто не мога да набера чак толкова гняв.

Във вторник вечерта пренаредих колекцията си от албуми. Често го правя в моменти на душевен смут. За някои хора това е доста скучен начин за прекарване на вечерта, но не и за мен. Музиката е моят живот и ми е гот, че мога да джапам из него, да потапям ръце в него, да го докосвам.

Когато Лора беше тук, албумите ми бяха подредени в азбучен ред, и то по хронология, започвайки с Робърт Джонсън и завършвайки с... де да знам... с „Уам!“, с нещо африканско или с каквото там съм

слушал, когато се запознах с Лора. Тази вечер обаче ми се щеше нещо по-различно и затова се опитах да си спомня реда, в който бях купувал албумите, като по този начин се надявах да напиша автобиографията си, без да ми се налага да хващам химикалката. Извадих албумите от полиците и ги струпах на пода наред на хола. Измъкнах „Револвер“ и продължих от там насетне. Като свърших, бях обзет от прилив на усещането, че съм жив, защото всичко това все пак бях аз. Хареса ми да видя как с двайсет и пет хода съм стигнал от „Дийп Пърпъл“ до „Хоулинг Уулф“. Вече не ми е болно при спомена как слушам „Секшуъл хийлинг“, и то в период на себеналожени сексуални пости, нито ме досрамява при спомена как учредих в училище рокклуб, където да разговаряме със съученици за Зиги Стардъст и „Томи“.

Но това, което най ми харесва, е усещането за сигурност, породено от новата подредба. Ставам някак по-сложен, отколкото всъщност съм. Имам някъде около две хиляди албума и трябва да си мен самият — или най-малкото доктор по Йън-Флемингология — за да знаеш как да откриеш някой от тях. Ако искам да слушам, примерно, „Блу“ на Джони Мичел, то трябва да се сетя, че го купих за някакво момиче през есента на 1983-а, ама после реших, че не искам да й го давам, поради причини, в които не ми се ще да навлизам. Е, ако не го знаеш, си направо заникъде, нали? Неминуемо ще трябва да ме помолиш да ти намеря албума и това някак си ми действа изключително успокояващо.

Нещо странно се случи в сряда. Идва Джони, пее „Всичко от всичко“, опитва се да награби шепа обложки. Тъкмо въртим малкия си танц към изхода на магазина, когато той се отскубна, извърта се, поглежда ме и казва:

— Ти женен ли си?

— Не, Джони, не съм. А ти?

Той се изсмива в подмишницата ми — ужасяващ маниакален хилеж, с аромат на пиячка, тютюн и повръщия и завършващ в експлозия от хрочки.

— Мислиш ли, че щях да съм в такова осрано състояние, ако имах жена?

Не казах нищо — просто се съсредоточих да го изкарам с танцова стъпка от вратата — но прямото, тъжно самопризнание на

Джони привлича вниманието на Бари (може би още ми беше сърдит, задето вчера му се скарах), и той се навежда към него през касата:

— Не помага, Джони. Роб си има страхотна жена вкъщи, а я го ский на к'во прилича. Кофти гледка. Скапана прическа. Пъпки. Пуловер — отврат. Чорапи — отврат. Единствената разлика между теб и него е, че на теб не ти се налага да плащаш наем за магазин всяка седмица.

Бари непрекъснато ме атакува с подобни изказвания. Днес обаче не съм в настроение да го слушам и затова го фиксирам с поглед, които би трябвало да му запуши устата, той обаче го тълкува като подкана да продължава с обидите.

— Казвам го за твое добро, Роб. Това е най-скапаният пуловер, който изобщо някога съм виждал. Нямам дори бегъл познат, който би си навлякъл толкова кофти пуловер. Пуловерът ти е срам за човешкия род. Дейвид Колмън не би облякъл такава гнусотия за шоуто си „Въпрос на спорт“. Щото инак шефът Джон Ноукс би наредил да го арестуват за осквернение на модата. Певецът Вал Дуникън би му хвърлил един поглед и...

Изтиках Джони на улицата, тряснах вратата зад гърба му, претърчах през магазина, сграбчих Бари за реверите на кафявото му велурено яке и му изсъсках, че ако до края на живота си чуя дори само още една от тъпите му, жалки, безсмислени простотии, ще го убия. Като го пуснах, целият се тресях от гняв.

Дик се появява откъм склада и започва да подскача притеснено наоколо ни.

— Ей, момчета — шепне успокоително. — Ей, ей.

— Ти к'во си, бе, преобан откаченяк ли, що ли? — ме пита Бари. — Само да имаш късмета да си ми скъсал якето, брато, да знайш, че яко ще плащаш.

Точно това казва, „яко ще плащаш“. Ама че работа. А после изхвърча ядосано от магазина. Отивам и сядам на бояджийската стълба в склада. Дик висва на прага.

— Добре ли си?

— Да. Съжالياвам — решавам да се измъкна по лесния начин. — Виж сега, Дик, вече нямам страхотна жена вкъщи. Напусна ме. Така че, ако Бари изобщо се върне, кажи му го, моля те.

— Разбира се, Роб. Никакъв проблем. Изобщо никакъв проблем. Ще му кажа, като го видя — отронва Дик.

Нищо не казвам. Само кимвам с мълчалива признателност.

— Аз... Аз и без това имам и други работи да му казвам, така че не е никакъв проблем. Ще му кажа за..., тъй де, за Лора, когато му кажа другите неща — мънка Дик.

— Добре.

— Е, ще започна, естествено, с твоето, преди да му кажа моето. Моето не е нещо особено, само за една, дете ще свири в „Хари Лоудър“ утре вечер. Така че, ще му кажа първо твоята новина. Тъй де, нали знаеш, първо добрата, после лошата вест, нещо такова... — продължава да мънка Дик. После се изсмива нервно. — Или по-точно първо лошата, после добрата вест, щото той я харесва оная, дете ще свири в „Хари Лоудър“. — По лицето му се изписва тих ужас. — Искам да кажа, той и Лора харесваше, ама аз, такова, нещо друго исках да кажа. Той и тебе те харесва. Просто...

Казах му, че разбирам какво има предвид и го помолих да ми направи едно кафе.

— Че как, разбира се. Глей, Роб, искаш ли да...да поговорим за това или нещо такова?

За момент почти се изкуших: интимен разговор с Дик сигурно е изживяване, което се случва веднъж в живота. Но му казах, че няма нищо за говорене и за момент си помислих, че ще се хвърли да ме прегърне.

ЧЕТИРИ

На другата вечер отиваме тримата заедно в „Хари Лоудър“. Нещата с Бари са вече наред. Когато той вчера се върна в магазина, Дик му разказа за мен и Лора, та сега и двамата правят каквото могат, за да повдигат духа ми. Бари ми записа ни касетка сложно подбрана компилация с точни описания на песните по реда на изпълнението им. А Дик започна за повече яснота да изказва въпросите си в по четирипет варианта, вместо в обичайните за него два-три. И — кой повече, кой по-малко — двамата настояха да дойда с тях на тазвечерния лайф.

„Хари Лоудър“ е грамадна кръчма, с толкова високи тавани, че цигареният дим се кълби на вълма, на вълма като онези облачета, дето ги рисуват в анимационните филмчета. Мястото е занемарено; и отвсякъде духа; и тапицерията на всички седалки е съдрана; и тия от персонала са нацупени и неучтиви; и редовните посетители или имат страховит вид, или са пияни до смърт; и тоалетните са мокри и смрадливи; и вечер няма нищо за ядене; и виното е смехотворно гадно; и безалкохолните им са прекалено студени и газирани — абе, накратко, типична за Северен Лондон кръчма. Не ходим в нея много често, макар да е само на две преки от магазина, защото гостуващите там банди са от типа на трагично второразредната пънк група, за която човек е готов да плати и половин заплата, само и само да не му се налага да я слуша. От време на време обаче, като тази вечер, изтъпанчват на подиума по някой никому неизвестен американски фолк-кънтрий изпълнител, дето мъкне след себе си такава тълпа от фенове, че можеш ги побра в една кола, барабар с обекта на техния култ. Когато влизаме, кръчмата е почти една трета пълна — а като се има предвид обичайното ѝ състояние, това си е направо претъпкано, — и Бари ни посочва сред посетителите небезизвестния диджей Анди Кършоу, както и един пич, дето пише за „Тайм аут“. За „Хари Лоудър“ това си е направо хитвечер.

Жената, която дойдохме да слушаме, се казва Мари Ласал; вече имаше на пазара два-три сингъла, записани с независима звукозаписна компания; после дори се появи кавърверсия на една от песните ѝ, в изпълнение на Нанси Грифит. Дик каза, че сега Ласал живеела тук; чел

бил някъде, че тя намирала Англия за по-отворена към нейния тип музика — което вероятно ще рече, че я приемаме по-скоро с ведро безразличие, отколкото с активна враждебност. Тази вечер в кръчмата имаше доста самотни мъже — не самотни, в смисъл на неженени, а самотни, в смисъл на без приятели. В такова обкръжение нашата троица: аз — мрачен и необщителен, Дик — нервен и срамежлив, и Бари, който от загриженост към мен се стараяше да си налага самоцензура на приказките — представлявахме дива и масивна колегиална компания.

Няма подгрываща банда, само една доста порутена звукова уредба, от която изстрадано извира приличен кънтрирок, а хората стоят наоколо, нежно гушнанали халбите си с бира, и се опитват да разшифроват ръкописните брошури, натикани в ръцете им на влизане. В девет часа Мари Ласал излезе на сцената (в тази кръчма — малка платформа с два-три микрофона, на ияколко метра от нас), а в девет и половина, за мое голямо раздражение и срам, аз вече бях целият в сълзи, като блаженият ми свят на пълна безчувственост от последните няколко дена се беше изпарил в небитието.

Много са песните, които избягвах да слушам, откакто Лора ме напусна, но тази, с която Мари Ласал започна изпълнението си, определено не беше сред тях. Песента, която ме накара да се разрева, никога преди не ми беше действала по този начин. Всъщност песента, която ме накара да се разрева, преди ме караше да драйфам. Бях колежа, когато излезе на мода, и тогава с Чарли започвахме да кривим лица в отвратени гримаси и многозначително да си бъркаме с пръст в гърлото всеки път, щом някой — обикновено студент по география или момиче, следващо за начална учителка (и не смятам, че човек може да бъде обвинен в снобизъм, когато просто отбелязва, чистата, гола истина) пуснеше това парче на джубокса в кръчмата. Песента, която ме накара да се разрева, бе кавър на Мари Ласал по „Бейби, ай лав юърей“ на Петър Фрамптън.

Представете си само как кибича с Бари и с Дик, накипрен и любимата си фланелка на „Лемънхедс“, и облян в сълзи слушам с телешко вълнение кавърверсия на песен на Питър Фрамптън! На Питър Фрамптън! „Шоу ми дъ уей“! Тоя ли скапан динозавър ще ми показва пътя, за бога! С оная негова шибана измишльотина, дето духаше в нея и под чиито акомпанимент китарата му зазвучаваше като

патока Доналд! „Фрамптън е вечно жив“ — а стига бе! Та той оглавява американските класации поне от едно седемстотин и двайсет години и сигур всеки безмозъчен, затънял от кокаин въздухар в Ел Ей си купува албумите му! Добре де, разбирам, че явно имах спешна нужда да осъзная, че съм дълбоко травмиран от скорошните събития, но пък да се стига чак до такава крайност?! Не можеше ли господ бог да се задоволи с нещо само умерено ужасно — с някой брадясал хит на Даяна Рос, примерно, или да речем с някое поовехтяло парче на Елтън Джон?

И това не е краят! В резултат на кавърверсията на Мари Ласал на „Ай лав юър уей“ („Знам, че не би трябвало да харесвам тази песен, но пак си я харесвам“, каза тя с лукава усмивка, като свърши), изпадам в две привидно противоречащи си състояния: а) внезапно Лора започва така ужасно да ми липсва, както изобщо не е било през последните четири дни, и б) влюбвам се в Мари Ласал.

Стават такива работи. Поне с мъжете. Или поне конкретно с този мъж, демек с мен. Понякога. Трудно е да се обясни защо или как човек изведнъж се оказва силно привлечен в две различни посоки едновременно — наличието на известно количество отвезано неблагоприятно определено представлява задължителна предпоставка. Но пък в цялата работа има и известна доза логика. Мари е хубава, по онзи почти кривоглед американски начин — прилича на позакръгленката Сюзън Дей, от периода ѝ между „Семейство Партридж“ и „Закона на Ел Ей“, — което далеч не е най-лошият вариант, щом ти е дошла сляпата неделя да си паднеш изневиделица и свършено безсмислено по някоя, има и къде-къде по-ужасни случаи. (Една съботна сутрин, например, се събудих, включих телевизора и изведнъж си паднах жестоко по Сара Грийн от предаването „На живо“ — пристрастеност, за която по онова време предпочитах да си трая.) И доколкото мога да преценя, Мари Ласал е чаровна и не без талант: след като приключи с Питър Фрамптън, тя продължи със свои парчета и при това доста добри, разчувстващи, забавни и нежни. Цял живот съм мечтал да си легна с... — не, по-точно да имам любовна връзка — с музикантка: тя щеше да пише песните си вкъщи, да ме пита какво мисля за тях, може би да включи някоя от интимните ни шеги в текстовете си, да ми отправя благодарности в диплянките към албумите, дори да ме има на снимка някъде по вътрешните им корици,

застанал малко зад нея в някое общо кадър, и да я гледам от дъното на залата как свири на живо, или от кулисите (въпреки че в „Хари Лоудър“ бих изглеждал доста тъпо, защото тук няма кулиси, така че бих стърчал на показ пред всички).

Та значи, тая част с Мари е лесна за разбиране. Частта, свързана с Лора, обаче, изисква повечко обяснения, но мисля, че нещата стоят по следния начин: сантименталната музика притежава страхотната способност да те връща назад в спомените ти, като същевременно те носи и напред, така че едновременно изпитваш и носталгия, и надежда. Мари е надеждата, движението напред — не задължително тя, но някоя като нея, някоя, която може да преобърне живота ми за добро. (Ето, точно това е: винаги си мисля, че някоя жена ще ме спаси, ще ме поведе към по-светъл живот, ще успее да ме промени и ще ме избави.) А Лора е споменът, последният човек, когото съм обичал, и когато слушам тези сладостни, проникващи в душата акорди на акустичната китара, в паметта ми възкръсва преживяното заедно време и преди да се усетя, вече виждам как пътуваме нанякъде в колата, опитваме се да изпеем хармониите на „Слууп Джон Би“, объркваме ги и се заливаме от смях. В реалния ни живот ние никога не пеехме в колата, и съвсем определено никога не се смеехме, когато обърквахме нещо. Именно поради тази причина в момента не бива да слушам попмузика.

Както и да е, тази вечер ми е все едно в коя посока ще поеме животът ми. Възможно е Мари да дойде при мен, когато си тръгвам, и да ме покани да хапнем по нещо или пък да се прибера вкъщи, където Лора седи, пие чай и нервно чака да бъде опростена. И двете мечти ми изглеждат еднакво привлекателни и всяка от тях би ме направила страхотно щастлив.

След около час Мари си прави почивка. Седи на пода върху подиума и отпива от бутилка „Будвайзер“. По едно време се появи някакъв тип и остави до нея кашон касети с нейни записи. По 5.99 едната, но пък те нямаха монети за ресто, така че всъщност бяха по шест кинта. Купуваме си една за тримата и за наш ужас тя ни заговаря:

— Кефите ли се?

Кимваме.

— Супер, 'щото и на мен ми е кеф.

— Супер — казвам аз и май нищо друго не ми иде на акъла.

Най-дребната банкнота, която имам, е десетачка, така че стоя изтъпанчен пред нея и мълча като риба, докато пичът търси четири монети от по една лира, за да ми върне.

— В Лондон живееш, така ли? — питам я аз.

— Аха. Всъщност съвсем наблизо от тука.

— Харесва ли ти кварталът? — пита Бари.

Браво на него. Никога нямаше да се сетя да ѝ задам такъв въпрос.

— Не е зле. Хей, момчета, вие няма начин да не знаете. Да има наоколо някакви свестни музикални магазини или трябва да ходя до Уест енд?

Е, питам, трябва ли сега да се обиждаме, задето ни позна, че сме сродни души? Просто ни личи, че сме хора, които знаят музикалните магазини. Така си изглеждаме, такива сме си.

Бари и Дик щяха да се пребият от бързане да обяснят:

— Той има!

— Той има!

— В Холоуей!

— На една пряка от ъгъла със „Севън сисъърс“!

— „Шампионат винил“!

— Там работим!

— Ще ти хареса!

— Намини!

Тя се изсмива на изблика им на ентузиазъм.

— К'во продавате?

— По малко от всичко, което е наистина добро. Блус, кънтри, соул, ню уейв...

— Звучи супер.

Някой друг се приближава да говори с нея, така че тя ни се усмихва приятно и ни обръща гръб. Връщаме се до мястото, където си кибичихме преди.

— И за к'во ви трябваше да ѝ казвате за магазина? — питам ги аз.

— Ми от де да знам, че е строго секретно — казва Бари. — Тъй де, знам, че нямаме клиенти, но мислех, че това е нещо кофти, а не такава... бизнесстратегия.

— Няма да направи оборот.

— Ама разбира се, че няма. Нали затуй точно ни пита дали знаем някакви добри магазини за музика. Иска само да дойде, за да ни губи времето.

Знам, че се държа глупаво, но не исках да ми идва в магазина. Ако дойдеше в магазина ми, можеше наистина да я харесам и тогава щях да почна да я чакам да идва, и то непрекъснато, а когато дойде, да се чувствам нервен и глупав и в крайна сметка да я поканя да пийнем по нещо, ама по някакъв тъп и заобиколен начин и тогава тя или ще разбере за какво намеквам, при което ще се чувствам като идиот, или ще ме отреже направо, при което пак ще се чувствам като идиот. Но на връщане от лайфа вече си мисля дали ще дойде утре и дали ако дойде, това ще значи нещо, и ако значи, то за кого от нас значи, въпреки че Бари май поначало отпада от класацията.

Еби му майката. Мразя ги тия работи. На колко години трябва да стане човек, преди да им се види краят?

Вкъщи сварвам две съобщения на телефонния секретар — едното от приятелката на Лора, Лиз, другото от самата Лора. Ето ги:

I) Роб, Лиз е. Само да те чуя... ами, да разбере как си, добре ли си. Звънни по някое време. Тъъ... не взимам нечия страна. Все още. Целувки, чао.

II) Здравсти, аз съм. Трябват ми някои неща. Можеш ли да ми се обадиш сутринта в работата? Мерси.

Психарите могат да изтълкуват по какъв ли не начин всяко от тези две обаждания. Непсихарите биха стигнали до извода, че първата мацка е по приятелски мила и привързана и че на втората изобщо не й пука за мен. Определено не съм психар.

ПЕТ

Първото, което правя на сутринта, е да се обадя на Лора. Гадеше ми се, докато набирах номера ѝ, но още повече ми се догади, докато чаках телефонистката да ме свърже. Преди веднага ме познаваше по гласа, а сега говори така, сякаш изобщо не стопля кой съм. Лора иска да намине в събота следобед, докато съм на работа, за да си вземела още бельо — нямам нищо против. Май трябваше да спрем до тук, но аз, глупакът, подемам друг тип разговор, което хич не ѝ харесва, защото е на работа, ама аз упорствам, тя се разплаква и ми затваря телефона. Чувствам се като пълен идиот, задето не успях да се въздържа. Никога не успявам.

Чудя се какво ли би казала, ако знаеше, че в същото това време вече живея с мисълта, че Мари може да намине през магазина? Току-що ѝ бях намекнал по телефона, че е преобала живота ми, а и по време на самия разговор, наистина го вярвах. А ето че сега, само миг по-късно — при това без каквато и да било следа от обърканост или недоволство от себе си — се притеснявам какво да облека, дали да си остана с набола брада, или да се обръсна и каква музика да пусна днес в магазина.

Понякога имам чувството, че единственият начин, по който един мъж може да прецени доколко е мил и свестен, тоест да прецени собствената си почтеност, е да се вгледа във връзките си с жените, или по-точно със своите потенциални или настоящи сексуални партньорки. Да си добър с приятелите си е лесна работа. Можеш да ги почерпиш по нещо за пиене, да им запишеш касетка, да им звъннеш, за да ги чуеш как са... наистина има безброй бързи и безболезнени начини да се превърне човек в „готин пич“. Но когато става въпрос за гаджета, далеч по-трудно е да си постоянно на висота. В един момент всичко си върви нормално, чистиш тоалетната чиния, даваш израз на чувствата си, изобщо правиш всички онези неща, които се очакват от модерния мъж. Но още в следващия миг — умело капризничиш, манипулираш, лъжеш и мамиш, и то някоя най-добра жена. Не, не го разбирам.

Обаждам се на Лиз в ранния следобед. Държи се много мило. Казва ми колко съжалявала за мен и Лора, каква хубава двойка сме били, колко положително влияние съм оказвал върху Лора, бил съм й дал стабилна опора, освободил съм я, позволявал съм й да се весели, направил съм я по-добър, по-покоен, по-разкрепостен човек, дал съм й възможност да мисли и за нещо друго, освен за работата си. Лиз не използва точно тези думи — това е моя интерпретация на казаното от нея. А то всъщност беше, поне така си мисля, че двамата с Лора сме били страхотна двойка. Пита ме как съм и дали се грижа за себе си. Казва ми, че много не си пада по тоя тип Иън. Уговорихме се да се срещнем по някое време другата седмица, за да пием по едно. Затворих телефона.

К'ъв шибан Иън, бе?

Малко по-късно в магазина влиза Мари. И тримата сме на линия. Слушахме касетката с нейните песни и като я виждам на вратата, се втурвам да спра уредбата, преди да забележи, но не съм достатъчно бърз — успях да я спра точно когато тя каза нещо по въпроса, така че се наложи, изчервен до уши, отново да я пусна. Тя се изсмива. Влизам уж за нещо в склада и повече не излизам. Бари и Дик й продали касетки на обща стойност седемдесет кинта.

К'ъв шибан Иън, бе?

Бари нахлува с гръм и трясък в склада:

— Само дето сме в списъка на почетните гости на лайфа на Мари в „Уайт лайън“, нищо повече. И тримата.

За последните трийсет минути бях успял да се унижа пред човек, от когото силно се интересувам, както и да разбера, че бившето ми гадже вероятно си има любовник. Не ми пукаше за никакви списъци на почетни гости в „Уайт лайън“.

— Ей, Бари, жестоко бе, човек! Лелеее... Списъкът на почетните гости в „Уайт лайън“! Остава само да стигнем някак до другия край на града, пък след лайфа и да се върнем, и глей ти, спестили сме по петарка всеки! К'во е да имаш влиятелни приятели, а?

— Можем да отидем с колата ти.

— Ама колата не е моя, нали? На Лора е. И Лора си я взе. Така че, майна, или два часа с метрото, или такси, което ще ни излезе, я виж ти, точно по петарка на човек. Просто супер!

Бари свива рамене по начин, който недвусмислено означава: „К’во да го правиш пък тоя, пълно куку?!“ и излиза. Чувствам се ужасно гадно, но си трая, нищо не му казвам.

Не познавах никой, който да се казва Иън. Лора не познаваше никой, който да се казва Иън. Бяхме заедно три години и не си спомням някога да е споменавала някой си Иън. Тя нямаше приятел, който да се казва Иън, нямаше и приятелка с гадже на име Иън. Не бих казал, че абсолютно никога през живота си не е познавала някой, които да се казва Иън — все е имало поне един Иън там, където е учила, въпреки че тя всъщност е завършила девическо училище, така че... — но съм почти напълно сигурен, че от 1989-а насам живее във вселена, тотално лишена от каквито и да било Иъновци.

И тази моя убеденост, този Иън-атеизъм, продължи до връщането ми вкъщи. На първа на прозореца на стълбището, върху който оставяме пощата, точно до входната врата на сградата, сред купа от менютата за поръчки по домовете, рекламни брошури и визитки на таксиметрови компании има и три писма: някаква сметка за мен, банково извлечение за Лора... и съобщение за заплащане на телевизионен абонамент за господин И. Реймънд (наричан от приятелите си и, което е още по-важно, от съседите си, Рей), пича, които до преди около шест седмици живееше на горния етаж.

Треперех, докато влизах в апартамента, гадеше ми се. Знаех си, че е той. Знаех го от мига, в който зърнах писмото. Помня, че Лора на два-три пъти се беше качвала при него. Помня, че когато миналата Коледа той слезе при нас да прием по едно, Лора... е, не точно *флиртуваше*, но определено по-честичко си оправяше косата и по-глуповато се хилеше, отколкото беше строго наложително. Пък и той май беше точно от нейния тип мъже — малкото-загубено-момченце, прям, грижовен, с достатъчно меланхолия в душата, за да изглежда интересен. Никога не го бях харесвал особено много, а сега направо го мразех.

Отколко време? Колко често? Последният път, когато говорех с Рей — пардон, с Иън — вечерта, преди да се премести... дали между тях не е имало нещо още тогава? Дали тя не се е качвала тайно горе, когато ме е нямало вечер? Дали Джон и Мелани, двойката на приземния етаж, знаят нещо за това? Дълго време ровя насам-натам да

търся картичката с новия му адрес, която ни беше дал, за да му препращаме пощата, но така и не я намирам, изчезнала е злокобно и многозначително — освен ако не съм я хвърлил, разбира се, и тогава просто забравяме за злокобната многозначителност. (Какво ли щях да направя, ако я бях намерил? Да му се обадя? Да намина у тях, за да видя дали е сам?)

Започвам да си спомням някои подробности за него: гащеризона му; музиката му (африканска, латиноамериканска, българска или каквато там беше скапаната световна музикална мода на седмицата); нервния му и страшно изнервящ смях; ужасните готварски миризми откъм апартамента му, които овоняваха цялото стълбище; гостите му, които стояха до прекалено късно, пиеха прекалено много и си тръгваха прекалено шумно. Изобщо не се сещах за нищо хубаво, свързано с него.

Успях да се абстрахирам от най-гадния, най-болезнения и най-тревожния си спомен до момента, в който си легнах. Вече в леглото, чух жената, която сега живее горе, да тупурди и да тряска врати на гардероби. Този мой спомен е най-ужасното нещо — нещото, което би накарало всеки (всеки мъж?) в моето положение да се облее в студена, лепкава пот: *ние слушахме как Рей/Иън прави секс*. Чувахме звуците, които той издаваше. Чувахме звуците, които тя издаваше. (По време на нашето съседство, когато тримата — или четиримата, ако броим и жената в леглото на Рей — бяхме разделени от няколко квадратни метра скърцаща подова настилка и падаща мазилка, той бе сменил две-три партньорки.)

— Бая дълго издържа — отбелязах една нощ, докато двамата будувахме в леглото и зяпахме тавана.

— Де на мен тоя късмет — каза Лора.

Беше шега. Изсмяхме се. Ха, ха. Ха, ха, ха. Сега не ми е смешно. Никога не ми се е случвало една шега да ме изпълни с толкова отвращение и параноя, и неувереност, и самосъжаление, и уплаха, и съмнение.

Когато една жена напусне един мъж и този мъж е нещастен (да, най-сетне, след изтръпналата безчувственост и глуповатия оптимизъм, след всичките ми уж безразлични свивания на раменете „на кого му пука“, признавам, че съм нещастен — въпреки че все още ми се ще да ме има на снимката върху обложката на новия албум на Мари)... нима

заради секса са всичките терзания? Това ли е всичко в любовта? Вече бях преминал през един такъв период, по време на историята с Чарли и Марко — да си ги представям заедно, как *го правят* и как лицето на Чарли е разкривено от страст, каквато аз никога не бих могъл да събудя в нея.

Трябва да кажа, въпреки че всъщност не ми се ще да го казвам (защото искам да се скапвам, да се самосъжалявам, да се потопя в неволите си — така се прави в подобни случаи), че според мен нямам проблеми в Тази Област. Поне така си мисля. Но в уплашените ми представи, Чарли беше така разюздана, и шумна, като героиня в порнофилм. Тя беше играчката на Марко, откликваше на всяко негово докосване с крясъци на оргазмично удоволствие. В представите ми, на света нямаше жена, която да е правила по-страхотен секс от секса на Чарли с Марко.

Но това не бе нищо. Защото онези мои представи не бяха свързани с реалността. Знам ли всъщност, може Марко и Чарли изобщо да не са консумирали връзката си и Чарли да е прекарала последното десетилетие в това да се опитва — и страдалчески да не успява — да пресъздаде тихия недемонстративен екстаз на нощите, които прекарвахме заедно. Сега обаче знам, че Иън е нещо като любовник демон, Лора също го беше разбрала. Честно казано, това адски ме дразнеше. И нея я дразнеше. Но сега вече не съм толкова сигурен какво точно я е дразнило. Заради секса ли ме напусна? Защото е искала да получи малко от онова, което ставаше там, горе?

Не разбирам защо изобщо това има някакво значение. Иън може да умее по-добре да говори от мен, или да готви, или да работи, или да домакинства, или да изкарва пари, или да харчи пари, или да разбира от книги или филми... Може да е по-мил от мен, да изглежда по-добре, да е по-интелигентен, да е по-чист, да е с по-щедра душа, да е по-услужлив, да е по-добър човек, от която и да е гледна точка... О'кей, нямам нищо против. Ами да, никой не е съвършен; ясно ми е, че човек не може да е добър във всичко, а и аз съм трагично неумел в редица определено важни области. Но виж сексът е нещо различно. Да знаеш, че наследникът ти е по-добър от теб в леглото е нещо невъзможно да бъде преглътнато току-така. И аз не знам защо.

Но пък знам достатъчно, за да осъзная, че това е адски тъпо. Знам, например, че най-добрият секс, който някога съм правил,

нямаше абсолютно никакво значение за мен. Най-добрият секс, който някога съм правил, беше с едно маце на име Роузи, с която спях едва четири пъти. Не, само това не беше достатъчно (има предвид добрият секс, не четирите пъти, които бяха повече от достатъчни). Тя ме караше да побеснявам в леглото и аз също я карах да побеснява, но фактът, че му бяхме хванали цаката да свършваме едновременно (и именно това, по мое мнение, е нещото, което се има предвид, когато се говори за добър секс, без значение какво пише във вестниците и списанията за споделянето и за разбирателството, и за разговарянето, и за разнообразието, и за различните пози, и за белезниците) не значеше абсолютно нищо.

Тогава, какво толкова ме притеснява в тая работа при Иън и Лора? Какво толкова ме интересува колко време може да го прави и колко време мога аз да го правя, и какви звуци издаваше тя, докато беше с мен, и какви звуци издава, когато е с него? Предполагам, че просто става дума за следната простичка истина: все още чувам как Крис Томсън, този неандерталски, сексуално вманиачен осмокласник прелюбодеец, ме нарича запек и ми казва, че е ръбил гаджето ми. И този глас от миналото продължава да ме кара да се чувствам адски зле.

През нощта сънувах сън — от тия, които изобщо не са сънища, а просто нещо, свързано с това как Лора чука Рей и как Марко чука Чарли, и се зарадвах, че посред нощ се стреснах и се събудих, защото така прекъснах този гаден сън. Но облекчението ми продължи едва няколко секунди, след което всичко отново се върна: че някъде Лора наистина чука Рей (може би не точно в този момент, защото беше 3:56 сутринта, въпреки че с неговата издръжливост — с неговото *неумение да получи оргазъм*, ха, ха — де да знаеш), а аз лежа тук, в този тъп малък апартамент, собственик на невзрачен, дребен, губещ бизнес и приятелите ми не са точно приятели, а хора, чиито телефонни номера не съм загубил. И ако отново заспя и се събудя след четирийсет години, вече останал без зъби, от звука на радио „Мелоди“ в старчески дом, не бих се притеснявал особено много, защото най-лошата част от живота — т.е. остатъкът му — щеше да е приключил. И дори нямаше да ми се наложи да се самоубивам.

Едва сега започва да ме озарява мисълта, че е важно някъде нещо да правя, защото иначе човек не живее, а само се е хванал за сламката.

Ако живееш в Босна, нямането на приятелка нямаше да е най-важното нещо на света, но тук, на улица „На гъза на географията“, си е страшен проблем. Нужно е да имаш достатъчно налична баластра, която да те предпазва от разпиляване във всички посоки. Имаш нужда от хора край себе си, от неща за вършене, иначе животът се превръща в нещо като филм, чиито бюджет се е изчерпал, и вече няма мизансцени, няма терени, няма поддържащи роли и какво има тогава? Ами има единствено някакъв тип, тъпо зазаяпан в камерата, с нищо друго за правене и с никой друг, с когото да говори. И кой тогава ще повярва на главния герой, а? Затова и имах нужда от повече плочи по рафтовете тук, от повече запълване в живота ми, от повече *детайлност*, защото в момента има опасност да се срина в пропастта.

„Имате ли нещо за душата?“, ме попита една жена на следващия ден. „Зависи“, щеше ми се да ѝ кажа. Някои дни — да, някои дни — не. Точно в момента имах цели камари неща за душата, прекалено много, повече отколкото мога да се справя. Бих искал да можех да го разпределям това „нещо“ по-равномерно, някак да го балансирам, но все не мога да го уредя. Е, ясно ми е, че жената не се интересува от проблемите ми с душевното задръстване, така че просто ѝ посочвам къде държа соулмузиката за душата, близо до изхода, точно до тъжния блус.

ШЕСТ

Точно една седмица след като Лора ме напусна, ми се обади някаква жена от квартал Ууд грийн — имала сингъли, за които мислела, че биха ме заинтересували. Нормално не се занимавах с къщни разчиствания, но тази жена звучеше като човек, който знае за какво говори: спомена за бели обложки, зв картинни обложки и за разни други неща, а това ме караше да мисля, че не става дума за пет-шест одраскани плочи на „Илектрик лайт оркестра“, оставени от сина й, когато се изнесъл от родното гнездо.

Къщата й е грамадна, от този вид сгради, успели някак да се примъкнат до Ууд грийн от други квартали на Лондон, а тя самата не е особено приятна. Беше в средата на четирийсетте, със съмнителен оттенък на кожата и с недоверчиво изопнато лице. И въпреки че е облечена в дънки и фланелка, на дънките й се кипри името на някакъв италианец, лепнато там, където би трябвало да е това на господин Ранглер или на господин Леви, а отпред на фланелката й сияе доста голямо количество бижута, стратегически подредени под формата на знака на дружеството срещу ядреното въоръжаване.

Нито ми се усмихва, нито ми предлага чаша кафе, дори не ме пита учтиво дали кварталът ми харесва, независимо от ледения дъжд, който се изливаше като из ведро и през целия път ми бе пречил да се ориентирам по вдигнатата пред очите ми карта на града. Просто ме отвежда в нещо като кабинет, запалва лампата и посочва мълчаливо сингълите, струпани по горните рафтове на библиотеката — стотици на брой, всичките в стандартните големи квадратни дървени сандъци за едва ли не индустриално съхранение — след което ме оставя да действам.

В библиотечните шкафове край стените няма книги, само плочи, компактдискове, касети и техника за прослушване и звукозапис. Касетите са номерирани с малки лепенки — нещо, което винаги говори за сериозен маниак. Има и една-две китари, облепени на стената, и някакъв компютър, който изглежда така, сякаш би могъл да възпроизведе нещо музикално, стига да поискаш.

Качвам се върху стол и започвам да свалям сандъците със сингъли. Те са общо седем или осем и въпреки че, докато ги слагам на пода, полагам старание да не гледам какво има в тях, окото ми попада върху предния сингъл — на Джеймс Браун, издаден от „Кинг“, отпреди трийсет години. Изтръпвам в сладостно очакване.

Докато ги разглеждам внимателно, веднага разбирам, че уловът е такъв, какъвто цял живот съм мечтал да имам — още от времето, когато започнах да събирам албуми. Имаше сингъли на „Битълс“, предназначени единствено за фенклубовете, половин дузина сингъли на „Дъ Ху“, оригинали на Елвис от началото на шейсетте, камара редки соул и блуссингъли и... *Имаше дори сингъл на „Бог да пази кралицата“! На „Секс пистълс“, издаден от „Ей & Ем“!* Никога не го бях виждал! Дори не познавах човек, който да го е виждал някога! И... О, не!... О, не!... О, господи! — и сингълът „Ю лефт дъ Уотър Ръннинг“ на Отис Рединг, издаден няколко години след смъртта му, но веднага спрял от производство от вдовицата му, защото тя не...

— Какво ще кажете? — стои облегла се на рамката на вратата, скръстила ръце, усмихната при вида на гримасата на телешки възторг, която явно красеше физиономията ми.

— Най-добрата колекция, която някога съм виждал.

И представа си нямах колко да ѝ предложа. Цялото това съкровище струва поне шест — седем хилядарки и тя много добре го знае. Но откъде да ги изкопая тия мангизи?

— Дай петдесет кинта и можеш да ги отнесеш всичките още днес.

Поглеждам я. Явно вече официално сме в света на детските блянове и мечти, където малки сладки бабки те молят просто да разчистиш къщите им от техните „вехтории“ — направо безценни оригинални образци на мебели „Чипъндейл“. Само дето си нямах работа с малка сладка бабка, пък и жената явно знаеше прекалено добре, че това, което притежава в тези сандъци, струва доста повече от петдесет кинта. К’во става тука, бе?!

— Крадени ли са?

Изсмива се.

— Нима си струва да ги крада, ако ще ги разчиствам за някакви си петдесет кинта? Не, на мъжа ми са.

— И двамата какво, нещо сте се посдърпали, така ли?

— Замина за Испания с една двайсет и три годишна. Приятелка на дъщеря ми. На всичкото отгоре има наглостта да ми се обади и да ми иска пари назаем. Отказах му, естествено. Тогава ме помоли да продам колекцията му от сингъли и да му пратя чек за сумата, която им взема, като си приспадна десет процента комисионна. Коего ми напомня, ще имаш ли банкнота от пет лири? Искам да си я сложа в рамка и да я закача на стената.

— Трябва да му е отнело бая време, за да ги събере.

— Години. Тази колекция е най-голямото постижение в живота му.

— Работи ли?

— Има се за музикант, но... — прави презрителна гримаса. — Само ми харчи парите, седи по цял ден на дебелия си задник и зяпа етикети и обложки на плочи.

Представи си само: да се върнеш вкъщи и да откриеш, че сингълите ти на Елвис, на Джеймс Браун и на Чък Бери са шитнати за без пари, единствено от чиста злоба. Какво би направил? Какво би казал?

— Вижте, не може ли да ви платя както подобава? Не е нужно да му казвате колко сте им взели. Пак ще му пратите неговите четирийсет и пет кинта, а остатъка може да профукате. Или да ги дадете за благотворителност. Или каквото там решите.

— Не е там въпросът. Искам да съм зла, но и честна.

— Съжалявам, но просто... просто не искам да участвам в подобно нещо.

— Както решиш. Има достатъчно други, които ще се навият.

— Да, знам. Точно затова търся някакъв компромис. Какво ще кажете за хиляда и петстотин? Сигурно струват поне четири пъти повече.

— Шейсет.

— Хиляда и триста.

— Седемдесет и пет.

— Хиляда и сто. По-малко не давам.

— А за няма да се съглася на нито стотинка повече от деветдесет.

И двамата се усмихваме. Трудно е да си представи човек друга подобна комбинация от обстоятелства, които биха довели до подобен род пазарлък.

— Защото, нали разбирате, ако му пратя повече, ще има пари да се върне вкъщи, а това е последното нещо, което искам.

— Съжалявам, но мисля, че трябва да потърсите някой друг.

Знам си, че като се върна в магазина, ще избухна в плач и ще рева с кървави сълзи в продължение поне на месец, но сърце не ми дава да направя такъв номер на жалкия глупак.

— Хубаво.

Станах да си ходя, но после пак клекнах до плочите: един последен дълъг поглед за спомен.

— Мога ли да купя само сингъла на Отис Рединг?

— Става. Десет пенса.

— Е хайде, де. Нека ви дам десетачка за него, а останалото, ако искате, го хвърлете на боклука.

— Добре. Защото се нави да биеш толкова път. И защото имаш принципи. Но това е всичко. Няма да ти ги продавам един по един.

И к'ва стана тя?! Замъквам се до Ууд грийн и си тръгвам със златна мина под формата на сингъла „Ю лефт дъ Уотър Рънинг“, купен за десетачка! Никак не е зле за една сутрин. Бари и Дик ще са силно впечатлени. Но ако някога разберат за Елвис и за Джеймс Браун, и за Джери Лий Луис, и за „Пистълс“, и за „Битълс“, и за останалите, като нищо на секундата ще изпаднат в потенциално опасен травматичен шок и тогава ще трябва да ги утешавам, и...

Но пък как стана така, че се съюзих с лошия, с мъжа, изоставил жена си и духнал чак в Испания с някаква Лолитка?! Защо не мога да съм съпричастен на болката и обидата на жена му? Може би трябва да се прибера вкъщи и да шитна индийската скулптура на Лора на някой дрипльо, който я иска, за да я натроши на парчета и да я продаде за жълти стотинки на вторични суровини. Вероятно ще ми се отрази добре. Но знам, че няма да мога да го направя. Пред погледа ми е единствено потресеното лице на смотаняка, в мига, в който си получава по пощата смехотворния чек, и ми е някак отчаяно, болезнено жал за него.

Де да можех да кажа, че животът е пълен с екзотични случайности от този род! Ама не е. Дик ми записа първия албум на „Ликьюорайс Камфитс“ — както ми беше обещал. Джими и Джаки Коркхил спряха да се карат — временно. Майката на Лора не се обади

повече, но пък моята се обажда и още как. Убедена е, че Лора ще се заинтересува повече от мен, ако изкарам някакви вечерни курсове. Съгласяваме се, че мненията ни се разминават по този въпрос — дотолкова, че ѝ затварям телефона. Дик, Бари и аз се замъкваме с такси до „Уайт лайън“, за да слушаме Мари и се оказа, че имената ни наистина бяха в списъка на почетните гости. Пътят ни излезе точно петнайсет кинта, но без бакшиша, а бирата там е по два кинта едната. „Уайт лайън“ е по-малък от „Хари Лоудър“, така че мястото е наполовина пълно, вместо да е две-трети празно, а и обстановката е далеч по-приятна, но пък има загриващ изпълнител, някакъв ужасен местен певец композитор, за когото краят на света настъпва веднага след неговата кавърверсия на „Тий фор дъ тилърмен“ на Кет Стивънз — и то не с гръм и трясък, а с мокър парцал по главата. Добрите новини:

1) Не ревах по време на „Бейби, Ай лъв юър уей“, въпреки че ми стана малко нещо кофти.

2) Мари ни спомена: „Бари, Дик и Роб ли виждам там, долу? Радвам се да ви видя, момчета.“ После каза на публиката: „Някога ходили ли сте в музикалния им магазин «Шампионат винил» в Северен Лондон? Страхотен е, наистина си струва.“ И хората почнаха да се обръщат, за да ни видят, при което ние пък почнахме да се споглеждаме занесено от вълнение, при което Бари пък, тъпакът му с тъпак, за малко да се изкиска шумно.

3) Все още исках да фигурирам някъде, върху нечия обложка, въпреки че сутринта, на ставане за работа, брутално повръщах, благодарение на това, че предишната нощ стоях до сто часа, пуших саморъчно свити цигари от евтин, гаден тютюн, наливах се с бананов ликьор и безобразно тъгувах по Лора. (Чакай сега, смята ли се това за добра новина? Може би е по-скоро лоша — окончателното, абсолютно сигурно доказателство, че съм откачил. Но пък същевременно е и добра новина, защото май значи, че все още имам нещо като амбиция, а също и че радио „Мелоди“ не е единствената ми представа за бъдещето.)

Лошите новини:

1) Мари качи някакъв тип на сцената, за да пеят заедно на бис. Пич. Някакъв бунак, дето сподели с нея микрофона по един особено интимен начин, който ама хич не ми се хареса, приглася ѝ, когато

пееше „Лъв Хъртс“, пък и през цялото време я зяпаше с повече от очевиден намек, че е по-напред от мен в опашката за снимка върху обложката на албума ѝ. Мари продължаваше да прилича на Сюзън Дей, а скапаняка до нея — тя представи като „Ти-Боун Тейлър, най-добре пазената тайна в Тексас“ — беше леко подобрена версия на Даръл Хол от шоу-дуета „Хол и Оутс“, ако човек изобщо може да си представи такъв дзвер. Дълга руса коса, скули, поне два и трийсет висок, ама пък си имаше човекът и мускули, не може да му се отрече (подчертани от дънково яке на голо), а на всичкото отгоре и глас, в сравнение с който пичът от рекламите на „Гинес“ звучи направо лигаво — глас толкова дълбок, че сякаш се сгромолясва от сцената и се търкулва към публиката като оръдейно гюле. Добре де, ясно ми е, че понастоящем самочувствието ми в сексуален план хич го няма, пък и знам, че жените не винаги си падат по дълга руса коса, скули и височина, а че понякога търсят къса тъмна коса, никакви скули и ширина, но все пак! Трябва да ги види човек! Сюзан Дей и Даръл Хол! Усукани голите хармонии на „Лъв Хъртс“! Едва ли не уста в уста! Добре че оня ден, когато Мари дойде в магазина, бях облякъл любимата си риза, че инак нямаше да имам никакъв шанс.

Други лоши новини няма. Това е.

След края на лайфа, си вдигам якето от пода и поемам към изхода.

— Само десет й половина е — отбелязва Бари. — Дай да прием по още едно.

— Вие останете, ако искате. Аз ще си ходя.

Не исках да пия с някакъв си Ти-Боун, а имах чувството, че Бари пък точно това иска. Като че за Бари да пиеш с някакъв си Ти-Боун би било върховното постижение на десетилетието.

— Не че искам да ви скапвам вечерта. Просто не ми се стои.

— Дори само още половин час?

— Твърдо не.

— Чакай само пет секунди, тогава. Да ида да пусна една вода.

— Аз, също — обажда се и Дик.

Щом се покриха, набързо се изнесох и спрях едно такси. Великолепно е човек да е в депресия. Имаш право на колкото си щещ гнусарско държание.

Толкова ли е кофти да иска човек да си е вкъщи, с колекцията си от плочи? Не е като да колекционираш марки, или поставки за подбирени халби, или антични пумпали. Тук, в плочите, има цял един свят, един по-хубав, по-мръсен, по-агресивен, по-миролюбив, по-пъстър, по-гъзарски, по-опасен, по-любвеобилен свят от този, в който аз живея. Има в него и история, и география, и поезия, и още безброй неща, които би трябвало да съм учил в училище, включително и музика.

Когато най-сетне се прибрах вкъщи (двайсет кинта, без бакшиш за таксиджията), си запарих чаша чай, включих слушалките и изслушах всяко надъхано с гняв парче за жени, за което се сещах и имах на Боб Дилън и на Елвис Костело, а когато свърших с тях, си пуснах албума на Нил Йънг и го въртях отново и отново, докато главата ми не закънтя в резонанс с него, а когато приключих и с Нил Йънг, си легнах и се зазяпах в тавана, което обаче вече не е онова замечтано и неутрално занимание, каквото беше навремето. Голям майтап, нали, цялата тая работа с Мари? Самозалъгнах се, че в това има нещо, някакво бъдеще, към което да се отправя, така че да направя един лек и неусетен преход. Сега лесно мога да го разбера. Всичко разбирам, щом веднъж вече е отминало — много съм добър по отношение на миналото. Това, което не разбирам, е настоящето.

Отивам на работа доста късно и Дик вече е успял да отговори на едно телефонно обаждане от Лиз. Да съм й позвънял в службата, спешно. Нямах никакво намерение да й звъня в службата. Явно иска да отмени тазвечершната ни среща. Много добре знам защо и няма да й позволя да го направи така лесно. Ще трябва да я отменя „на живо“, чак като се видим довечера.

Накарах Дик да й се обади и да й каже, че бил забравил, но днес няма да идвам в магазина, защото съм отишъл на музикална изложба в Колчестър и съм щял да се върна чак вечерта, заради някаква предварително уговорена среща. Не, Дик няма оставен телефон за връзка. Не, Дик не мисли, че ще се обаждам в магазина. Нарочно цял ден не вдигам телефона, за да не би Лиз да се опита да ме издебне.

Имахме уговорка да се срещнем в Камдън, в една от младежките кръчми по главната улица. Подраних, но пък носех със себе си някакво клюкарско списание, така че седнах в един ъгъл с халба бира и малко

кашу и се замислих кои от споменатите в него филми бих гледал, ако имаше с кого да ги гледам.

Срещата с Лиз не ми отнема много време. В един момент тя се насочва с тежка стъпка към масата, на която бях седнал — Лиз е готина, но доста грамадна, а когато е ядосана, както беше в момента, е направо страховита. Опитвам се да я умилостивя с усмивка, но явно нещо няма да стане, защото вече е прекалено надъхана, за да се хване на уловките ми.

— Ти, Роб, си един скапан задник — тросва ми се тя, след което се врътва и си излиза, а хората от съседната маса ме зяпват. Изчервявам се, насочвам поглед към списанието и отпивам голяма глътка от бирата, с надеждата, че халбата ще скрие срама ми.

Права е, разбира се. Аз съм един скапан задник.

СЕДЕМ

За една-две години, в края на осемдесетте, бях диджей в един клуб в квартала Кентиш таун. Именно там се запознах с Лора. Всъщност не беше кой знае какъв клуб, а просто стая над кръчма, но за около шест месеца бе страхотно популярен сред една определена категория лондончани — надървени снобари с прилепнали черни дънки и кубинки, дето по цяла нощ се мъкнеха на орди от клуб в клуб. Мисля, че бях добър ди-джей. Или най-малкото, хората поне изглеждаха доволни: танцуваха, стояха до късно, питаха ме къде могат да си купят албумите които пусках и всяка седмица идваха като по часовник. Бяхме кръстили клуба „Гручо“, заради лафа на Гручо Маркс — е, всеки го знае, дето той не искал да бъде член на никой клуб, който бил толкова скапан, че да иска да го приеме за свой член. По-късно разбрахме, че има и друг клуб „Гручо“, някъде в тукашния Уест енд, но май никой не ни бъркаше кой кой е. (Между другото, петте най-пълнеци дансинга на „Гручо“ парчета: „Ит'с ъ гууд фийлинг“ на Смоки Робинсън и „Миръкълс“; „Ноу блоу, хоу шоу“ на Боби Бланд; „Мистър Биг Стъф“ на Джин Найт, „Дъ лав ю сейв“ на „Джексън Файв“; „Дъ гето“ на Дони Хатауей.)

И наистина, обожавах да диджействам. Да гледаш как цяла стая хора поклащат глави в ритъма на музиката, която ти си избрал, е нещо върховно. За тези шест месеца, през които клубът беше популярен, не съм бил щастлив никога. Това бе единственият период, когато изобщо някога съм имал чувството, че съм нещо като властелин на човешкото върховно блаженство — макар по-късно да разбрах, че това чувство е било всъщност фалшиво, защото въпросното човешко върховно блаженство се е дължало не на мен, а на музиката: на хората, платили си, за да се тъпчат като сардели и да слушат любимите си денспарчета, им е абсолютно все тая кой им ги пуска на уредбата. В края на краищата, предполага се, че денсмузиката по принцип носи върховно блаженство — така че аз явно просто се бях лъгал за ролята си в цялата работа.

И така, с Лора се запознах по онова време, през лятото на 1987-а. Разправя, че вече била ходила в клуба едно три-четири пъти, преди да ѝ обърна внимание, и вероятно е права — тя е джобно гадже, кльоцава и хубава, прилича малко на Шиина Истън, от периода преди Холивуд да я префасонира (въпреки че изглежда доста по-серт от Шиина Истън, с тази нейна гелосана на кичури прическа на адвокат радикал, с ботушите ѝ и с хипнотизиращо острия поглед на бледосините си очи) — идваха и къде-къде по-красиви мацки, а когато човек зяпа лениво тълпата, както го правех аз, то винаги най-готините ловят окоето. Та на този трети или четвърти път, тя дойде до малкото ми уж подиумче, заговори ме и аз веднага си паднах по нея: поиска да пусна едно парче, което наистина страшно ме кефеше (в случай че някой го интересува, парчето беше „Гот ту гет ю оф май майнд“ на Соломон Бърк), но пък винаги, когато съм се опитвал да го пусна, дансингът веднага опустяваше.

— Беше ли тук предишния път, когато го пуснах?

— Аха.

— Е, нали видя какво стана. Едва не си тръгнаха.

Сингълът трае три минути и след първата минута и половина ми се наложи да го спра. Вместо него пуснах „Холидей“ на Мадона. От време на време, в кризисни моменти, пусках и нови хитове — така, както на човек, които вярва в методите на хомеопатията, му се налага понякога да ползват услугите на традиционната медицина, колкото и да не я одобрява.

— Тоя път няма да е така.

— Откъде знаеш?

— Щото половината народ тук аз съм го довела, така че ще танцуват.

Пуснах парчето и Лора и приятелите ѝ наистина се изляха на дансинга, но както се изляха, така се и отляха, като поклащаха глави и се смееха. Това парче е трудно за танцуване, с неговия полутакт на ритъм енд блус, с неочакваните паузи и прескачания. Но Лора остана да танцува и макар да ми беще любопитно да разбера дали ще издържи стоически до края, просто се изнервих, като гледах, че другите в клуба не танцуват, та побързах да пуснах „Дъ лав ю сейв“.

Тя не пожела да танцува на „Джъксън файв“, ами наперено се насочи към подиумчето ми, но се усмихваше и повече не ме кара да

пускам парчето. Само искаше да знае откъде може да си купи плочата. Казах ѝ, че ако дойде другата седмица, ще ѝ я дам на касетка, което май я изкефи.

Отне ми часове да сглобя записа. За мен правеното на запис е като писането на писмо — свързано е с много изтриване, преосмисляне и започване наново, пък и исках да стане добре, защото... е, честно казано, откак бях започнал да работя като диджей, не бях срещал друга мацка с толкова многообещаващ външен вид, пък нали уж се предполага, че именно свалянето на такива мацки е смисълът на диджейството. Направата на една хубава компилация, подобно на любовните раздели, е мъчителна работа. Трябва да се почне със силно парче, което да привлече вниманието (започнах с „Гот ту гет ю оф май майнд“, но после реших, че тя може и да не изслуша останалата част от касетката, ако още първото парче е това, което всъщност я кефи, така че го зарих някъде към средата на втората страна), да се продължи с нещо малко по-бързо или малко по-бавно от него, ама и не можеш да миксиш черна музика с бяла музика, освен ако бялата не звучи като черна, както не можеш и да записваш едно до друго две парчета на един и същ изпълнител, освен ако, разбира се, не си решил да редиш цялата касета с по две парчета на изпълнител и... ами, има си куп правила в тая магия.

И така, доста труд положих по тази касета, че и до ден днешен имам един-два записа на първоначалните варианти, захвърлени някъде из апартамента, прототипни записи, които впоследствие, като ги преслушах, реших, че не ме кефят. И в петък вечер — най-силната вечер в клуба — когато тя дойде при мен, аз ѝ дадох касетката и оттам насетне нещата си продължиха по реда. Беше добро начало.

Лора беше — всъщност Лора е — адвокат, въпреки че когато се запознах с нея, тя беше друг тип адвокат, различен от този, който е днес: по онова време работеше във фирма за правни консултации (което, предполагам, обяснява редовното купонясване по клубовете и черното кожено рокерско яке, и прическата с гелосани кичури). Сега работи за голяма адвокатска фирма в лондонското Сити (което, предполагам, обяснява скъпите ресторанти и марковите делови костюми, и изчезването на прическата с гелосани кичури, и проявите на язвителен сарказъм). И тази метаморфоза се извърши не защото си беше променила житейските възгледи и се беше преориентирала

политически, а защото я съкратиха и не успя да си намери място в друга фирма за правни консултации. Наложих ѝ се да приеме работа, за която годишно ѝ плащаха около четирийсет и пет хиляди лири, само защото не успя да си намери такава, за която годишно щеше да получава под двайсет хиляди лири. Казваше, че този парадокс бил олицетворение на „Тачъризма“ и предполагам, че беше права. Промени се, откакто тръгна на новата си работа. Винаги е била човек с неспокоен дух, вечно като напрегната до краен предел струна, но преди използваше дейно тази своя напрегнатост: тревожеше се, примерно, за правата на наемателите и ги защитаваше срещу некоректните хазяи или за децата от по-бедните квартали, които живеят в нехигиенични жилища без канализация. Сега вече беше тревожна и напрегната само и единствено заради своята работа — колко много работа има, на какъв стрес е подложена, как се справя, какво мислят за нея партньорите във фирмата, и все неща от този род. А когато по изключение не беше тревожна и напрегната заради работата си, то беше тревожна и напрегната заради това, че човек не би трябвало да се чувства тревожен и напрегнат заради работата си, или поне не и заради този вид работа.

Понякога — но напоследък не особено често — успявах да направя или да кажа нещо, което ѝ позволяваше да избяга от самата себе си, и именно в такива моменти си пасвахме най-добре. Често се оплакваше от моята „неуморна тривиалност“, но пък тя понякога вършеше работа.

Никога не съм бил луд по нея, а това ме караше да се тревожа за перспективността на съвместното ни бъдеще: мислех си примерно — а като имам предвид как в крайна сметка се развиха нещата между нас, сега май си го мисля повече отвсякога — че всички интимни връзки се нуждаят от подобна „лудост“, която да им даде един мощен първоначален тласък, първо, за да потръгнат, а после — и за да преодоляват пречките по пътя си. А когато енергията от този тласък се изчерпи и взаимоотношенията стигнат до нещо като замряла уравновесеност, човек може да се огледа и да види какво всъщност се е получило от тази връзка. Може да е нещо свършено различно от първоначалното, или нещо подобно, но по-умерено и по-спокойно, а може и да е просто едно голямо нищо.

По време на живота ми с Лора, за известно време си промених възгледите относно целия този процес. И двамата се спасихме от безсънните нощи, липсата на апетит и агонизиращото чакане до телефона. Ние просто си я карахме все така, както в началото, и понеже нямахме пара за изпускане, никога и не спирахме, за да се поогледаме и да видим какво всъщност има във връзката ни — защото това, което имахме, бе същото, което винаги бяхме имали. Тя не ме караше да се чувствам нещастен или тревожен, или не на мястото си, а когато си лягахме, аз нито се паникьосвах, нито се излагах, ако разбираш какво имам предвид — а мисля, че много добре разбираш точно какво имам предвид.

Излизахме често насам-натам, пък и тя идваше всяка седмица в клуба, а когато я изгониха от апартамента ѝ, просто се нанесе при мен и всичко си беше съвсем наред — и си остана така в продължение на години. Ако разсъждавах кретенски и повърхностно, щях да кажа, че парите промениха всичко: когато си смени работата, тя изведнъж се оказа с много пари, а когато аз пък загубих работата си в клуба и икономическата криза по някакъв странен начин внезапно направи магазина ми невидим за минувачите, нямах и пукнат петак. Разбира се, тези и други подобни събития усложняват живота и тогава се появяват най-различни неща за пренагласа и преосмисляне, битки за водене и граници за очертаване. Но честно казано, проблемът не беше в парите. Беше в мен. Както каза Лиз, аз съм един скапан задник.

Предполагам, че вечерта, преди деня, в който двамата с Лиз се бяхме уговорили да се видим в кръчмата в Кандъм, тя и Лора излезли, за да хапнат някъде заедно, и тогава Лиз нападнала Лора заради Иън, но Лора и думичка не обелвала в своя защита, защото това според нея би означавало да нападне пък мен, а тя понякога проявява силно развито и не особено разумно чувство за лоялност. (Аз, например, нямаше да устоя на изкушението да я клъвна.) Но вероятно Лиз попрекарила, така че в един момент Лора не издържала и тогава вече всичко, което ѝ се било насъбрало срещу мен, изригнало и тя си изляла душата, а после двете се разплакали и Лиз се заизвинявала, че е говорила, без всъщност да знае как точно стоят нещата. Ето защо на другия ден била напълно изперкала, звъняла ми в магазина, а после влетя в кръчмата и с две думи ме сложи на място. Разбира се, нищо от

това не го знам със сигурност. Откакто се разделихме, изобщо не съм се виждал с Лора, а с Лиз имах само онази една-единствена кратка и злополучна среща. Но пък не е и нужно да се правят кой знае какви дълбокомислени анализи на характерите на Лиз и Лора, за да се сети човек какво се е случило.

Не знам какво точно е казала Лора, но най-вероятно е споделила с Лиз поне две, ако не и всичките четири, от следните факти:

1) Че ѝ изневерих, когато тя беше бременна.

2) Че моята сексуална забегка стана причина за решението ѝ да направи аборт.

3) Че, вече след аборта, взех от нея голяма сума пари назаем и още не съм ѝ ги върнал.

4) Че малко преди да ме напусне, ѝ бях казал, че не съм щастлив с връзката ни и че аз, един вид, се оглеждам за друга.

Наистина ли съм направил и казал всичко това? Да, направих го, казах го. Имам ли някакви смекчаващи вината обстоятелства? Всъщност не, освен ако не приемем, че всички обстоятелства (сиреч — контекстът на връзката ни) могат да се смятат за смекчаващи. Но преди да ме съдите — въпреки че по всяка вероятност вече сте го направили — вземете и напишете четирите най-ужасни неща, които сте причинили на партньора си, дори ако — особено пък ако — той или тя не знае за тях. Не ги разкрасявайте, не се опитвайте да им търсите обяснения или оправдания. Просто ги изредете с възможно най-простички думи. Свършихте ли? Е, добре, кой сега е скапан задник?

ОСЕМ

— Къде, по дяволите, изчезна? — питам Бари, когато се появява на работа в събота сутринта. Не го бях виждал от лайфа на Мари в „Уайт Лайън“ — ни по телефон се обади, ни се извини, нищо.

— Къде, по дяволите, съм изчезнал ли? Аз ли къде, по дяволите, съм изчезнал? Ама си голям задник! — казва ми Бари вместо обяснение. — Извинявай, Роб, ясно ми е, че точно сега при теб нещата не са цветя и рози, в смисъл че имаш проблеми и тъй нататък, но пък нали разбираш... Оная нощ те търсихме с часове бе, човек!

— Часове ли? Повече от един час, така ли? Най-малкото два? Аз си тръгнах в десет и половина, а вие сте се отказали от търсенето в дванайсет и половина, правилно съм разбрал, нали? И сигурно сте се прибрали пеша от единия до другия край на Лондон, а?

— Я, заднико, не ми се прави на много отворен!

Надявам се, че един ден, може би не в рамките на следващите няколко седмици, но определено някъде в обозримо бъдеще, все някой ще е в състояние да се обърне към мен, без да използва някъде в изречението си думата „задник“.

— Добре де, извинявай. Но се хващам на бас, че сте ме търсили не повече от десетина минути, след което сте отишли да пиете с Мари и с как се казваше там оная пич. Ти-Боун.

Ама че гадост е това име — Ти-Боун. Зъбите ми чак изтръпват, като го произнасям — все едно да трябва да си поръчваш „огромен, плътен Бъфало Билбъргър“, когато всъщност искаш един най-обикновен хамбургер или пък „от онова печиво, дето е точно както мама го правеше навремето“, вместо да си кажеш чисто и просто „парче щрудел“.

— Не това е въпросът.

— Добре ли си изкарахте?

— Супер. Ти-Боун е свирил в два албума на Гай Кларк и в един албум на Джими Дейл Гилмор.

— Страхотно.

— Абе, я го духай.

Радвам се, че е събота, защото сме относително по-заети и с Бари няма какво да се дърлим много-много. Докато с Дик се въртим из склада — той запарва чай, а аз търся някакъв стар сингъл на Шърли Браун. И от Дик също научавам, че Ти-Боун е свирил в два албума на Гай Кларк и в един албум на Джими Дейл Гилмор.

— И знаеш к'во? Много свестен пич се оказа — добавя Дик с израз на безкрайна изненада, че човек, достигнал такива неземни висини, е способен да размени и няколко учтиви приказки в кръчмата.

С това словесният обмен между персонала приключва. Днес има твърде много клиенти, с които трябва да говорим.

Въпреки че доста хора влизат в магазина, едва малък процент от тях наистина купуват по нещо. Най-добрите ни клиенти са онези, които в събота просто задължително *трябва* да си купят някаква плоча, дори да не търсят нищо конкретно. Защото ако не го направят, ще се върнат вкъщи с празни ръце и с огромно и тревожно чувство на неудобство. Винаги може да се разпознае виниленият маниак по това, че след време му писва от рафта, из който рови, и тогава се насочва към противоположния край на магазина, измъква някаква обложка от глъбините на рафта и отива до касата. Така е, защото междувременно е прехвърлял наум възможните покупки („Ако до пет минути не намеря нещо по-добро, ща не ща ще трябва да взема онзи сборен блусалбум, който видях преди половин час“). А после се тровка колко време е изгубил да търси нещото, което всъщност изобщо не иска. Много добре познавам това усещане (винилениите маниаци са ми сродни души и аз ги разбирам по-добре, отколкото когото и да било друг на този свят): едно такова боцкащо-лепкаво-тревожно, а на излизане от магазина усещаш главата си замаяна, като пиян си. Ускоряваш крачка, опитваш се да си възвърнеш някак онази част от деня, която си прахосал, и много често имаш силното желание да прочетеш страницата с международните новини във вестника или да гледаш някой филм на Питър Грийнъуей, да хапнеш нещо твърдо и месесто, което да се слегне върху подобната на захарен памук безсмисленост, блокирала мозъчната ти дейност.

Другият тип мои любими сродни души клиенти са хората, обзети от манията да открият някаква натрапчиво въртяща се в главата им мелодия, която ги притеснява, пречи им да мислят; мелодия, която чуват в дишането си, докато тичат да хванат рейса или в ритъма на

чистачките на колата им, когато се прибират вкъщи след работа. Понякога обяснението за нея е нещо съвсем очевидно и разбираемо: чули са я по радиото или в някой клуб. Но друг път се появява в ума им изневиделица, като по магия. Понякога зазвучава, разбудена от изгрева на слънцето, или защото са срещнали приятен човек и внезапно почват да си тананикат мелодия, която не са чували от петнайсет-двайсет години. Веднъж в магазина влезе един, който твърдеше, че бил *сънувал* някаква плоча, цяла-целеничка, мелодия, заглавие, изпълнител. А когато най-сетне му намерих албума по неговото описание (беше едно старо регепарче — „Хепи гоу лъки гърл“ на „Парагонс“), се оказа, че почти няма разлика с онова, което е видял и чул насън, и изпълненият му с благодарност поглед ме караше да се чувствам не като собственик на магазин, а като акушерка или художник, или като вълшебник, за когото преминаването в отвъдното е рутинна практика.

В съботите човек разбира колко точно струват Дик и Бари. Дик е търпелив, ентусиазиран и внимателен, като детска учителка: успява да продаде на хората албуми, за които те не са и подозирали, че искат, защото някак интуитивно чувства какво им с необходимо. Говори им, после пуска на уредбата някакво парче и ето че те почват замечтано да вадят петачките, сякаш именно то е било единствената им цел да влязат в магазина. През това време Бари с булдозерски прийоми вкарва хората в правия път. Прави ги на нищо, защото нямат първия албум на „Джизъс и Мери Чейн“, след което те си го купуват; после им се присмива, защото нямат „*Блонд он блонд*“ и те си го купуват; после буквално изпада в несвяст, когато му кажат, че никога не са и чували за Ан Пибълс, и те си купуват и нещо нейно. Повечето съботи, някъде около четири следобед, правя за всички ни по чаша чай и за известно време се чувствам искрено и дълбоко щастлив — може би защото това е работата ми все пак и нещата вървят добре или защото се гордея с нас, с начина, по който използваме така умело талантите си, колкото малки и чудати да са те.

Когато дойде време да затворям магазина и се каним да отидем да пием по едно, какъвто ни е съботният ритуал, и тримата сме безкрайно щастливи. Заредили сме се с доброжелателност, чиито извор отново ще пресъхне напълно докъм следващия петък следобед. Всъщност толкова сме щастливи, че докато изхвърляме последните клиенти от магазина и се приготвяме да си ходим, правим класация на

любимите си пет песни на Елвис Костело (аз залагам на „Алисън“, „Литъл тригърс“, „Мен аут ъф тайм“, „Кинг Хорс“ и една версия в стил мърси-бийт на „Евридей ай райт дъ буук“, която имам някъде на пиратски запис, като подчертавам как великолепно се съчетават редкостта на последната с известността на първата, но изявлението ми бива посрещнато с гримаса на презрение от страна на Бари). След всичките тъги, сръдни и караниците на отминалата седмица, е страхотно гот отново да мислим за подобни неща.

Но когато излизаме от магазина, виждам Лора да ме чака, облежната на стената, която ни дели от съседния магазин за обувки, и се сещам, че точно в сегашния период от живота ми не би трябвало да се чувствам добре.

ДЕВЕТ

Това с парите е лесно обяснимо: тя ги имаше, аз ги нямах, гя нямаше нищо против да ми ги даде. Беше няколко месеца, след като си смени работата и банковата ѝ сметка бе започнала малко по малко да набъбва. Даде ми пет бона назаем. Ако не го беше направила, щях да затъна окончателно. Още не съм ѝ ги върнал, защото просто няма откъде да ги взема, а това, че ме е напуснала и че излиза с друг мъж не ме прави с пет бона по-богат. Оня ден по телефона, когато ѝ казах, че ми е преобала живота, тя спомена нещо за тези пари и попита дали ще ѝ се изплащам на вноски, а аз казах, че ще ѝ изплащам по една лира седмично през следващите сто години. Точно тогава ми трясна телефона.

Та толкова за парите. Колкото за това, че съм нещастен с връзката ни и че едва ли не вече се оглеждам за друга жена: тя ме принуди да ѝ го кажа. С *хитрост* ме накара да го кажа. Знам, че не е никакво оправдание, но наистина си беше така. Водихме дълбокосмислен разговор и тя между другото подхвърли, че в момента връзката ни била в една доста нещастлива фаза и аз се съгласих с нея. Попита ме дали някога съм си мислил да започна да излизам с друга жена и аз отрекох подобно нещо, а тя се изсмя и каза, че хората в нашето положение винаги си мислят за подобна възможност. Попитах я дали тя някога си е мислила за това да излиза с някой друг и тя каза, че да, разбира се, и тогава си признах, че понякога и аз също си го мисля. Навремето си въобразявах, че двамата с нея водим един „нека-бъдем-зрели-хора-по-отношение-на-несъвършенството-на-живота“ тип разговор, един абстрактен зрял анализ. Сега вече разбирам, че всъщност говорехме за нея и Иън и за това, че ме подлъга да кажа нещо, което да оправдае постъпката ѝ. Адски гнусен адвокатски номер и аз се хванах на него, защото тя е много по-хитра от мен.

Не знаех, че е била бременна — разбира се, че не знаех. Не ми го беше казала, защото бе наясно, че се виждам с друга. (А беше наясно,

че се виждам с друга, защото аз ѝ го казах. Въобразявахме си, че подходяме към въпроса като зрели хора, но всъщност се държахме безобразно наивно, дори детински, щом сме си вярвали, че някой от нас може да кривне от съвместния ни път, да си признае прегрешението и после да продължим все така да си живеем заедно.) Минаха векове, преди да разбере, че е била бременна: имахме един доста продължителен хубав период и веднъж ѝ подхвърлих на майтап нещо, свързано с това да имаме деца, и тогава тя избухна в сълзи. Накарах я да ми каже за какво плаче и тя ми го каза, и после аз доста неблагоприятно избухнах в упори и възмущение от егоистичната ѝ постъпка (обичайните приказки — детето е било и мое също, какво право имаш да постъпваш така, и тъй нататък дрънканици), но по едно време нейното изненадано недоумение и очевидно презрение ме накараха да млъкна.

— Не ти го казах, защото тогава изобщо не вярвах, че си способен на сериозна и отговорна връзка — обясни ми тя. — Пък и не те харесвах особено много. Не исках да имам бебе от теб. Не исках да мисля за всички онези кошмарни разправии за права на посещения и тъй нататък, до които неминуемо щяхме да стигнем, и то много скоро. И не исках да ставам самотна майка. Не ми беше кой знае колко трудно да взема решение какво да правя. И нямаше никакъв смисъл да се съветвам с теб.

Доводите ѝ бяха напълно основателни. В интерес на истината, ако аз бях забременял от мене си, щях да направя аборт по абсолютно същите причини. Не знаех какво да кажа.

По-късно същата онази вечер, след като вече бях премислил цялата тая работа с бременността, я попитах защо се е навила да остане с мен.

Дълбоко се замисли.

— Защото никога преди не съм успявала да се задържа особено дълго с когото и да било и защото, когато започнахме да се виждаме, си обещах този път да устискам поне един кризисен период, просто за да видя какво ще стане. Е, видях. Ти беше толкова банално и жалко гузен заради оная кретенка Роузи... — Роузи, четирикратното таковане, едновременните оргазми, влудяващата ме кучка, с която се виждах, когато Лора е била бременна, — ...че доста дълго се държеше ужасно мило с мен, а по онова време имах нужда точно от това, някой

да бъде мил е мен. Свързват ни доста неща, Роб, пък ако щеш дори само фактът, че сме заедно вече относително дълго време. Така че не ми се щеше да разбутвам нещата и да почвам всичко отначало, освен ако не беше наистина наложително. Та затова останах с теб.

Ами аз защо се бях навил да остана с нея? Определено не по причини тъй благородни и зрели като нейните. (Нима има нещо по-зряло от това да продължиш връзка, която явно се разпада, с надеждата, че ще успееш да я закрепши? Никога през живота си не съм правил подобно нещо.) Оставих всичко така, както си беше, защото накрая на оная история с Роузи се оказа, че Лора наново започна да ме привлича ужасно силно. Сякаш чрез Роузи се бях опитвал да направя връзката си с Лора малко по-пикантна. Пък и си мислех, че аз съм виновен за всичко и че аз съм сплескал нещата. (Защото по онова време не знаех, че тя си провежда експерименти за личен стоицизъм.) Усецах, че Лора губи интерес към мен и затова полагах неистови усилия да си го възвърна този неин интерес, а когато си го възвърнах, аз пък отново изгубих интерес към нея. Открил съм, че подобно нещо ми се случва доста често. Не знам как да се справя с този проблем. И така я карахме, що-годе до днешна дата. А когато цялата тая тъжна история най-сетне набъбна и се спуска като огромен цирей, дори най-късогледият тъпак, дори най-самозаблуденият и самосъжаляващ се зарязан и наранен любовник би видял, че за всичко това си има някаква причина и съответен резултат от нея, и би осъзнал, че и абортите, и Роузи, и Иън, и парите имат пръст в цялата работа, че те просто си принадлежат.

Дик и Бари ни питат, мен и Лора, дали искаме да отидем с тях до кръчмата да пием по едно, но е трудно да си представи човек как седим заедно на една маса и се смеем, докато обсъждаме клиента, който беше объркал Албърт Колинс с Албърт Кинг („Не задря, дори като видя логото на «Стакс рекърдс», докато гледаше дали плочата не е одраскана“, отбелязва Бари и клати в недоумение глава заради неподозираните глъбини на човешкото невежество), така че отказвам учтиво. Предположих, че ще иска да отидем до апартамента и затова поемам към спирката на рейса, но Лора ме хваща за ръката и ме насочва към улицата, за да спра такси.

— Аз плащам. Няма да е особено забавно да говорим в рейса, нали?

Логично. Наистина не е нужно да имаме свидетели на разговора, който искаме да проведем — не ни и трябва да ни слушат нито шофьорът на рейса, нито пътуващите кучета, деца и дебелаци с огромни пазарски чанти.

В таксито бе доста тихо. Разстоянието от „Севън сисърс“ до „Крауч енд“ е едва десет минути, но пътуването беше толкова тягосно, напрегнато и тъжно, че имах чувството, че ще го запомня за цял живот. Валеше, а по лицата ни играеха пъстри и разкривени отражения от флуоресцентните светлини на уличните лампи и реклами. Таксисаджията ни попита дали денят ни е бил успешен, при което и двамата измънкахме по нещо неотзивчиво, така че той затвори разделителната преградка между предната и задната седалка на колата. Лора се втренчи през прозореца, а аз скришом я погледнах, за да се опитам да разбера по лицето ѝ дали отминалата седмица ѝ се беше отразила някак си. Косата ѝ беше подстригана по обичайния начин, много късо, по модата от шейсетте години, подобно на Мия Фароу, с тази разлика — и не се правя на интересен — че на Лора по ѝ отива такава прическа. Така е, защото косата ѝ е много тъмна, почти черна, и когато е късо подстригана, очите ѝ изпъкват и заемат почти цялото ѝ лице. Не беше гримирана, предполагам в моя чест. Негримирането е най-лесният начин една жена да изрази това, че е обзета от много грижи, и да внуши, че е прекалено нещастна за подобен вид тривиалности. Многозначителна закономерност: когато преди толкова много години ѝ подарих касетката с песента на Соломон Бърк, тя беше силно гримирана, повече от нормалното за нея и повече от предишната седмица, и тогава също знаех или по-точно се надявах, че се е гримирала в моя чест. Така че в началото на една връзка винаги има страшно много грим, за да се покаже, че нещата отиват надобре и че всичко е положително, вълнуващо, а в края ѝ — никакъв грим, като израз на отчаяние. Яко, нали!

(Но по-късно, точно когато завивахме по моята улица и аз започнах да се притеснявам за болезнеността и трудността на приближаващия разговор, видях по тротоара да върви една сама жена, издокарана като за събота вечер, на път да се срещне с някого някъде, с приятели или любовник. Когато живеех с Лора, ми липсваше... какво?

Може би това някоя жена да пътува с рейса, с метрото или с такси към мен, да *положи усилие* да се срещне с мен, може би да е малко по-издокарана, може би да е малко по-нагримирана от нормалното, може би дори да е малко нервна. Когато бях по-млад, знанието за подобно усилие от страна на жената, дори само за разкарването с рейса, ме караше да се чувствам банално благодарен към нея. Когато обаче имаш постоянна връзка с някого, няма нищо подобно: ако Лора искаше да се види с мен, единственото, което трябваше да направи, беше да обърне глава или да отиде от банята до спалнята, а и тя никога не си правеше труда да се издокара специално за целта. А когато си идваше вкъщи, правеше го, защото живееше в апартамента ми и трябваше все пак да спи някъде, а не защото бяхме любовници; когато излизахме заедно, понякога се обличаше по-специално, понякога — не, и в зависимост от това къде отивахме, но цялата тази работа отново нямаше нищо общо с мен. И така, всичко това го казвам в смисъл, че жената, която видях от таксито, за миг ме и вдъхнови и ме утеши: може би още не съм чак толкова стар, че да не мога да съблазня някоя жена да се разкара заради мен от единия до другия край на Лондон. И знаех, че ако някога в живота ми пак имам среща с жена и че сме се уговорили да се видим примерно в Излингтън, за което на нея ѝ се налага да пропътува едно пет-шест километра от Стоук Нюингтън, то ще съм ѝ благодарен от дъното на нещастното ми трийсет и пет годишно сърце.)

Лора плати таксито и аз отключих входната врата, запалих лампата и я пуснах вътре. Спря се в коридора, за да прегледа пощата, оставена на перваза. Предполагам, че го направи по навик, но разбира се, веднага се озова в неудобно положение: докато обръщаше пощенските пликосе, попадна на съобщението за телевизионния абонамент на Иън и макар че погледът ѝ се спря само за миг върху него, това бе напълно достатъчно, за да изтрие и последната следа от съмнение в душата ми. Догади ми се.

— Можеш да му занесеш съобщението, ако искаш — подхвърлих ѝ аз, но не посмях да я погледна, нито пък тя мен. — Така ще ми спестиш труда да му го препращам. — Но тя само го остави обратно върху купчината при ресторантските менюта и визитките на таксиметрови компании и се заизкачва по стълбите.

Когато стигнахме до апартамента, беше ми странно да я видя отново в него. Но това, което бе особено объркващо, беше старанието

й да избегне нещата, които нормално прави — можех да усетя как се пази да не направи нещо познато. Свали си якето. Нормално го мяташе върху някой от фотьойлите, но тази вечер не го прави. Държа го известно време в ръка, след което аз й го взех и го хвърлих върху един фотьойл. Тръгна към кухнята, за да пусне чайника или за да си сипе чаша вино, после запря и затова учтиво я попитах дали иска чаша чай, а тя също толкова учтиво ме попита дали имам нещо по-силно от чая и когато й казах, че в хладилника има половин бутилка вино, тя успя да не спомене факта, че когато ме напусна, бутилката беше цяла, и то купена от нея. Без значение, вече не беше нейната бутилка или същата бутилка, или нещо такова. Когато седна, избра фотьойла до стериоуредбата — моят фотойл — вместо този до телевизора — нейният.

— Направи ли го вече? — Кимна към полиците с албуми.

— Кое? — знаех кое, разбира се.

— Великата Реорганизация. — Чувах подчертано главните букви.

А. Да. Оная вечер. — Не ми се щеше да й казвам, че го направих вечерта, когато ме напусна, но въпреки това тя пак успя да пусне една дразнеща малка „я-виж-ти?!“ усмивка.

— Какво? — казах. — Това пък какво значи?

— Нищо. Просто, нали знаеш. Не ти отне много време.

— Не мислиш ли, че имаме по-важни неща за говорене от колекцията ми, албуми?

— Да, така е Роб. Винаги съм го мислела.

Би трябвало, от морална гледна точка, да съм в по-изгодната позиция (в края на краищата, тя е тази, която спи със съседите), но нещо не успях да се възползвам от ситуацията.

— Къде живея през последната седмица?

— Мисля, че знаеш къде — отговори тихо тя.

— Но трябваше сам да се досетя, нали?

Пак ми се догади, и то адски. Не знаех доколко пролича то лицето ми, но внезапно Лора поизгуби самообладание: изглеждаше уморена и тъжна и гледаше с втрепен поглед пред себе си, за да не се разплаче.

— Съжалявам. Някои от решенията ми бяха погрешни. Не бях много справедлива към теб. Затова наминах през магазина днес,

защото реших, че е време да бъда по-смела.

— И сега страх ли те е?

— Да, разбира се, че ме е страх. Чувствам се ужасно. Знаеш ли, всичко това е много трудно за мен.

— Радвам се.

Тишина. Не знаех какво да кажа. Имаше цяла камара неща, които исках да попитам, но бяха въпроси, на които всъщност не исках да знам отговорите: кога започна да се виждаш с Иън и дали стана заради, нали знаеш, заради оная работа с продължителните среднощни шумове откъм неговия апартамент, и по-хубаво ли е („Кое?“ щеше да попита тя; „Всичко“, щях да отговоря аз), и това наистина ли е краят или е само някаква фаза и — ето колко уязвим съм започнал да ставам — поне малко не съм ли ти липсвал, обичаш ли ме, обичаш ли го, при него ли искаш да останеш и по-хубаво ли е, по-хубаво ли е, ПО-ХУБАВО ЛИ Е?

— Заради това, което работя ли стана?

Това пък откъде ми дойде? Разбира се, че не е заради тъпата ми работа. Защо й зададох точно този тъп въпрос?

— Боже, Роб, разбира се, че не.

Ето защо й го зададох. Защото се самосъжالياвах и исках някакъв вид евтина утеха: исках да чуя „разбира се, че не“, изречено с нежна убеденост, докато ако й бях задал Важния Въпрос, то можех да получа неудобно отрицание или неудобно мълчание или неудобно признание, а не исках никое от тях.

— Това ли си мислиш? Че те напуснах, защото не си достатъчно голяма работа за мен? Моля те, не съм чак толкова лоша.

— Де да знам. Това е едно от нещата, за които се сетих.

— Какви са другите?

— Логичните неща.

— Кои са логичните неща?

— Не знам.

— Значи не са чак толкова логични, нали.

— Не са.

Пак тишина.

— Как вървят нещата с Иън?

— Хайде, Роб. Не ставай дете.

— Защо пък дете? Живееш с тоя човек. Просто исках да знам как вървят нещата.

— Не живея с него. Просто останах там за няколко дни, докато реша какво ще правя. Слушай, това си е моя работа и на никой друг. Разбираш, нали?

Винаги го казват. Винаги, винаги казват, че това си е тяхна работа и на никой друг. Бих се хванал на какъвто си щещ бас, че ако в края на „Кратко запознанство“ Силия Джонсън беше офейкала с Тревор Хауард, то и тя щеше да каже на мъжа си, че е нейна работа и на никой друг. Това е закон номер едно на любовните травми. Издадох доста отблъскващ и неподходящо комичен гърлен звук, в израз на моето несъгласие и Лора почти се изсмя, но в последния момент реши да не го прави.

— Напуснах те, защото въобще не се разбирахме, дори не си говорехме много-много и защото съм на възраст, когато човек се опитва да подреди живота си, а не виждах как мога да го направя с теб, защото ти изглежда си неспособен да подредиш дори собствения си живот. И донякъде се интересувах от друг човек, а после нещата се развихриха малко повече от необходимото и затова ми се стори, че моментът е подходящ да си ходя. Но нямам никаква представа какво ще стане занапред с Иън. Вероятно нищо. Може би малко ще пораснеш и може би тогава ще успеем да оправим нещата. Но може пък и никога повече да не се видим. Не знам. Единственото, което знам е, че за мен сега не е подходящо да живея тук.

Още тишина. Защо хората — или по-точно, защо жените — са такива? Няма никакъв смисъл да се разсъждава така, няма никакъв смисъл от цялата тая бъркотия и съмнения, и сивота, и размити линии там, където би трябвало да има ясна и четлива картина. Съгласен съм, че е необходимо човек да си намери нещо ново, за да се освободи от старото — необходимо е да си изключително смел и зрял, та да зарежеш нещо, само защото работите не вървят особено добре. Но не можеш да го правиш така половинчато, както го прави Лора. Когато започнах да се виждам с Роузи — жената симултантен оргазъм, не бях такъв. По мое мнение, тя беше сериозна перспектива, жената, която щеше безболезнено да ме извади от една връзка и да ме въведе в друга, а фактът, че нещата не се развиха точно по този начин и че тя се оказва пълен провал, беше просто въпрос на лош късмет. Поне имах в ума си

някакъв план действие, а не се осланях само на всички тия приказки „ех Роб имам нужда от време“.

— Но не си напълно решила окончателно да ме напуснеш, така ли? Все още има някаква възможност пак да се съберем, така ли?

— Не знам.

— Ами, щом не знаеш, значи сигурно има възможност.

— Не знам дали има.

За бога!

— Точно това казвам. Че ако не знаеш дали има възможност, значи трябва да има възможност, нали? То е все едно някой да е в болница, да е сериозно болен и лекарят да каже, че не се знае дали е възможно да бъде спасен или не, но това съвсем не значи, че човекът със сигурност ще умре, нали? А че може и да оживее. Макар и със съвсем малка вероятност.

— Предполагам, че е така.

— Значи е възможно пак да се съберем.

— Ох, млъквай, Роб.

— Искам просто да разбера къде ми е мястото. Какви шансове имам.

— Не знам какви са ти скапаните шансове. Опитвам се да ти кажа, че съм объркана, че от дълго време насам не съм била щастлива, че сме създали ужасна бъркотия и че се срещам с друг. Това са важни неща.

— Предполагам, че да. Но мисля, че ще е добре да ми кажеш поне горе-долу какви шансове имам.

— Добре, добре. Има девет процента вероятност отново да се съберем. Това изяснява ли ти ситуацията? — Вече дотолкова й беше писнало от цялата тази работа, толкова малко й оставаше, за да избухне, че беше стиснала здраво очи, а думите се изливаха от устата й като яростно отровно съскане.

— Сега вече говориш пълни глупости.

— Някъде дълбоко в себе си знаех, че не тя говори пълните глупости, а аз. На едно определено равнище разбирах, че тя не осъзнава, че всичко между нас е вятър и мъгла работа. Но това не ми помага особено много. Кое е най-лошото, когато те зарежат? Липсата на контрол е най-лошото. Ако можех да контролирам кога и как ме зарязват, тогава нещата нямаше да изглеждат чак толкова зле. Но пък

тогава нямаше и да съм зарязан, нали? Раздялата щеше да е плод на взаимно съгласие. Щеше да е заради различия в музикалните ни вкусове. Щеше да е напускане с цел развитие на солова кариера. Знаех колко банално детински беше да упорствам и да я притискам по този начин, за да получа някакво уверение, но то беше единственото, което можех да направя, за да си възвърна какъвто и да било контрол над ставащото.

Когато видях Лора да ме чака пред магазина, разбрах — *абсолютно* без никакво съмнение — че искам тя да се върне при мен. Вероятно, защото именно тя ме заряза и си тръгна. Ако успеех да я убедя, че има поне минимална възможност да закърпим нещата, то това щеше да ми помогне много: ако не ми се налагаше да съм вечно наранен и безсилен, и нещастен, то щях да мога да се справям и без нея. С други думи, бях нещастен, защото тя не ме искаше. Ако успеех да убедя себе си, че поне малко ме иска, то щях да съм добре, защото тогава аз пък нямаше да я искам, и щях да мога да продължа нататък в търсенето си на друга жена.

Лора направи гримаса, която през последните няколко месеца ми беше станала до болка позната, и ми отправи поглед, затаил едновременно израз на безкрайно търпение и безнадеждно отчаяние. Това, че е изобретила специално за мен този поглед, не ме караше да се чувствам особено добре. Преди нямаше нужда да гледа така. Издиша тежко, облегна глава на ръката си и зяпна в стената.

— Добре, може и да оправим нещата. Възможно е да се случи нещо подобно. Не казвам, че е много вероятно, а просто че има някаква вероятност да стане.

— Супер.

— Не, Роб, не е супер. Нищо не е супер. Всичко е ужасно кофти.

— Но няма повече да е така, ще видиш.

Тя поклаща глава, най-вероятно в знак на недоверие.

— Прекалено се уморих за нещо повече от това. Знаем, че искам много, но би ли се върнал в кръчмата при другите, докато си прибера някои неща? Необходимо ми е да мога да мисля, докато го правя, а ако ти си тук няма да мога да мисля.

— Няма проблем. Ако ми позволиш да ти задам само един въпрос.

— Добре. Един.
— Звучи глупаво.
— Няма значение.
— Няма да ти хареса.
— Просто... го задай.
— По-хубаво ли е?
— По-хубаво ли е кое? Кое да е по-хубаво от кое?
— Ами. Секса, предполагам. По-хубаво ли е, когато правиш секс с него?
— Боже господи, Роб. Това ли те тормози наистина?
— Разбира се, че ме тормози.
— Наистина ли мислиш, че би имало някакво значение каквото и да отговоря?
— Не знам.
Наистина не знаех.
— Ами, истината е, че и аз не знам. Още не сме го правили.
Да бе, да!
— Никога?
— Не. Не съм имала желание.
— Дори и преди, когато той живееше на горния етаж?
— Много ти благодаря. Не. Ако си спомняш, тогава живеех с теб, нали?
Почувствах се малко засрамен и не казах нищо.
— Спали сме заедно, но не сме правили любов. Не още. Но едно нещо ще ти кажа. С него спането заедно е по-хубаво.
Да! Да! Това бяха чудесни новини! Господин Шейсетминутков все още не беше успял да си запише точки на таблото! Целунах я по бузата и отидох до кръчмата, за да се видя с Дик и Бари. Почувствах се като нов човек. Всъщност почувствах се толкова по-добре, че направо излязох и преспах с Мари.

ДЕСЕТ

ФАКТ: над три милиона мъже във Великобритания са спали с по десет или повече жени. И нима всички те приличат на Ричърд Гиър? Всичките ли имат богатството на Крез, чара на Кларк Гейбъл, свръхестествените умения на Ерол Флин, чувството за хумор на Клайв Джеймс? Не. Едното няма нищо общо с другото. Може половин дузина сред тези три милиона мъже да притежават едно или повече от споменатите неща, но пак остават... ами... три милиона, плюс-минус половин дузина. И са си просто мъже. *Ние* сме просто мъже, защото аз, дори аз, съм сред тези облагодетелствани три милиона. Десет не е чак толкова много, ако си неженен и в средата на трийсетте си години. Като се позамисли човек, десет партньорки за две десетилетия всъщност е доста слаба работа: една на две години, и ако някоя от тях не е била просто едnodневка, появила се по време на двугодишна суша, то не си чак точно загазил, но пък не си и най-великият любовник на квартала. Десет не е много, не и за ерген на трийсет и няколко години. Пък и дващсет не са чак толкова много, ако гледаме на въпроса по този начин. А всичко над трийсет, по мое мнение, би заслужавало участие в шоуто на Опра на тема сексуален разврат.

Мари беше седемнайсетата ми любовница. Питате се, сигурно: „Тоя пък как го прави?“. Носи кофти пуловери, отнася се лошо с бившето си гадже, мърморко е, няма пукната пара, движи с „Музикалните Идиоти Близнаци“, а същевременно успява да си легне с издаваща албуми американска поппевица която прилича на Сюзън Дей. К'во става тука, бе? Как става' тия работи?!

Първо, нека не се увличаме. Да, издава албуми, но записите са правени в някакво затънтеното студио в Блекпул с иронично звучащото име „Хит рекърдс“, при това с договор, който е толкова изгоден за нея, че е принудена сама да си продава касетите по време на паузите в лайфа си в престижното Лондонско нощно заведение „Сър Хари Лоудер“. И ако познавам достатъчно Сюзан Дей — а смятам, че я познавам от едно дващсетина години — то съм убеден, че тя ще е първата, която ще се съгласи, че да приличаш на Сюзан Дей в „Закона

на Ел Ей“, не е като да приличаш на, да речем, Вивиан Ли в „Отнесени от вихъра“.

Е, да, но дори и така да е, нощта ми с Мари беше моят най-страхотен сексуален триумф, моето „чудо на чудесата“. И знаеш ли как стана работата? С въпроси. Това е всичко. Това е моята тайна. Ако някой иска да знае как става работата със седемнайсет жени, ни повече, ни по-малко, бих го посъветвал: Задавай въпроси, брато! Номерът със задаването на въпроси действа безотказно, защото не това е общоприетият начин на свалка, поне не и според обобщената мъжка мъдрост. Все още има достатъчно много старомодни устати себелюбци и его-маниаци наоколо, та да може някой като мен да изглежда освежаващо различен. Мари даже спомена нещо такова по време на срещата ни...

Нямах никаква представа, че Мари и Ти-Боун щяха да бъдат с Дик и Бари в кръчмата, които изглежда им бяха обещали една истинска английска събота вечер — бира, къри, дим, среднощния рейс и всичките му там други екстри. Все пак се зарадвах да ги видя — и двамата. Чувствах се наистина приповдигнато след триумфа си с Лора, а като се имаше предвид, че Мари ме беше виждала единствено несловоохотлив и намусен, сигурно се е чудила какво става. Да си се чуди. Не ми се случва често да съм загадъчен и различен.

Седяха около една маса и пиеха бира от халби. Мари се попремести навътре, за да ми направи място да седна и веднага щом го направи, разбрах, че съм загубен, нямаше ме, край. Мисля, че именно тя беше „видяната от таксито на път за съботно веселие жена“, която ми даде начален тласък. Възприемах загрижеността на Мари да ми направи място като миниатюрен, но многозначителен романтичен жест: вижте, направи го заради мен!... Жалък съм, знам, но веднага след това започнах да се притеснявам, че Бари или Дик — Бари по-точно — са й казали къде съм и за какво. Защото, ако знаеше за Лора и за това, че в момента сме в процес на скъсване, поради което не съм много на себе си, тя сигурно щеше да изгуби интерес към мен, а като имаме предвид, че тя по принцип не се интересува от мен, то щях да се озова в ситуация на пълна липса на интерес от нейна страна. От гледна точка на нейния интерес, щях да съм на червено.

Бари и Дик питат Ти-Боун нещо за Гай Кларк. Мари ги слуша, но после се обръща към мен и ме пита, леко потайно, дали всичко е наред.

О, Бари, шибан устат копелдак такъв!

Свивам рамене.

— Просто искаше да си прибере някои неща. Нищо особено.

— Боже, как мразя този момент. Моментата „прибиране на неща“. Точно през това минах, преди да дойда в Лондон. Нали знаеш моето парче „Патси Клайн таймс ту“? Е, в него разказвам как аз и бившето ми гадже си делим колекцията от албуми.

— Страхотно е.

— Мерси.

— И го написа, преди да дойдеш насам?

— Написах го по пътя за насам. Или поне думите. Мелодията си я имах от край време, но не знаех какво да я правя, докато не ми хрумна заглавието „Патси Клайн делено на две“.

На мен пък ми хрумна, че ако мога по аналогия да си послужа с класация на видовете храни, то този Ти-Боун си пада малко нещо червен хайвер.

— Затова ли всъщност дойде в Лондон? Заради... така де, знаеш, заради разделянето на колекцията албуми и разни такива неща?

— А-ха.

Сви рамене, замисли се и после се изсмя, защото това потвърждение обясняваше всичко и нямаше нищо друго за казване, но тя все пак се опита:

— А-ха. Разби ми сърцето и внезапно повече не ми си искаше да съм в Остин, затова се обадох на Ти-Боун и той ме приюти, така да се каже, уреди ми един-два лайфа и къде да живея, и ей ме тук.

— Живееш с Ти-Боун, така ли?

Тя отново се изсмя, мощен гърлен смях, право в халбата си.

— *Никога!* Ти-Боун не би се навил да живеем заедно. Ще му подбия репутацията. Пък и на мен не ми се иска всяка нощ да трябва да слушам всичко, което става в съседната спалня. Прекалено съм независима за подобно нещо.

Свободна е. Свободен съм. Аз съм свободен мъж, който разговаря с привлекателна свободна жена, която пък току-що — може би да, а може би не — си призна наличие на сексуална неудовлетвореност. Господи боже!

Преди време, когато с Дик и Бари постигнахме съгласие, че важното е какво харесваш, а не какъв си, Бари подхвърли идеята за

въпросник, предназначен за потенциални гаджета — документ, дълъг две-три страници, който под формата на тест покрива всичко, свързано с важните за нас неща относно музика/филми/телевизия/книги. Основната цел на въпросника беше: а) избягване на неудобни разговори, и б) предотвратяване на опасността човек да скочи в кревата с гадже, за което на по късен етап да разбере, че има всички издавани някога албуми на Хулио Иглесияс. Навремето, когато правихме въпросника, ни беше забавно, но после Бари, бидейки Бари, реши да го изпробва на практика и го даде за попълване на някаква нещастна женица, по която си падаше, а тя взе, че го халоса с него по главата, и го заряза. И все пак, в идеята му се криеше една значима и съществена истина: всички тези неща са изключително важни и няма смисъл човек да се преструва, че за която и да било връзка има бъдеще, ако е налице силно противоречие в колекциите от албуми или в класацията на любими филми, защото двама такива души дори не биха и разговаряли, ако се засекат на купон.

Ако бях дал на Мари да попълни такъв въпросник, тя нямаше да ме удари с него по главата. Щеше да разбере важноста на подобно нещо. Дватама проведохме един от онези разговори, в които всичко някак съвпада, слива се, прилепва и се напасва, където дори паузите ни, дори препинателните ни знаци сякаш кимаха в знак на съгласие. Нанси Грифит и Кърт Вонегът, „Каубой джънкийс“ и хип-хоп, „Моят живот като куче“ и „Риба, наречена Уанда“, Пи-Уи Хърман и „Светът на Уейн“, спорт и мексиканска храна (да, да, да, не, да, не, не, да, не, да)... Нали помниш онази детска игра с конструктор „Лего“ и мишка, където строиш ли строиш, после разни топчета и частички започват да падат, да се повличат взаимно, докато най-накрая една клетка пада върху мишката и я пленява? Вечерта премина точно с такава върховно шеговита неизбежност — виждаш накъде вървят нещата, но пак не можеш да повярваш, че някога изобщо е възможно това да се случи, въпреки че впоследствие, когато то все пак се случи, всичко започва да ти изглежда напълно логично.

Когато започнах да усещам накъде отива работата, на няколко пъти дадох възможност на Мари да се измъкне: когато имаше пауза в разговора ни, нарочно се заслушах как Ти-Боун разказва на Бари какъв човек бил Гай Кларк в истинския живот, но всеки път тя отново привличаше вниманието ми към себе си. А когато после тръгнахме от

кръчмата към някакво ресторантче с индийска кухня и много къри, малко позабавих крачка, за да ѝ дам възможност да остане с другите в челото на групата, ако иска, но и тя също забави крачка и тръгна редом с мен. В заведението седнах първи, за да може тя да седне където си поиска, но тя избра мястото до мен. Едва в края на вечерта направих нещо, което би могло да се нарече свалка: казах на Мари, че е добре да си ходим заедно с едно такси. То до известна степен си беше вярно, защото Ти-Боун живееше в Камдън, а Дик и Бари бяха точно в противоположната посока, така че не съм прекроил цялата пътна карта на Лондон за лични цели. И не съм ѝ казвал, че е добре да прекараме нощта заедно — ако не е искала да бъде с мен, можеше просто да слезе от таксито, да се опита да натика петарка в ръката ми и да ми помахва за лека нощ. Но когато стигнахме до тях, тя ме попита дали искам да прием по едно и аз реших да се съглася. Та така стана цялата работа.

И тъй, жилището ѝ доста напомняше на моето — тесен апартамент на втория етаж от триетажна сграда. Всъщност толкова много приличаше на моето, че чак започнах да се притеснявам. Толкова ли е лесно човек да получи всичко онова което смятах за върхови постижения в моя живот? Звънваш на приятел и готово, така ли? А на мен ми отне повече от десетилетие да пусна дори тези мои плитки корени! Но пък нещо куцаше, цялата ѝ акустика беше някак сбъркана. Нямаше книги, нямаше стена, отрупана с албуми и имаше съвсел малко мебели, диван и един фотьойл. Нямаше стереоуредба, само едно малко касетофонче и няколко касети, част от които си беше купила от нас. И две китари, предизвикателно и вълнуващо облеgnати на стената.

Отиде до кухнята, която на практика си беше част от хола. Донесе малко лед и две чаши (не ме пита дали искам лед или не, но тъй като това беше първата ѝ фалшива нота за цялата вечер, реших да си трая) и седна до мен на дивана. Питам я разни работи за Остин, за клубовете и хората там. Също така ѝ зададох и доста въпроси за бившето ѝ гадже и тя каза хубави неща за него. Обясни за положението си и за раздялата по един мъдър и честен начин, с лека нотка на суха самоирония и вече разбирах защо песните ѝ бяха толкова добри. Аз не казах хубави неща за Лора или поне не казах нищо чак толкова лично. Чупех ъглите и подрязвах завоите, и разширявах мащабите, и говорех сякаш с главни букви, за да изглежда всичко много по-подробно,

отколко всъщност беше. Та по този начин тя успя да узнае по нещо и за Иън (въпреки че нямаше как да чуе среднощните звуци откъм неговия апартамент, както ги чувах аз), и за нещата с Лора (но нищо, свързано с аборти и пари, нито пък с вбесяващи ме симултантно-оргазмиращи жени). Звучеше интимно, дори на мен ми звучеше интимно: говорех тихо, бавно, замислено, изразих съжаление, казах някои по-кротки думи за Лора, намеквах за наличието на дълбок океан от меланхолия, някъде съвсем близо до повърхността. Но всъщност всички тези работи бяха пълна глупост, комиков образ на свестен чувствителен мъж, но пък свърши работа, защото така можех сам да извая някаква реалност за мен самия и защото — поне така си мислех — Мари вече бе решила, че ме харесва.

Тревожа се, че напълно съм забравил как се правят нещата на следващия етап, макар че така и не бях сигурен дали ще има следващ етап. Помнех само най-детинските номера — пускаш ръка по облегалото на дивана и я оставяш да падне върху рамото ѝ или докосваш крака ѝ с твоя. Помнех псевдовъзрастните номера, дето ги използвах, когато бях на двайсет и няколко години — поглеждаш гаджето в очите и питаш дали иска на си легне с теб. Но сега вече нищо от всичко това не ми извежда подходящо. Какво се прави, когато си на възраст, на която вече знаеш, че тези номера не минават? Това, което се получи в крайна сметка бе един немарлив сблъсък на сред хола. Аз станах, за да отида до тоалетната, тя каза, че ще ми покаже пътя, блъснахме се един в друг, тя залитна, аз я хванах, целунахме се и така отново се озовах в страната на сексуалната невроза.

Защо първото нещо, за което се сещам в подобна ситуация, е за провал? Защо не мога просто да се забавлявам? Но зададеш ли си веднъж този въпрос, значи вече си загубен: увереността в собствените сили е най-лошият враг на мъжа. А у мен вече се беше породила остро притеснение дали и тя усеща ерекцията ми така силно, както я усещах аз, и ако да, какво ли си мисли по въпроса. Но не можех да поддържам дори това си притеснение, камо ли нещо друго, защото веднага бях отрупан с други притеснения и така следващият етап започна да ми изглежда страховито труден, неизмеримо ужасяващ, тотално невъзможен.

Помисли си само за всички онези ужасяващи неща, които могат да потръгнат наопаки за един мъж. Първо, имаме проблема „нищо не

се случи“, после проблема „случи се прекалено много, но прекалено бързо“, проблема „унил спад след едно толкова обещаващо начало“. Имаме и проблема „размерът е без значение, освен в моя случай“, проблема „не си свърши добре работата“... А жените, за какво има да се притесняват жените? Някакъв си нищо и никакъв целулит! Добре дошли в мъжкия клуб „На кое ли място се класирам“. Позната работа.

Радвам се, че съм мъж, поне така си мисля през повечето време, но пък понякога не се радвам да съм мъж в края на двайсети век. Понякога повече ми се ще да съм баща ми. Той никога не се е притеснявал от това дали си е свършил добре работата, защото просто не е имал работа за вършене. Никога не се е притеснявал на кое място се класира в хитовата първа стотица на майка ми, защото е първи и последен в класацията. Нямаше ли да е супер, ако човек можеше да разговаря за такива неща с баща си?

Може би бих пробвал някой ден да го попитам:

Тате, мислил ли си някога за женския оргазъм, било то клиторен или (възможно митологичния) вагинален? Всъщност знаеш ли изобщо какво е това женски оргазъм? Ами ерогенна зона? Какво означава да бъдеш „добър в кревата“ по твое време, през петдесетте, ако изобщо е значило нещо? Кога е била внесена във Великобритания модата на оралния секс? Завиждаш ли ми на половия живот, или цялата работа ти изглежда като ужасно тежък и безсмислен труд? Тревожил ли те е някога кошмарният въпрос дали издържаш достатъчно дълго, или по твое време не мислехте за такива глупости? Не се ли радваш, че никога не ти се е налагало да купуваш готварски книги за вегетарианци, за да се намъкнеш в нечии гащички? Не се ли радваш, че никога не ти се е налагало да провеждаш разговори от типа на: „Може да си голяма работа, но чистиш ли тоалетни“? Не се ли радваш, че си се спасил от кошмара да присъстваш на раждането на детето си, на който днес са подложени всички съвременни мъже?

И се чудя какво ли би ми отговорил баща ми, ако ги нямаше задръжките да говори, породени от социалната му класа, от неговите пол и неувереност? Вероятно нещо от сорта на; „Сине, престани да хленчиш. По мое време чукането за кеф още не беше *измислено*, така че колкото и тоалетни да чистиш, колкото и вегетариански рецепти да се пробваш да готвиш, пак се забавляваш повече, отколкото на нас ни беше позволено.“ И щеше да бъде напълно прав човекът.

Такъв вид сексуално образование никога не съм получавал — имам предвид този, който се занимава с ерогенни зони и разни такива. Никой никога не ми е казал нещо, което да е от значение, като например как да си свалиш панталоните с достойнство или какво да кажеш на жената в леглото, когато не можеш да получиш ерекция, или какво значи да си „добър в кревата“ през 1975-а или през 1985-а, да не говорим пък за 1955-а. И чуи следното: никой никога не ми е споменавал каквото и да било за *семенна течност*, а само чат-пат за сперма, а между двете има все пак съществена разлика. Ето защо си мислех, че тези микроскопични нещица, с формата на попови лъжички, които изскачат изневиделица от връхчето на оная ми работа... Затова и при първото ми... А бе, дай по-добре да не говорим. Но това мое половинчато познание на мъжките полови органи породило у мен остро чувство на притеснение, на неудобство и срам, и то от такъв порядък, че когато веднъж, в петък следобед, някакъв съученик, с когото пиехме кола в едно кафене, неочаквано отбеляза, че слюнката, свлякла се към дъното на чашата му, прилича „на фръгня“, това енигматично наблюдение ме доведе до състояние на трескава и тревожна обърканост за през целия уикенд, въпреки че когато ми го каза, аз естествено се направих, че знам за какво говори и многозначително цъкнах с език. Невъзможно е да се прозре чудото на сътворението на живота въз основа на минималната информация, която човек получава, когато зяпа чужда слюнка, свлякла се към дъното на чаша с остатък от кола, но именно това ми се наложи да направя, пък и се направих, че го правя.

Както и да е. Та, сблъскахме се значи с Мари, целувахме се наред хола, после пак седнахме, целувахме се на дивана и едната половина на моето аз се притесняваше и същевременно ми казваше да не се притеснявам, а другата беше доста доволна от постигнатото. Тези две половини се събираха в едно цяло и не оставяха никакво пространство за настоящето, за каквото и да било удоволствие и страст, затова в един момент започнах да се питам дали някога изобщо съм се наслаждавал на всичко това, по-скоро имам предвид физическото усещане за наслада, а не че се случва, и дали всичко това не е нещо като задължение, което просто ми се налага да свърша. Когато излязох от този псевдофилософски транс, двамата вече не се целувахме, а се прегръщахме, като аз зяпах към облегалката на дивана.

Мари леко ме отстрани от себе си, за да може да ме види, и аз здраво стиснах очи, за да не ме гледа как зяпам безцелно в празното пространство. И това ме извади за малко от краткото затруднение, в което бях изпаднал, но пък, от гледна точка на цялостното развитие на нещата, вероятно бе грешка да го правя, защото поради замижаването сигурно изглеждам така, сякаш съм прекарал почти целия си живот в очакване на този миг, а пък това можеше или да я уплаши до смърт, или да ѝ внуши предположения, които не бяха верни. А бе изобщо...

— Добре ли си? — пита тя.

Кимвам.

— А ти?

— Засега да. Но няма да съм, ако това ще е краят на вечерта.

Когато бях на седемнайсет, нощем си мечтаех как някоя жена ми казва подобни неща. А сега единственото, което усещам, е нов пристъп на паника.

— Сигурен съм, че не е краят.

— Радвам се. В такъв случай, ще сипя по още нещо за пиене. На уиски ли оставаш или предпочиташ кафе?

Останах на уиски, за да си имам извинение, ако нищо не се случи, или ако се случи прекалено бързо, или ако... и тъй нататък, и тъй нататък.

— Знаеш ли, мислех си, че ме понасяш — подхвърля изведнъж тя. — До тази вечер не ми беше казвал повече от две думи накуп, пък и онова, което казваше, звучеше доста мъгляво.

— Затова ли ти станах интересен?

— Ами, до известна степен, предполагам, че да.

— Това не е правилният отговор.

— Сигурно не е... Когато обаче някой мъж се държи странно с мен, ми се ще да разбере какво става.

— И сега вече го разбра, така ли?

— Ъ-ъ. А ти?

Ъхъ.

— Ъ-ъ.

Весело се размиваме. Може би, ако просто можех да продължа да се смея, щях да успея да отложам момента. Каза ми, че съм „сладък“ (определение, което никой никога досега не беше използвал по мой адрес) и че съм чувствителен (с което, предполагам, искаше да ми

каже, че съм необщителен и винаги изглеждам объркващо мрачен). Казах й, че е красива (и май наистина беше красива) и талантлива (в което съм напълно убеден). Говорехме си така известно време, като един вид се поздравявахме — всеки себе си за невероятния си късмет да срещне такова съкровище като другия, както и взаимно за добрия ни вкус — така, както обикновено се прави по време на тези разговори „след целувки преди секс“. И аз се радвах на всяка глупава дума, която си разменяхме, защото така печелех време.

Никога преди не ме беше хващало толкова силно шубе преди секс. Добре де, и преди съм се чувствал притеснен, но поне никога не съм се съмнявал в желанието си да го правя. Сега се чувствах така, сякаш знанието, че мога да го направя, стига да поискам, ми бе предостатъчно и ако имаше начин да заобиколя някак си или да се измъкна с измама от следващия етап — или примерно да накарам Мари да ми подпише клетвена декларация, че съм прекарал нощта с нея — щях да го направя, кълна се. Всъщност човек трудно може да повярва, че тръпката от самото правене на секс е много по-слаба от тръпката на осъзнаването, че си в *позиция* да можеш да го направиш, но пък за мен сексът май винаги е бил именно тази, втората тръпка. Май никога не съм се наслаждавал безпаметно на неговата най-първична и най-чисто гола част, а само на вечерята, на кафето и на „а стига бе, това е и *моят* любим филм на Алфред Хичкок“ част от секса, при условие, разбира се, че те са увод към секс, а не просто двусмислено дърдорене и ...

Кого лъжа, по дяволите? Просто се опитвам да си внуша да се почувствам по-добре. Преди обожавах секса, барабар с всичките му части, и голите, и облечените, и в безоблачните дни, и при буря, и определено се справях добре — ако разбира се не бях пил прекалено много, и ако не бях прекалено уморен, и ако бях на подходящия за целта етап от връзката (не прекалено рано, когато човек има притеснения тип „първа нощ“, ; но не и прекалено късно, когато човек вече има нагласа тип „пак ли тая скука“). (Но пък какво точно имам предвид с това, че определено съм се справял добре? Де да знам. Предполагам, искам да кажа, че не е имало оплаквания, но пък от друга страна дори да е имало някакви поводи за оплаквания, в подобни случаи учтивите и добре възпитани хора никога не се оплакват, нали така?) Проблемът е в това, че не съм правил нищо такова от *години*

насам. Ами ако ми се изсмее? Ами ако пуловерът ми се заклеци около врата? С пуловера, с който бях облечен, такива неща са се случвали и преди. По някаква незнана причина, отворът за главата се е свил, а останалото — не (или е това, или пък главата ми е затлъстяла по-бързо от тялото) и ако сутринта знаех, че ще... Тури му пепел.

— Трябва да тръгвам — казах. И представа си нямах защо го казвам, но когато чух думите да излизат от устата ми, стори ми се, че в тях има желязна логика. Ами да, разбира се! Каква чудесна идея! Просто ставаш и си тръгваш! Не е нужно да правиш секс, ако не искаш, нали така?! Та ти си зрял човек, по дяволите!

Мари ме погледна.

— Когато преди казах, че се надявам това да не е краят на вечерта, аз, знаеш, имах предвид съвместна закуска на сутринта и разни такива неща. А не още по едно уиски и още десетина минути бърбене. Искам да останеш с мен тази нощ, ако можеш, разбира се.

— Аааа — смутолех — Аха. Ами добре.

— Господи, ама че резултат от деликатния ми подход. Следващия път, когато поканя някой мъж да прекара с мен нощта тук, в Лондон, ще го направя по американски. Бях чувала, че вие, англичаните, сте царе на скромното увъртане, на заобиколните изрази и тям подобни.

— Ами да, така си е, царе сме да ги използваме, но не загряваме, когато други ги използват.

— А сега вече загря ли за какво ти говоря? Дано да си ме разбрал, та да не ми се налага да казвам нещо наистина грубо.

— Не, това е напълно достатъчно. Просто мислих, че трябва, знаеш, да изясним нещата.

— Е, изяснихме ли ги?

— Да.

— И ще останеш ли?

— Да.

— Супер.

Човек трябва да е гений на гениите, за да направи това, което аз току-що направих. Имах идеалната възможност да си тръгна, а я опропастих. И същевременно се показах тотално неспособен на каквото и да било ухажване, което поне малко от малко да мине за изискано. Тя ми подхвърли супер секси реплика, за да ми намекне, че би желала да прекарам нощта с нея, а аз... к'во?... сякаш през едното

ми ухо влязло, през другото излязло, като по този начин се показах като тип, с когото тя по принцип за нищо на света не би искала да си легне. Направо уникално!

По някакво чудо обаче, нямаше повече изцепки. Проведохме разговор, в смисъл, че аз ѝ казах, че нямам нищо в себе си, а тя се изсмя и каза, че щяла да се отврати от мен, ако съм имал, и че тя пък си носела в чантата. И двамата бяхме наясно за какво говорим и защо го говорим, така че повече не мъдрихме по въпроса. (Пък и не беше нужно, нали? Ако поискаш от някой руло тоалетна хартия, после не подемаш разговор за това какво ще го правиш.) После тя си взе чашата, хвана ме за ръката и ме поведе към спалнята.

Кофти тръпка: имаше пишпауза. Мразя пишпаузите, всичките тия работи от сорта на „Ти използвай зелената четка за зъби и розовата хавлия“. Не ме разбирай погрешно: личната хигиена е изключително важно нещо и за мен, пък и не само за мен, хората, които не си мият зъбите, са пълни невежи и безкрайно глупави и аз за нищо на света не бих допуснал моето дете... и тъй нататък, и тъй нататък. Но пък не може ли все пак поне от време на време да пропускаме цялата тази работа? Нали уж се предполагаше, че и двамата изгаряме от неудържима страст? Е, как тогава тя намира време да мисли за разните му там екологично чисти деодоранти и кремове, и памуци, и всичко останало? Общо взето, аз предпочитам жени, които са готови в моя чест да изменят на ежедневните си навици, пък и честно казано, тези пишпаузи не действат особено добре на нервите на мъжа, нито пък на трудовия му ентузиазъм, ако разбираш за какво говоря. Особено силно бях разочарован от откритието, че Мари си пада по пишпаузи, защото си мислех, че тя ще е малко по-бохемски настроена по въпроса, имайки предвид, че е поппевица и всичко останало. Очаквах сексът с нея да е малко по-мръсен и в буквалния, и в преносния смисъл на думата. Щом ме заведе в спалнята, веднага изчезна, като ме остави да скучая и да се притеснявам дали да се съблека или не.

Защото, нали разбираш, ако се съблека, а тя после ми предложи зелената четка за зъби, направо съм за мустака: щото това значеше или дълга нудистка разходка до банята, а просто още не бях готов да изложа на критична оценка голите си прелести, или припряно обличане наново, но после пък проблемът със събличането на пуловера пак щеше да стане актуален. (По напълно логични причини

отказването на зелената четка за зъби бе недопустимо, немислимо и невъзможно.) За нея обаче подобни дилеми просто не съществуват. Съвсем спокойно може да ги предотврати. Може да се върне, облечена в огромна фланелка с лика на Стинг, от която да се измъкне бързичко, докато аз се мотам в банята. Тя нямаше какво да губи, докато аз се гърчех в унизително колебание. После обаче се сетих, че бях с чифт относително гъзарски боксерки и с що-годе чист относително спортен потник, така че можех да се навия на варианта „по белъо в кревата“, което си беше всъщност един доста приемлив компромис. Когато Мари се върна от банята, свари ме вече в леглото — прелиствах книгата ѝ на Джон Ървинг с цялото хладнокръвие, което ми беше останало.

А после и аз отидох до банята и си измих зъбите, а после се върнах, а после се сексихме, а после си поговорихме малко, а после изгасихме лампата — и това беше. Няма да разправам останалите работи, свързани с неща от сорта на „кой — на кого какво“ направи. Нали знаеш парчето на Чарли Рич „При затворени врати“? Върхът е.

Предполагам, че имаш правото да знаеш някои неща, Имаш правото да знаеш, че не се изложих; че никое от най-сериозните ми притеснения не се оправда; че не устисках да я доведа до прословутия край, но пък Мари каза, че и така ѝ харесало и аз ѝ повярвах. Също така имаш правото да знаеш, че и на мен ми хареса — дотолкова, че по едно време дори се сетих какво точно ме кефи в секса: това, което ме кефи в секса е, че мога тотално да се забравя, да изгубя всякаква представа за самия себе си. Всъщност, откакто пораснах, сексът е най-всепоглъщащото възрастно занимание, което изобщо някога съм откривал. Когато бях малък, имаше много неща, които ме караха да се чувствам точно по този начин — легото, „Книга за джунглата“, комиксите, героите от анимационните филми... когато се занимавах с тях, можех напълно да изключа, да забравя и къде съм, и кое време на денонощието е, и с кого съм. Откак възмъжах, единственото, за което съм открил, че ми действа точно по същия начин, като изключим някой и друг филм, е сексът: защото минеш ли веднъж пубертета, книгите вече не са същите като преди, а съвсем определено не откривам нищо подобно в работата си. По време на секс цялото ужасно предсексово напрежение ме напуска и напълно забравям и къде съм, и кое време на денонощието е, и... ами да, за известно време забравям и с кого съм. Сексът е единственото занимание за възрастни, което знам как става;

откачена работа, защото той е и единственото, което може да ме накара да се почувствам отново като десетгодишно възторжено хлапе.

Събудих се около изгрев слънце и се чувствах по същия начин като вечерта, когато мъдрувах онази работа с Лора и Рей: че ми липсва баластра, нещо, което да ме задържа, че ако не се хвана здраво, ще бъда отнесен напосоки. Много харесвам Мари: тя е забавна и интелигентна, и красива, и талантлива, но пък иначе... коя е тя, по дяволите? Не се опитвам да разсъждавам философски, нито да се правя на интересен. Просто имам предвид, че за мен тя беше нещо като библейската Ева, но пък в такъв случай какво точно правя в леглото ѝ? Няма ли на този свят някое по-добро, по-безопасно и по-уютно място за мен? Знаех, че няма, не и в момента, и това ме плашеше до смърт.

Станах, намъкнах относително гъзарските си боксерки и що-годе чистия си относително спортен потник, отидох в хола, поразрових изджоба на якето за цигарите и после запуших в мрака. След малко Мари също стана, дойде и седна до мен.

— Да не би да се чудиш какво точно правиш в леглото ми?

— Не. Просто, нали знаеш...

— Защото, ако това те успокоява, и аз се чудя какво точно правя в леглото с теб.

— Помислих, че съм те събудил.

— Не съм заспивала.

— Значи си се чудила доста по-дълго време от мен. И какво измъдри?

— Това-онова. Разбрах, че съм самотна и че скочих в кревата с първия, който ме пожела. И разбрах още, че трябва да се радвам, че това си ти, а не някой гаден гнусар, скучен досадник или направо откачен психар.

— Твърдо не съм откачен психар. Пък и ти не би легнала с някой гаден гнусар или скучен досадник.

— Не съм толкова сигурна. Имах кофти седмица.

— Какво се е случило?

— Нищо не се е случило. Просто имаш кофти седмица в мислите си, това е всичко.

Преди да преспим заедно, поне се преструвахме, че и двамата горим от желание да го направим и че това е нещото, което... абе, един

вид здравословно, силно начало на една вълнуваща нова връзка. А сега цялото това преструване някак изведнъж се беше изпарило и нямаше начин, принудени бяхме да проумеем истината, че сме тук, заедно, единствено защото нямаше къде другаде и с кой друг да бъдем.

— Не ми пука, че сега ти е тъпо и кофти — казва Мари — Така че споко. И изобщо не се хванах на нафуканите ти приказки за... как й беше името?

— Лора.

— Точно така, Лора. Но пък, знаеш, на човек му е позволено хем да се чувства разгонен и да му се чука, хем да се чувства кофти, че някой си го е преобал. Така че к'ъв ти е проблемът? Никакъв. Поне аз така смятам. Трябва ли да се отказваме от изконните си човешки права, само защото сме оплескали нещата с предишните си гаджета? Не трябва.

Започнах да се чувствам притеснен по-скоро заради разговора, който водехме, отколкото заради нещо друго. Разгонен ли? Ама те май наистина използват тази дума за секс. Господи! Цял живот съм мечтал да си легна с американка, а сега, след като вече стана, започвам да разбирам защо хората не си лягат с американки по-често. Като изключим американците, разбира се, които вероятно редовно си лягат с американки.

— Според теб сексът е изконно човешко право, така ли?

— И още как! И за нищо на света няма да позволя на оня скапан задник да се намърдва между мен и здравословното ебане.

Опитвам се да не мисля за тази картинно описана от нея, но все пак доста странна ситуация. И решавам да си трая по въпроса, че сексът може и да е изконно човешко право, но пък е много трудно да отстояваш това си право, като непрекъснато оплескваш нещата с хората, с които искаш да правиш секс.

— Кой скапан задник?

Изплю името на сравнително известен американски поп-певец, за когото вероятно всеки е чувал.

— Той ли е този, с когото е трябвало да делиш албумите на Патси Клайн?

Кимва и аз не успявам да сдържа изблика си на ентузиазъм.

— Невероятно!

— Кое му е невероятното? Че си спал с някоя, която е спала с...

(Повторно изплю името на сравнително известния американски поппевец, когото отсега нататък ще наричам „Стийв“.)

Права е! Точно така си беше! Спал съм с някоя, която е спала със... Стийв! (Това не е истинското му име, а и звучи изключително глупаво. Все едно да кажеш „Танцувах с мъж, който е танцувал с жена, която е танцувала с... Боб.“ Но я си го представи с името на някой, който не е наистина известен, но е все пак сравнително известен — оня грозник Лайл Ловет, да речем, кълтрипевеца, дето беше женен за кратко с Джулия Робъртс — но бързам да подчертая, че не е той, щото, знаеш, не ми се занимава с адвокати и съдилища — и ще ти светне какво имам предвид.)

— Не ме занасяй, Мари. Не съм чак толкова прост. Просто ми се струва невероятно, че човек, написал — (споменавам най-големия хит на Стийв, една лигава и отвратително прочувствена балада) — може да е такова тъпо копеле. — Горд бях с това си обяснение за изблика ми на възторжена изненада отпреди малко. То не само ме извади от неудобното положение, но беше остроумно и актуално.

— Това парче е за бившето му гадже, сещаш ли се, за тази преди мен. И да ти кажа, адски гот ми ставаше, като го слушах да го пее всяка вечер.

Страхотно! Точно така си представях нещата, ако гаджетото ти е поппевица.

— Като скъсахме, написах „Патси Клайн делено на две“, а той вероятно пише песен за това как аз пиша песен за това, а тя пък вероятно пише песен за това как някой е написал песен за нея и...

Замълчава за кратко, а аз вметвам многозначително:

— Ами така е то. Всички го правим.

— Какво правите? Пишете песни един за друг ли?

— Е, не съвсем, но...

Щеше да ми отнеме много време да ѝ обясня как Марко и Чарли един вид „написаха“ Сара за мен и как Сара и бившето ѝ гадже, оня дето искал да се намърда в БиБиСи, бяха ме „написали“ мен, и как аз и онова подлудяващо ме симултантно-оргазмиращо момиче Роузи бяхме „написали“ Иън за Лора. Но ние просто нямахме нито достатъчно ум в главите, нито пък талант, за да напишем всичко това под формата на хитови балади. Ето защо го „написахме“ в живота си, което обаче води

до доста по-страшни каши и отнема доста повече време и на всичкото отгоре не оставя след себе си нищо, достойно да бъде тананикано.

Мари става от мястото си.

— Сега ще направя нещо наистина много гадно, така че предварително те моля да ми простиш.

Отива до касетофона, изважда касетата, която е в него, изравя от купчината друга, пуска я да се върти и после двамата седим в сумрака преди зазоряване и слушаме песните на Мари Ласал. Струва ми се, че разбирам защо го направи. Мислех си, че и аз бих направил точно същото, ако тъгувах по дома си и ако се чувствах изгубен и неуверен в онова, което правя. В подобни моменти много помага да усетиш удовлетворение от добре свършената си работа — направо си е страхотно нещо. Добре де, но пък аз... аз какво трябваше да направя? Да отида до магазина, да го отключа и да се разхождам из него ли? Мамка му!

— Те това ако не е грозно, тури му пепел! — казва след известно време Мари. — Слушам собствените си песни за собствен кеф. Нещо като мастурбация. А, Роб, к'во ще кажеш? Няма и три часа, откакто се сексихме, а аз вече си бия чекия.

Ще ми се да не го беше казвала това. То някак си развали магията на момента.

Накрая пак легнахме да спим, а когато по-късно сутринта се събудихме, вероятно изглеждах, а сигурно и миришех по-зле, отколкото тя би искала да изглеждам и да мириша — в един идеален свят, естествено. Държеше се дружелюбно, но отчуждено. Имах чувството, че беше малко вероятно тази нощ да се повтори. Излязохме да закусим в едно кафене, пълно с млади двойки, прекарвали заедно нощта, и макар да не изглеждахме не на мястото си, знаех, че не сме на мястото си: всички останали изглеждаха щастливи и спокойни, и улегнали, и не притеснени, и не току-що открили се, и не тъжни, а Мари и аз се захем да четем всеки своя вестник, със спотаена напрегнатост, която изключваше възможността за каквато и да било по-нататъшна интимна взаимност. Малко по-късно, когато се сбогувахме на тръгване, се разграничихме окончателно от останалите: лепнахме си по една припряна и унила целувчица по бузата, което ми остави

целия неделен следобед на разположение, независимо дали го исках или не.

Къде сбъркахме? Какво беше и какво не беше наред? Всичко и нищо. Всичко си беше наред: прекарахме приятна вечер, правихме секс, който не засрами никой от двамата ни, дори имахме и „разговор на зазоряване“, за който аз, а вероятно и тя също, щях да си спомням още хиляди години. Нищо не беше наред: и онова мое тъпо колебание в началото, когато не знаех дали искам да си тръгна или не; и после тъпото ми неуверено държание, с което оставях впечатлението, че съм малоумен смотаняк; и това, че първо се разбирахме идеално, а после пък нямаше какво толкова да си кажем; и това как се разделихме на сутринта; и това, че сега има точно толкова голяма вероятност снимката ми да се появи на обложката на някой неин албум, колкото и преди да се запознаем. И всичко това изобщо не е въпрос на гледна точка — дали чашата е наполовина пълна или наполовина празна. Защото в действителност ние с нея по-скоро пресипахме съдържанието от една препълнена догоре половинлитрова халба в друга, празна, но двойно по-голяма. Но аз просто трябваше да се уверя точно колко има. И сега вече знаех.

ЕДИНАЙСЕТ

Цял живот съм мразел неделите, по съвсем основателни напълно логични типично британски причини (задължителни неделни служби и молитви — в църква, по радиото и по телевизията — затворени магазини, остатъци от вчерашния обяд, до които не искаш и да се докоснеш, но просто няма начин да избягаш), а също така и по съвсем основателни и напълно логични международни причини. Но тази неделя беше направо върхът. Имаше цял куп неща, които можех да свърша. Имах касети за записване и филми за гледане, и хора, на които трябваше да се обадя по телефона... Но не и желание да се занимавам с каквото и да било от всички тези неща. Отидох си вкъщи към един, а към два вече се чувствах толкова зле, че реших да си отида вкъщи у дома — моето вкъщи у дома беше: у дома при мама и татко, у дома при остатъците от вчерашния обяд и при задължителните неделни служби и молитви. Причината бе в това, че предишната нощ се бях събудил по никое време, за да се чудя къде ми е мястото: знаех, че мястото ми не е у дома, пък и не исках мястото ми да е у дома, но у дома беше единственото място, което наистина познавах.

Моето у дома е почти в предградията на Уотфорд, в един от най-крайните квартали на Лондон, до който се стига след дълъг път с автобус, след като си слязъл на последната спирка на метрото. Сигурно е ужасно място за прекарване на детство, но честно казано, като дете нямах нищо против да прекарвам детството си там. Докъм тринайсетгодишната ми възраст това беше просто мястото, където си карах колелото на воля; в периода между тринайсет и седемнайсет — мястото, където ходех по срещи с момичета. Така че на практика имах само една междуетапна година — между седемнайсет- и осемнайсетгодишната ми възраст, когато се преселих в Лондон — за да осъзная какво всъщност представлява това място — воняща, затъпяваща, потискаща крайградска дупка. Тази една единствена година ми бе напълно достатъчна, за да се отвратя от родния ми квартал и да го намразя от дън душа. Преди десетина години — когато

майка ми най-сетне се примири неохотно с факта, че аз никога вече няма да се върна да живея там — родителите ми също се преместиха. Но само до съседната улица, в тристайна къща близнак, като си запазиха и телефонния номер, и приятелите, и начина на живот.

Брус Спрингстийн го казва просто и ясно: или оставаш и гниеш, или бягаш и гориш. Чудничко. Но пък човекът пише песни, при това хитове, така че явно му трябва точно такива простички и ясни „или-или“. Никой никога обаче не ти казва, че съществува и друга една житейска възможност — бягаш и гниеш. Никой не пише песни, още по-малко пък хитове, за това как при бягството често има засечки и че човек може да напусне вонящата, затъпяваща и потискаща крайградска дупка, да се пресели в големия град и накрая пак да се окаже, че живее все същия муден, затъпяващ и потискащ крайградски живот. Точно така обаче стана с мен; точно така обаче става и с повечето хора.

Родителите ми са си съвсем обикновени хора и родители, ако си падаш по такъв тип обикновеност, щото аз не си падам. Баща ми е леко скучноват и доста досаден тип, но затова пък голям всезнайко, което си е направо фатална комбинация: дори само по глупавата му, претенциозна брада си личи, че от него не може да се очаква да ти каже нищо смислено и че за нищо на света няма да се вслуша в езика на здравия разум. Майка ми си е просто най-обикновена майка и нищо друго — недопустимо и непростимо изказване, което никога и пред никого не бих направил, освен сега, пред теб. Непрекъснато се тревожи, притеснява се, мрънка ми и ми опява заради магазина, мрънка ми и ми опява заради това, че все още нямам деца. Ще ми се по-често да имам желание да ги виждам, но нямам такова желание и когато липсва друго, което да ме кара да се чувствам зле, чувствам се зле заради това, че нямам по-често желание да ги виждам. Щяха да се зарадват да ме видят днес, въпреки че направо ми се стъжни, като прочетох във вестника, че точно по същото време ще дават по телевизията сапунения сериал „Дженевиев“. (Любимите пет филма на баща ми: „Дженевиев“, „Жестоко море“, „Зулу“, „Ах, г-н Портър“ — умира да се смее на него — и „Стрелците от Навароне“. Любимите пет филма на майка ми: „Дженевиев“, „Отнесени от вихъра“, „Каквито бяхме“, „Смешно момиче“, „Седем годеници за седем братя“. Така или иначе, разбираш какво имам предвид, а още по-добре ще ме разбереш, като ти кажа, че според родителите ми ходенето на кино било само

прахосване на пари, защото рано или късно всичките филми ги давали по телевизията.)

Когато пристигнах обаче, се оказа, че са ми скроили доста кофти номер: нямаше ги вкъщи. Лангадурках се хиляда спирки със скапаното метро в неделя следобед, после осем часа кибичих да чакам скапания рейс, освен това ще дават скапания „Дженевиев“ по скапаната телевизия, а тях ги няма вкъщи! И дори не ми се обадиха да ми кажат, че няма да са си вкъщи (не че аз им се бях обадил да им кажа, че ще идвам). Ако имах и най-малка склонност да се самосъжалявам — а аз определено имам, и то не малка — щях направо да се срина от ужасната ирония на тази ситуация: когато най-сетне имам нужда да се видя с родителите си, те не са си вкъщи!

Вече се канех да поема обратно към автобусната спирка, когато майка ми отваря прозореца на отсрещната къща и ми виква:

— Роб! Робърт! Идвай тук! Влизай!

Никога не съм познавал хората, които живеят отсреща, но аз май бях единственият в квартала, който не ги познава: вътре беше тъпкано с хора.

— Какъв е поводът?

— Дегустация на вино.

— Да не е от домашното на татко?

— Не. Истинско вино. Днес сме на австралийско. Събираме помежду си пари, купуваме вино, всеки път различно, и плащаме на специалист дегустатор да ни разясни всички особености и тънкости.

— Не знаех, че се интересувате от вина.

— О, да, интересуваме се. Баща ти обожава виното.

Разбира се, че го обожава. Но пък сигурно е ужасно да се работи с баща ми на сутринта след дегустация на вино: не заради остатъчната смрад на пиячка, кръвясалите очи и дръпнатото поради махмурлука държание, а заради цялата онази новопопита от него информация, която гори от желание да сподели, и затова през по-голямата част от деня ще досажда на колегите си да им разправя разни винарски неща, дето изобщо не ги интересуват. Сега стои в другия край на стаята, говори с някакъв костюмиран мъж — най-вероятно гостуващия специалист дегустатор — в чиито очи се чете тотално отчаяние и

пълна безнадеждност. Баща ми ме видя, направи шокирана гримаса, но естествено не прекъсна разговора си заради мен.

Стаята беше пълна с хора, които не познавах. Изпуснал бях частта, в която пичът обяснява и раздава чашите. Бях пристигнал във вихъра на вече същинското пиене и макар от време на време да виждах някои заблудени индивиди да жабуркат вино в устата си и да примляскват, основното занимание на всички останали беше да се наливат с възможно най-висока скорост. Те това не го очаквах. Дойдох си у дома, за да прекарам следобеда в мълчалива депресия при мама и татко, а не за да се озова на див купон с куп непознати. Целта на посещенията ми бе единствено да се убедя, че животът ми може и да е сив, тягостен и празен, но пък не е чак толкова сив, тягостен и празен, колкото този на родителите ми в Уотфорд. Ама пак бях прецакан. Не ми мина номерът. Да, животът в Уотфорд може и да е сив и тягостен, но е поне сив, тягостен и пълен. Чакай сега малко, нима родителите имат право да ходят по купони в неделя следобед, при това без никакъв повод?!

— Мамо, днес дават „Дженевиев“ по телевизията.

— Знам. Пуснали сме го да се записва.

— Откога имате видео?

— От няколко месеца.

— Никога не сте ми споменавали.

— Никога не си питал.

— Това ли трябва да правя всяка седмица? Да ви питам дали сте си купили някакви нови потребителски джаджи?

До нас приближава огромно женище в жълт кафтан.

— Ти трябва да си Робърт.

— Да. Здравсти.

— Аз съм Ивон, вашият домакин, пардон, домакиня... — Без особена причина, женището избухва в безумен кикот. Страшно! Явно бях попаднал в цирка. — Ти работеше в музикалната индустрия, нали?

Погледнах майка ми многозначително, но тя ми се прави на дръж ми шапката.

— Не, не точно. Имам магазин за плочи.

— Е, няма значение. Горедолу е същото. — И женището пак се изкикотва.

Щеше да ми подейства успокояващо, ако можех да си мисля, че е пияна, но ме е страх, че истината е съвсем друга.

— Предполагам. А трътлата във фотоателието, която ти проявява снимките, работи във филмовата индустрия.

— Да ти дам ли моите ключове, Роб? Можеш да си идеш вкъщи и да включиш чайника.

— Разбира се. Не дай си боже да остана тук да пийна и да се повеселя.

Ивон изломоти нещо и отплува встрани от нас. Майка ми май наистина се радваше да ме види, защото забрави да мрънка и да ми опява за неучтивото ми държание, но и без мрънкане и опяване, аз пак се позасрамах малко от себе си.

— Както и да е, мисля че наистина ми е време за чаша чай — отбелязва майка ми примирително, после отиде до Ивон и започна нещо да ѝ шепне, а женицето ме поглежда, наклонило глава на една страна и удължава лице в тъжовна гримаса. Майка ми явно ѝ разправяше за скъсването с Лора, с което се опитваше да ме оневини за неприличното държание. Не ми пука. Може пък Ивон да се разчувства достатъчно, за да ме покани на следващата дегустация.

Прибрахме се и догледахме остатъка от „Дженевиев“.

Баща ми се върна около час по-късно. Пиян, естествено.

— Отиваме на кино. Всички. Заедно — оповести той.

Те това вече беше прекалено.

— Ти нали не одобряваше ходенето на кино, татко?

— Не одобрявам глупостите, които ти гледаш. Много дори одобрявам обаче хубавите, добре направени филми. Британските филми.

— Какво ще дават? — пита майка ми.

— Продължението на „Стая с изглед“.

— Ах, прекрасно. Някой от отсрещата ще дойде ли?

— Само Ивон и Брайън. Но трябва да побързаме. Почва след половин час.

— Аз не мога да дойда, трябва да се връщам в града — подхвърлих. За целия следобед бях разменил само по няколко думи и с двамата.

— Никъде няма да се връщаш — каза баща ми, — идваш с нас. Аз черпя.

— Не е заради парите, татко. Заради скапания магазин е. Става късно. Утре съм на работа.

— Покажи малко живец бе, човек. Пак ще си в леглото в единайсет. Ще ти подейства добре. Ще те ободри. Поне известно време няма да си мислиш за разни работи.

Това бе първа реплика, която си разменихме по въпроса, че имам разни работи за мислене. Но пък той по принцип грешеше. Установил съм, че когато си на трийсет и пет, ходенето на кино в компанията на мама, татко и откачените им приятели не те спира да си мислиш за разните си работи. Тъкмо дори напротив, страшно много те предразполага да си мислиш за разните си работи. Докато чакахме Ивон и Брайън да изкупят докрай целия щанд за пуканки, имах най-ужасното и смразяващото кръвта преживяване: най-жалкият човек на света ми се усмихна съжалително. „Най-Жалкият Мъж На Света“ имаше очила тип Денис Тейлър и конски зъби. Носеше мръснобежово платнено яке и протрити на коленете кафяви джинси. И той също бе поведен от родителите си да гледа продължението „Стая с изглед“, въпреки че гонеше трийсетака. И ме дари тази страховита усмивчица на съжаление, *защото беше видял в мое лице брат по съдба*. Това така ужасно ме притесни, че до края на филма изобщо не можах да фокусирам вниманието си върху Ема Томпсън, Ванеса и останалите. Когато най-сетне успях да се съвзема, филмът беше прекалено напреднал, за да мога да разбера за какво всъщност става дума. Знам само, че накрая една полица с книги пада върху главата на някакъв пич.

Бих стигнал дори до такава крайност, че да класирам усмивчицата на НЖМНС сред петте най-кофти унижения през целия ми досегашен живот — в момента обаче просто не мога да се сетя кои бяха останалите четири. Но пък знам все пак, че не съм чак толкова жалък и достоен за съжаление, колкото най-жалкият човек на света. (Ами да, да не би пък той да е прекарал предишната нощ в леглото на американска поппевица? Силно се съмнявам.) По-важното и по-страшното обаче е, че за него тази разлика явно не е толкова очевидна и недвусмислена, колкото бих искал да бъде. Но пък то е лесно обяснимо, като имам предвид в каква ситуация сме и двамата. В действителност именно тази разлика е в основата на привличането, което всички човешки същества — стари и млади, мъже и жени —

изпитват към другия пол: всички ние имаме нужда от някой, който да ни спаси от малките усмивчици на съжаление и на съчувствие, отправени ни по опашките пред кината в неделните вечери; всички ние имаме нужда от някой, който да ни спаси от тотално затъване в тресавището на самотата, където перманентно самотните живеят със своите мама и татко. А, не, никога повече! Никога повече няма да се върна там. Предпочитам до края на живота си да си стоя сам вкъщи, отколкото да рискувам отново да привлека към себе си подобен знак на внимание.

ДВАНАЙСЕТ

През следващата седмица мислех за Мари и мислех за „Най-Жалкия Мъж На Света“, и мислех, по заповед на Бари, за любимите ми пет серии на „Бар Наздраве“ за всички времена: 1) Тази, в която Клиф намери картоф, който приличаше на Ричърд Никсън. 2) Тази, в която Джон Клийс предложи на Сам и Даян брачни консултации. 3) Тази, в която помислиха, че шефът на генералния щаб на американските военновъздушни сили — чиято роля изпълнява истински адмирал — е откраднал обиците на Ребека. 4) Тази, в която Сам си намери работа като спортен коментатор по телевизията. 5) Тази, в която Уди пя глупавата си песен за Кели. (Бари каза, че бъркам по отношение на четири от петте серии, че нямам никакво чувство за хумор и че щял да се обади в Канал 4, за да наредят да ми спират кабелната между девет и трийсет и десет часа всеки петък вечер, като на неблагодарен зрител, който не заслужава да гледа сериала, защото е неспособен да го оцени.) Но не мислех за нищо от онова, което Лора каза в събота, докато не се прибрах в сряда вечерта, защото като прослушах телефонния си секретар, разбрах, че ме е търсила. Нищо особено, просто искаше да ѝ дам копие от някаква сметка заради данъците, но по тона на гласа ѝ изведнъж ми светва, че някои от нещата, за които бяхме говорили в събота, е трябвало да ме разтревожат, а неизвестно защо не ме бяха разтревожили.

Първо — всъщност първо и последно — цялата тази работа, че още не била спала с Иън. Откъде да знам дали казва истината? Доколко схващам, тя може да е спала с него още преди седмици, преди месеци. Пък и тя каза, че не била спала с него *все още*, това го каза в събота, преди пет дни. Пет дни! Оттогава насам може да е спала с него пет пъти! (Може да е спала с него и двайсет пъти оттогава насам, но знаеш какво имам предвид.) А дори да не е спала, в събота определено се заканваше да го направи. В края на краищата, какво друго би могло да значи това „все още“? „Все още не съм гледал «Глутница кучета».“ Това какво значи, а? Значи, че ще го гледаш, нали?

— Бари, ако ти кажех, че все още не съм гледал „Глутница кучета“, какво ще си помислиш, че имам предвид?

Бари ми хвърля озадачен поглед и мълчи.

— Просто си помисли, че... Хайде де, кажи какво означава това за теб? Как го разбираш това „Все още не съм гледал «Глутница кучета»“?

— Означава, че си лъжец. Или че си откачил. Защото си го гледал. Дори два пъти го гледа. Веднъж с Лора, веднъж с мен и Дик. После обсъждахме кой е убил господин Розов или к'ъв там му беше цветът.

— Да, да, знам. Но ако си представим, че не го бях гледал и ти кажех „Все още не съм гледал «Глутница кучета»“, какво би си помислил?

— Бих си помислил, че си психичноболен. И щеше да ми е жал за теб.

— Да, добре. Но сега ми кажи, ако ти кажа само това едно-единствено изречение, ти би ли си помислил, че се каня да го гледам?

— Щях да се надявам, че ще идеш да го гледаш, инак просто нямаше да те познавам повече.

— Да, но...

— Извинявай, Роб, но що ме правиш на маймуна? Изобщо не разбирам к'во искаш от мен. Питаш ме к'во съм щял да си помисля, ако не си гледал филм, който обаче си гледал. И к'во се очаква да отговоря?

— Чуй сега, ако ти кажех, че...

— „...все още не съм гледал «Глутница кучета»“... Знам, разбрах, чувам те ...

— Щеше ли... *щеше ли да си помислиш, че искам да го гледам?*

— Ами... щях да си помисля, че не ти е много на зор да го гледаш, щото инак, ако ти беше, вече щеше да си го гледал, нали така?

— Точно така. Защото отидохме да го гледаме още първата вечер, като го пуснаха, нали?

— Но пък това „все още“... Да, определено щях да си помисля, че искаш да го гледаш. Защото инак щеше да си кажеш направо, че не щеш да го гледаш.

— Значи според теб щях непременно да го гледам, така ли?

— Откъде да знам, бе човек, щял ли си да го гледаш, не си ли щял да го гледаш? Щото междувременно може да те сгази рейс или изведнъж да ослепееш, или нещо друго. Или да си промениш решението. Или да нямаш пари за билет. Или да ти е писнало хората да ти казват, че трябва непременно да го гледаш.

Това, последното, нещо хич не ми се хареса.

— Защо пък непременно?

— Защото е страшен филм бе, човек! Защото те кара да се смееш и те надъхва с агресия. Защото участват Харви Кайтел и Тим Рот. А бе защото, с една дума, всичко. И защото саундтрекът му е супер.

Май не беше много удачно да правя паралел между „Глутница кучета“ и това дали Иън и Лора спят заедно. Защото в Иън определено няма нищо от Харви Кайтел и Тим Рот. И защото Иън изобщо не ме кара да се смея. Само дето ме надъхва с агресия. Но пък въз основа на това, което се чуваше през тавана, саундтракът му е пълен боклук. Така че прекратявам разговора.

Но пък това „все още“ продължаваше да ме човърка.

Звъннах на Лора в работата.

— А, здрасти, Роб — казва тя все едно съм някаква нейна приятелка, която се радва да чуе. (1. Не съм приятелка, нито пък приятел, ако трябва да бъдем точни. 2. Не се радва да ме чуе. И като оставим тези подробности настрана...) — Как я караш?

Нямах никакво намерение да ѝ позволя да се измъкне с номера „бяхме гаджета, ама сега вече всичко — между нас е наред“.

— Зле, мерси.

Тя въздъхва обезсърчено, а аз продължавам настойчиво:

— Какво ще кажеш да се видим? Искам да обсъдим някои от нещата, които каза онази нощ.

— Не искам да... Още не съм готова да говорим пак за всичко това.

— И какво се очаква да правя, докато се приготвиш? — Знам как ѝ прозвучах (отчаяно, жалко, горчиво), но не можех да се въздържа.

— Просто... живей си живота. Не може вечно да се мотаеш наоколо и да чакаш да ти кажа защо повече не искам да бъда с теб.

— А какво стана с това, че може и да се събираме наново?

— Не знам.

— Защото оная вечер ти каза, че може и да се съберем наново. — Знаех, че това доникъде няма да ме отведе, както и че в момента тя не е готова за компромиси и отстъпки, но ми се прииска да я притисна и затова го казах.

— Нищо подобно не съм казвала.

— Каза! Каза! Каза „възможно е“! То е все едно да кажеш „може и да...“! — Господи! Това си беше направо достойно за съжаление.

— Роб, на работа съм. Ще говорим, когато...

— Щом не искаш да ти звъня в службата, дай ми домашния си телефон. Съжалявам, Лора, но няма да затворя, преди да се съгласиш да се видим. Не виждам защо всичко трябва да става все по твоите правила.

Тя се изсмива горчиво.

— Добре, добре, добре, добре. Утре вечер? Ела да ме вземеш от офиса след работа. — Звучи ми напълно разгромена.

— Утре вечер? Петък? Свободна си? Добре. Супер. Ще се радвам да те видя. — Но не бях сигурен, че е чула този мой ведър, помирителен, искрен завършек на разговора. Вече беше затворила телефона.

ТРИНАЙСЕТ

В края на работния ден тримата се мотаехме безцелно из магазина, пригответяхме се да си ходим и се дърлехме един друг заради парчетата, които всеки от нас беше включил в класацията си на най-любими пет песни от албуми за всички времена.

(Моите: „Джейни Джоунс“ на „Клеш“ от албума им „Клеш“; „Тъндър роуд“ на Брус Спрингстийн от „Борн ту рън“; „Смелс лайк тийн спирит“ на „Нирвана“ от „Невър майнд“; „Лет'с гет ит он“ на Марвин Гей от едноименния албум; „Ритърн ъф дъ Грийвиъз ейнджъл“ на Грам Парсънс от „Грий-иъз ейнджъл“. Коментар на Бари: „Не можа ли да избереш нещо още по-очевидно? Ами що не сложи тогава «Битълс»? А що пък не и «Ролинг Стоунс»? А що не и... смотаните... смотания... Бетховен! Първото парче от първата страна на албума му «Пета симфония», а? На теб трябва да ти се забрани със закон да си собственик на музикален магазин.“ После почнахме да се дърлим по въпроса дали той е претенциозен сноб, който не признава никой от наложилите се на пазара певци и банди — Дали „Файър ейнджълс“, които са в класацията на Бари, са наистина по-добри от Марвин Гей, който не е в тази класация? — или аз съм досаден, застаряващ пръдливец с допотопни улегнали вкусове.)

И тогава Дик — за пръв път в цялата му кариера в „Шампионат винил“, като изключим предварително известните ни случаи, когато знаехме, че ще ходи до някое забутано място да слуша някоя забутана банда — каза:

— Момчета, тази вечер не мога да дойда с вас в кръчмата.

Настана мъртвешка тишина на изненада и потрес.

— Я без майтапи, Дик — обади се по едно време Бари.

С явно неудобство, Дик направи опит да се усмихне:

— Ама не, сериозно, не мога да дойда.

— Предупреждавам те — извиси глас Бари, — ако на секундата не ми дадеш някакво приемливо обяснение, ще те обявя за „Най-смотан смешник на седмицата“ и ще трябва до на живота си да ходиш с клеймото ССС на челото.

Дик си замълча.

— Е, хайде де, изплюй камъчето, кого ще ходиш да слушаш?

Пак си затрая.

— Дик, да не си свалил някоя?

Тишина.

— Не мога да повярвам! — възкликна Бари съкрушено. — Къде е справедливостта на този свят?! Къде е, питам аз?! Справедливост! Къде си? Дик си е начукал яка среща. Роб чука яко Мари Ласал. А най-красивият, най-интелигентният, най-готиният от музикалната пасмина остава на сухо!

Личеше си, че знае за какво говори. Не ми хвърляше въдица, както обикновено, пък после да дебне дали ще захая. Не ме попоглеждаше косо, за да види дали е нацелил; не направи никаква пауза, за да ми даде възможност за евентуална реакция. Явно знаеше, което ме накара да се почувствам едновременно и съкрушен, и самодоволен.

— Откъде го знаеш?

— А сега бе, Роб. За к'ви ни мислиш? Повече ме трофка на Дик срещата. Кога стана заварката бе, Дик? Я да видим к'во смислено обяснение може да се намери... така, така, добре... в неделя си си бил у вас, щото си ми прехвърлил на касетки всичките втори страни от албумите на „Криейшън“, дето ти ги бях поискал. В понеделник вечерта бяхме заедно и вчера вечерта пак бяхме заедно, значи остава... вторник!

Дик не каза нищо.

— Къде ходи във вторник бе, Дик?

— Просто клубих с приятели.

Толкова ли е просто да се разбере? Толкова ли очевидно е всичко? Добре де, за събота вечер човек може и да предположи, но... Я чакай, чакай малко, всъщност Бари няма откъде да знае дали изобщо нещо е станало.

— Че к'во е пък това клубене, дето още с влизането става заварка?

— Не сме се запознали там, тя дойде с приятелите, с които бях.

— И довечера пак ще се виждаш с нея, така ли да го разбираме?

— Да.

— Име?

— Ана.

— Само половин име ли има? А? Ана чия? Ана Досадна? Ана Дърдорана? Ана Конда? Хайде де.

— Ана Мъх.

— Ана Мъх. Мъхнатата Ана. Глей ти, глей ти, женски мъх значи.

И преди го бях чувал да се подиграва така с жените и с техните имена; не знам защо, но това никак не ми харесваше. Веднъж дори говорих с Лора по въпроса, защото той го направи и с нейното име. Някаква глупава игра на думи, Лора-Лежора или Лора-Лъжора, даже вече не мога и да си спомня какво точно беше. Но ужасно ме подразни, като го направи. Защото исках тя да си е *Лора* и нищо повече — да си е с нейното хубаво, красиво момичешко име, за което да си мечтая, когато съм в замечтано настроение. Не исках името ѝ да започне да ми звучи грубо и смрадливо като от мъжка съблекалня. Лора, естествено, каза, че съм прекалено докачлив и че съм се опитвал да запазя представата си за жените като за някакви пухкавки, мекички, глезенки и глупавички момиченца, и още каза, че подсъзнателно не възприемам жените като равностойни на мъжете същества и затова не искам да мисля за тях по същия начин, по които мисля за приятелите си. Беше права, разбира се — не искам да мисля за тях по същия начин. Но не това беше въпросът. Защото Бари не го прави с цел равенство на двата пола: прави го, защото е завистлив злобар и защото иска да поразии и да принизи всяко романтично чувство, което ние с Дик имахме благодарение на Лора или на Ана, или на която и да е друга жена. Бързо схваща Бари. Бързо схваща и е зъл. Разбира силата на женските имена и тази сила никак не му харесва.

— Да не е мъхнатата? Да няма козина?

Всичко започна на майтап — Бари в ролята на някакъв дяволски ищец, а Дик в тази на ответник — но сега вече играта загорбя. Дик изглежда адски гузен, а единственото му „престъпление“ беше, че е излязъл с момиче.

— Стига, Бари! — казвам.

— О, да бе, да, „стига“! Че какво друго да кажеш, а? Сега вече вие двамцата трябва да се крепите един друг. Съюз на ебачите, а?

Правя последен търпелив опит за помирение.

— Идваш ли с мен в кръчмата или к'во?

— Не. Писна ми.

— Както искаш.

Бари си тръгва, като трясва вратата. Дик продължава да се чувства виновен, но вече не защото ще излиза с момиче, а защото аз няма да има с кого да пия в кръчмата.

— Предполагам, че ще имам време да обърнем по едно набързо.

— Не се притеснявай, Дик. Ти нямаш никаква вина за това, че Бари е злобен и завистлив тъпанар. Просто гледай да прекараш хубаво вечерта.

Дарява ме с усмивка на искрена благодарност, която ми разтопи сърцето.

Имам чувството, че цял живот водя подобни разговори. Никой от нас вече не е толкова млад, но същата сценка можеше да ми се случи и когато бях на шестнайсет или на двайсет, или на двайсет и пет... Всички ние стигаме до завършека на пубертета и сякаш запечатваме там. Вече сме си очертали картата на взаимоотношенията и се стараем повече да не пипаме границите. Защо Бари се притесняваше чак толкова много от това, че Дик излиза с момиче? Защото го е шубе да не му се усмихне съчувствено оня с конските зъби от опашката пред киното, затова. Плаши го начинът, по който се развива животът му, и това, че е самотен. А в сърцата на самотните хора има най-много горчивина и злъч.

ЧЕТИРИНАЙСЕТ

Имаме един албум — на бандата „Сид Джеймс експириънс“ — който все не успяваме да пробутаме на никого, още откакто взех магазина. Обикновено се отърваваме скоропостижно от нещата, които не можем да продадем — сваляме им цената на 10 пенса или ги хвърляме на боклука. Но Бари го обожава този албум (има си вкъщи два броя от него, в случай че някой му вземе единия назаем и после не му го върне) и казва, че бил рядък и че някой ден сме щели да направим някой маниак наистина щастлив. Честно казано, този албум се е превърнал в обект на всеобщ присмех. Редовните клиенти ни питат как е със здравето и приятелски го потупват, когато минават покрай него, и понякога носят обложката му до касата, уж ще го купуват, а после казват „Майтап бе!“ и го връщат пак там, откъдето са го взели.

И така, една петъчна сутрин, някакъв човек, когото виждах за пръв път, ровеше нещо из рафта с надпис „Британски поп“, когато изведнъж възкликна изненадано и забързано приближи до касата, като държеше обложката на въпросния албум плътно до гърдите си, все едно го беше страх, че някой ще се опита да му я отнеме. После извади портфейла си и плати за албума безумните седем кинта, ей тъй, без никакъв опит за пазарлък и без изобщо да осъзнава значимостта на постъпката си. Оставих Бари да го обслужи — това беше неговият звезден миг — като двамата с Дик следяхме затаили дъх и най-малкото движение при касата, сякаш някой луд е влязъл току-що, полял се е с бензин и е извадил от джоба си кутия с кибрит. Не смеехме да дишаме, докато маниакът му с маниак не удари клечката и не се подпали, а когато най-сетне си тръгна, и тримата избухнахме в не по-малко безумен смях, и се смяхме и се смяхме, и се смяхме... Станалото ни вдъхна сила, и кураж и вяра: щом човек може просто ей тъй да влезе и да купи албума на „Сид Джеймс експириънс“, то явно винаги може се случи нещо хубаво, всеки миг.

Лора изглеждаше променена от последния път, когато видяхме, а то не беше чак толкова отдавна. Донякъде заради грима — винаги се гримира, когато ходи на работа — който прикрива напрежението и умората и я прави да изглежда така, сякаш държи нещата под контрол. Но не беше само гримът. Нещо друго се е случило, нещо истинско или нещо само в главата ѝ. Каквото и да беше се случило, тя явно си мислеше, че навлиза в нов период от живота си. Нищо подобно. Нямаше да ѝ позволя.

Отидохме до един бар, близо до службата ѝ — не кръчма, а бар, със снимки на бейзболисти по стените и с меню, изписано с тебешир върху специално табло, и с очевидна липса на наливна бира, и с типове в костюми, които пиеха американска бутилирана бира. Нямаше много хора и ние се настанихме в едно сепаре в дъното.

Тя пак започва с клишетото „Как си?“ все едно не съм нищо особено за нея. Изломотвам някакъв отговор. Знам си, че няма да успее да се спра, че ще изтърся нещо прекалено на скорост. Така и става — Бам!

— Спа ли вече с него? — край, не издържах.

— Затова ли искаше да се видим?

— Предполагам.

— Ех, Роб.

Искаше ми се веднага да ѝ повтора въпроса си. Исках да получа отговор, а не „Ех, Роб“ и съжалителен поглед.

— Какво искаш да ти кажа?

— Искам да ми кажеш, че не си, и искам това да е истината.

— Не мога да го направя. — Не можеше и да ме гледа в очите, докато го казваше.

Тръгна да казва още нещо, но не чух какво. Вече бях на улицата, проправях си път сред костюмите и шлиферите, бях бесен и ми се гадеше, връщах се вкъщи, за да дъня още шумни, яростни парчета, които да ме накарат да се почувствам по-добре.

На другата сутрин човекът, който беше купил албума на „Сид Джеймс експириънс“, дойде до го замени за нещо друго.

— Какво мислихте, че е? — питам го аз.

— Не знам — казва той. — Нещо по-различно. — Свива рамене и хвърля на всички ни смутен поглед. Зяпахме го, съкрушени, слисани.

Изглеждаше притеснен.

— Целия ли го изслушахте? — пита Бари.

— До средата на втората страна. Не ми хареса.

— Върнете се вкъщи и пробвайте пак — отчаяно казва Бари. — Постепенно ще го обикнете. Такъв тип албум е.

Пичът обаче клати решително глава. Беше си навил на пръста да го замени и това си е. Избра си втора ръка компакт диск на „Меднес“, а албума на „Сид Джеймс експириънс“ го върнах на рафта.

Следобед Лора се обади.

— Трябваше да се сетиш, че ще се случи — казва. — Не може да си бил напълно неподготвен. Както сам отбеляза, живея с него. Рано или късно все щяхме да го направим. — Изсмива се нервно и по мое мнение съвсем не на място.

— Пък и непрекъснато се опитвам да ти обясня, че не в това е въпросът, нали? Въпросът е, че сме затънали в ужасна каша.

Искаше ми се да й трясна телефона, но това човек го прави единствено, когато има надежда да го наберат отново, а за какво й е на Лора да ми звъни пак? Нямаше никакъв смисъл.

— Там ли си? Какво толкова мислиш?

Мислех си: „Къпал съм се в една вана с тази жена (само веднъж, преди години, но пък знаеш съвместното къпане във вана си е съвместно къпане във вана), а вече бях започнал да забравям как изглежда“. Мислех си: „Ще ми се този период вече да е отминал; периодът, когато поглеждаш във вестника и виждаш, че по телевизията ще дават «Усещане за жена» и си казваш: «А, това го гледахме с Лора».“ Мислех си: „Трябва ли да се боря и ако да, то с какво и срещу кого?“

— Нищо.

— Можем да се срещнем, за да пийнем по нещо, ако искаш. За да ти обясня. Дължа ти поне едно обяснение.

Поне едно.

— А колко би било прекалено много?

— Моля?

— Нищо. Виж, трябва да свършвам. И аз работя, да ти кажа, ако не знаеш.

— Ще ми се обадиш ли?

— Нямам ти телефона.

— Много добре знаеш, че винаги можеш да ми се обадиш в работата. Ще се уговорим да се срещнем някъде и да проведем нормален разговор.

— Хубаво.

— Обещавах ли?

— А-ха.

— Защото не искам това да е последният ни разговор. Знам какъв си.

Но изобщо не ме знаеше какъв съм. Обаждах ѝ се непрекъснато. Обадох ѝ се по-късно следобед, когато Бари беше излязъл да вземе нещо за ядене, а Дик се занимаваше с подреждането на някакви пощенски поръчки в склада. Обадох ѝ се след шест, когато Бари и Дик вече си бяха тръгнали. Когато се прибрах вкъщи, звъннах на телефонни справки и взех номера на Иън, след което се обадох около седем пъти и затварях телефона всеки път, щом чуех гласа му. По едно време Лора явно се беше усетила кой звъни и започна лично да вдига телефона, но аз мълчах и само дишах. Обадох ѝ се на следващата сутрин и после още два пъти следобед, и после веднъж вечерта, от кръчмата. А след като си тръгнах от кръчмата, отидох до жилището на Иън, за да видя как изглежда. (Беше поредната триетажна лондонска сграда, не знаех на кой етаж живее, но и без това лампите навсякъде бяха изгасени.) Нямах нищо друго за правене. Накратко, не знаех на кой свят съм, точно по същия начин, както беше и с Чарли навремето, преди толкова много години.

Има мъже, които звънят, и мъже, които не звънят, а аз определено бих предпочел да съм от вторите. Това са истинските мъже, мъжете, които жените имат предвид, когато се оплакват от нас. Това е един безопасен, солиден, напълно безмислен стереотип: мъж, на когото изглежда не му пука, когато го зарязват, най-много да изкара една-две самотни пиячки в кръчмата, но много скоро се отърсва и продължава напред в живота си. И въпреки че следващия път е още по-затворен и по-недоверчив, този мъж не се прави на глупак и не плаши мацето, а аз тази седмица направих и двете. Първия път Лора се чувстваше виновна и гузна, втория беше уплашена и ядосана, като тази промяна се дължеше изцяло и само на мен, и на всичкото отгоре и не

спечелих нищо от нея. Бих престанал, стига да можех, но не виждах никаква друга алтернатива: през цялото време само за това мислех. „Знам те какъв си“, беше казала Лора, и до известна степен наистина си го знаете какъв съм: че съм човек, който не си дава много-много зор; и че имам приятели, които не съм виждал от години; и че след като преспя с една жена, никога повече не разговарям истински с нея. Но не знаеше колко трудно се постига всичко това.

Искам да ги видя сега всичките: и Алисън Ашуърт, която ме заряза след три мизерни вечери в парка; и Пени, която не ми даваше дори да я докосна по гърдите, а после взе, че директно се изчука с онова копеле Крис Томсън; и Джеки, която ме привличаше единствено, докато ходеше с един от най-добрите ми приятели; и Сара, с която направихме съюз срещу зарезвачите на този свят, а после тя взе, че ме заряза. И Чарли. Особено пък Чарли, защото именно на нея трябва да благодаря за всичко: за „страхотната“ ми работа, за сексуалната ми „увереност“, за всичко. Искам да съм нормално, хармонично оформено човешко същество, без всичките тези грапавини и възли на ярост, на вина и на себеотвращение в душата. Какво искам да стане, като се видя с тях ли? Не знам. Просто да си поговорим. Да ги попитам как са и дали са ми простили това, че съм сплескал нещата (в случаите, когато виновен за станалото съм бил аз), и да им кажа, че съм им простил това, че са оплескали нещата (в случаите, когато виновни са били те.) Нямаше ли да е прекрасно? Ако можех да се срещна с всяка от тях, една след друга, както са подредени в класацията, и да се уверя, че вече никой не се сърди на никого за нищо и че спомняме само доброто и хубавото, а лошото и грозното е някакъв далечен и смътен спомен; и че в душите ни вече няма привкус на груба неприязън, а по-скоро на нещо, което напомня повече „Бри“, отколкото „Пармезан“, то щях да се чувствам чист, и спокоен, и готов да започна отново.

Брус Спингстийн непрекъснато го прави това в песните си. Може би не точно непрекъснато, но го е правил. Нали знаеш парчето „Боби Джин“ от „Борн ин USA“? Все едно, обажда се значи той на едно момиче, но тя вече била напуснала града и това го ядосва, защото не е знаел, че вече е заминала, а пък е искал да ѝ каже „сбогом“ и да ѝ каже, че ще му липсва, и да ѝ пожелае успех. А после следва соло на саксофона и човек направо се надървя от кеф, ако си пада по такива

сола, разбира се. И по Брус Спрингстийн. Ами, това е, аз искам животът ми да е като песен на Брус Спрингстийн. Поне за малко. Знам, че не съм роден да бягам, и че улица „Севън сисърс“ няма нищо общо с „Тъндър роуд“, но усещането не може да се различава чак пък толкова много, нали? Искам да се обадя на тези мои гаджета и да им пожелаая успех, и да им кажа „сбогом“ и тогава и те ще се чувстват добре, и аз ще се чувствам добре. Всички ще сме добре. Това щеше да е супер. Даже велико.

ПЕТНАЙСЕТ

Запознах ме с Ана. Дик я доведе една вечер, когато Бари го нямаше. Беше дребничка, тиха, учтива, изключително дружелюбна, а Дик съвсем явно я обожаваше. Искаше моето одобрение, а аз с лекота можех да му го дам, и то в изобилие. За какво ми е Дик да е нещастен? За нищо. Искях да е възможно по-щастлив. Искях да покаже на нас, останалите, че е възможно човек да има едновременно и стабилна връзка, и голяма колекция от албуми.

— Няма ли някоя нейна приятелка за мен? — попитах Дик.

Разбира се, нормално не бих се обърнал към Ана в трето лице, защото седеше на една маса с нас, но си имах извинение: въпросът ми е едновременно и одобрение, и намек. Дик го схваща и ми се усмихва радостно, с благодарност и разбиране.

— Ричърд Томсън — обяснява на Ана. — Това е от парче от албум на Ричърд Томсън. „Ай уонт ту сий дъ брайт лайтс тунайт“, нали, Роб?

— Ричърд Томсън — повтори Ана, с глас, който подсказваше, че през последните няколко дни явно е трябвало да попие много бързо доста информация. — Не мога да се сетя той кой беше. Дик се опитва да ме образува.

— Мисля, че още не сме стигнали до него — казва Дик — Няма значение. Той е фолк-рокпевец и най-добрият британски изпълнител на електрическа китара. Така си е, нали, Роб? — Зададе въпроса си по доста нервен начин. Ако Бари беше тук точно в този момент, щеше да му достави особено удоволствие да направи Дик на салатата.

— Напълно прав си, Дик — убедително потвърждавам аз. Дик ми кимва в знак на успокоение и задоволство.

— Ана е фен на „Симпъл майндс“ — споделя Дик, набрал кураж от успеха си с Ричърд Томсън.

— А, ясно. — Просто не знаех какво да кажа. Защото за нас, за нашета вселена, това беше направо потресаваща информация. Всички ние мразехме от дън душа „Симпъл майндс“. Те бяха на първо място в класацията ни на „Първи Пет Банди Или Музиканти, Които Трябва Да

Бъдат Разстреляни С Идването На Музикалната Революция“. (След „Симпъл майндс“ се нареждаха Майкъл Болтън, „112“, Брайън Адамс и — я виж ти!

„Дженезис“. Бари искаше да застреля „Битълс“, но аз му обърнах внимание, че вече е правено.) Дик и фенка на „Симпъл майндс“?! Абсурд! Просто не можех да си го представя, както не бих могъл да си го представя и с някой член на кралското семейство или на кабинета в сянка: учудващото в случая е не толкова привличането между тях двамата, а как изобщо е било възможно да се срещнат, по дяволите.

— Но мисля, че тя вече започва да разбира защо не бива да им бъде фенка. Нали, Ана?

— Може би. Малко.

Гледат се усмихнато. Като се замисли човек, в цялата тази работа има нещо, от което направо те побиват тръпки на ужас.

Човекът, който успя да ме убеди да престана да звъня непрекъснато на Лора, беше Лиз. Видяхме се и тя здравата ме насоли.

— Престани, наистина, това много я разстройва — каза тя, — пък и него също.

— О, да бе, да, много ми пука за него.

— А би трябвало да ти пука.

— Защо?

— Защото... единственото, което постигаш по този начин, е да ги съюзиш срещу себе си. Преди да започнеш този твой телефонен терор, такъв съюз просто нямаше. Бяхте си трима души в една и съща каша. А сега вече те двамата имат нещо общо, а ти надали искаш то да се задълбочи.

— А тебе пък какво те интересува? Нали ме смяташ за задник, поне така ми каза оня път?

— Така е, но и той също е задник. Дори по-голям от теб, независимо, че още нищо кофти не е направил.

— И защо е задник?

— Много добре знаеш защо.

— Ти пък откъде знаеш, че аз знам защо той е задник?

— Защото Лора ми каза.

— Значи сте си говорили за това какво смятам, че му е обърканото на новото й гадже, така ли? Как пък стигнахте до този

въпрос?

— По заобиколния път.

— Карай сега по краткия.

— Няма да ти хареса.

— Хайде де, Лиз, казвай.

— Хубаво. Каза ми, че когато си почнал да се бързикаш с Иън, още когато сте живели заедно... именно тогава тя решила да те напусне.

— Ама този тип хора просто си го просят бе, Лиз. С тая негова тъпа прическа тип Лео Сейър, и с тъпите му маркови дънкови гащеризони, и с вечното му тъпо хилене, и с чекиджийското му „я скив колко съм отворен“ държание, и с...

Лиз се размива:

— Значи Лора не преувеличава. Явно наистина не си падаш по него.

— Не мога да го понасям тоя скапаняк.

— Нито пък аз. По същите причини.

— Добре де, тя пък какво толкова се трофка?

— Каза, че дребнавите ти заяждания с Иън й показали колко... *кисел* беше думата, която употреби... колко *кисел* си станал. Каза, че те обикнала заради ентусиазма и заради топлотата ти, а те вече били изчезнали. Бил си престанал да я караш да се смее и си почнал ужасно да я депресираш. А сега вече я и плашиш. Знаеш ли, би могла да се обади на полицията, ако иска.

Полицията. Боже. В един момент танцувате из кухнята под звуците на Боб Уилс и „Тексаските плейбои“ (Ха! Та нали с това я разсмях, а то беше само преди няколко месеца!), а в следващия иска да те опандизи. Дълго време нищо не казах. Просто не ми хрумваше нищо, което да не звучи кисело. Щеше ми се да я питам: „Как да излъчвам топлота? Откъде да взема ентусиазъм? Как да размиваш човек, който иска да насъска полицията срещу ти?“

— Защо непрекъснато й звъниш? Защо толкова много искаш да се върне?

— А ти как мислиш?

— Не знам. И Лора не знае.

— Ами, щом тя не знае, какъв смисъл има да говорим?

— Винаги има смисъл. Ако щеш дори само за да не се наврете и следващия път в подобна каша.

— Следващия път. Мислиш ли, че ще има следващ път?

— Хайде, Роб. Не ставай жалък. Току що ми зададе три въпроса, за да избегнеш необходимостта да ми отговориш на един.

— И кой беше той?

— Ха, ха. Виждала съм мъже като теб във филмите на Дорис Дей, но никога не съм и предполагала, че ги има и в истинския живот. — И продължава като преправя гласа си така, че да звучи патетично, гърлено и нафукано, като по американските филмови реклами. — Мъжете, които не могат да се задържат на едно място; които не могат да кажат „обичам те“, дори когато искат да го направят и тогава започват да кашлят, да заекват и да сменят темата. Но ето: един жив, дишащ екземпляр. Уникално.

Знаех за кои филми говореше и те наистина бяха глупави. Такива мъже не съществуват. Да кажеш „Обичам те“ е ташак-работа и кажи-речи всички мъже, които познавам, непрекъснато го казват. На два-три пъти ми се беше случвало да се *преструвам*, че не мога да го кажа, въпреки че не знам точно защо. Може би защото ми се е искало да придам на момента точно такъв тип фалшива романтика, да го направя по-запомнящ се, отколкото наистина беше. Нали знаеш, когато си с някоя жена и понечиш да кажеш нещо, но запираш леко и тогава тя казва „Какво?“, а ти казваш „Нищо“. И тя казва „Моля те, кажи го“, и ги казваш „Не, ще прозвучи глупаво“ и после тя те накарва да го изплюеш, макар че ти всъщност през цялото време и без това си възнамерявал да го кажеш, но тя го намира за още по-ценно, защото го е постигнала с труд. Възможно е тя през цялото време да е била наясно, че играеш игрички, но да няма нищо против. То е като да използваш цитат на филмово поведение: повечето от нас, мъжете, се държат „като на кино“ именно през няколкото дни, когато си решил, че харесваш някоя жена достатъчно, за да ѝ кажеш, че я обичаш, и не искаш да развалиш мига с използването на груба, пряма, прекалено сериозна искреност.

Нямах никакво намерение да обяснявам всички тези неща на Лиз. Нямах да ѝ кажа, че подобно поведение е начин за възвръщане на контрола, нито това, че не знаех дали обичам Лора или не, а нямах как да го разбере, докато тя живее с друг. Предпочитах Лиз да ме

мисли за някое от онези отявлени клишета на глуповати и несловоохотливи мъже които постепенно разбират истината. Предполагах, че това в края на краищата не би могло да ми навреди кой знае колко.

ШЕСТНАЙСЕТ

Започнах от самото начало, от Алисън. Помолих майка ми да намери номера на родителите ѝ в местния телефонен указател и продължих оттам.

— Госпожа Ашуърт ли е?

— Да, — Никога не се бях запознавал с госпожа Ашуърт. По време на шестчасовата ни връзка така и не стигнахме до етапа „запознанство с родителите“.

— Аз съм стар приятел на Алисън и бих искал да се свържа по някакъв начин с нея.

— Искате ли адреса ѝ в Австралия?

— Ами... ами да, щом живее там, дайте ми го.

Явно нямаше да простя скоро на Алисън. Всъщност щещ да ми отнеме седмици: седмици, докато се накумя да ѝ напиша писмо и още седмици, докато получа отговор.

Даде ми адреса на дъщеря си, след което попитах какво всъщност прави Алисън в Австралия. Излезе, че се омъжила за някакъв пич, който въртял бизнес в сферата на строителството, а тя работела като медицинска сестра и имали две деца, и двете момичета и тъй нататък, и тъй нататък. Успях да се въздържа да попитам дали някога ме беше споменавала. Все пак трябваше да има някакви граници и за човешката самовлюбеност, нали? После попитах за Дейвид. Оказа се, че живее в Лондон и че работи в счетоводна фирма, и че е женен, и че също има две момичета, и че в семейството май няма мераклии за момчета, и че дори братовчедката на Алисън наскоро също родила момиченце! Изразих учудване на всичките подходящи места.

— Откъде познавате Алисън?

— Аз бях първото ѝ гадже.

Последва продължително мълчание и за момент се притесних да не би пък в дома на Ашуъртови да ме считат за виновник за някакво сексуално престъпление, което не бях извършил.

— Тя се омъжи за първото си гадже. Кевин. Сега името ѝ е Алисън Банистър.

Омъжила се е за Кевин Банистър. Явно тогава, навремето, срещу мен е била самата съдба. Страхотно! А нима човек може да пребори съдбата? Никакъв шанс. Станалото нямаше нищо общо с някакви мои недостатъци, не означаваше, че съм се провалил. Какво облекчение! Вече усещах как раната Алисън започва да нараства, още на секундата.

— Ако това са нейни думи, значи е лъжкия. — Трябваше да прозвучи като шегата, но май излезе накриво.

— Моля?

— Не, наистина, шегата настрана, ха, ха, излизах с нея преди да тръгне с Кевин. Само за около седмица — Наложих се да преувелича дължината на периода, защото ако ѝ кажех истината, щеше да ме сметне за луд. — Но това се зачита, нали? Все пак целувката си е целувка, ха, ха. — Нямах намерение да се оставя да бъде изтикан от историята на Алисън по този начин. Защото аз си бях изиграл ролята в нея. Направил бях необходимото.

— Как каза, че се казваш?

— Роб. Боби. Боб. Робърт. Робърт Зимърман. — Това пък к'во беше?

— Е, Робърт, следващия път, когато говоря с нея, ще ѝ кажа, че си се обаждал. Но не съм сигурна, че ще си спомни за теб.

Беше права, разбира се. Алисън щеше да си спомни за вечерта, когато тръгна с Кевин, но не и за предишната вечер. Сигурно аз бях единственият, който помнеше предишната вечер. Предполагам, че би трябвало отдавна да съм забравил за нея, но мен по принцип не ме бива особено много в забравянето.

В магазина влиза някакъв тип, който търси саундтрака към „Файърбол XL5“, като подарък за рождения ден на жена си (имах албума и му го шитнах за десет кинта). Беше може би с две-три години по-млад от мен, но говореше изтънчено, носеше костюм и току си подрънкваше ключовете на колата и не знам защо, но това ме накара да се чувствам едно-две десетилетия по-млад от него — аз на двайсет и нещо, а той съответно на четирийсет и нещо. Внезапно усетих изгарящо желание да узная какво точно си мисли за мен. Не му се поддадох, естествено („Ето ви рестото, ето ви плочата, а сега хайде,

кажете ми честно, вие ме мислите за изпаднал боклук, нали?“), но пък после дълго разсъждавах над това как ли изглеждам в неговите очи.

Искам да кажа, пичът беше женен, което си е бая страшничко, а ключовете на колата му бяха такива, че със самочувствие да си играе с тях човек, така че явно караше нещо от сорта на БМВ или колата на Батман, или нещо друго, но скъпо и лъскаво, а работата му изискваше носенето на костюм, който според моето необучено око беше доста скъп. Днес се бях облякъл малко по-спретнато — бях с новите си черни дънки, вместо с извехтелите сини, и с риза с дълъг ръкав, която сутринта дори си направих труда да изгледа — но дори така издокаран, пак ми личи, че не съм голям мъж, който работи голяма работа. Като него ли исках да бъда? Мисля, че не особено. Но усетих как отново си мисля онова за попмузиката — дали я харесвам, защото съм тъжен, или съм тъжен и затова я харесвам. Щеше да е по-добре, ако знаех дали този човек взимаше попмузиката насериозно, дали някога е седял заобиколен от хиляди и хиляди плочи, в които се говори за... за... (кажи го бе, човек, кажи го)... ами за любов. Най-вероятно, не. Предполагам, че същото се отнася и за министър Дъглас Хърд, и за шефа на Централната банка, и за Дейвид Оуен, и за Никълъс Уитчъл, и за Кейт Ейди, и за всички останали известни тежкари, които би трябвало да мога да изброя, но не го правя, защото никога не са имали нещо общо с музиката. Това са хора, които не биха имали време да изслушат дори първата страна на „Грейтест хитс“ на Ал Грийн, камо ли останалите му неща (само албумите му, издадени от „Хай“, са десет, въпреки че само девет от тях бяха продуцирани от Уили Митчъл). Прекалено бяха заети да съставят базови ставки и да помиряват страните от бивша Югославия, за да слушат „Ша, ла, ла (направи ме щастлив)“.

Всъщност те може и да имат преднина пред мен, що се отнася до общоприетите норми за сериозност (макар всички да знаят, че албумът „Ал Грийн изследва ума ти“ е най-сериозното нещо на този свят, сериозен е като смъртта), но пък мисля, че съм с няколко крачки пред тях, що се отнася за нещата, свързани със сърцето. „Кейт — бих казал, — ти хубаво се разкарваш из разни военни зони, но какво ще направиш относно единственото нещо, което наистина има значение? Знаеш за какво говоря, бейби.“ И после може да й дам някои напътствия за сърцето и душата, благодарение на опита ми, натрупан в

Колежа за музикални познания. Но май нямаше начин това да се случи. Не знаех нищо за любовния живот на Кейт Ейди, но пък и той надали би могъл да е в по-лошо състояние от моя, нали? Прекарах трийсет години в слушане на хора, които пеят за разбити сърца и какво — нима това ми е помогнало по някакъв начин? Помогнало ми е друг път.

Така че в това, което го казах преди — че прекалено многото слушане на прекалено много албуми пречи в живота — може би има все пак нещо вярно. Дейвид Оуен, той е женен, нали? Свършил е тая работа и сега е важен дипломат. Онзи пич, който влезе в магазина, с костюма и ключовете, той също беше женен и сега е, де да знам, *бизнесмен*. А аз, аз съм неженен — по-неженен от това, което съм в момента, не бих могъл и да бъда — и съм собственик на губещ магазин за плочи. Струва ми се, че когато човек поставя в центъра на своята вселена музиката (а вероятно и книгите, филмите, пиесите и всичко останало, което те кара да *чувстваш*) и ѝ позволява тя да определя цялото му съществуване, той просто вече не е в състояние да отделя необходимото време и енергия, за да сложи в ред любовния си живот и да го възприема като завършен продукт. Налага ти се непрекъснато да го подклаждаш, да го поддържаш все така динамичен и объркан; налага се непрекъснато да ровиш из него, да го нищиш до момента, в който се разпадне на парчета, и си обречен да започнеш всичко отначало. Може би всички ние живеем на прекалено висока скорост — тези от нас, които ежедневно попиват тонове чувства и емоции — и като резултат никога не сме в състояние да се чувстваме просто *доволни*: необходимо ни е да сме дълбоко нещастни или възторжени, безумно щастливи, а такива състояния са трудно постижими в рамките на една стабилна, солидна връзка.

Няма две мнения по въпроса, че музиката ми е помагала да се влюбвам. Чуя ли нещо ново, с акорди, които сякаш разтапят самата ми сърцевина, вече съм в търсене на нова любов, която да е в съзвучие с тях, и преди да осъзная какво става, вече съм я намерил. В Роузи например, симултантно-оргазмиращата жена, се влюбих след като първо се бях влюбил едно парче на „Каубой джънкийс“: слушах и слушах, и слушах тази песен и станах замечтан, изпитах остра необходимост да намеря някоя жена, за която да си мечтая, и я намерих нея, а после... ами после това ми навлече страхотни неприятности.

СЕДЕМНАЙСЕТ

Пени беше лесна. Нямам предвид, знаеш, лесна (ако беше така, нямаше да ми се налага да се срещам с нея, за да си говорим за ръбене и за Крис Томсън, защото щях да съм я ръбил преди него и той нямаше да има за какво да се репчи онази сутрин в класната стая). Имах предвид, че беше лесна за откриване. Майка ми се вижда с нейната майка доста често и преди време ми беше дала телефонния номер на Пени и ми каза да поддържа връзка, а пък нейната майка ѝ беше дала моя номер и макар че двамата не направихме нищо по въпроса, аз все пак си запазих номера ѝ. А че беше изненадана да ме чуе — беше. Последвалата дълга пауза ми напомняше мислещ компютър, докато се опитваше да разбере кой беше този с това име, но после пък се позасмя някак всезнаещо — не мисля, че имаше някакъв оттенък на неудоволствие — и се уговорихме да се срещнем, да отидем на кино — на някакъв китайски филм, който трябвало да гледа служебно, а после и да хапнем заедно.

Филмът не беше лош, дори беше по-хубав, отколкото очаквах — разправяше се за една жена, която живее с някакъв пич, а той вече си имал цяла камара съпруги и всичко се въртеше около това как мацето се справя със съперниците си и цялата работа загрубява. Нормално. А Пени имаше една от онези специални химикалки за филмови критици, които имат лампичка на връхчето си (въпреки че тя не беше филмова критичка, а само журналистка в радио БиБиСи), и през цялото време нещо си записваше, светлинката от химикалката ѝ играеше наоколо и хората непрекъснато се обръщаха и се побутваха един друг, а пък аз се чувствах доста глупаво, седнал до нея. (Трябва да отбележа, макар да звучи негалантно, че тя и без специалната химикалка изглеждаше доста смешно: винаги е била момиче, което си пада по скромни, благоразумни дрехи, но това, което бе облякла тази вечер — дълга рокля на цветчета, бежов шлифер — надхвърляше всякакви граници на скромност и благоразумие. „Какво ли прави оня готин пич с коженото яке с по-голямата сестра на шефката на партията на консерваторите“, си мислеше публиката. Така поне предполагам.)

След филма отидохме в едно италианско заведение, което тя познаваше, и където и нея я познавах. Там келнерите правеха разни направо вулгарни номера с мелницата за чер пипер, които обаче изглежда й бяха забавни. Често явление е хора, които взимат работата си насериозно, да се заливат от смях на глупави шеги. Сякаш страдат от остра недостатъчност на хумор, което пък води до синдром на преждевременна смехова еякулация. Но в интерес на истината, Пени беше много готина. Свястна, умна и разбираща и ми беше лесно да разговарям с нея за Крис Томсън и за ръбене. Просто директно си дойдох на думата, без каквито и да било по-особени предисловия.

Започнах да излагам моето виждане за онова, което се случи с нас навремето с хумор и доста себеукорително (ставаше дума за мен, а не за нея и него), но тя беше ужасена, направо отвратена: остави на масата вилицата и ножа си и погледна настрани, виждах, че едвам възпира сълзите си.

— Копеле — казва. — По-добре да не я беше изравял от пепелта цялата тази гадост.

— Съжалявам. Просто си мислех, нали знаеш, беше отдавна и тъй нататък.

— Явно на теб не ти се струва чак толкова отдавна.

Имаше право.

— Не. Но си мислех, че сигурно съм откачен.

— И откъде се появи тази внезапна необходимост да говориш с мен, а?

Свивам рамене.

— Не знам. Просто...

А после й доказах, че напротив, много добре знаех откъде. Разказах й за Лора и Иън (въпреки че не й споменах за Мари, нито за пари, аборти и вбесяващата ме Роузи) и за Чарли, може би за Чарли дори малко повече, отколкото й се искаше. И се опитах да й обясня, че се чувствах тотално отхвърлен и сбъркан поради това, че Чарли пожела да спи с Марко, а не с мен, и че Лора пожела да спи с Иън, а не с мен, и че Алисън Ашуърт, дори и тя преди толкова много години, пожела да се натиска с Кевин Банистър, а не с мен (въпреки че й споделих наскорощното си откритие за непреодолимата сила на съдбата), а също и поради това, че самата тя, Пени, пожела да спи с Крис Томсън, а не с

мен... И изразих надежда, че може би ще ми помогне да разбере защо все така става, сякаш съм обречен да бъда зарязван.

Тя пък ми разказа, честно казано направо с *отровен* глас, своите спомени за станалото: че била луда по мен; че искала да спи с мен, но някога по-късно, не и когато е само на шестнайсет; че когато съм я бил разкарал — „Когато ме разкара — повтори тя с истинска ярост, — защото съм била, според тогавашния ти чаровен начин на изразяване, «циция», плаках, плаках и те мразех. А после онова лайно ме покани на среща и бях прекалено изтощена от мъка и плач, за да се боря с него, и въпреки че не беше изнасилване, защото аз се съгласих, всъщност не беше и много далече от изнасилване. И тогава така дълбоко се отвратих и толкова я намразих цялата тази работа, че не съм правила секс с никого, чак докато не завърших университета. А сега ти ми искаш да те утешавам, защото все те зарязвали. Еби си майката, Роб!“

Та така отпадна още една, за която да се притеснявам. Как не съм се сетил да го направя още преди години...

ОСЕМНАЙСЕТ

От вътрешната страна на вратата на магазина има залепена с тиксо пожълтяла и избеляла с годините обява. Тя гласеше следното:

Търсят се готини млади забивачи (бас, ударни, китара) за нова банда. Да обичат „Рем“, „Праймъл Скрийм“, „Фенклуб“ и т.н.

За контакти: Бари в магазина.

Първоначално обявата завършваше с войнствения послепис „*Никакви несериозници!*“, но след разочарованията на първите една-две години подбор на съратници, Бари реши, че може и несериозници, обаче и от тази промяна нямаше забележим резултат. Може би готините забивачи просто нямаха смелостта да дойдат от вратата до касата. Преди време, едно момче барабанист се поинтересува и макар че така сформираният несретен дует на вокал (Бари) и барабани (момчето) направи няколко репетиции (от които, за съжаление, не оцеляха никакви записи), Бари постепенно и вероятно напълно разумно реши, че се нуждае не от барабани, а от нещо с по-плътен звук.

Обаче от тогава насам — нищо... До днес. Дик първи го видя, сбута ме с лакът и двамата възхитено зазяпахме как този тип зяпа обявата, но когато той отклони поглед към нас, като явно се опитваше да отгатне кой е Бари, припряно се направихме на много заети. Нито беше готин, нито беше млад — напомняше повече на някой улегнал и добре утъпкан хит на „Стейтс куо“, отколкото парче на „Смаш“, което има всички шансове да стане хит. Имаше дълга, рядка, черна коса, вързана на опашка и бирено коремче, което беше изтикало надолу колана панталоните му, за да си осигури повече жизнено пространство. Постепенно пичът набра кураж, дойде до касата и като махна към лепнатата на вратата зад гърба му обява, попита:

— Тоя пич Бари да е наоколо?

— Сега ще го извикам.

Отидох до склада, където Бари се беше изпружил на един стол да си почива.

— Ей, Бари. Търси те някакъв във връзка с обявата.

— Коя обява?

— За бандата.

Бари ми хвърли изпитателен поглед.

— Бе я се разкарай.

— Сериозно ти казвам. Искан да говори с теб.

Стана и влезе в магазина.

— К'во искаш?

— Твоя ли е обявата?

— Тъхъ.

— На какво свириш?

— На нищо.

Маниакалното желание на Бари да свири в залата на Медисън скуер гардънс не го вдъхновяваше достатъчно, за да направи нещо толкова примитивно земно, като това да се научи да свири на някакъв инструмент.

— Но можеш да пееш, нали?

— Тъхъ.

— Търсим вокалист.

— По каква музика си падате?

— Ами, знаеш, бандите от обявата и тям подобни. Но искаме да експериментираме малко повече. Искане да останем в сферата на попмузиката, но малко да разширим сетивния си диапазон.

Бог да ни е на помощ.

— Звучи супер.

— Още нямаме лайфове или нещо такова. Току-що се събрахме. Така, за майтап. Пък ще видим как ще потръгнат нещата. Какво ще кажеш, а?

— Става.

Хитът на „Стейтс куо“ надраска адреса си, ръкува се с Бари и се омете. Дик и аз му зяпахме гърба, в очакване да се самовзриви или да се изпари във въздуха, или да му поникнат криле. А Бари просто мушна адреса в джоба на дънките си и затърси някоя тава да пусне, сякаш това, което току-що му се беше случило — мистериозен

непознат да влезе в магазина и да му изпълни най-съкровеното желание — не бе едно от онези малки чудеса, които повечето от нас напразно чакат цял живот.

— К'во ме зяпате, бе? К'во ви стана на вас двамата? Някаква си смотана гаражна банда. К'во толкова.

Джеки живееше в Пинър, недалеч от мястото, където прекарахме детството си. Живееше с приятеля ми Фил, разбира се. Когато ѝ се обадох, веднага се сети кой съм, вероятно защото бях единственият в целия ѝ живот Друг Мъж. Първоначално звучеше предпазливо, недоверчиво, сякаш ѝ предлагам отново да преминем през цялата някогашна идиотщина. Казах ѝ, че майка ми и баща ми са добре, че имам собствен магазин, че не съм женен и нямам деца, което превърна подозрителността ѝ в съжаление и може би съвсем малко вина. (Направо можех да чуя как си мисли „Аз ли съм виновна за това? Да не би любовният му живот да се е смразил в 1975-а, когато двамата с Фил се събрахме отново?“) Каза ми, че имали две деца и малка къща, че и двамата работели, че не е успяла да завърши в колеж, точно както винаги се притесняваше, че ще стане. За да се наруши тягостната пауза, последвала краткото ѝ резюме, Джеки ме покани на вечеря у тях след кратка пауза, последвала тази ѝ покана, аз приех.

Джеки имаше сиви кичури в косата, но иначе продължаваше да изглежда хубавичка и дружелюбна, и разумна, и всички останали неща, които си беше и преди. Целунах я и подадох на Фил ръка. Фил — вече застаряващ мъж с типични мустаци и типична ризка, с оплешивяло теме и разхлабена вратовръзка — положи доста усилия да направи известна пауза, преди да поеме протегнатата ми ръка — явно искаше да осъзная, че това бе символичен жест, с който ми дава опрощение на злините от миналото. Господи, а пък аз си въобразявах, че слоновете имат слонска памет, а не редовите служители на телефонната компания „Бритиш телеком“. Но от друга страна, нали бях дошъл, за да се ровичкам в неща, които повечето нормални хора щяха да са забравили от години.

Джеки и Фил се оказаха възможно най-отегчителните индивиди в цяла югоизточна Англия, вероятно защото бяха женени от прекалено дълго време и по тази причина нямаше за какво друго да говорят, освен за това колко дълго време били женени. Накрая ми се наложи да

падна толкова ниско, че шеговито да ги попитам за тайната на успеха им. Просто се опитвах да спестя време, защото мислех, че те и без това щяха да ми кажат.

— Ако си намерил правилния човек, значи си намерил правилния човек, без значение на колко си години. (Фил)

— Трябва да се полага старание в емоционалните връзки. Не може просто да се изнасяш всеки път, когато нещата се объркат. (Джеки)

— Точно така. Най-лесното нещо е да зарежеш цялата работа и да започнеш всичко отначало с някой, който ти е завъртял главата. Но и в новата връзка пак ще се стигне до момент, в който ще трябва да се положи старание. (Фил)

— Трябва да ти кажа, че вечерите на свещи и вторите медени месеци не вършат кой знае каква работа. Ние сме над всичко това. Повече от всичко сме добри приятели. (Джеки)

— Не може просто да скочиш в кревата с първия човек, който ти се стори привлекателен, а после да се надяваш, че това няма да се отрази на брака ти, независимо какво мислят хората. (Фил)

— Проблемът на младите хора днес...

Не. Това беше майтап. Но те бяха някак...като...като *евангелисти* по отношение на брака си, сякаш бях налетял от разгулните северни квартали на Лондон, за да ги арестувам задето са моногамни. Не бях, но пък те бяха прави да си мислят, че там, откъдето идвам, моногамията се счита за престъпление: противозаконно е, защото всичките сме или циници, или романтици, а понякога и двете едновременно, и за нас бракът, с всичките му клишета и слаботоковото му сияние, е също толкова нежелателен, колкото чесънът за вампирите.

Седях си вкъщи и си записвах касетка с компилация на стари сингли, когато телефонът иззвъня.

— Здравей. Роб ли е?

Усетих, че гласът е на някой, когото не обичам, но само това.

— Иън се обажда. Рей.

Нищо не казах.

— Мислех, че ще е добре да си поговорим? Да пооправим едно-две нещица?

Това беше... *нещо*... извратено. Направо му е изпуснат краят. Нали знаеш, хората използват този израз, за да изразят мнението си, че нещо по принцип хубаво е излязло извън контрол и вече не е хубаво. „На тази демокрация ѝ е изпуснат краят.“ Е, искаше ми се да използвам този израз, но не знаех точно какво е нещото, на което му е изпуснат краят. Северен Лондон ли? Животът ли? Деветдесетте години на века? Не знаех. Единственото, което знаех, беше, че в едно разумно общество, чиито край не е изпуснат, Иън нямаше да ми се обаждат, за да пооправяме разни едно-две нещица. Нито пък аз щях да му се обаждам, за да пооправяме разни едно-две нещица. *Него* щях да го пооправя и ако гореше от желание цяла седмица да ходи усукан и насинен, то определено беше поел в правилната посока.

— Какво има за пооправяне?

Толкова бях бесен, че гласът ми се разтрепери, също както ставаше навремето, когато в училище бях на ръба да се сбия с някого, но поради това треперене изобщо не звучах като бесен: звучах уплашено.

— Хайде, Роб. Връзката ми с Лора явно твърде много те е разстроила.

— Определено не съм особено ентузиазизиран — добре прозвуча, остро и ясно.

— Не ти говоря за ентузиазъм или за липсата на такъв, а за тормоз. Звъниш по десет пъти на нощ, висиш пред дома ми...

Еба си майката! Та нали уж се криех?!

— Добре де, но нали спрях. — Вече нямаше и помен от каквато и да било острога и яснота. Бях започнал да мънкам, като виновен побърканяк.

— Да, забелязахме и това ни радва. Но имаш ли някаква идея как можем да... как да се помирим? Искаме да направим нещата по-лесни за теб. Какво можем да направим? Тъй като знам, естествено, какво съкровище е Лора, ясно ми е, че понастоящем нещата при теб надали са много добре. Аз лично не бих могъл да понеса да я изгубя. Но ако тя реши, че повече не иска да бъдем заедно, аз съм сигурен, че ще уважава това нейно решение. Разбираш ли за какво става дума?

— Тъхъ.

— Добре. И какво смяташ, че бихме могли да направим по въпроса?

— Де да знам.

След което му затворих телефона — но не с някоя убийствена затапваща реплика или след яростен порой от обиди, а с едно спокойно и безразлично „Де да знам“. Това ще му е за урок, който щеше да запомни задълго.

Известно време предъвквам варианти на същата заключителна сценка.

ТОЙ: Добре. И какво смяташ, че бихме могли да направим по въпроса?

АЗ: Вече съм направил каквото трябва, смотан задник такъв. Лиз беше абсолютно права за теб. (Тряс слушалката.)

ТОЙ: Добре. И какво смяташ, че бихме могли да направим по въпроса?

АЗ: Няма да се откажа, Иън. За нищо на света. Ако бях на твое място, бих си сменил телефонния номер. Бих си сменил адреса. Някой ден ще си спомняш за едното посещение пред къщата и за десетте телефонни обаждания на нощ, като за Златния век на спокойствието. (Тряс слушалката.)

ТОЙ: Но ако тя реши, че повече не иска да бъдем заедно, аз съм сигурен, че ще уважава това нейно решение.

АЗ: Ако реши, че повече не иска да бъде с теб, аз също съм сигурен, че бих уважил това нейно решение. И бих я уважавал. Приятелите ѝ биха я уважавали. Всички щяха да ръкопляскат. Светът щеше да е едно по-хубаво място за живеене. (Тряс слушалката.)

ТОЙ: Иън се обажда. Рей.

АЗ: Еби си майката! (Тряс слушалката.)

Е, какво пък.

Е, какво пък — грънци. Трябваше да ги кажа всичките тези неща. Трябваше да използвам поне една мръсна дума. Трябваше определено да го заплаша с терор и насилие. Не трябваше да затварям телефона с „де да знам“. Цялата тази работа ще ме яде отвътре, ще ме яде и ще пукна от рак или от сърце, или нещо такова. Продължавам целия да се треса от яд и нерви, продължавам непрекъснато да преигравам сцената

в главата си, докато всичко не се превърна в стопроцентова отрова.
Нищо не помага.

ДЕВЕТНАЙСЕТ

Сара и до днес ми праща коледни картички, с адреса ѝ и телефонния ѝ номер върху тях. (Не ги изписва на ръка, а използва онези тъпи лепенки.) Никога не пише повече от „Честита Коледа! С обич, Сара“, с едрия ѝ закръглен даскалски почерк. Всеки път ѝ отговарям със също толкова лаконични картички. Преди година-две забелязах, че адресът е сменен, като от буквените обозначения ми стана ясно, че се е преместила в апартамент. Навремето не се замислих особено, като го видях, но сега ми изглежда леко стряскащо. Предишният ѝ адрес беше на къща, а щом се е преместила в апартамент, това можеше да означава само едно — Том се беше изпарил от живота ѝ. Май злорадствам, а? Кой, аз ли?

Не се беше променила — може би само малко поотслабнала. (Пени беше доста напълняла в сравнение с момичето, което помнех, но пък и беше удвоила възрастта си. Докато при Сара са минали само пет години — от трийсет е станала на трийсет и пет — а това не е най-затлъстяващото пътуване в живота на човека.) Все така продължаваше да наднича иззад буйните къдри на косата си. Отидохме да ядем пица. Почувствах се зле, защото схващам, че за нея това явно е нещо значимо: не самото ядене на пица, а някак цялата атмосфера, почти като излизане на среща. Том *наистина* вече го нямаше, а и го нямаше по доста зрелищен начин. Чуй само какво станало: той не ѝ казал, че не харесва как вървят нещата при тях или че си е намерил друга, а изневиделица ѝ заявил, *че ще се жени* за друга жена. Класика, а? Как да не се разсмее човек, но успях все пак да се удържа някак си. Съзнавах, че това е едно от онези адски кофти номера, които се отразяват доста болезнено на жертвите, ето защо сдържах смеха си и поклатих в недоумение глава заради вселенската гадост.

Тя втренчи поглед в чашата си с вино.

— Не мога да повярвам, че те напуснах заради него — каза. — Пълна лудост.

Те това не исках да го чувам. Не исках да отхвърля отхвърлянето. Исках да ми го обясни, за да мога да ѝ го опростя. Свивам рамене.

— По онова време сигурно ти се е струвало добра идея.

— Сигурно. Не знам защо обаче.

Като нищо можеше да се окаже, че ще правим секс тази нощ, и казано честно подобна перспектива не ми се виждаше непривлекателна. Нима има по-добър начин да прогониш демоните на това, че са те зарязали, от това да чукаш жената, която те е зарязала? Но пък от друга страна, в този случай нямаше да преспя само с една конкретна жена, а с цялата тъжна култура на самотните хора. Ако отидехме у тях, сигурно щеше да има котка и тази котка щеше да скочи върху кревата в съблямния момент, и щеше да се наложи да прекъснем, докато не я натирим и затворим в кухнята. И сигурно щеше да се наложи да слушам албумите ѝ на „Юритмикс“. И сигурно нямате да има нищо за пиене. И повече от сигурно нямаше да има нищо от приказките на Мари Ласал, че „и жените могат да бъдат разгонени и да им се чука“. Но пък сигурно щеше да има телефонни разговори и неудобство, и съжаление за направеното. Така че по-добре не, нямам намерение да спя със Сара, освен ако по някое време на вечерта не ми стане пределно ясно, че тя е жената на моя живот, но пък не виждах как точно тази нощ може да ме озари подобно прозрение: навремето обаче именно така започна всичко между нас. И пак именно поради това по-късно ме напусна и отиде при Том. Направи съпоставка на двата коренно различни начина на живот, пресметна всички „за“ и „против“, заложи на сигурното и си тръгна. Това, че тази вечер явно се чувстваше като на среща и че определено ѝ се искаше отново да пробва как стоят нещата, е много по-показателно и за мен, и за нея, отколкото парите биха могли да бъдат когато и да било: беше на трийсет и пет и вероятно се страхуваше, че животът няма да ѝ предложи нищо повече от това, което има тази вечер — пица и старо гадже, което никога не е харесвала особено много. Това бе доста мрачен извод, но пък не беше трудно човек да разбере как точно бе стигнала до него.

О, да, знаехме, и двамата знаехме, че всичко това не би трябвало да има значение; че животът е нещо много повече чифтосването; че за всички тези страхове и притеснения са виновни медиите, и тъй нататък, и тъй нататък. Но пък понякога на човек му е трудно да гледа на нещата по този начин, особено в неделя сутрин, кагато има още

поне десет часа, докато дойде подходящото време да отидеш до кръчмата за по бира и за първия си разговор за деня.

Не ми даде сърце да подхващам темата за изоставянето. Нямахме обидени и се радвах, че тя заряза мен, а не обратното. И без това се чувствах достатъчно виновен. Поговорихме за филми — страшно харесала „Танцуващият с вълци“, но много не си падала по „Глутница кучета“ — и за работа, и още малко за Том, и малко за Лора, въпреки че ѝ казах само, че сме в кофти период. И ме покани да се върна с нея у тях, но аз не се навих и се съгласихме, че прекарахме приятно и че скоро пак щяхме да го направим.

И така, оставаше единствено Чарли.

ДВАЙСЕТ

— Как върви експериментът? Още ли разширявате сетивния си диапазон?

Бари ми хвърли яростен поглед. Мразеше да се говори за бандата му.

— Вярно бе. Наистина ли си падат по същите работи като тебе, Бари? — невинно пита Дик.

— Не си падаме по „работи“, Дик. Свирим песни. Нашите песни.

— Ясно — каза Дик. — Извинявай.

— Да, бе, да. Глупости, Бари — обаждам се аз. — На кой приличат песните ви? На „Битълс“? На „Нирвана“? На татко Абрахам и смърфовете?

— Повече от сигурно е, че не си в час относно основните влияния — отрязва ме Бари.

— Пробвай да видим.

— Предимно са немци.

— К'во, „Крафтверк“ и тям подобни, така ли?

Погледна ме с израз на дълбоко съжаление.

— Тъ, как ли пък не.

— Кой тогава?

— Не си ги слушал, Роб, така че просто млъквай.

— Кажй поне едно-единствено име.

— Не.

— Тогава кажй им поне инициалите.

— Не.

— Ясно, изобщо нямаш никаква представа откъде тръгвате, нали?

Намусено излиза от магазина, като трясва вратата, естествено.

Знам, че това, което ще кажй след малко, го използват за извинение на абсолютно всичко, така че съжалявам, но пък Бари е олицетворение на мъж, на когото му трябва едно яко ебане, та да се оправя.

Все още живееше в Лондон. Взех ѝ телефонния номер и адреса от телефонни справки — беше в шикозния квартал Ладброк гроув, разбира се. Звъннах и държах слушалката на няколко сантиметра от телефона, за да мога веднага да затворя, ако отговори някой друг. Някой друг отговори. Затворих. Пробвах пак след пет минути, но този път държах слушалката малко по-близо до ухото си и чух, че ми отговаря машина, а не човек. Въпреки това, пак затворих. Явно все още не бях готов да чуя гласа ѝ. Третия път вече изслушах съобщението. Четвъртия път — оставих мое. А най-невероятното беше, че през последните десет години можех по всяко време да го направя: Чарли обаче бе придобила толкова огромно и уникално значение за мен, че имах чувството, че живее на Марс и че всякакви опити за комуникация с нея биха ми стрували милиони лири и биха ми отнели светлинни години. Чарли беше извънземна, призрак, мит, не човек с телефонен секретар, с изтощителна работа и карта за градския транспорт.

Стори ми се, че звучи малко по-възрастно, но пък и по-шикозно — животът в Лондон бе успял да пребори бристолското ѝ произношение — и все пак определено си беше тя, Чарли. Не споменавах дали живее с някого — не че очаквах послание в подробности относно настоящия ѝ личен живот, но не каза, знаеш, „Чарли и Марко ги няма в момента“ или нещо подобно. Само „Моля, оставете съобщение след сигнала“. Оставих името си, включително фамилията, и разни тинтири-минтири, че отдавна не сме се виждали и тям подобни.

Не ми се обади. Два дни по-късно пробвах пак и казах същите дивотии.

Еба си работата! И това ако не е зарязване, тури му пепел! Десет години след като ме заряза, тя дори не отговаря на телефонните ми съобщения.

Мари дойде в магазина.

— Здравейте, момчета.

Дик и Бари се изнесоха скоростижно по доста очевиден и кофти начин.

— Чао, момчета — подхвърля на бързо смятащите се гърбове и свива рамене. После ме погледна и каза, като се преструваше на

ядосана. — Ти да не би да ми бягаш по допирателната?

— Не — но като виждам недоверчивата гримаса, която прави и изпитателния ѝ поглед, припряно добавям: — Сериозно говоря. Как да ти бягам, като дори и не знаех къде си през последните няколко дни?

— Добре де, ами тогава поне срамуваш ли се?

— О, господи, да!

Изсмива се.

— Споко, няма защо.

Те това е то да се чукаш с американка! Откровена и щедра доброжелателност. Никоя сваятна британка не би си и помислила дори да нахлуе тук по подобен начин, само след едната споделена нощ. Защото всички ние сме наясно, че подобни еднонощни изчуквания е по-добре да бъдат забравяни на секундата. Предположих, че Мари ще иска да говорим за това, да открием евентуално къде бяхме сгафили. Нищо чудно да беше намерила някой семинар по психотерапия, на който да ме замъкне, и където щяхме да разголваме душите си ведно с куп други двойки еднократки, злощастно преобали заедно съботната нощ. Сигурно щяха да ни карат да се събличаме и да изиграваме случилото се и аз щях да си заклеся пуловера около врата.

— Чудех се дали искаш да дойдеш да слушаме лайфа на Ти-Боун довечера.

Разбира се, че не исках. Не схващаш ли, че вече не може да разговаряме, бе, жено? Изчукахме се и това е, край. Такъв е законът в тази страна. Ако не ти харесва, връщай се там, откъдето си дошла.

— Ами... Супер.

— Знаеш ли го „Уивърз армс“? Там ще свири.

— Знам го — е, още не знам дали ще се появя на срещата, но пък клубът го знам.

И си прекарахме страхотно. Права беше с нейните американски разбирания по въпроса: това, че сме спали заедно, не значи, че после трябва да се намразим. Изкефихме се на Ти-Боун, а после Мари пъ с него на бис (и когато излезе на сцената, хората извъръщаха глави към мястото, където бе стояла и към човека, с когото беше, и това също адски ме изкефи). И после тримата отидохме в апартамента ѝ и говорихме за Лондон и за Остин, и за албуми, но изобщо нито дума за секс, още по-малко пък за онази нощ, като че то си е било съвсем ежедневно и в реда на нещата, като ходенето да ядем къри, на което

също никой не прави анализ и равносметка, нали? А после си тръгнах и Мари ме целуна мило за довиждане, и на връщане към вкъщи си мислих за това, че ето, съществува все пак човек, макар и един-единствен, с когото взаимоотношенията ми са гладки и ведри — и това ме изпълва с гордост.

Чарли най-накрая се обади. Извини се, че не го направила по-рано, но я нямало, ходила до Щатите по работа. Направих се, че ми е ясно какво е, но разбира се изобщо не ми беше ясно — бил съм по работа в Брайтън и в Редиш, и в Норич дори, но никога не съм бил по работа в Щатите.

— Как си? — пита тя.

За миг, но само за миг, ми се прииска да си излея пред нея мъката: „Не особено как, Чарли, но хич да не ти пука. Ти си ходи по работа в Щатите и не мисли за мен.“ Но трябва да ми се признае, че успях да се въздържа и да се преструвам, че от последната ни среща насам, тоест цели дванайсет години, бях успял да водя живот на нормално функциониращ човек.

— Добре, мерси.

— Прекрасно. Радвам се. Добре си и заслужаваш да бъдеш добре.

Има нещо гнило в тая работа, но не мога да схвана какво.

— А ти как си?

— Добре, супер. Добра работа, добри приятели, добро жилище, нали знаеш. Доста време мина от колежа насам. Помниш ли как киснехме в бара и се чудехме как ли ще се развие животът ни.

Нищо такова не помнех.

— Е, аз съм доволна от моя и се радвам, че и ти си доволен от твоя.

Не бях казвал, че съм доволен от живота си. Казах само, че съм добре, в смисъл, че не бях настинал, не бях претърпявал наскоро пътнотранспортни катастрофи, нямах условни присъди, такива разни. Но карай да върви.

— Имаш ли, знаеш, деца и тъй нататък, като всички останали?

— Не. Можех да имам, естествено, ако исках, но не искам. Прекалено съм млада, а те са прекалено...

— Млади?

— Ами да, явно са и млади — изсмива се нервно, все едно спори с някакъв идиот, какъвто вероятно наистина съм, но не и такъв, за какъвто тя ме взема. — Но и прекалено... знам ли, *отнемат много време и изискват грижи*, май това е, което имам предвид.

Не, не си го измислям. Именно така говореше, все едно никой никога в цялата човешка история не беше водил разговор на тази тема и сега на нея ѝ се налага да изобретява подходящи думи и термини.

— А, ясно. Напълно си права. И как само се сети за точния израз!

Току-що си направих бързик с Чарли. С Чарли! С Чарли Никълсън. Изродска му работа. През повечето дни от последните дванайсетина години насам си мислех за Чарли и я смятах отговорна за повечето каши в моя живот. Като това, че: нямаше да зарежа колежа, ако не беше Чарли; Нямаше да отида да работя в музикален магазин, ако не беше Чарли; Няма да се насадя доживотно със собствен музикален магазин, ако не беше Чарли; Нямаше да имам незадоволителен личен живот, ако не беше Чарли. Това бе жената, която ми разби сърцето и ми съсипа живота; тази жена носеше цялата вина за нещастията ми и за душевната ми мизерност, и за липсата ми на посока, и за провала ми; нея сънувах всяка нощ в продължение на пет вечни години... И аз се бързиках с нея! Нямаше как да не се възхищавам от себе си. Трябваше да си сваля шапка и да си кажа „Роб, копеле, ти си един хладнокръвен и страхотен пич!“.

— И така, Роб, влизаш ли или излизаш?

— Моля? — Утешаващо бе да открия, че продължаваше и до ден днешен да говори неща, които само тя си разбираше. Преди това ми харесваше, завиждах ѝ дори, че го може. Никога не успях да измисля нещо, което да звучи поне малко от малко странно, загадъчно и откачено.

— Карай, извинявай. Просто... намирам тези телефонни обаждания от стари гаджета за доста изнервящи. Напоследък зачестиха. Помниш ли оня Марко, с когото излизах след теб?

— Тъм... да, мисля, че си го спомням.

Знаех какво ще последва и просто не можех да повярвам. Всички онези болезнени фантазии за брака им, за децата им, с които се бях самозалъгвал години наред, а накрая сигурно щеше излезе, че го е зарязала някъде около шестия месец след последната ни среща.

— Ами, обади се преди няколко месеца и не знаех какво точно да му кажа. Май беше изпаднал в един от онези отвратителни периоди на самосъжаление „защо така се случи с мен“, настояваше да се видим и да говорим за разни работи и тям подобни, но и честно казано, няхах никакво настроение за подобни простотии. Я ми кажи, всички ли мъже минават през това?

— За пръв път чувам за подобно нещо.

— Значи само тези, които на мен ми се падат. Няхах предвид...

— Не, не, няма проблеми. Сигурно изглежда малко странно, това че изведнъж взех, че се обадох. Просто се сетих, знаеш... — Аз не знаех, така че не разбирам защо тя пък трябваше да знае, но карай. — А ти какво имаш предвид с това „влизаш ли или излизаш“?

— Ами, знам ли, нещо като приятелчета ли сме или не? Защото ако сме, добре, но ако не сме, то няма какво да се лигавим по телефона. Искаш ли да дойдеш на вечеря в събота? Ще каня едни приятели и ми трябва сам мъж. Ти сам мъж ли си?

— Аз... — Имаше ли смисъл? — Да, в момента.

— Е, влизаш или излизаш?

— Влизам.

— Супер. Приятелката ми Клара ще идва, а тя си няма мъж и е точно като за теб. Около осем часа става ли?

И това е, затвори. Сега вече можех да кажа какво му беше гнилото — Чарли беше просто отвратителна. Преди не беше отвратителна, но явно междуременно й се е случило нещо адски гадно и затова сега говори противно, ръси пълни глупости и май изобщо няма никакво чувство за хумор. Какво ли би казал Брус Спрингстийн за Чарли?

Казах на Лиз за обаждането на Иън и тя каза, че това си е направо оскърбително и че Лора ще е дълбоко отвратена, което пък безкрайно ме зарадва. Казах й за Алисън и за Пени, и за Сара, и за Джеки, и за нейната смешна химикалка с фенерче, и за Чарли, и как тя наскоро се върнала от командировка в Щатите, а Лиз каза, че и *тя* щяла да ходи скоро по работа в Щатите, пък аз се развихрих в саркастични майтапи за нейна сметка, но тя изобщо не се засмя.

— Защо мразиш жени, които имат по-хубава работа от твоята, Роб?

Тя си е такава, Лиз. Готина е, но си пада, знаеш, малко нещо от онези *параноични* феминистки, които виждат зла умисъл във всяка дума на мъжа.

— За какво говориш?

— Мразиш жената, която си носи химикалка с фенерче в киното. Но ако човек иска да пише в тъмното, това ми изглежда напълно нормално. И мразиш това, че... Чарли?... Чарли ходила до Щатите, ама всъщност тя може и да не е искала да ходи до Щатите, нали? Не знам. Пък и не харесваше дрехите, които Лора носеше, макар че тя нямаше кой знае какъв избор за това как да се облича, преди да си смени работата, а сега и аз съм обект на презрението ти, защото ми се налага да летя до Чикаго, да говоря с едни хора в продължение на осем часа в хотелска зала за конференции и веднага след това да летя обратно...

— Ами, сигурно защото имам предразсъдъци по отношение на половете, нали? Това ли е верният отговор?

Човек просто трябва да приема подобни неща с усмивка, иначе ще изперка окончателно.

ДВАЙСЕТ И ЕДНО

Когато Чарли отвори вратата, коленете ми омекнаха: изглеждаше прекрасно. Още беше с руса късо подстригана коса, но прическата ѝ вече беше очебийно по-скъпа и застаряваше по наистина елегантен начин — около очите ѝ имаше фини, ласкави, сексапилни бръчици, които я караха да изглежда като Силвия Симс, и носеше фрапантна черна вечерна рокля (въпреки че вероятно само на мен ми изглежда фрапантна, защото за мен тя и до ден днешен си беше в чифт широки дънки и фланелка на „Том Робинсън Бенд“). Още от вратата започнах да се страхувам, че отново ще хлътна по нея и че пак ще стана за смях, и че накрая всичко ще свърши пак с болка, унижение и себеомраза, точно като преди. Целуна ме, прегърна ме, каза ми, че хич не съм се променил и че било прекрасно отново да ме види, след което ми посочи стая, където да си оставя якето. Беше спалнята ѝ (артистично обзаведена, разбира се, с огромна абстрактна картина на едната стена и нещо, което май беше килим на другата). Докато бях там, леко се паникьосах. Останалите палта върху леглото бяха скъпи и за момент се замислих дали да не пребъркам джобовете и да офейкам.

Но наистина искам да видя Клара, приятелката на Чарли, която била точно за мен. Исках да я видя, защото аз всъщност изобщо не знаех какво означава някоя жена да е точно за мен — дори не знаех как изглежда, какви форми има — така че може би тази Клара щеше да успее да ме насочи. И щеше да е интересно да се види какво точно предвижда Чарли за мен: дали коприна или евтина синтетика. (Моята класация на петте жени, които не знам дали са точно за мен, но са винаги добре дошли, стига да поискат: Холи Хънтър в „Телевизионна мрежа“; Мег Райън в „Безсъници в Сиатъл“, една лекарка с пищна, дълга черна коса, която веднъж видях по телевизията, когато направо разказа играта на някакъв тип от парламентарната група на консерваторите по време на дебат на тема ембриони, но чието име така и не чух; Катрин Хепбърн във „Филаделфийска история“; Валери Харпър в сериала „Рода“.) Това бяха жени с дух, жени със собствено мнение, жени с хъс и виталност... но също така и изглеждаха като

жени, които имат нужда от любовта на някой свестен мъж. Бих могъл да ги спася. Бих могъл да ги избавя. Биха могли да ме размиват и аз тях да размивам и може би някой хубав ден бихме могли да гледаме някой техен филм или телевизионен сериал, или ембрионален дебат, да си осиновим изоставени деца и цялото семейство заедно да ходим да играем мач в Сентръл парк.

Когато влязох в хола, веднага разбрах, че бях обречен на бавна, мъчителна, самотна смърт. Там се бяха събрали един мъж в керемиденочервено сако и още един в грижливо изгладен ленен костюм, и Чарли във фрапиращата си вечерна рокля, и още една жена в искрящ черен клин и ослепително бяла копринена блуза, и още една, май в пола или в панталон, или, де да знам, в пола-панталон. Все едно. В мига, в който ги зърнах, ми се прииска да зарева, не само от ужасяващ страх, но и от чиста завист: *Защо моят живот не е такъв?*

Другите две жени бяха красиви — не хубави, не привлекателни, красиви — и за моите паникьосани, нервно примигващи очи изглеждаха неотличими: километри тъмна коса, огромни обици, метри червени устни, бели зъби. Тази в ослепително бялата блуза се беше разположила на огромния диван на Чарли, изработен от стъкло или от олово, или от злато — дявол го знае от какво, но беше някакъв смущаващ, непривичен за дивани материал — и ми се усмихна, като потупа мястото до себе си. Чарли прекъсна останалите („Момчета и момичета...“) и ме представи на гостите си. Клара се оказа жената, седнала на дивана до мен, ха, ха, ха. Ник беше с керемиденочервеното сако, Барни — с ленения костюм, Ема — с хибрида между панталони и пола. Ако това бяха хората, които са точно за мен, по-добре да се барикадирам за вечни времена в апартамента си.

— Тъкмо си говорехме за това как бихме нарекли кучето си, ако имахме куче — казва Чарли. — Ема има лабрадор на име Дизи, на Дизи Гилеспи.

— А, ясно — казвам. — Не си падам много по кучета.

Никой от тях не каза нищо за доста дълго време. Но то пък и нямаше какво *толкова* да се говори за липсата ми на ентузиазъм относно кучетата.

— Заради размера на апартамента или страх от детството, или заради миризмата, или...? — започна да изрежда много мило Клара.

— Де да знам. Просто... — безнадежно свивам рамене. — Нали знаеш, не си падам по тях.

Учтиво лепнаха усмивки.

Това се оказа основният ми принос в общия разговор на вечерта и впоследствие със сърцераздирателно умиление си спомнях за тази реплика, като за бисер от Златния век на оригиналността. Щях да я използвам пак, ако можех, но останалите теми на разговор не ми го позволиха да го сторя — не бях гледал филмите или представленията, които те бяха гледали, и не бях ходил на местата, които те бяха посещавали. Установих, че Клара работи в издателския бизнес, а Ник в сферата на връзки с обществеността. Разбрах също така, че Ема живее в гъзарския квартал Клапхам. Ема разбра, че живея в негъзарския квартал Крауч енд, а Клара разбра, че имам магазин за плочи. Ема беше чела автобиографията на Джон Маккарти и Джил Морел. Чарли не беше я чела, но се оказа, че — Ауу, колко много! — иска да я прочете и дали би могла да заеме книгата от Ема, за да я прочете. Барни наскоро ходил на ски. Сигурно, ако се понапрегна, ще мога да се сетя още едно-две неща. Ядохме разни работи, които не ги знаех какво са и или Ник, или Барни правеха коментар на всяка бутилка вино, от която пиехме, като изключим тази, донесена от мен.

Разликата между тези хора и мен беше, че те бяха завършили колеж, а аз — не (те не се бяха разделили с Чарли, а аз — да). Като последица от колежа, те имаха хубава работа, а аз имах мизерна работа; те бяха богати, а аз бях беден; те имаха самочувствие, а аз бях скапан неврастеник; те не пушеха, а аз пушех като комин; те имаха мнения, а аз правех класации. Аз бих ли могъл да им кажа в коя част на света се усеща най-силно умората от часовата разлика? Те можеха ли да ми изредят първоначалния състав на „Уейлърс“? Не. Сигурно не знаеха дори името на вокалиста им.

Но не бяха лоши хора. Аз не съм някакъв борец за класово равноправие, пък и те не бяха чак такива тузари — и те сигурно имаха родители, които живееха почти до Уотфорд или съответния му еквивалент. Исках ли да имам нещо от това, което те имаха? Исках и още как! Исках им мненията, исках им парите, исках им дрехите, исках умението им да говорят за кучешки имена, без следа от неудобство. Исках да се върна в 1979-а и да започна всичко отначало.

Това, че Чарли цялата вечер говори простотии, не ми помогна особено много. Не изслушваше никого, престараваше се да изказва шантави мнения и говореше с какви ли не неразбираеми думи и изчанчени интонации. Ще ми се да можех да кажа, че това са някакви новопридобити навици, но не бяха, имаше си ги и преди. Имаше го и неумението да изслушва другите (което навремето погрешно смятах за сила на характера) и шантавите мнения (за които навремето погрешно смятах, че я правят мистериозна), и изчанчените произношения (които навремето погрешно смятах за артистичност). Как бе възможно през всичките онези години, през които бяхме заедно, да вярвам във всичко това? Как бях успял да я превърна в единствено решение на всички световни проблеми?

Останах до края на вечерта, въпреки че през по-голяма част от времето приносът ми не заслужаваше и пространството на дивана, което бях заел, а когато Клара и Ник, и Бари, и Ема вече си бяха тръгнали, все още бях там. Когато вече ги нямаше, осъзнах, че бях прекарал вечерта в пиене, а не в разговори, в резултат на което вече не можех да фокусирам погледа си.

— Права съм, нали? — пита Чарли. — Точно твой тип е.

Свивам рамене.

— Тя е на всеки тип. — Сипвам си още малко кафе. Бях пиан и затова ми се стори добра идея да си дойда право на думата — Чарли, защо ме заряза и отиде при Марко?

Изглежда ме с присвити очи от горе до долу и процеди през зъби:

— Знаех си.

— Какво?

— *Наистина* си в период на „защо така се случи с мен“.

Каза „защо така се случи с мен“ с американско произношение и след това свъси мрачно вежди. Не можех да я лъжа.

— Всъщност така е. Определено. Да, права си.

Изсмя се — имах чувството, че се смееше на мен, а не с мен — и започна да си играе с един от пръстените си.

— Можеш да кажеш каквото си поискаш, няма проблеми. — Великодушното ми просто няма граници.

— И аз не помня вече, нещата са се позагубили в... в непрогледната мъгла на времето — без каквато и да било логична причина, изрича „непрогледната мъгла на времето“ с ирландско

произношение, вероятно искаше да подчертае непрогледността на мъглата. — Не че намирах Марко за по-привлекателен от теб, защото те намирах за точно толкова привлекателен, колкото и него — пауза. — Но той просто си знаеше, че е привлекателен, а ти не, и това някак си имаше значение. Ти се държеше така, сякаш бях малко нещо мръднала, щом имах желание да съм с теб, и след време това ми стана досадно и започна да ме уморява, ако разбираш какво имам предвид. И постепенно успя да ми го внушиш, така че накрая и аз мислех, че съм малко нещо мръднала, щом имам желание да съм с теб. И съзнавах, че беше мил и внимателен и че ме разсмиваше, и обожавах начина ти да се потапяш всеотдайно в нещата, които обичаш, но... Марко изглеждаше малко, не знам, по-фрапантно чаровен може би? По-уверен в себе си, по-атрактивен? — пауза. — По-лесен за общуване, щото имах чувството, че те затормозявам, с неща, които не разбираш — пауза. — Малко по-слънчев, малко по-искрящ — пауза. — Не знам. Знаеш какви са хората на тази възраст. Вземат доста повърхностни решения.

Къде му беше повърхостното? Бил съм — а следователно и сега съм — ъм, скучен, мрачен, отегчителен, неатрактивен, непривлекателен и труден за общуване. Хич дори не ми звучи повърхостно. Това не бяха леки одрасквания по кожата, това си бяха опасни за живота удари в най-важните органи.

— Нараняват ли те думите ми? Е, той пък беше пътьо, ако това може да ти послужи за утеха.

Никаква утеха не беше, честно казано, но аз и не търсех утеха. Искях пълната програма от обяснения. И си я получих. Тук нямаше и помен от пръста на съдбата, както беше при Алисън Лшуърт. Нямаше го „написването“ на Сара. И нямаше подсецане, че съм забравил кой кого заряза, както беше при Пени. Имаше просто едно напълно ясно и студено обяснение защо някои хора имат всичко, а аз — не. По-късно, на задната седалка па таксито, осъзнах, че единственото, което Чарли бе направила, беше да изрази с други думи собственото ми прозрение, че моята гениалност е в това да бъда нормален. И че може би този мой специфичен талант — по стечение на обстоятелствата и единствен — беше прекалено надценяван.

ДВАЙСЕТ И ДВЕ

Бандата на Бари щяла да имат лайф и Бари се кани да залепи плакат в магазина.

— Не. Забрави.

— Благодаря ти за подкрепата, Роб. Страшно я оценявам.

— Мислех, че имаме правило за плакати на некадърни банди.

— Е, да, за хората от улицата, които ни тормозеха за такива неща. За задръстеняците.

— Като например... я да помислим. Ти отказа на „Суейд“. „Дъ Оутърс“. „Сейнт Етиен“. Такива задръстеняци ли имаш предвид?

— Какво искаш да кажеш с това „*ти* отказа“? Правилото си беше твое.

— Да, така е, но на тебе ти доставяше особено удоволствие да казваш на горките деца да се омитат.

— Е хубаво, сбърках. Хайде бе, Роб. Нуждаем се от редовните ни клиенти, иначе просто никой няма да дойде.

— Добре де, как се казва бандата? Ако името е добро, ще ти дам да окачиш плаката.

Навира пред носа ми един плакат — само името на бандата, изписано с някакъв шантав шрифт.

— „Баритаун“. „Баритаун“? Еби му майката! А бе, няма ли край тази твоя арогантност?

— Не е заради мен. Това е парче на Стийли Дан. От албума „Комитмънтс“.

— А стига бе, Бари. Едното няма нищо общо с другото. Не може да се казваш Бари и да пееш в група, която носи името „Баритаун“. Звучи просто...

— Това им е било името още преди мен да ме има, ако искаш да знаеш. Не беше моя идея.

— Затова ли те взеха, а?

Бари от „Баритаун“ се умълча.

— Нали?

— Да, това беше една от първоначалните причини да ме поканят. Но...

— Страхотно! Просто страшно! Привикаха те в бандата си само заради името ти! Разбира се, че ще ти дам да закачиш плаката, Бари. Искам възможно повече хора да го разберат това. Само не на витрината, става ли? Сложи го при онези рафтове.

— Колко билета да ти отделя?

Хванах се за стомаха и започнах неистово да се смея.

— Ха, ха, ха. Хи, хи, хи. А стига бе, Бари. Ще ме убиеш.

— Дори няма да дойдеш, така ли?

— Разбира се, че няма. Да ти приличам на човек, който ще иска да чуе някаква ужасна експериментална шумотевица, свирена в някаква отвратителна кръчма в скапания Северен Лондон? Къде впрочем е лайфът? — погледнах плаката. — Оная дупка „Хари Лоудър“! Ха!

— И това ми било приятелство. Ясно. Знаеш ли какво ще ти кажа, Роб, ти си едно отровено от горчивина и завист копеле.

Горчив. Кисел. Явно всички бяха на мнение, че не съм особено вкусен.

— Завист ли? Защото не съм от „Баритаун“, а? Край, разкрит съм, а се надявах, че не ми личи чак толкова. Ами ти, Бари, ти как се държа с Дик, когато се появи Ана? Прекрасно, нали? Пък и нея предразположи да се чувства като равностоен член на тумбата от „Шампионат винил“. Да не забравяме обаче, че от все сърце желях единствено безкрайно щастие на Дик и Ана. Къде се вместише това в горчивината и завистта ми, питам аз? Или може би съм бил кисел и заради тях?

— Това с Ана беше майтап. Нямам нищо против нея. Просто... И да знаеш, аз нямам никаква вина, че ти осираш нещата навсякъде край себе си.

— А ти сигурно щеше да си първи на опашката, ако аз свирех, нали?

— Не първи, по всяка вероятност, но щях да съм там.

— Дик ще идва ли?

— Разбира се. И Ана. И Мари. И Ти-Боун.

Нима светът е наистина толкова щедър и великодушен? Не съм и предполагал.

Допускам, че би могло да се нарече и горчивина. Аз лично не смятах, че съм изпълнен с горчивина, но определено бях разочарован от себе си. Мислех, че от мен щеше да излезе нещо по-стойностно от това, което бях, и вероятно разочарованието объркваше нещата. Не е само заради работата, нито заради това, че вече съм на трийсет и пет, а самотен... въпреки че и тези неща допринасяха. Беше... ами, не знам.

Гледала ли си някога снимки от времето, когато си била дете? Или снимки на известни хора като малки? Мислех си, че такива снимки могат да те накарат да се чувстваш или щастлив, или тъжен. Имаше една прелестна снимка на Пол Макартни като малък и когато я видях за първи път, ми стана някак си страшно хубаво: гледаш едно миличко засмяно момченце, което и хал хабер си няма за огромния си талант, за очакващите го купища пари, за дългите години на щастлив семеен живот, за стабилния брак и чудесните деца... то просто още не знаеше.

Но имаше и други снимки — на Кенеди; и на всички, застигнати от смъртта в света на рока; и на хора, които сами си преобаха живота; и на хора, които полудяваха; и на хора, които излизаха извън релсите; и на хора, които убиваха — на хора, които по безброй различни начини правеха и себе си, и другите нещастни.

Гледаш и си мислиш: Само не и това! За това оправдания няма. Не прекрачвай границата! Животът е прекрасен и с това, което имаш! Спри!

През последните една-две години моите снимки като малък, които някога криех от гаджетата... ами, заради тях започнах да усещам една лека, тъпа болка, не точно тъга, но един вид тихо, дълбоко съжаление. Имаше една, където съм с каубойска шапка и пистолет, насочен към фотоапарата, явно съм се опитвал да се правя на каубой. Тази снимка вече не смеех и да я погледна. Лора каза, че на нея съм бил много сладък (точно тази дума използва! „Сладък“, обратното на „кисел“!) и я закачи в кухнята, но аз я върнах обратно в чекмеджето. Все ми се иска да се извиня на това малко дете, да му кажа: „Съжалявам, изложих те. Аз бях човекът, който трябваше да се погрижи за теб, но се издъних: в тежките моменти взех грешни решения и ти се превърна в мен.“

Защото онова хлапе щеше да иска да слуша бандата на Бари. Нямах да се притеснява за гащеризона на Иън или заради химикалката на Пени (всъщност щеше да обожава химикалката на Пени), или заради командировките на Чарли в Щатите. То даже нямаше да може да разбере защо подобни неща ме тормозят толкова много. Ако можеше да надникне тук днес, ако можеше да изскочи от снимката и да дойде да ме види в магазина днес, моето тогавашно Аз щеше да се втурне към вратата и с цялата сила и бързина на малките си крачета щеше да хукне обратно към 1967-а, към доверието и великодушието.

ДВАЙСЕТ И ТРИ

Най-сетне, близо месец след като ме напусна, Лора дойде да си изнесе окончателно нещата. Нямаше спор кое на кого принадлежи. Хубавите плочи бяха мои, хубавите мебели, повечето от готварските принадлежности и книгите с твърди корици бяха нейни. Единственото нещо, което направих, беше да ѝ отделя една камара плочи и няколко компактдиска, които ѝ бях подарил — неща, които исках да задържа, но мислех, че тя пък би искала да вземе, и които по незнаен начин се бяха озовали в моята колекция. Бях много прецизен, докато ги отделях: тя сигурно не се сецаше и за половината от тези албуми, но извадих всичките до един.

Страхувах се да не доведе и Иън, но не го направи. Дори явно беше разстроена от това, че се беше обаждал.

— Тури му пепел.

— Няма е право да го прави и аз му го казах.

— Още ли сте заедно?

Погледна ме, за да види дали не се шегувам, а после отправя крива гримаса в смисъл „Не е твоя работа“, която, като се замисли човек, не е особено привлекателна.

— Всичко наред ли е?

— Честно казано, не ми се говори за това.

— Толкова зле, а?

— Знаеш какво имам предвид.

Беше взела назаем волвото „Естейт“ на баща си и го натъпкахме до дупка. А след като свършихме с товаренето, остана да изпием по чаша чай.

— Голяма кочина, нали?

Виждах как оглежда унило апартамента, прашните, по-светли петна по местата, където допреди малко бяха мебелите ѝ, и реших, че е по-добре да не предизвиквам разпавии.

— Моля те, Роб, ремонтирай го. Няма да ти струва чак толкова скъпо, а ще се почувстваш по-добре.

— Хващам се на бас, че сега вече се чудиш защо изобщо си живяла тук, нали?

— Знам защо. Живях тук, защото исках да съм с теб.

— Не, имах предвид... вече колко изкарваш на година? Четирийсет и пет хиляди? Петдесет? А живееше в смотана дупка в „Крауч енд“.

— Знаеш, че изобщо не ми пукаше. Пък и на Рей апартаментът не е кой знае колко по-хубав.

— Извинявай, но ще можем ли да изясним едно нещо? Как се казва: Иън или Рей? Ти как му викаш?

— Рей. Мразя това Иън.

— Ясно. Просто исках да знам. И как изглежда апартаментът на Иън? — Беше детинско, но ми достави удоволствие. Лора прави гримаса на стоицизъм. Това определено го бях виждал и преди.

— По-малък. По-малък от този. Но по-подреден и не толкова претъпкан.

— Т'ва е защото има всичко на всичко десет плочи. Купува само компактдискове.

— И това го прави лош човек, така ли?

— Според мен — да. Бари, Дик и аз решихме, че не може човек да е сериозен и да има...

— По-малко от петстотин албума. Да, знам. Много, много пъти си ми го казвал. Не съм съгласна. Мисля, че човек може да е сериозен и пак да няма дори нито една плоча.

— Като Кейт Ейди.

Поглежда ме, прави позната гримаса със смръщени вежди и отворена уста — неин си начин да ми каже, че съм се побъркал.

— Абсолютно сигурен ли си, че Кейт Ейди няма никакви плочи?

— Е, не чак *никакви*. Сигурно има няколко. Павароти и тям подобни. Може би нещо на Трейси Чаплин и хитовете на Боб Дилън, а вероятно и два-три албума на „Битълс“.

Започва да се смее. В интерес на истината, говорех съвсем сериозно, но щом пък мисли, че се майтапя и щом се смее, то съм готов да се държа по този начин до края на дните си.

— И се хващам на бас, че е от тия хора, които ахкат и охкат на края на „Браун Шугър“.

— За теб май няма по-страшно престъпление, нали?

— Може би с изключение на това да си тананикаш с пълно гърло мелодията на „Хай, хоу, силвър лайнинг“.

— Обичах да го правя.

— Не си!

Това май вече не беше шега и аз впервам ужасен и втрещен поглед в нея. Тя избухва в смях.

— Хвана се! Хвана се! Сигурно си мислиш, че съм способна на *всичко*. — Изведнъж се усети, че искрено се забавлява и рязко спира да се смее. Подхвърлям ѝ сламка:

— Сега е моментът да кажеш, че от векове не си се смяла така, а после да признаеш каква голяма грешка си направила.

Отправля ми гримаса в смисъл „Е, и?“ и отбелязва:

— Караш ме да се смея много повече от Рей, ако това имаш предвид.

Правя престорено самодоволна физиономия, но се чувствам съвсем непресторено самодоволен.

— Но това не променя нещата, Роб. Наистина. Можем да си се смеем до умирачка, така че да трябва да ме откарат с линейка, но това не значи, че ще разтоваря колата и ще върна нещата си в апартамента. Аз и преди знаех, че умееш да ме размиваш. Това, което не знам, е съвсем друго.

— Защо просто не си признаеш, че Иън е скапан задник и да се приключи цялата тази дивотия? После ще ти е много по-леко и ведро.

— Да не си говорил с Лиз?

— Защо? И тя ли го мисли за скапан задник? Ами, много интересно, в такъв случай.

— Не разваляй всичко, Роб. Днес се разбираме чудесно. Нека оставим нещата така.

Извадих купчината албуми и компактдискове, които ѝ бях отделил. Сред тях бяха „Дъ Нйтфлай“ на Доналд Фаген, (защото никога не го беше слушала), както и някои блускомпиляции (които реших, че ще е добре да има), и един-два денс-джаз албума (които ѝ бях подарил, когато започна курс по денс-джаз, въпреки че то се оказа друга, доста по-тъпа форма на денсджаз), а също и един-два кънтриалбума (от периода, когато отчаяно се опитвах да променя мнението ѝ за кънтримузиката), и още...

Не искаше нито един от тях.

— Но те са си *твои* — настоявах.

— Не, всъщност не са, нали? Знам, че ги купи за мен, и това беше много сладко от твоя страна, но то беше в периода, когато се опитваше да ме превърнеш в себе си. Не мога да ги взема. Знам, че само ще стоят там, ще ми се навират в очите и това ще ме кара да се чувствам неудобно и... не си пасват с останалите ми неща, нали разбираш? Албумът на Стинг, който ми купи... да, той е *мой*. Обожавам Стинг, а ти не можеш да го понасяш. Но останалите ... — Взех блускомпиляцията. — Кой, по дяволите, е Литъл Уолтър? Ами Джуниър Уелс? Не ги познавам тези хора. Не...

— Добре, добре, разбрах какво имаш предвид.

— Съжалявам, но пък в цялата тази работа има все пак някаква поука, и ми се ще да я откриеш и разбереш.

— Разбрах я. Харесваш Стинг, но не харесваш Джуниър Уелс, защото никога не си чувала за него.

— Нарочно се правиш на малоумник.

— Всъщност да, точно така е.

Стана да си ходи.

— Ами, помисли по въпроса.

По-късно наистина помислих — и какво? Какъв му беше смисълът да мисля по този неин въпрос? Ако изобщо някога пак имам връзка с жена, независимо коя е и с какво се занимава, щях да ѝ накупя албуми, които би трябвало да ѝ харесват, но за които не е и чувала. Гаджетата са затова, а аз се бях заклел вече да бъда свъстно гадже. И да се надяваме, че няма да вземам от нея пари назаем, и че няма да ѝ изневерявам, а следователно и че няма да ѝ се налага да прави аборт или да бяга със съседите, а така нямаше да има и нищо, за което да мисля и да си вадя поуки. Лора изобщо не се изнесе при Иън само защото ѝ бях накупил дискове с неща, по които не си пада, а да се преструва човек, че това е причината, си е чиста проба... чиста проба... *психарска чекия*. И ако тя наистина си мисли, че това е причината, значи е човек, готов да се откаже от приказните дъждовни гори в Бразилия заради наръч сухи клонки. Ако ли пък не е редно да купувам албуми на специални цени за евентуалните си бъдещи нови гаджета, то май ще е най-добре изобщо да се откажа от гаджетата, защото не съм сигурен че умея да правя каквото и да било друго.

ДВАЙСЕТ И ЧЕТИРИ

Обикновено обичам рождените си дни, но днес нещо не съм на кеф. В години като тази рождените дни трябва просто да отменят: трябва да има закон — човешки, ако не и природен, според който да имаш право да остаряваш само ако нещата вървят добре. За какъв дявол ми е точно сега да ставам на трийсет и шест, питам аз? Хич дори не ми и трябва. Не му е сега времето, много е неуместно. Понастоящем животът на Роб Флеминг е в застои и той отказва засега да остарява. Моля, задръжте си картичките, тортите и подаръците, за да ги използвате по друг повод.

Впрочем хората май точно това и бяха направили. Законът на Мърфи отреди точно тази година рожденият ми ден да се падне в неделя, така че не пристигнаха никакви картички и подаръци. И в събота също нищо не получих. Не очаквах нищо от Бари и Дик, въпреки че, като отидохме след работа, им казах, че имам рожден ден, и те изглеждаха гузни, почерпиха ме по едно и ми наобещаха най-различни работи (е, по-точно най-различни сборни касетки, но карай да върви). Но всъщност и аз не се сецах за техните рождени дни — (Пък и човек по принцип никога не се сеца, нали? Освен ако няма някоя жена да му го напомня.) — така че в този случай просто е неоправдано да правя фасони. Но пък Лора? Роднините? Приятелите? (Не ги познаваш, но имам все пак няколко, и понякога дори се виждам с тях, а някои дори знаеха кога е рожденият ми ден.) Кръстниците? Изобщо кой ли не се сеца? Е, получих картичка от майка ми с послеслов от баща ми, но родителите не се броят. Щото ако и от тях не получиш картичка на рождения си ден, значи яко си сплескал нещата.

Прекарах празничната сутрин в прекалено много фантазиране за някакъв грандиозен купон изненада, организиран от Лора, може би с помощта на майка ми и баща ми, защото иначе нямаше откъде да вземе телефоните и адресите на всички тези хора, които по всякаква вероятност не познаваше, а трябваше да покани. Дори по едно време се усетих, че им се сърдя, задето не ми се обадиха да ми кажат, че Лора организира купон за мен. Ами ако си бях дигнал чукалата и без да им

кажа, бях излязъл да се почерпя самотно с едно кино за рождения си ден? И к'во щеше да стане тогава, питам аз? Щяха да мухлясват скрити в някой гардероб и да ме чакат да се върна, за да ме изненадат, а пък аз щях да си гледам спокойничко трите серии на „Кръстникът“ в кино „Скала“. Върхът! Отмъщението на копчето! Така им се пада, като не ме бяха предупредили за купона изненада. Реших аз пък да не им казвам къде отивам. Щях да ги оставя да се гризат един друг в тъмното на гардероба. („Мислех, че *ти* ще му се обадиш!“, „Казах ти, че нямам време“ и прочие заяжданици.) Обаче след като поблуждах така в продължение на няколко чаши кафе, реших, че с този негативен начин на мислене, доникъде няма да стигна, освен най-вероятно до тотално изкрейзване, и затова реших да си спретна нещо по-позитивно.

Като какво обаче?

Ами, първо щях да ида до видеотеката и да си взема куп неща, чието гледане бях отлагал именно с оглед на такъв мрачен повод: „Гол пищов 2 и 1/2“, „Терминатор 2“, „Робокоп 2“. А после щях да ударя по една жица на някои стари аверчета, и да ги питам дали искат да се видим за по едно довечера. Не обаче Бари и Дик. Може би Мари или някой, когото не съм виждал от дълго време. А после щях да изгледам един-две филма, да пия бира и да ям чипс, може би дори да си направя картопки в микровълновата. Позитивно звучеше. Звучеше си направо като рожден ден, който всеки нов-новеничък трийсет и шест годишен мъж заслужава да има. (Всъщност това си беше и единственият рожден ден, който всеки нов-новеничък трийсет и шест годишен човек вероятно ще има — или поне всеки нов-новеничък трийсет и шест годишен мъж, който няма съпруга, няма семейство, няма гадже и няма пари. Микровълнови картопки! Супер! Еби му майката!)

Може би очакваш да ти кажа, че във видеотеката не е имало нито един от гореспоменатите позитивно-рожденденски филми, нали? А може пък да съм се представил в толкова трагичен образ, и очакваш да се принизя дотолкова, че да зяпам тъпо някой комедиен трилър на Упи Голдбърг, никога не получил достъп до широкия екран в нашата необятна страна, така ли? Да, ама не! Всичките ги имаше и си тръгнах от видеотеката, стиснал под мишници всичките позитивни простотии, които си бях наумил. Беше почти дванайсет на обяд, затова си купих и малко бира. Прибрах се вкъщи, отворих си една бира, дръпнах

пердетата, за да скрия топката на мартенското слънце, и гледах първо „Гол пицов“, който се оказа доста смешен.

Майка ми се обади тъкмо в момента, когато пусках „Робокоп 2“, и пак усетих да ме обзема разочарование, че не е някой друг. Щото ако и майка ти не ти се обади на рождения ти ден, значи яко си оплескал нещата.

Беше мила все пак. Съчувстваше ми, че ще прекарам рождения си ден сам, въпреки че вероятно се обиди, че предпочитам да го прекарам сам, отколкото да го прекарам несам, но с нея и баща ми. („Искаш ли да отидем тази вечер с баща ти, Ивон и Брайън на кино?“, предлага въпросително мама. „Не“, отвърщам удивително аз. Това беше. Само едно „Не!“. Те това е то сдържан, хладнокръвен и категоричен мъжки отказ.) После тя просто не се сеща какво друго да ми каже. Сигурно им е трудно на родителите, когато виждат, че работите на децата им не вървят надобре, пък и като знаят, че не могат вече да ги достигнат по обичайните си родителски пътища, защото тези техни пътища са станали прекалено дълги. Започна да говори за минали рождени дни, за рождени дни, когато ми е прилошавало от огромните количества сандвичи, които съм изял, или от огромните количества безалкохолни коктейли, които съм изпил, а аз я слушах и си мислех, че това поне са били повръщания, породени от щастие, и това, че ми ги припомняше, не ми действаше особено позитивно, тъкмо напротив, направо негативно си беше, така че ѝ казах да престане. И тогава тя започна да ми опява речитативно за „как успя така да се насадиш“, което, знам, се дължи на нейното усещане за безсилие и на паническия ѝ страх за мен, но пък в края на краищата рожденият ден, хубав или лош, си беше мой рожден ден, и не ми се слушаха подобни опявания, така че ѝ казах да престане. Мама не ми направи на въпрос, задето на два пъти я срязах така рязко, защото и до ден-дневен ме третира като дете, а рождените дни са малкото Дни, когато ми е позволено да се държа като дете.

Лора се обажда по средата на „Робокоп 2“, *от уличен телефон*. Много интересна работа, но пък може би сега не му беше времето да я обсъждам — поне не с Лора. Може би по-късно, с Лиз или с някой друг, но не сега и не с нея. Трябва да си пълен идиот, за да не го разбираш.

— Защо звъниш от уличен телефон?

— От уличен телефон ли звъня? — Това май не беше от най-убедителните отговори.

— Трябваше ли да пъхнеш монета, жетон или фонокарта в апарата, за да говориш с мен? Усецаш ли ужасна воня на урина? Ако отговорът на който и да е от тези два въпроса е „да“, то звъниш от уличен телефон. Защо звъниш от уличен телефон?

— За да ти пожелаая „Честит рожден ден“. Съжалявам, но забравих да ти пратя картичка.

— Нямах предвид...

— Бях на път за вкъщи и...

— Защо не изчака да се прибереш?

— Какъв е смисълът да казвам каквото и да е. Ти вече си решил, че знаеш отговора.

— Просто искам да получа потвърждение.

— Как върви денят?

— Не е зле. „Гол пищов 2 и 1/2“ — много смешен. „Робокоп 2“ — не така добър, както първата серия. Или поне не до момента.

— Гледаш филми, така ли?

— Ъхъ. Искаш ли да наминеш? Имам да гледам още и „Терминатор 2“.

— Не мога. Трябва да се прибирам.

— Ясно.

— Както и да е.

— Как е баща ти?

— В момента не е чак толкова зле, мерси че попита.

— Това е добре.

— Ами, приятно изкарване на деня. Използвай го за нещо наистина приятно. Недей да го губиш целия пред телевизора.

— Ясно.

— Стига де, Роб. Аз не съм виновна, че си сам на рождения си ден. Аз не съм единственият човек, когото познаваш. И си мисля за теб, не е като да съм те забравила.

— Поздрави Иън от мен.

— Много смешно.

— Сериозно говоря.

— Знам, че говориш сериозно. Много смешно.

Хванах я. Явно той не иска тя да ми звъни и тя нямаше да му каже, че ми е звънила. Супер.

Като свърших с „Терминатор 2“, започна леко да ми доскучава. Още нямаше шест часа и въпреки че току-що бях оправил три страхотни глупашки филма и по-голямата част от бирата, все още не можех да се отърва от усещането, че рожденият ми ден нещо не вървеше. Имаше, разбира се, вестници за четене и касетки за записване, но знаеш как е. Вдигам телефона и започвам да организирам собствения си купон изненада в кръчмата. Щях да събера няколко човека на едно място, след което да се опитам да забравя, че съм ги събрал там, щях да се дигна до „Краун“ или „Куинс хед“ към осем, уж за да изпия на спокойствие една бира, а после гърбът щеше да ме заболи от поздравителните потупвания на хората, дето ги бях събрал там, и дето изобщо не предполагах, че са там.

Оказа се по-трудно, отколкото си мислех. Това е то Лондон, нали? Да накараш някого да се види с теб по-късно, за да пиете по едно набързо, е същото, като да го накараш да отдели цяла година, за да направите заедно околосветско пътешествие. „По-късно“ явно значи по-късно през месеца или през годината, или през десетилетието, но не и по-късно през деня. „Довечера ли?“, възкликваха изненадано всички те, всичките тези хора, с които не съм се чувал от месеци, а с някои и от години, бивши колеги или приятели от колежа. „По-късно *вечерта* ли?“ Бяха слисани, бяха объркани, дори леко развеселени, но повечето просто не можеха да повярват на ушите си. Какво?!? Някой да звънне с предложение да се видите за по едно по-късно вечерта, просто ей така да ти звънне, изневиделица, без предварителен уведомителен факс, без списък на алтернативни дати, без дълга консултация с колега? Тотален сбръч!

Но един-двама показаха признаци на слабост и аз най-безогледно се възползвах от слабостта им. Не беше слабост от тип: „ох, знам че не бива, но пък ми се ще да пия една бира“, а по-скоро „не умея да отказвам“. Не им се излизаше тази вечер и ги обземаше тихо отчаяние, задето не можеха да намерят сили в себе, за да откажат с подobaваща категоричност.

Дан Маскел (малкото му име беше Ейдриън, което просто плачеше да бъде окастрено) бе първият, който се пречупи. Беше женен, с дете и живееше в неособено приятния квартал Хаунс-лоу, на всичкото отгоре е неделя вечер, но аз пък нямам намерение да го оставя да се измъкне.

— Здравсти, Дан. Роб се обажда.

— Здравсти, приятел.

Дотук добре. Звучи ми искрено зарадван, че ме чува, което предполагам, все пак е нещо.

— Как си?

Казах как съм и после му описах тъжната ситуация.

— Съжалявам, че ти се обаждам в последния момент, малко се оплетоха нещата по организацията. (Успявам в последния момент да се въздържа и да не му кажа, че нещата доста са се оплели, по принцип, в живота ми.) Ще се радвам да се видим и тъй нататък, и тъй нататък и вече усещах колебанието в гласа му. И тогава (Ейдриън е запален музикален фен, което беше и причината да се запознаем в колежа и да подържахме контакти и до днес) изваждам коза от ръкава си и цакам.

— Чувал ли си за Мари Ласал? Страхотно пее готина фолк-кънтримузика. — Не беше чувал за нея, което не ме изненадва, но усещах, че започва да стопля.

— Ами, тя ми е...ами, приятелка, един вид и ще идва, така че... Много е готина и си заслужава човек да се запознае с нея и... Всъщност не знам, ако искаш...

Беше напълно достатъчно. Честно казано Ейдриън си падаше малко нещо пълен идиот, което беше и причината да реша, че Мари може и да свърши работа като примамка. Защо исках да прекарам рождения си ден в пиячка с един малко нещо пълен идиот? Дълга история, пък и май вече я знаеш почти цялата.

Стивън Бътлър живееше в северен Лондон, не беше женен, а нямаше и много приятели. Така че защо да не може да излезе довечера? Защото вече си беше взел филми за гледане, ето защо.

— Защо не ги гледаш сега?

— Не мога. Малко съм особен, когато става въпрос за гледането на филми преди вечеря. Все едно ги гледам, просто за едното гледане, нали разбираш какво имам предвид? И всеки филм, който гледаш през деня, е един по-малко, който ще можеш да гледаш вечерта.

— Това пък как го измисли?

— Ами, така ги хабиш, нали?

— Гледай ги някой друг път, тогава.

— Да бе, да. Сякаш съм гъбав от пари, та да давам на пича във видеотеката по две лири на вечер.

— Не те карам да го правиш всяка вечер. Просто... Гледай сега, ще ти дам двете лири, става ли?

— Де да знам. Сигурен ли си?

Сигурен бях и купонът започва малко по малко да се заформя. Дан Маскел и Стивън Бътлър. Не се познаваха, нямаше да се харесат и нямаха нищо общо помежду си, като изключим някоя и друга тава в колекциите им (Дан не си падаше много по черната музика, а Стив пък не си падаше много по бялата, така че и двамата имаха по някой и друг джазалбум). И Дан очакваше да види Мари, а Мари пък не очакваше да види Дан, нито дори знаеше за съществуването му. Очертаваше се яка вечер.

Мари вече имаше телефон, а Бари й знаеше номера и тя се зарадва, че й се обаждам, и още повече се зарадва, че ще се видим, а ако знаеше, че имам рожден ден, сигурно щеше да се пръсне от зараждане, но по незнайна причина реших да не й го казвам. Нямаше защо да я подкупвам с повода, което беше и добре дошло, защото въпросният повод надали щеше да свърши работа като подкуп. Обаче имала да прави нещо друго преди това и ми се наложи да изкарам един мъчителен час и компанията на Стив и Дан. Говорех си с Дан за рокмузика, докато в това време Стив зяпаше как някакъв тип печели на хазартните автомати, след което говорих със Стив за соулмузика, докато Дан в това време правеше оня номер с поставката за бира, който го могат само свръхдосадниците. После всички заедно разговаряме за джаз и провеждаме доста неспокоен разговор на тема „ти с к’во се занимаваш“, след което издишаме и задружно зяпаме пича, който печелеше на хазартните автомати.

Мари, Ти-Боун и една много руса, много атрактивна жена, също американка, най-сетне се появяват някъде към десет без четвърт, така че ни остават едва четирийсет минути за пиене. Питам ги какво ще пият, но Мари не беше решила и затова идва с мен до бара, за да види какво има.

— Разбирам какво имаше предвид за половия живот на Ти Боун — казвам аз, докато чакаме.

Мари обръща възторжено очи към тавана.

— Не е ли страхотна? И знаеш ли? Това е най-грозната жена, с която някога е излизал.

— Радвам се, че успя да дойдеш.

— И аз. Кои са другите двама?

— Дан и Стив. Познавам ги от години. Страхувам се, че са малко отегчителни, но от време на време се налага да се виждаме.

— Грозни патета, а?

— Моля?

— Викам на такива „грозни патета“. Нещо като хора, които от една страна леко те отвращават, но пък от друга ти е малко жал за тях. Хора, които не искаш да виждаш, но пък имаш усещането, че трябва.

Грозни патета. Баш в десетката. А на всичкото отгоре, моите грозни патета трябваше и да ги моля, да им пускам примамки, да им плащам, за да дойдат да прием по едно за рождения ми ден. Никога не осмислям така издълбоко нещата, никога.

— Честит рожден ден, Роб — казва Стив, докато поставя пред него питието му.

Мари прави опит да ме погледне с израз на — предполагам на изненада, но също така и на дълбоко съчувствие и на безкрайно разбиране, но аз се правя, че не забелязвам.

Беше доста кофти вечер. Когато бях малък, на третия ден от Коледата баба ми ходеше следобед на гости при бабата на едно мое приятелче. Майка ми и баща ми пиеха с родителите на Ейдриън, аз си играех с Ейдриън, а двете баби стояха пред телевизора и си разменяха комплименти. Зацепката беше в това, че те и двете бяха глухи, но глухотата им нямаше никакво значение за тях: бяха достатъчно доволни всяка със своята си версия на разговора, който беше белязан със същите паузи, кимания и усмивки, като разговора на другите, но беше абсолютно несвързан. От години не се бях сецал за това, но тази вечер си го спомних.

Стив ме дразнеше през цялото време: имаше навика да чака разговора да набере скорост, след което измърморваше нещо в ухото ми, точно в момента, когато се опитвах да чуя или да кажа нещо на някой друг. Така че можех да избирам или да не му обръщам внимание,

с което щях да изглеждам невъзпитан, или да му отговоря, с което да ангажирам останалите с това, което му отговарям, и да обърна разговора изцяло в друга посока. А веднъж принудил хората да заговорят за соул или за „Стар трек“ (ходеше по конгреси и разни други такива на тези теми), или за това колко хубава е бирата в Северна Англия (ходеше по конгреси и разни други такива на тази тема) — все неща, от които никой от останалите нищо не отбираще, пък и не ги интересуваха — не можеше да бъде спрян. Дан през цялото време се прозяваше, Мари проявяваше търпение, Ти-Боун беше сприхав, а Сузи, момичето с него, беше отявлено отвратена. Явно се питаше какво прави в тази възлива кръчма с тези досадни типове? И не можеше да си отговори. Аз също. Може би трябваше двамата със Сузи да се изнесем на някое по-интимно място и да оставим останалите да си трошат главите. Бих могъл да ти опиша цялата вечер в подробности, но едва ли ще ти хареса, затова ще минеш метър само с един отегчителен, но пък напълно представителен пример:

МАРИ: ... просто да не повярва човек, имам предвид, истински животни. Пеех „Любовта боли“ и един тип се провикна: „Не и когато аз съм ебачът, коте!“, после се издрайфа върху фланелката си, но дори не се и помръдна да иде да се позачисти. Просто стоеше там, крещеше цинизми към сцената и се хилеше с приятелите си. (Изсмива се.) Ти беше там, нали Ти-Боун?

ТИ-БОУН: Предполагам.

МАРИ: Ти-Боун си мечтае за едни такива благи фенове, нали Ти-Боун? Ама като знаем къде свири, няма начин... Трябваше да...

СТИВ: (*Шепне ми в ухото*) Изкарали са „Барона“ на видео. Шест епизода. Помниш ли му саундтрака?

АЗ: Не, не го помня. (*Смях — Мари, Ти-Боун, Дан*) Извинявай, Мари, не чух какво каза. Какво е трябвало да...?

МАРИ: Казвах, че местата, където Ти-Боун и аз...

СТИВ: Беше страхотна. Дъ-дъ-ДЪ! Дъ-дъ-дъ-ДЪ!

ДАН: Това ми звучи познато. „Човека в куфар“?

СТИВ: Не „Барона“. Вече го има на видео.

МАРИ: „Барона“? Кой играеше там?

ДАН: Стив Форест.

МАРИ: Мисля, че това го даваха и у нас. Това не беше ли онова, където един...

СТИВ: (*Шепне ми в ухото*) Чел ли си „Гласове от сенките“? Списанието за соул? Страхотно е. Собственик му е Стив Дейвис, между другото. Състезателят по билиард.

(*Сузи направи гримаса на Ти-Боун. Ти-Боун си поглежда часовника.*)

И тъй нататък, и тъй нататък.

Никога повече същите тези хора нямаше да се съберат на една маса. Те просто бяха невъзможна комбинация, и то си беше явно за всеки от нас. Мислех си, че като събера хора около себе си, ще си подсигурия сигурност и утеха, ама не стана така. Не познавах истински никой от тях, дори жената, с която бях спал, и за пръв път, откакто се разделихме с Лора, ми се щеше да се свлека на пода и да зарева с глас. Чувствах се безизходно самотен.

Предполага се, че само жените се оставят да потънат изцяло в любовните си връзки и така да се изолират от всички останали: виждат се предимно с тайфата на гаджето си и правят предимно онова, което прави гаджето (Горката Ана, на която ѝ се налагаше да помни кой е Ричърд Томсън и да разбира колко е неправилно да харесваш „Симпъл Майндс“), а когато гаджето им ги зарече или когато те го зарежат, изведнъж установяват, че са се откъснали и отчуждили прекалено много от своите си приятели и приятелки, и че не са се виждали с тях като хората от три-четири години. Преди Лора, точно така стояха нещата при мен и гаджетата ми, поне повечето от тях.

Но Лора... всъщност, не знам какво стана. Харесвах тайфата ѝ, Лиз и другите, които идваха в „Гручо“. И по някаква причина — разликата в професионалните ни успехи, предполагам, както и жертвите, които работата ти налага да правим — нейната тайфа беше някак по-необвързана и по-гъвкава от моята. И така, за пръв път в живота ми, аз бях в ролята на жената и заряхах всичките си приятели заради гаджето, с което бях. Не, не че тя не харесваше приятелите ми (не приятели като Дик и Бари, или като Стив и Дан, но *истинските* ми приятели, които си позволих да изгубя). Но просто харесваше своите приятели повече и искаше и аз да ги харесвам, и аз наистина ги харесвах. Харесвах ги повече от моите и преди да успея да схвана

какво става (пък и честно казано, аз така и не го схванах чак до момента, когато вече беше твърде късно), Лора и връзката ни се оказаха единственият ми ориентир в живота. А, когато човек загуби чувството си за ориентация, започва да се чувства страшно самотен, безизходно. Логично.

И сега какво? Чувствах се все едно съм стигнал края на пътя. Не, не по онзи самоубийствен начин, присъщ на американския рокендрол. По-скоро както става при парните влакове. Изпарила ми се беше парата и бавно, но славно бях принуден да спра и да заседна в безлюдната пустош.

— Това са ти приятелите, така ли? — пита ме Мари на следващия ден, когато ме води да ме черпи с един сандвич с хрупкав бекон и авокадо по случай първия ден след рождения ми ден.

— Е, нещата не са чак толкова зле. Това бяха само двама от приятелите ми.

Поглежда ме, за да види дали не е майтап. Когато се изсмива, ми става ясно, че е било майтап.

— Но това беше *рожденият ти ден*.

— Ами... Нали знаеш...

— *Рожденият ти ден*. И само тия двамата ли успя да изнамериш?

— Ако да речем днес е *твоят* рожден ден и искаш да излезеш вечерта. Кой би поканила? Дик и Бари? Ти-Боун? Мен? Ама ние не сме твоите най-добри приятели, нали?

— А стига бе, Роб. Та аз дори не съм в собствената си *страна*. Ами на другия край на света.

Точно това имах предвид и аз.

Гледах двойките, които влизаха в магазина, и двойките, които виждах в кръчмата и през прозореца на апартамента. Тези от тях, които прекалено много си говореха, и се докосваха, и се смееха, и си задаваха въпроси, явно бяха нови и затова не се брояха: както е и при повечето хора, за мен също не беше проблем да съм едната половина на нова двойка. Интересуваха ме по-скоро другите двойки — по-улегналите, по-тихите — тези, които бяха започнали да преминават през живота

по-скоро обърнали си гръб един на друг или просто един до друг, отколкото лице в лице и очи в очи.

Честно казано, по лицата им не можеше да се разчете чак толкова много. Нямахте кой знае какво, което да ги прави по-различни от необвързаните хора. Опитай да разпредиш хората, с които се разминаваш по улицата, в четирите категории — щастливо семейни, нещастно семейни, необвързани и отчаяни — и ще видиш, че няма да успееш да се справиш. Или по-точно, успяваш някак си, ама не си никак сигурен дали е правилно. Вижда ми се направо невероятно. Щастieto е най-важното нещо в живота, а не можеш да разбереш дали хората го имат или го нямат. Не ти ли се вижда сбъркана тая работа? Не трябва ли хората, които са щастливи, да *изглеждат* щастливи по всяко време, без значение колко пари имат, или колко ги стискат обувките, или колко малко спи детето им през нощта? И не трябва ли хората, при които всичко си е нормално, само дето още не са си намерили другарчето в живота, да изглеждат... ами, знам ли... някак притеснени, като Били Кристъл в „Когато Хари срещна Сали“? А онези, които са вече отчаяни, трябва да носят нещо, може би някаква жълта лента, за да могат останалите отчаяни хора да ги разпознават. И абсолютно мога да се закълна, че когато аз престана да бъда отчаян, когато вече ще съм уредил въпроса с другарчето в живота, никога повече няма да се оплаквам от кофти положението с магазина или че на модерната попмузика ѝ липсва душа, или от гадните сандвичи в кафенето отсреща (1,60 за сандвич с яйчена майонеза, бекон и салати, но до момента никой от нас не е получавал повече от две микроскопични парченца бекон, които трябва с лупа да ги търси между салатите) или от каквото и да било друго. През цялото време само ще се усмихвам озарено, ако щеш и единствено от *облекчение*, че вече си имам другарче в живота.

Нищо особено, което ще рече по-малко и от нормалното, не се случи през следващите две седмици. В една вехтошарница близо до къщи открих плоча с „Ол Кайндс ъф евритинг“, която купих за петнайсет пенса, и я дадох на Джони при поредното му посещение в магазина, с уговорката да се разкара и да ни остави намира завинаги. На следващия ден обаче той дойде и се оплака, че била одраскана и си искал обратно парите. „Баритаун“ направи триумфален дебют в „Хари Лаудер“, разтърси дупката из основи и било страхотно изживяване, и

било фрашкано с хора, които приличали на агенти на звукозаписни компании и направо се побъркали от кеф, и, Роб, наистина трябваше да дойдеш (Когато попитах Мари как е минало, тя просто се изсмя и каза, че все трябвало да се почне отнякъде). Дик се опита да уреди двойна среща с него, Ана, мен и някаква приятелка на Ана, която била на двайсет и една, но аз не отидох. Ходихме да слушаме лайфа на Мари в един фолк-клуб във Фарингдън и по време на тъжните песни много повече мислех за Лора, отколкото за Мари, въпреки че Мари посвети едно парче на „личовете от «Шампионат винил»“. Видях се с Лиз, за да прием по едно, и през цялата вечер тя не спря да псува Иън, което беше направо супер. И после бащата на Лора умря и всичко се промени.

ДВАЙСЕТ И ПЕТ

Разбрах за смъртта му още същата сутрин, когато го научила и Лора. Звъннах ѝ от магазина с намерението само да ѝ оставя съобщение на телефонния секретар. Така беше по-лесно, пък и исках просто да ѝ кажа, че някакъв бивш неин колега е оставил съобщение за нея на нашия телефонен секретар. Всъщност на нейния телефонен секретар, ако говорим за собственост. Няма значение. Не очаквах Лора да вдигне телефона, а когато го направи, имах чувството, че се обажда от дъното на океана. Гласът ѝ беше приглушен и нисък, и плосък, и от първата до последната сричка в сополи.

— Те на това му се вика настинка. Надявам се да си в леглото с гореща грейка и интересна книга. Роб съм, между другото.

Не каза нищо.

— Лора, Роб е.

Все още нищо.

— Добре ли си?

И тогава последва ужасният миг:

— Прасчо — каза тя, въпреки че първата сричка потъна в смъркане на сополите, така че „прас-“ е просто академично предположение.

— Не се притеснявай — казах аз. — Просто си легни и забрави за това. Ще се притесняваш като оздравееш.

— Прасчо умря — каза тя.

— Кой, по дяволите, е Прасчо?

Този път вече я чух ясно.

— Баща ми умря — изхлипа тя. — Баща ми, баща ми.

И после затвори телефона.

Непрекъснато си мисля за смъртта на едни или други хора, но винаги е ставало въпрос все за хора, които по някакъв начин са свързани с мен. Мислел съм си за това как бих се чувствал, ако Лора умре, и за това как Лора би се чувствала, ако аз умра, и за това как бих се чувствал, ако майка ми или баща ми умрат. Но то си е нормално, нали? И въпреки че бащата на Лора боледуваше през целия период на

връзката ми с нея, това никога не ме беше притеснявало: беше по-скоро нещо като „баща ми има брада, а на Лора баща ѝ има гръдна жаба“. Не вярвах, че гръдната му жаба наистина може да го доведе до нещо друго. А сега, разбира се, него вече го нямаше и ми се щеше да... да какво? Какво ми се щеше да...? Да съм бил по-мил с него? По време на няколкото ни срещи се бях държал съвсем прилично. Да сме били по-близки? Той си беше типичен тъст, а и двамата бяхме много различни, пък и беше болен, и... и бяхме точно толкова близки, колкото беше необходимо за случая. Но когато някой умре, човек трябва да мисли точно такива неща, да се изпълни с вина, да се укорява за грешките и за пропуските си и аз правех каквото можех по въпроса. Беше баща на бившето ми гадже, все пак. Какво се очакваше да чувствам?

— Добре ли си? — пита Бари, когато ме вижда зазяпан в празното пространство. — С кого говори?

— С Лора. Баща ѝ умрял.

— А, ясно. Кофти. — И след това пое към пощата с куп поръчки под мишница.

Схващаш ли? Лора — аз — Бари: скръб — объркване — временен, умерен интерес. Ако искаш да намериш начин как да притъпиш болката от смъртта, то Бари е човекът, който ти трябва. За момент се почувствах странно поради това, че тези двама души — единият толкова побъркан от скръб, че едва говори, и другият, чието съчувствие намира израз в едно безразлично свиване на рамене — изобщо се познават. Беше странно, че именно аз бях връзката между тях двамата; беше странно, че живеят в един и същи град, по едно и също време дори. Но пък Кен беше баща на бившето гадже на шефа на Бари. Какво точно се очакваше да чувства Бари?

Лора ми се обажда около час по-късно. Не очаквах да го направи.

— Извинявай — казва тя. Все още беше трудно да се разбере какво точно казва, заради сополите и сълзите, и тона, и интонацията на гласа ѝ.

— Недей, няма нужда.

След това малко поплака. Мълчах, докато не се поуспокои.

— Кога се прибиращ вкъщи?

— След малко. Като се пооправя.

— Има ли нещо, което да направя?

— Не.

И след още малко сълзи, отново повтаря „Не“. Сякаш разбираше, че вече никой не може да направи нищо за нея и може би за пръв път ѝ се случваше да изпадне в такова безизходно положение. Знам, че при мен никога не е имало такива безизходни положения. Всички неща, които някога са се обърквали в моя живот, винаги са били поправими — с едно махване на вълшебната пръчица на някой banker или с внезапната промяна на мнението на някое гадже, или дори само с наличието на някакво качество — упоритост, себеразбиране, гъвкавост — което можех да открия в самия себе си, ако достатъчно усърдно го потърсех. Но никога не бих искал да ми се налага да се справям с този вид скръб, който Лора изживяваше в момента, никога. И ако хората трябва да умират все пак, нека това става някъде по-далеч от мен. Нямах да съм край майка ми и баща ми, когато умират — в това бях адски сигурен. Когато те си тръгнаха от този свят, нямаше да усетя почти нищо.

На следващия ден пак се обади.

— Мама иска да дойдеш на погребението.

— Аз ли?

— Казва, че татко те харесвал. Май. А тя така и не му казала, че сме скъсали, защото просто не бил готов за такова нещо и... ох, не знам. Наистина нищо не знам и нямам сили да споря с нея. Мисля, че тя си мисли, че той щял да види какво става на погребението му. Като че ли... — издава някакъв странен звук, който след миг разпознавам като маниакален хилеж. — Смята, че той и без това бил страдал достатъчно приживе, така че не искала да го разстройва повече.

Знаех, че Кен ме харесваше, но така и не разбирах защо, като изключим оня път, когато търсеше оригиналния саундтрак на филма „Моята прекрасна лейди“, и аз видях тавата на една разпродажба на плочи, купих я и му я изпратих. Виждаш ли докъде водят случайните жестове на доброжелателност? До скапани погребения, ето докъде.

— Ти искаш ли да дойда?

— Не ме интересува. Стига да не очакваш да ти държа ръчичката.

— Рей ще дойде ли?

— Не, Рей няма да дойде.

— Защо?

— Защото не е поканен, затова.

— Не бих имал нищо против и той да е там, ако ти го искаш.

— Ах, колко мило от твоя страна, Роб. Все пак това не е твое погребение.

— Господи.

— Слушай, идваш или не идваш?

— Да, разбира се.

— Лиз ще те докара. Знае къде е и всичко.

— Добре. Как си?

— Нямам време да си бъбрим, Роб. Имам прекалено много неща за вършене.

— Ясно. Ще се видим в петък.

Затварям телефона, преди тя да успее да каже каквото и да било, с което исках да ѝ покажа, че ме е засегнала, а веднага после искам да ѝ се обадя, за да се извиня, но знам, че не бива. Имах чувството, че веднъж престанеш ли да спиш с някоя жена, никога повече не можеш да ѝ угодиш. Просто няма начин да върнеш нещата назад, да ги заобиколиш, да ги избегнеш, колкото и усилия да полагаш.

Няма много поппарчета, посветени на смъртта — или поне няма хубави парчета. Може би точно затова обичам попмузиката и намирам класическата за малко мрачна. Има един инструментал на Елтън Джон, „Песен за Гай“, но честно казано това си е просто парче с лигаво пиано и щеше да свърши точно толкова работа на някое летище, колкото и на погребението ти.

— Хайде, момчета, дайте ми най-добрите пет парчета за смъртта.

— Страхотно — казва Бари, — Класация „Последно сбогом на бащата на Лора“. Добре де, добре. „Лидер ъф дъ Пек“. Щото нали там пичът умира върху мотора си. После имаме „Дийд мен’с кърв“ на „Джан и Дийн“, и после „Тери“ на „Туинкъл“. Тъъ... и онова парче на Боби Голдсбъроу, нали се сещаш, „Енд, хъни, ай мис ю“... — поде мелодията по-фалшиво от нормалното и Дик се изсмя. — А какво ще кажеш за „Тел Лора ай лъв хър“. Това би било върхът.

Радвах се, че Лора не беше тук, за да види колко веселие ни осигури смъртта на баща ѝ.

— Мислех за сериозни песни. Нали се сещате, за нещо, което да покаже малко уважение.

— Какво, да не би да си диджеят на погребението? Ух. Кофти работа. Все пак парчето на Боби Голдсбъроу може да стане един от хитовете на събитието. Нали знаеш, когато хората си правят кратка почивка. Майката на Лора може да припява.

Отново започва да пее по същия фалшив начин, но този път с фалцет, за да покаже, че го пее жена.

— Разкарай се, Бари.

— Аз вече реших какво ще има на моето погребение: „Уън Степ Биънд“ на „Меднес“, „Ю кан’т олуейс гет уот ю уонт“.

— Избрал си го само защото е от „Големия студ“.

— Да, но не съм гледал „Големия студ“, нали?

— Копеле лъжливо. Гледа го, заедно с „Телесна температура“, когато ги даваха един след друг в седмицата за Лоурънс Касдън.

— А, да. Но бях забравил, честно. Не го включвам само щото съм се сетил за филма.

— Да бе, да.

И тъй нататък, и тъй нататък. По-късно пробвах пак.

— „Абрахам, Мартин и Джон“ — казва Дик — това парче не е лошо.

— Как се казваше бащата на Лора?

— Кен.

— „Абрахам, Мартин, Джон и Кен“. Не. Нещо не го виждам как ще стане.

— Разкарай се.

— „Блек Сабат“? „Нирвана“? Те нали всичките си падат по смъртта.

Та така премина поменът за Кен в „Шампионат винил“.

Мислел съм за това какво бих искал да свирят на моето погребение, въпреки че никога не бих могъл да го кажа на някого, защото би си умрял от смях — „Уън лав“, на Боб Марли; „Мени Ривърс ту крос“ на Джими Клиф; „Ейнджъл“ на Арета Франклин. И винаги съм си фантазирал как някоя красива и просълзена хубавица все ще повтаря, че аз съм бил най-хубовото нещо, което изобщо някога ѝ се е случвало, и ще държи да се свири „Ю ар дъ мост бютифул тинг

дет евър хепънд ту ми“ на Гладис Нйт, но пък не мога и да си представя коя ли би могла да е въпросната красива, просълзена хубавица. Но както се казва, това си беше моето погребение и можех да позволя да бъда щедър и сантиментален. Това не променя факта, който Бари отбеляза, дори да не знаеше, че го е направил, а именно, че имахме седем билиона часа музика в този магазин, а нямаше и минутка от тях, която да опише това, което чувстваш в момента.

Имах един-единствен костюм, който беше обличан за последен път на една сватба преди три години. Вече на разбираемите места малко ме стягаше, но ще трябва да свърши работа. Изгладих бялата си риза и намерих вратовръзка, която не е кожена и която да няма саксофони по нея, след което изчаках Лиз да дойде да ме вземе. Не взех нищо със себе си — всичките картички на павилиона за вестници бяха отвратителни. Изглеждаха като неща, които семейство Адамс изпращаше един на друг за рождените си дни. Щеше ми се да бях ходил преди на погребение. Единият ми дядо е умрял още преди се родя, а другият — когато бях много малък. И двете ми баби бяха живи, ако може така да се каже, но никога не ги виждах. Едната живее в старчески дом, а другата — при леля ми Илейн, сестрата на баща ми. Със смъртта им едва ли би настъпил краят на света. Нали знаеш, нещо от сорта на „Извънредно издание! За всеобща изненада, току-що умря един от най-старите жители на света!“ И въпреки че имах приятели, на които са им умирали приятели — един хомосексуалист от колежа на Лора, който хвана СПИН, един приятел на приятеля ми Пол, който умря в мотоциклетна катастрофа, и сума ти от тях са загубили родители — все някак успявах да се измъкна от тия неща. Но сега вече разбирах, че занапред щях да се занимавам с тях до края на живота си. Две баби, мама и татко, лели и чичовци и освен ако аз не съм първият, който ще отпътува, постепенно ще има и сума ти хора на моята възраст — може би даже не толкова постепенно, защото няма начин някой от тях да не гушне букета преждевременно. Веднъж замислил се по въпроса, усетих, че всичко звучи страшно потискащо, все едно щях да ходя на по три или четири погребения седмично, в продължение на следващите четирийсет години, и нямаше да имам нито време, нито желание за нещо друго. Как се справяха хората с тая работа? Задължително ли трябва да се ходи? Може ли човек да откаже, под претекст, че му действа потискащо? (Съчувствам ти и тъй нататък,

Лора, но тая работа просто не е за мен, нали разбираш?) Просто не мислех, че бих могъл да преживея факта, че ще ставам все по-стар, отколкото съм, и започнах да развивам завистливо възхищение към родителите си, задето вече бяха ходили на стотици погребения и никога не мрънкаха или поне на мен никога не ми бяха мрънкали. Може би просто нямаха достатъчно въображение да разберат, че погребенията всъщност бяха по-депресиращи, отколкото изглеждаха.

Ако трябва да бъде честен, единствената причина да отида беше надеждата, че може да има полза от това. Може ли човек да успее да се свали с бившето си гадже на погребението на баща ѝ? Не мислех, че е възможно. Но де да знае човек.

— Значи викарият казва хубави неща и след това всички се събираме отвън и го погребват, така ли?

Лиз ми обясняваше цялата процедура.

— Ще е в крематориум.

— Бъзикаш ме.

— Как тъй те бъзикам бе, глупак такъв!

— Крематориум? Еби му майката!

— Какво значение има?

— Ами, няма, но... еби му майката. — Те за това не бях подготвен.

— Какво има?

— Не знам, ама... еби му майката.

Лиз въздъхва.

— Да те сваля ли на спирката на метрото?

— Не, разбира се.

— Млъквай тогава.

— Просто не искам да припадам, това е. Ако припадна поради липса на предварителна подготовка, ти ще си виновна.

— Ама че си жалък екземпляр. Знаеш, че никой не ги обича тези неща особено много, нали? Знаеш, че всички ще сме страшно разстроени днес, нали? Не си само ти. Веднъж съм ходила на кремация и беше ужасно. Но дори на сто да бях ходила, пак нямаше да ми е по-малко ужасно. Стига си хленчил като бебе.

— Как мислиш, защо Иън няма да дойде?

— Не беше поканен. Никой в семейството не го познава. Кен те харесваше, а Джо мисли, че си супер. — Джо беше сестрата на Лора и аз също мислех, че тя е супер. На външност приличаше на Лора, но нямаше лъскавите ѝ костюми, нито хапливия ѝ език, нито всичките ѝ там дипломи и академични степени.

— Само това ли е?

— Знаеш ли, Кен не е умрял в твоя чест. Не си мисли, че предназначението на останалите хора е само да изпълняват някакви поддържащи роли в историята на твоя живот.

— Разбира се, че си го мислех. Но не беше ли така и с другите?

— Твоят баща също е починал, нали?

— Да. Много отдавна. Когато бях на осемнайсет.

— Как беше? — Кофти въпрос. Тъпо и отвратително. — Дълго ли скърбя? — Спасих се. Едвам.

— И до днес боли.

— Как?

— Не знам. Продължава да ми липсва и си мисля за него. Понякога дори си и говоря с него.

— Какво му казваш?

— Това си е между мен и него — каза го внимателно, с лека усмивка. — Откакто не е между живите, той знае повече за мен, отколкото е знаел някога приживе.

— И по чия вина беше?

— По негова. Той беше Стандартният Татко, знаеш, прекалено зает, прекалено уморен. Беше ми адски кофти, когато си отиде, но накрая разбрах, че нямам никаква вина за това и че аз съм просто едно малко момиченце, и то добро момиченце. Беше негово решение, не мое.

Това беше страхотно. Щях да се сприятеля с хора, които имаха мъртви родители или мъртви приятели, или мъртви половинки. Това бяха най-интересните хора в света. А бяха и лесни за намиране! Бяха навсякъде около нас! Хората, които познаваха мъртъвци, както би казала Барбара Стрейзанд, но самите те все още са живи, бяха най-щастливите хора на света.

— И *той* ли е кремиран?

— Има ли някакво значение?

— Де да знам. Просто ми е интересно. Защото каза, че си била само веднъж на кремация и си мислих, нали знаеш...

— Бих те посъветвала да изчакаш два-три дена, преди да бомбардираш Лора с подобни въпроси.

— Опитваш се да ми кажеш да млъкна, нали?

— Точно така.

Имаше право.

Крематориумът се намираше на доста голямо пусто място и трябваше да оставим колата на един почти празен паркинг и да отидем пеша до сградите, които бяха нови, прекалено ярко оцветени и някак не особено сериозни. Човек не оставаше с впечатление, че тук бе мястото, където се изгарят хора. Но пък правеше впечатление за място, където някоя нова — ха-ха, хи-хи — секта се събира всяка седмица, за да си попее. Не, няма начин да „погребам“ моя старец на това място. Предполагам, че ще ми е необходимо място с атмосфера, която да подклажда необходимата за случая скръб, а тухлените стени и голите дъски на това място просто не ме вдъхновяваха за нищо подобно.

Беше мултикомплекс с три параклиса. Дори имаше и табела, на която се съобщаваше какво ще става във всеки от и в колко часа:

ПАРАКЛИС 1. 11:30 Г-Н Е. БЕЙКЪР

ПАРАКЛИС 2. 12:00 Г-Н К. ЛИДЪН

ПАРАКЛИС 3. 12:00 —

Поне на Параклис 3. му беше излязъл късметът. Кремацията се отлага. Слуховете за смърт са се оказали преувеличени, ха-ха. Седнахме в чакалнята и изчакахме мястото да се напълни. Лиз кимна на един-двама души, но аз не ги познавах. Опитах се да мисля за мъжки имена, които започваха с „Е“. Надявах се човекът, който го оправяха в Параклис 1, да е бил стар или пък ако се засечяхме с неговите излизаци скърбящи, те да не са прекалено разстроени. Ерик. Ебenezър. Едълред. Езра. Все средновековни имена. Всичко беше наред. Дори смешно. Е, не точно смешно, но който и да беше този човек, трябва да е бил поне на четиристотин години и в такъв случай

никой нямаше чак толкова да скърби, нали? Едмънд. Едуард. Глупости. Можеше да е умрял на каквато и да било възраст.

Все още никой в чакалнята не плачеше, но се виждаше, че някои вече бяха на ръба и неминуемо щяха да заплачат още тази сутрин. Всичките бяха на средна възраст и имаха опит в тия работи. Тихо разговаряха, ръкуваха се, уморено се усмихваха, целуваха се от време на време. И тогава, без никаква видима причина — а аз се чувствах отчаяно не на място, изгубен и невеж — всички станаха и тръгнаха към вратата с табела Параклис 2.

Там поне бе тъмно, така че беше по-лесно човек да се настрои за това, което предстоеше. Ковчегът лежеше отпред, леко повдигнат от пода, но не можех да разбера на какво беше подпрян. Лора, Джо и Джанет Лидън бяха на първия ред, сгущени близко една до друга. Един-двама мъже, които не познавах, бяха застанали до тях. Пяхме псалми, молихме се, имаше кратко и незадоволително обръщение към скърбящите от страна на викаря — някакви неща от книгата му, още един псалм, а след това се разнесе внезапен, смразяващ звук на машинария и ковчегът бавно потъна надолу през пода. Последва вой, идващ някъде от редовете пред нас, ужасен, кошмарен звук, който не исках да чувам: едвам повярвах, че това е гласът на Лора, но същевременно знаех, че е, и в този момент ми се искаше да отида при нея и да ѝ предложа да стана друг човек, да залича всякаква следа от това, което бях аз, стига само тя да ми позволи да се грижа за нея и да се опитам да я накарам да се почувства по-добре.

Когато излязохме на светло, хората се насъбраха около Лора, Джо и Джанет и ги запрегръщаха. Исках и аз да направя същото, но не виждах как бих могъл. Но Лора видя как Лиз и аз висяхме в периферията на групата и дойде при нас, и ни благодари, че бяхме дошли, и дълго време ни прегръща, а когато ме пусна усетих, че няма нужда да ѝ предлагам да ставам друг човек: вече бях друг човек.

ДВАЙСЕТ И ШЕСТ

В къщата беше по-лесно. Усещаше се, че най-лошото бе минало, и в стаята витаеше усещане за уморено спокойствие — като онова уморено спокойствие, което се усеща в стомаха след повръщане. Дори можеше да се чуе как някои хора си говорят и за други неща, въпреки че бяха сериозни — работата, децата, живота. Никой не говореше колко му харчело волвото или какво име би избрал за кучето си. Лиз и аз си взехме нещо за пиене и застанахме с гръб към една етажерка за книги, в най-далечния ъгъл и от време на време си говорехме, но най-вече гледахме хората.

Това, че бяхме в тази стая, ме караше да се чувствам добре, макар и причините да съм тук да не бяха особено весели. Семейство Лидън имаха голяма викторианска къща, стара, извехтяла и пълна с вещи — мебели, картини, орнаменти, цветя — които бяха разностилни, но пък явно грижовно подбрани с вкус. В стаята, в която бяхме, имаше огромна, странна семейна картина, направена когато момичетата са били на около десет и осем години. Носеха нещо като шаферски роклички и стояха притеснено до Кен. Имаше огромно куче — Алегро ли беше, Али ли — което умряло, преди аз да се появя на хоризонта. Кучето стоеше пред тях. Беше поставило лапи върху корема на Кен, а Кен рошеше козината му и се усмихваше. Джанет стоеше малко зад останалите трима и наблюдаваше съпруга си. Всички в семейството бяха много по-слаби (и по-размазани, но нали беше картина), отколкото в действителност. Беше модерно изкуство: ярко и закачливо, направено от човек, който беше схванал какво представляват те (Лора ми беше казала, че на жената, която нарисувала картината, са ѝ правили изложби и такива неща). Една препарирана видра бе поставена на полицата под картината. В стаята имаше от онзи тип тъмни стари мебели, който ненавиждах, хамак в единия ъгъл, отрупан с възглавници, и огромна секция с нова черна електроника в другия ъгъл, която беше най-ценното богатство на Кен, освен картните и антиките. Беше голяма бъркотия, но нямаше как човек да не обича семейството, което живее тук, защото просто се усещаше, че бяха

интересни, мили, и внимателни хора. Сега осъзнах, че ми е било приятно да съм част от това семейство и въпреки че преди мърморех, когато идвахме, за да прекараме тук уикендите или неделните следобеди, никога не ми е било скучно. Няколко минути по-късно Джо дойде при нас, целуна ни и ни благодари, че сме дошли.

— Как си? — попита Лиз, но това беше „Как си“ с провлачено „как“, което придаваше на въпроса дълбок смисъл и изразяваше искрено съчувствие. Джо свива рамене.

— Добре съм. Предполагам. И майка ми се справя, но Лора... не знам.

— Последните няколко седмици и без това бяха трудни за нея — каза Лиз и усетих лек гъдел, дължащ се на нещо като гордост. Това бях аз. Аз я бях накарал да се почувства така. Или поне аз и още един-двама, включително и самата Лора, но нямаше значение. Бях забравил, че можех да я накарам да почувства каквото и да било, а и без това беше странно да бъдеш подсецан за емоционалната си мощ по средата на кремация, което, според моя ограничен опит, бе ситуация, в която това усещане изцяло се губеше.

— Ще се оправи — каза уверено Лиз. — Но е трудно, когато полагаш всичките си усилия в една определена насока на живота си, само за да разбереш в един миг, че е била погрешната. — Погледна ме, внезапно смутена или виновна, или нещо такова.

— Не ми обръщайте внимание на мен — казвам им аз. — Наистина. Няма проблем. Все едно говорите за някой друг. — Казах го без злоба, съвсем сериозно. Просто се опитвах да кажа, че ако искаха да говорят за любовния живот на Лора, за която и част от него да ставаше дума, то няха нищо против, не и точно днес.

Джо се усмихна, но Лиз ми направи гримаса.

— За друг човек и говорехме. За Лора. Всъщност за Лора и Рей.

— Това не е честно, Лиз.

— Така ли? — вдигна вежди, все едно се държах като човек, който не си знае мястото.

— И не ми казвай „Така ли“ по този ебан начин — един-двама се обърнаха, когато използвах думичката с „е“, а Джо постави ръка върху моята. Внезапно бях побеснял и не знаех как да се спра. Имах чувството, че бях прекарал последните няколко седмици с нечия ръка върху моята: не можех да говоря с Лора, защото живееше с друг; не

можех да говоря с Лиз, защото знаеше за парите и за аборта, и че по едно време се виждах с друга; не можех да говоря с Бари и Дик, защото бяха Бари и Дик; не можех да говоря с приятелите си, защото не говорех с приятелите си; и сега не можех да говоря, защото бащата на Лора беше умрял, и трябваше просто да търпя, понеже ако не търпях, щях да съм лошото момче, с ударение върху момче — егоцентрично, сляпо и тъпо. Ами не бях такъв или поне не и през цялото време, и знаех, че това не беше моментът да задавам подобен въпрос — не бях толкова прост все пак — но кога ли щях да мога да говоря?

— Съжалявам, Джо, наистина съжалявам — отново заговорих с погребален шепот, въпреки че ми се искаше да крещя — Но знаеш ли, Лиз... мога или да се защитавам поне понякога, или да повярвам на всяка думичка, която казваш за мен, и накрая да се мразя по всяко време на денонощието. Ти може би мислиш, че точно така и трябва, но не смятам, че това ще е кой знае какъв живот.

Лиз свива рамене.

— Този отговор не е достатъчен, Лиз. Изобщо не си права и ако не го разбираш, значи си по-тъпа, отколкото те мислех.

Театрално въздъхва, но после спира поглед върху лицето ми.

— Може би съм малко несправедлива, но сега ли му е времето да се уточняваме?

— Така е, защото никога не му е времето. Не можем цял живот да се извиняваме, ако искаш да знаеш.

— Ако употребата на множествено число означава „ние“, в смисъл „ние, мъжете“, то трябва да кажа, че и веднъж би било достатъчно.

Не, нямаше демонстративно да си тръгна намусен от кремацията на бащата на Лора. Просто нямаше да го направя.

Демонстративно си тръгнах намусен от кремацията на бащата на Лора.

Семейство Лидън живееха на няколко километра извън очертанятия на най-близкия до крематориума град, Амърсхам, който и без това не знаех в каква посока беше. Завих по една пряка, после по още една пряка и стигнах до някакъв централен път. Видях автобусна спирка, но беше от този сорт автобусни спирки, които не вдъхват

особено голямо доверие: никой не чакаше, а и наоколо нямаше нищо особено — редица къщи от едната страна на улицата и игрище от другата. Постоях там известно време, замръзнах от студ в погребално-сватбения си костюм, и тъкмо когато установих, че това е автобусна спирка, която изисква инвестиция от няколко дни чакане, а не от няколко минути, видях по улицата да приближава бавно познат зелен фолксваген. Беше Лора и бе дошла да ме търси.

Без да се замислям, прескочих оградата, която отделяше една от къщите от пешеходната пътека, и се озовах плъснат върху нечия леха с цветя. Беше мокро. Но предпочитах целия да прогизна, отколкото Лора да ме разнищи на парчета, задето се бях изнизал от погребението на баща й, и затова останах там толкова време, колкото позволяваха човешките възможности. Колкото и пъти да си казвах, че бях стигнал дъното, толкова пъти и намирах нов начин да затъна още повече, но знаех, че този път беше най-зле и че каквото и да ми се случеше от сега нататък, колкото и беден, и глупав, и самотен да станех, тези няколко минути щяха да останат в съзнанието ми като предупредително мигаща сигнална светлинка. „По-добре ли от е това да лежиш по корем в калта след кремацията на бащата на Лора?“, щях да се питам, когато дойдеха хората със съдебните призовки или когато Лора забегнеше със следващия Рей, а отговорът винаги щеше да бъде „Да!“

Когато повече не издържах, когато ризата ми стана прозрачна от влагата, а сакото ми беше цялото в кал и усещах остри болки в ръката — схващане или ревматизъм, или артрит или кой знае какво? — станах и се изтупах. И тогава Лора, която явно през цялото време бе чакала при автобусната спирка, нави прозореца на колата и ми каза да влизам вътре.

Това, което ми се случи по време на кремацията, бе нещо от рода на следното: осъзнах, за пръв път, колко ме беше страх от това, че може да умра и че другите хора също може да умрат, и разбрах, че именно поради този страх не правя най-различни неща — не отказвам цигарите (защото както и да гледаш на отказването: дали прекалено насериозно или пък напълно несериозно, както правех аз до този момент, имаше ли изобщо някакъв смисъл?) и не мисля за живота си, особено за работата си, като за нещо тясно свързано с бъдещето ми (ами да, то си беше за страх, защото бъдещето неминуемо завършва

със смърт). Но този страх ми пречеше най-много на това да имам устойчиви, дълготрайни връзки, защото ако имах такива връзки, то щях да съм зависим от живота на човека, с когото съм, а пък после този човек можеше и да умре, дори неминуемо, освен ако нямаше налице някакви изключителни обстоятелства, примерно въпросният човек да е герой от фантастичен филм или извънземен... абе, изобщо, изпадаш в ситуация на яко загаждане, нали? Ако аз бях този, който пръв щеше да умре, нямаше да има проблем, но пък да бъда първият, който щеше да умре, май не е нещо, което може да ми служи за успокоение: щото откъде мога да знам кога щеше да умре тя, та да избързам да умра преди нея? Както се казва, утре може да я сгази рейс, което обаче значи, че аз пък трябва още днес да попадна под гумите. Когато видях лицето на Джанет Лидън в крематориума... как можеше човек да притежава такава смелост? А сега какво щеше да прави? Ако ме питаш мен, щеше да е по-добре човек да скача от жена на жена, докато стане прекалено стар за това, след което да живее сам и да умре сам, а като се имат предвид алтернативите, какво му е пък чак толкова лошото? Имаше ноци с Лора, когато си допирах главата в гърба ѝ, докато спеше, и когато изпитвах безкраен и безименен ужас, но сега вече знаем как се нарича този ужас: Брайън. Ха, ха. Добре де, нямаше си чак точно пък име, но вече разбирам на какво се дължеше и защо исках да спя с Роузи, вбесяващата ме симултантно-оргазмираща жена, и ако това звучи просто като слабо и някак удобничко оправдание — „Да бе, да! Спал с други жени, щото го било страх от смъртта!“ — ами съжалявам, но така стояха нещата.

Допирах си главата в гърба на Лора, защото не исках да я загубя, но накрая винаги губим някого или пък този някого ни губи нас. Предпочитах да не рискувам. Предпочитах да не се прибирам от работа някой ден след десет или двайсет години, само за да бъда посрещнат от преbledняла, уплашена жена, която да ми каже, че току-що пикала кръв — съжалявам, съжалявам, но така става при хората — и след това да ходим на пекар, и лекарят да каже, че било нелечимо, и тогава... Не, просто нямаше да имам смелостта да го понеса, разбираш ли? Сигурно щях да офейкам, щях да живея в друг град, под друго име, а Лора щеше да влезе в болница, за да умре, и щяха да я питат: „Твоят човек няма ли да те посети?“ а тя щеше да каже: „Не. Разбра, че имам рак, и ме напусна.“ Страшен пич! Казал ѝ значи „Рак ли имаш?“

Извинявай, но това не е за мен! Не ми харесва тая работа!“. И го духнал. По-добре да не попада човек в подобна ситуация. По-добре такива неща изобщо да ги няма.

И какво значи се получава? Цялата логика се състои в това, че си правя статистически игрички. Сега съм на трийсет й шест, нали? И да речем, че повечето нелечими болести — рак, инфаркт, каквото ще да е — те нападат след петдесетгодишна възраст. Ако човек няма късмет, може и по-рано да гушне букета, но такива работи нормално се случват най-често на онези, прехвърлили петдесетака. Така че играй на сигурно: от време на време по някоя и друга двугодишна връзка през следващите четиринайсет години и спираш, край, отказваш се. Има логика. Добре де, трябва ли да го обяснявам това на жената, с която съм? Може би. Сигурно. Ще е по-справедливо. И някак не толкова емоционално, имам предвид цялата тази бъркотия, която се получава, когато завърши една връзка. — „Ще умреш преди мен, така че няма особен смисъл да продължаваме, нали?“ Напълно приемливо е човек да прекрати връзката си ако емигрира или пък ако се връща от емиграция в родината си, защото в тези случаи всякакво по-нататъшно развитие на връзката му би било прекалено мъчително, така че защо пък да не е същото и със смъртта? Раздялата поради смърт не може да не е по-мъчителна от раздяла поради емиграция, нали? Имам предвид, че в случай на емиграция винаги можеш да заминеш (или да останеш) със съответната жена. Винаги можеш да си кажеш: „Е, какво пък толкова, ще зарежа всичко и ще отида да стана каубой в Америка, берач на чай в Индия“ и тъй нататък. Но това не можеш да го направиш с голямото „С“, нали? Освен ако не действаш като Ромео, но пък като си помисли човек...

— Стори ми се, че цял следобед ще лежиш в онази леха.

— К'во? Ъхъ. Ха-ха. Не. Ха.

Безгрижните предположения не бяха особено подходящи в тази конкретна ситуация, въпреки че и да лежиш в нечия чужда леха, за да се скриеш от бившето си гадже в деня, в който погребваха — пардон, изгаряха — баща й, сигурно не беше особено подходящо поведение, а по-скоро мязаше на единични определено ненормална проява.

— Целият си мокър.

— Ъхъ.

— А освен това си и пълен идиот.

Щеше да има и други битки. Нямаше смисъл да вода тази, предвид че всички доказателства бяха срещу мен.

— Разбирам защо го казваш. Виж, извинявай. Последното, което исках беше да... Затова дойдох, защото... Изпуснах си нервите и не исках да избухвам в чакалнята по този начин и... Гледай сега, Лора, причината да спя с Роузи и да прееба така нещата беше, страхът ми, че ще умреш. Беше ме страх от твоята смърт. Знам как ти звучи това, но... — думите се покриха със същата лекота, с която бяха и изскочили, и аз просто я зяпнах с отворена уста.

— Е, все някога ще умра. В това отношение нищо не се е променило.

— Не, не, абсолютно те разбирам и не очаквам да ми кажеш нещо по-различно. Просто исках да знаеш, това е.

— Благодаря ти. Оценявам го.

Не направи никакъв опит да запали колата.

— Не бих могла да кажа същото.

— В какъв смисъл?

— Не спах с Рей, защото ме беше страх от това, че ще умреш. Спах с Рей, защото ми беше писнало от теб, и се нуждаех от нещо, което да ме изкара от това ми състояние.

— Да бе, ясно, разбирам. Виж, не искам повече да ти хабя времето. Ти се върни, а аз ще изчакам рейса.

— Не искам да се връщам. Аз също изкрейзих.

— Ааа. Добре. Супер. Имам предвид не супер, разбираш де...

Отново започна да вали и тя сложи чистачките, така че през прозореца не можехме да виждаме особено много.

— Кой те разстрои?

— Никой. Просто не се чувствам достатъчно стара. Искам някой да се грижи за мен, защото татко умря, нали, а там нямаше никой, който да го направи, и когато Лиз ми каза, че си изчезнал, използвах го като претекст да се измъкна.

— Ама и ние сме една странна двойка, а?

— Теб кой те разстрои?

— Ами... никой. Всъщност Лиз. Тя... — не можех да се сетя за по-зрял израз и затова използвах единствения, който имах подръка. — Заяждаше се с мен.

Лора изсумтява:

— Тя се заяжда с теб, а ти пък я топиш.

— Горе-долу до това се свеждат нещата.

Изсмива се късо, безрадостно:

— Нищо чудно, че така сплескахме нещата, нали? Като Том Хенкс в „Голям“ сме. Малки момиченца и момченца, затворени в телата на големи хора и принудени да продължават нататък. А в истинския живот е още по-зле, защото той не е само целувчици и креватчета на два етажа, нали? Има го и всичко това — махна към прозореца, към полето, автобусната спирка и някакъв човек, който си разхождаше кучето, но знаех какво има предвид. — Едно ще ти кажа, Роб. Това, че си тръгнах от кремацията беше най-ужасното нещо, което някога съм правила, но също така и най-свежарското. Не мога да ти опиша колко добре и колко зле се почувствах, като го направих. Не, всъщност мога: почувствах се като гореща Аляска.

— Е, не е чак като да си офейкала от самата кремация. Изнесла си се от купонната част. Това е друго.

— Но майка ми, Джо... никога няма да ми го прости. Не ми пука обаче. Толкова много мислих за татко и говорих за татко, а и в момента къщата е пълна с хора, които искат да ми дадат време и възможност да мисля и да говоря още за татко, а на мен просто ми се иска само и единствено да креция и да вия.

— Той щеше да разбере това.

— Мислиш ли? Аз не съм толкова сигурна. Бих искала хората да останат съвсем до края на погребението ми. Поне това биха могли да направят.

— Да, но татко ти беше по-мил от теб.

— Да, нали?

— Едно поне пет пъти по-мил.

— Не прекалявай.

— Извинявай.

Погледнахме как някакъв човек се опитва да си запали цигара, докато в същото време държи кайшка на куче, вестник и чадър. Неизпълнимо си беше. Но той не се отказваше.

— И кога смяташ да се връщаш?

— Не знам. По някое време. Слушай, Роб, искаш ли да спиш с мен?

— Какво?

— Просто ми се иска да правя секс. Искам да почувствам и нещо друго, освен скръб и вина. Или ще е това или ще се върна вкъщи и ще си пъхна ръката в камината. Освен ако не се навиеш да гасиш цигари в ръката ми.

Лора не беше такава. Лора беше адвокат по професия и адвокат по природа, а сега се държеше все едно търсеше второстепенна роля в някой филм с Харви Кейтъл.

— Само две ми останаха. Пазех ги за по-късно.

— Значи ще трябва да е секс, нали?

— Но къде? Ами Рей? Ами всичко...

Исках да кажа „всичко останало“. Какво обаче всичко останало?

— Ще трябва да го направим в колата. Само да намерим подходящо място.

Намерихме подходящо място.

Знам какво си казваш: „Ти си жалък фантазьор, Флеминг, ще ти се такова нещо да се случи“ и прочие. Но никога, за нищо на света не бих използвал за основа на каквато и да е фантазия това, което ми се случи днес. Първо на първо, бях мокър, макар да знам, че в мокротата има и известен сексуален подтекст. Но дори на някой перверзник щеше да му е трудно да се надъха за такова нещо, ако е мокър по начина, по който бях мокър аз, което включваше студ, смъдене (панталоните на костюма ми нямаха подплата и направо болезнено ми протъркваха бедрата), неприятни миризми (никой от основните производители на парфюми не би използвал миризмата на мокри панталони, по логични причини), а и от мен висяха разни треви. Пък и никога не съм имал амбиция да го правя в кола (фантазиите ми винаги, ама винаги са били свързани с легла), а кремацията може и да беше оказала странно влияние върху дъщерята на покойния, но на мен ми се отрази доста неприятно и, честно казано, не знаех какво точно ми беше мнението за това да правя секс с Лора, докато тя живееше с друг (по-добър ли е в леглото, по-добър ли е, по-добър ли е?), а и без това...

Спря колата и аз установих, че доста се бяхме тамбуркали през последните една-две минути от пътуването.

— Татко ни водеше тук, когато бяхме малки.

Бяхме отбили встрани на порутен черен път, който водеше до голяма сграда. От едната страна на пътя имаше джунгла от високи

треви и храсти, а от другата — редица дървета. Бяхме от страната на дърветата, в посока на сградата.

— Преди беше малко частно училище, но банкрутираха още преди години и оттогава насам стои празна.

— За какво ви водеше тук?

— Просто за да се разходим. През лятото имаше къпини, през есента кестени. Това е частна собственост, което правеше нещата още по-въълнуващи.

Господи, радвам се, че не разбирам нищо от психотерапия, от Юнг, от Фройд и от останалите. Ако разбирах, то щях да се изплаша до смърт: жена, която иска да прави секс на мястото, където преди се е разхождала с баща си, който вече е починал, е наистина опасен индивид.

Беше спряло да вали, но капките от дърветата продължаваха да падат върху капака на колата, а вятърът лудо духаше в клоните, така че от време на време върху ни падаха големи листа.

— Искаш ли да се преместим отзад? — каза Лора с плосък и безразличен глас, все едно щяхме да качваме и още някой.

— Предполагам, че да. Предполагам, че така ще е по-лесно.

Беше паркирала прекалено близо до дърветата и затова ѝ се наложи да се измъкне от моята страна.

— Само премести онези неща отзад, при стъклото.

Имаше пътеводител на Лондон, голяма пътна карта, отворено пакетче с бонбони и шепа хартийки. Позабавих се, докато ги махах.

— Знаех си, че има защо да си слагам пола, тази сутрин — каза тя, докато се наместваше на задната седалка. Наведе се и ме целуна по устата с език и въпреки обстоятелствата, усещах наличие на определен интерес от моя страна.

— Просто стой така — поизмести полата си и седна върху ми. — Здравей. Май не беше чак толкова отдавна, откакто за последен път те гледах от тази поза.

Усмихна ми се, отново ме целуна, потърси под себе си ципа ми. И след това последваха предварителните игрички и разните такива и тогава — не знам защо — се сетих за нещо, за което е необходимо човек да се сеца, но рядко го прави.

— Знаеш ли, с Рей...

— Ох, Роб, няма пак да минаваме през всичко това.

— Не, не. Не е... още ли взимаш противозачатъчни?

— Да, разбира се. Няма за какво да се притесняваш.

— Нямах това предвид. Имах предвид... само това ли използвахте?

Не каза нищо, след което се заплака.

— Виж, можем и друго да направим — казвам. — Или пък можем да отидем до града и да вземем нещо.

— Не плача заради това, че не можем да го направим — каза тя. — Не е това. Просто... живеех с теб. До преди няколко седмици ти беше моят партньор. А сега се притесняваш да не би да те убия и имаш право да се притесняваш. Не е ли ужасно? Не е ли тъжно? — поклати глава и плака, след това слезе от скута ми и останахме да седим така, един до друг на задната седалка, без да казваме нищо, просто наблюдавахме как капките се стичат по стъклата на прозорците.

По-късно си мислех дали наистина се бях притеснил чак пък толкова от това къде е хойкал Рей. Дали е би-сексуален или дали взема твърди наркотици? Съмнявах се. (Нямаше да му стиска за ни едно от двете.) Дали беше спал с наркоманка или с някоя, която пък е спала с би-сексуален? Нямах никаква представа, но това ми даваше пълна право да държа на употребата на самозащитни средства. Но в интерес на истината повече ме интересуваше ефектът от постъпката ми. Исках да я нараня, а стана точно на този ден, само защото днес за първи път откакто ме напусна ми се отдава възможност да го направя.

Отидохме до кръчмата, миниатюрно полупровинциално местенце, където сервираха приятна бира и скъпи сандвичи, и седнахме в ъгъла да си говорим. Купих още цигари и тя изпуши половината кутия или по-точно палеше една, дръпваше веднъж-дваж, правеше гримаса, изгасваше я и веднага след това запалваше друга. Гасеше ги по такъв озверен начин, беше невъзможно да бъдат спасени, а междувременно изобщо не можех да се концентрирам върху думите ѝ, защото бях прекалено зает да гледам как ми изчезваха цигарите. Накрая тя забеляза и каза, че щяла да ми купи други, при което се почувствах гаден егоист.

Говорехме предимно за баща ѝ или по-точно какво щеше да представлява животът ѝ без него. А после говорехме какво щеше да представлява животът без бащи по принцип и дали пък точно това не е нещото, което най-накрая ни кара да се почувстваме пораснали. (Лора

считаше, че не е това — въз основа на досегашния си безбацин опит.)
Аз, разбира се, не исках да говорим точно за такива неща: исках да говорим за Рей и за мен, и за това дали някога щяхме пак да стигнем толкова близко до правенето на секс, и дали топлотата и интимност на разговора значеха нещо, и... но успях да се въздържа.

И точно тогава, точно когато вече бях започнал да се примирявам, че нищо от казаното нямаше да бъде свързано с мен — с мен, по дяволите, с мен, за бога! — тя въздъхна, отпусна се в стола си и каза, наполовина усмихнато, наполовина отчаяно:

— Прекалено съм уморена, за да не съм с теб.

Имаше някакво двойно отрицание в това „прекалено съм уморена, за да не съм с теб“, то някак си хем беше отрицателно, хем не; или май беше отрицателно, защото не беше много положително, или... — и ми отне доста време, за да разбере какво има предвид.

— Чакай сега малко, искаш да кажеш, че ако имаше малко повече енергия, щяхме да останем разделени, така ли? Но тъй като нямаш, защото си изтощена, искаш да се съберем отново, така ли?

Кимна.

— Всичко е прекалено трудно. Може би по друго време щеше да ми стиска да остана сама, но не и сега.

— Ами Рей?

— Рей е провал. Не разбирам за какво ми беше всичко това, като изключим, че от време на време е необходимо някой трети да се намърда в някоя макар и не лоша, но затлачена връзка и като ръчна граната да я взриви.

Искаше ми се да говорим за подробностите, за това как по-точно именно Рей се беше оказал провал. Всъщност искаште ми се да нахвърлям върху гърба на поставката за бира класацията на издънките му и да си я пазя цял живот. Може би някой друг път.

— А сега, когато си скъсала затлачената връзка и си я взривила, искаш отново да я имаш и да я поправиш, така ли?

— Да. Знаем, че нищо от цялата тази работа не е особено романтично, но пък съм съвсем сигурна, че все някога ще има и романтични моменти. А сега имам нужда да съм с някого и това да е някой, с когото се разбирам, а ти ясно показва, че ме искаш обратно, така че...

Да вярвам ли на ушите си? Възможно ли е изобщо това? Внезапно се паникьосах и ми прилоша. Исках да ми изрисуват стените с емблеми на звукозаписни компании и да спя с американски поппевици. Хванах Лора за ръката и я целунах по бузата.

Разбира се, последва лют скандал. Госпожа Лидън бе обляна в сълзи, Джо беше ядосана, а няколкото останали гости зяпаха в чашите си и не казваха нищо. Лора отведе майка си в кухнята и затвори вратата, а аз останах в хола при Джо да свивам рамене, да поклащам глава, да повдигам вежди, да се местя от крак на крак и изобщо да правя всичко останало, което ми идеше наум, за да изразявам неудобство, съчувствие, неодобрение и скръб. Когато веждите започнаха да ме болят от свиване, и почти си бях отвинтил главата от поклащане, а и вече бях минал едно два-три километра на място, Лора се появи откъм кухнята, потънала в мрачно настроение, и ме задърпа за ръката.

— Прибираме се вкъщи — каза и така връзката ни се възобнови.

ДВАЙСЕТ И СЕДЕМ

Пет разговора:

1. (Трети ден, излезли сме да ядем кърри, Лора плащаше.)

— А на бас, че точно това си направил. Запалил си фас — винаги наблягаше върху думата, когато искаше да покаже, че е против — и си си мислил: „Те това е готино. Така се живее.“ А после си седял и си мъдрил някаква тъпа идея за апартамента... Сетих се, сетих се, преди да се нанесе, се канеше да викаш някакъв тип да рисува емблеми на звукозаписни компании, нали? А на бас, че си седял там, пушил си фаса си и си си мислел: „Дали още му пазя номера на тоя?“.

Погледнах настрани, за да не ми види усмивката, но нямаше смисъл.

— Господи, колко съм права, нали? Толкова съм права, че чак не мога да повярвам. А после... чакай, чакай... — постави пръсти на слепоочията си, все едно мозъкът ѝ излъчваше някакви образи. — А после си си казал: „Рибите много в морето, пък и без това отдавна ми се е приискало нещо ново“, а после си пуснал някаква музика и всичко е било наред в твоя жалък малък свят.

— А после?

— А после си отишъл на работа и нищо не си казал на Дик или на Бари и всичко е било наред до момента, когато Лиз е пуснала котката от торбата, и тогава те е обхванала мания за самоубийство.

— А после спях с друга.

Не ме чу.

— Докато се лигавеше с оня нещастник Рей, аз чуках американска поппевица, която прилича на Сюзан Дей от „Закона на Ел Ей.“

Упорито продължаваше да не ме чува. Просто си отчупи залче хляб и го натопа в къррито си.

— И не се справих зле. Дори добре се справих. Доста добре, даже се справих.

Никаква реакция. Може би трябваше да пробвам пак, този път на глас, а не само наум.

— Всичко знаеш, нали?

Сви рамене, усмихна се и направи самодоволната си гримаса.

2. (Седми ден, в кревата, след секс.)

— Не очакваш да ти кажа, нали?

— Защо не?

— Защото каква му е ползата? Мога да ти разкажа всеки миг поотделно, а те не бяха много, и ще се почувстваш наранен, ама пак няма да схванеш поне мъничко какво е наистина важното.

— Не ми пука. Просто искам да знам.

— Да знаеш какво?

— Като как беше.

Изсумтява.

— Беше секс като секс. Като какво друго да бъде?

Дори този отговор беше болезнен за мен. Надявах се изобщо да не е било като секс. Надявах се да е било като нещо много поотегчително и по-неприятно.

— Като як секс или като кофти секс?

— Има ли значение?

— Знаеш че има.

— Аз тебе не съм те питала как са минали извънкласните ти занимания.

— Пита ме. Много добре си спомням. Пита ме: „Позабавлява ли се, миличък?“

— Това беше риторичен въпрос. Виж, Роб, сега вече всичко е наред. Току-що ни беше хубаво. Да оставим нещата така.

— Добре, добре, но това, което току-що беше хубаво, какво точно хубаво беше? Еднакво хубаво или по-малко хубаво, отколкото това хубаво, което ти е било преди една-две седмици?

Не каза нищо.

— Хайде, Лора, кажи каквото и да е. Излъжи, ако щеш. При всички положения ще се почувствам по-добре и ще престана да задавам въпроси.

— Щях да излъжа, но сега вече не мога, защото щеше да знаеш, че лъжа.

— Защо изобщо трябва да лъжещ?

— За да се почувстваш по-добре.

И тъй нататък, и тъй нататък. Исках да знам (въпреки че, естествено не исках да знам) за многократните оргазми и за десетте свирки на вечер, и за позите, за които дори не бях чувал, но няхах смелостта да попитам, а и тя никога не би ми казала. Знаех, че са го правили и това беше достатъчно лошо. Единственото, което можех да направя, бе да смекча удара. Исках да ми каже, че е било лошо качество, нещо от сорта на „лежа по гръб и си мисля за секс с Роб“, и да ми каже, че Мег Райън си прекарва по-добре на щанда за деликатеси, отколкото тя, Лора, в леглото на Рей. Толкова много ли исках? Облегна се на лакът и ме целуна малко над сърцето.

— Виж, Роб, това вече е минало. И беше добре, че стана. По най-различни причини беше добре, защото тогава с теб заникъде не бяхме, а сега може би сме си намерили посока. И ако якият секс беше толкова важен, колкото си мислиш, то сега нямаше да лежим тук, ако го е имало. И това е последната ми дума по въпроса, ясно?

— Ясно. — Е, можеше да има и по-кофти заключителни думи, макар да знаех, че нищо особено не ми казва.

— Но все пак ми се иска пенисът ти да е голям поне наполовина, колкото неговият.

Съдейки по трайността и силата на кикотенето, хиленето и хълцукането от последвалия смях, това беше най-якият лаф, който Лора беше пускала през целия си живот — всъщност беше си изобщо най-якият лаф, който някой някога беше пускал в цялата история на света. Това, предполагам, бе пример за прословутото женско чувство за хумор. Страшно веселие, а?

3. (На път сме с колата за къщата на майка ѝ, втория уикенд, слушаме сборна касетка, която Лора беше записвала и която включваше „Симпли ред“ и „Дженезис“ и „Брайт айс“ на Арт Гарфънкъл.)

— Не ми пука — избухва по едно време тя. — Можеш да правиш колкото си искаш гримаси. Това е едно от нещата, които ще се променят отсега нататък. Моята кола. Моят касетофон. Моята сборна касетка. На път сме, за да се видим с моите родители.

За миг оставяме множественото число на „родители“ да виси във въздуха, мярнахме го как се опитва да пропълзи обратно там, откъдето бе дошло, а после забравяме за него. Изчаквам секунда, преди да се върна на бойното поле, за да се втурна отново в разгара на може би най-горчивата от всички горчиви битка сред горчивите битки между мъжете и жените.

— Как можеш да харесваш Арт Гарфънкъл и Соломон Бърк? То е все едно да кажеш, че симпатизираш на израелците и на палестинците.

— Изобщо не е същото, Роб. Арт Гарфънкъл и Соломон Бърк правят попалбуми, а израелците и палестинците — не. Арт Гарфънкъл и Соломон Бърк не са замесени в териториален спор, а израелците и палестинците — да. Арт Гарфънкъл и Соломон Бърк...

— Добре, добре. Но...

— Пък и защо изобщо смяташ, че харесвам Соломон Бърк?

Те това вече беше прекалено.

— Соломон Бърк! „Гот ту гет ю оф май майнд“! Забрави ли, че „Трябва да те забравя“ е нашата песен! Соломон Бърк е виновен за цялата ни връзка!

— Така ли? Дай ми телефонния му номер. Имам нещо да му казвам.

— Не си спомняш, така ли?

— Парчето го помня, и то много добре; бях забравила само кой го изпълнява.

Клатя глава, изпълнен с недоумение.

— Точно в такъв един момент, знаеш, на мъжете им иде да махнат с ръка и да зарежат всичко. Наистина ли не виждаш разликата между „Брайт айс“ и „Гот ту гет ю оф май майнд“?

— Разбира се, че виждам. В едното парче се пее за зайчета, а в другото има брасекция.

— Брасекция? Брасекция?! Но, Лора, това в парчето са медни инструменти! Еби му майката.

— Каквото ще да е. Разбирам защо предпочиташ Соломон пред Арт, наистина разбирам. И ако ме питат кой от двамата е по-добър, отговорът ми винаги ще е Соломон. Защото той е автентичен, и е чернокож, и е легендарен, и всичко останало. Но пък аз харесвам „Брайт айс“. Смятам, че мелодията му е много готина. Пък и освен това, изобщо не ми пука. Има толкова много други и далеч по-важни

неща. Знам, че звуча като майка ти, но за бога, та това са само попалбуми! Единият бил по-добър от другия, ами на кой му пука, освен на теб и на Бари и Дик? За мен то е все едно да спориш за разликата между „Макдоналдс“ и „Бъргър кинг“. Сигурна съм, че има разлика, и то не една, но на кой му пука да я търси?

Ужасното обаче е, че аз, естествено, знам каква е разликата и имам сложни и дълбоки виждания по въпроса, изградени въз основа на богатия ми личен опит. Но ако тръгнах сега да споря за различните хранителни и вкусови качества на сандвичите на тези две фирми, то и на двама ни щеше да ни стане ясно, че аз всъщност поддържам нейната гледна точка. Ето защо си затряях.

Но спорът продължи, направи завои, пресече улицата, пак се върна и накрая стигна до място, където никой от двама ни не бе стъпвал преди — поне не денем и на трезва глава.

— Преди май повече се интересувахте от неща като Соломон Бърк — отбелязвам. — Когато се запознахме навремето и ти записах онази касетка, ти беше наистина ентузиазизирана. Каза, цитирам: „беше толкова добра, че се засраших от колекцията ми от плочи“.

— Била съм доста безсрамна, нали?

— В какъв смисъл безсрамна?

— Ами в такъв, че си падах по теб. Ти беше диджей и аз си мислех, че си много готин, нямах гадже, а исках да имам.

— Значи изобщо не си се интересувала от музика, така ли?

— Е, интересувах се малко. Мъничко. При всички положения доста повече, отколкото сега. Но тъй е то в живота, нали?

— Ама, нима не разбираш ... музиката, това съм аз. Друго няма. И ако си изгубила интерес към нея, значи си изгубила интерес към всичко, което съм. Но пък тогава, какъв му е смисълът да сме заедно?

— Наистина ли го вярваш?

— Да. Виж ме. Виж апартамента. Какво друго има, освен тави, касети и компактдискове?

— И това харесва ли ти?

Свих рамене.

— Не особено.

— Ето това е смисълът да сме заедно. Ти имаш потенциал. А аз съм тук, за да ти помогна да го разгърнеш.

— Потенциал за какво?

— Имаш всички основни съставки. Когато положиш поне малко старание, си наистина изключително привлекателен. Разсмиваш хората, когато не те мързи, мил и внимателен си, а когато решиш, че харесваш някоя жена, то я караш да се чувства така, сякаш е центърът на света, а това е невероятно секси усещане. Работата е там, че рядко полагаш старание.

— Не е вярно. — Всъщност май е вярно, знам ли, но пък това беше единственото, което ми дойде на ум да ѝ отговоря.

— Ти просто... ти просто не правиш нищо. Задълбаваш се в себе си и седиш по цял ден потънал в размисли, вместо да вземеш да си размърдаш задника и да предприемеш нещо, пък и през повечето време мислиш разни глупотевини. И някак си все успяваш да изпуснеш онова, което наистина се случва.

— Това вече е второ парче на „Симпли ред“ на тази касетка. То и едно е непостижимо, но пък две са военно престъпление. Мога ли да я превъртя? — Без да чакам отговор, превъртам песента. Спрях на някаква ужасия на Даяна Рос и изстенах. А тя продължава:

— Чувал ли си за хора, които нарочно не се възползват от възможностите, които имат? Точно такъв човек си и ти.

— И какво се очаква да правя?

— Не знам. Нещо. Работи. Срещай се с хора. Стани водач на някакво обединение на нови банди, поеми някой клуб. Каквото и да е, стига да е нещо повече от това да чакаш животът ти да се промени от само себе си, без да направиш никакъв съзнателен и отговорен избор. Стига да можеше, щеше цял живот да си я караш все така, с много възможности, но без да избереш никоя от тях. А накрая ще лежиш на смъртното си легло, поразен от някоя свързана с пушенето болест и ще се утешаваш с мисълта: „Е, поне не затворих пред себе си пътищата на различните възможности. Никога не направих нещо, от което да не мога да се откажа.“ Но в действителност този твой страх да не би да се прецакаш, да не би да избереш нещо, от което после да не можеш да се измъкнеш, само затваря пътищата пред теб. Сега си на трийсет и шест, а все още нямаш деца. Кога ще имаш? Когато станеш на четирийсет? На петдесет? Да речем, че на четирийсет. Но я си представи, че синът ти, примерно, реши, че също не иска деца, докато той не стане на трийсет и шест. Това значи, че ще трябва да живееш доста повече от нормално полагащия ти се живот, за да можеш дори само да зърнеш

внуците си. И това е само един от многото примери за това как сам се лишаваш от толкова много прекрасни неща в живота. Разбираш ли сега?

— Явно всичко се свежда до това.

— До кое?

— Да имаме деца. Иначе ще скъсаме. Възможно най-старата заплаха на жената към мъжа.

— Разкарай се, Роб. Не казвам това. Не ми пука дали искаш деца или не. За себе си знам, че искам, но не знам дали искам да ги имам от теб и не знам дали ти изобщо искаш да ги имаш. Ще трябва това сама да го решавам. Просто се опитвам да те събудя. Казвам, че е минал половината ти живот, но имайки предвид това, което си постигнал, то можеше съвсем спокойно да си на деветнайсет, и не ти говоря за пари, собственост или мебели.

Знаех, че не говореше за това. Говореше за подробностите, за баластрата, за всичко онова, което те задържа да не полетиш напосоки.

— Лесно ти е на теб да го кажеш, нали, госпожице Лондонски-адвокат-голяма-работа? Аз не съм виновен, че нещата с магазина не вървят надобре.

— Боже, господи!

Смени скоростите с особена ярост и известно време не ми продума. Знаех, че почти бяхме стигнали до нещо изключително важно. Знаех, че ако ми стискаше, щях да ѝ кажа, че е права, и мъдра, и че имам нужда от нея, и че я обичам, и щях да ѝ предложа да се оженим или нещо такова. Ама, знаеш, пак исках да си оставя вратичка за измъкване, пък и без това нямаше време, защото тя явно още не беше свършила с мен.

— А знаеш ли какво наистина ме побърква?

— Ъхъ. Това, дето ми го каза преди малко, за измъкването и отворените вратички и разните други работи.

— Освен него?

— А стига вече!

— Побърква ме това, че аз мога да ти кажа точно, ама съвсем точно, какъв ти е проблемът и какво трябва да направиш, за да го решиш, а ти и представа си нямаш как стоят нещата при мен. Нали?

— Имам.

— Казвай тогава.

— Писнало ти е от работата ти.

— И това ми е проблемът, а?

— Горедолу.

— Виждаш ли? И представа си нямаш.

— Дай ми малко време. Съвсем отскоро живеем отново заедно.

Сигурно ще се сетя и за нещо друго след една-две седмици.

— Изобщо не ми е писнало от работата. Даже ми доставя удоволствие.

— Казваш го само за да ме правиш на глупак.

— Не, не го казвам, за да те правя на глупак. Работата ми доставя удоволствие. Стимулира ме, харесвам хората, с които работя, свикнах с парите... Но пък не ми харесва това, че я харесвам. Обърква ме. Защото това, което съм, не е човекът, който исках да бъда, когато бях малка.

— Каква искаше да бъдеш?

— Не и сухарка в скъп делови костюм, с лична секретарка и близка перспектива да стане съдружник във фирмата. Исках да съм правна консултантка, с гадже диджей, но всичко се обърка.

— Ами, намери си диджей. Какво очакваш да направя?

— Не искам нищо да правиш. Искам просто да разбереш, че животът ми не се припокрива изцяло с нашата връзка. Това, че оправяме връзката си не значи, че съм оправила и себе си. Защото аз си имам и други съмнения, страхове и амбиции. Не знам какъв живот искам да водя, нито в каква къща искам да живея, а парите, които ще изкарвам след две-три години ме плашат и...

— Но защо просто не си ми ги казала преди всички тези неща. Аз откъде да ги знам? Откъде да знам, по дяволите? Какво толкова ги пазиш в тайна?

— Не ги пазя в тайна. Просто отбелязвам, че това, което става с нас, не е всичко. И че аз продължавам да съществувам дори и когато не сме заедно.

След време сигурно и сам щях да се досетя за всичко това. Щях да разбера, че само защото аз самият откачам, когато съм самотен, и се сривам в бездната на безизходното отчаяние поради липсата на истинска партньорка в живота, това не значи, че и с останалите хора е така.

4. (Пред телевизора, на следващата вечер.)

— ...на някое прекрасно място. В Италия. В Щатите. Може дори на Карибските острови.

— Страхотна идея. А да ти кажа ли как ще осигуря парите за това пътешествие? Още утре ще изровя отнякъде цял кашон със суперзапазени плочи на Елвис от '78-а, издадени от „Сън“, — Сещам се за жената със забягналия мъж и страхотната колекция от сингли и за миг ме хваща яд на себе си.

— Предполагам, че това беше някаква саркастична шега, която само мъжете — колекционери на плочи — разбират.

— Знаеш колко съм на червено.

— Знаеш, че аз ще платя. Нищо, че още ми дължиш пари. Какъв е смисълът да имам тази толкова печеливша работа, ако трябва да прекарам почивката си на палатка?

— Да бе, да. Пък дори на палатка да ходим, аз откъде да извадя пари за моята половин палатка?

Гледахме как Джек Дакърт се опитва да скрие от жена си петдесетачката, която е спечелил на конни надбягвания, в сериала „Коронейшън стрийт“.

— Знаеш, че парите не са от значение. Не ме интересува колко изкарваш и дали изобщо изкарваш нещо. Просто искам да си пощастлив с работата си. Оттам насетне можеш да правиш каквото си искаш.

— А не трябваше да е така. Когато се запознахме, бяхме еднакви. А сега не сме и...

— В какъв смисъл сме били еднакви?

— Ти беше от хората, които идваха в „Гручо“ да слушат музика, а аз бях от хората, които пускаха музиката. Ти носеше кожено яке и фланелка и аз също носех кожено яке и фланелка. Аз и сега си ги нося, а ти не.

— Защото не ми дават да ги нося. Вечерно време ги обличам.

Опитвах се да намеря друг начин, по който да ѝ кажа, че вече не сме същите като преди, че се бяхме отдалечили един от друг, и тъй нататък, и тъй нататък, но се чувствам твърде изтощен за подобно усилие.

— „Не сме същите като преди. Отдалечили сме се един от друг.“

— Що говориш с този идиотски глас?

— За да замества кавичките. Опитвах се да намеря нов начин, по който да го кажа. Така, както ти се опитваше да намериш нов начин, по който да ми кажеш, че или да имаме деца, или скъсваме.

— Не съм.

— Майтапя се.

— Значи да зарежем всичко, така ли? Това ли се опитваш да ми кажеш, защото, ако е това, почвам да губя търпение.

— Не, но...

— Но какво?

— Но защо това, че вече не сме същите, да няма значение?

— Първо, държа да отбележа, че ти нямаш никаква вина.

— Благодаря.

— Ти си си напълно същият, какъвто беше и преди. Не си сменил и чифт чорапи за всичките години, откакто те познавам. Ако сме се отдалечили един от друг, то аз съм тази, която се е отдалечила. Въпреки че единственото, което направих, беше да си сменя работата.

— И прическата, и дрехите, и отношението към живота, и приятелите, и...

— Не е честно, Роб! Знаеш, че не можех да ходя на работа с щръкнала от гел коса, както ходех преди. И вече мога да си позволя да си купувам по-често и по-хубави дрехи. А през последната година и нещо се запознах с един-двама души, които наистина харесвам. Значи остава отношението към живота.

— По-жилава си.

— По-уверена, може би.

— По-твърда.

— По-малко невротична. Ти такъв ли смяташ да останеш цял живот? Същите приятели или липсата на такива? Същата работа? Същото отношение към живота?

— И така съм си добре.

— Да, добре си, но не си идеален и определено не си щастлив. И какво толкова, ако се превърнеш в щастлив и да, знам, че това е заглавие на албум на Елвис Костело и го казах нарочно, за да привлека вниманието ти, за глупачка ли ме смяташ? Значи ли, че трябва да скъсваме, защото съм свикнала да те виждам нещастен? Но в такъв случай какво ще стане, ако примерно, знам ли, ако основеш собствена

звукозаписна компания и тя се окаже успешна? Ще ми е време да си хвана някое ново нещастно гадже, така ли?

— Май наистина си глупачка.

— Така ли? Би ли ми казал каква е разликата между това ти да основеш своя собствена звукозаписна компания и моето преместване от малката агенция за правни консултации в голямата адвокатска фирма?

Не се сещах за никаква разлика.

— Единственото, което казвам, е, че ако изобщо вярваш в дълготрайните моногамни връзки, то трябва да позволяваш различни неща да се случват или да не се случват на партньора ти. Иначе какъв е смисълът?

— Няма смисъл.

Казвам го престорено хрисимо, но определено бях сразен — от интелекта ѝ, от яростта ѝ, от начина, по-който непрекъснато беше права.

5. (В леглото, нещо средно между преди и по време на, ако разбираш какво имам предвид, две нощи по-късно.)

— Не знам. Извинявай. Мисля, че е, защото се чувствам неуверен в себе си.

— Съжалявам, Роб, но това изобщо не го вярвам. Мисля, че е, защото си доста пиян. И преди сме имали такъв проблем и винаги е било заради това.

— Не и този път. Този път е заради неувереността ми. — Имах проблем с думата „неувереност“, която по време на прозвучаването си стана на „неуференост“, което не помогна много на твърдението ми.

— И защо си неуверен?

Издадох едно късо и тъжно „Ха!“, което перфектно демонстрираше колко добре владее изкуството на кухия смях.

— Продължавам да не схващам.

— Заради „Прекалено съм уморена, за да не съм с теб.“ Заради всичко това. И заради Рей. И имам чувството, че... ми се сърдиш, непрекъснато. Сърдиш ми се, защото съм безнадежден случай.

— Отказваме ли се? — Имаше предвид правенето на любов, а не разговора или връзката ни.

— Предполагам.

Търкулвам се до нея, обгръщам я с ръка, лежа и зяпам в тавана.

— Знам. Съжалявам, Роб. Не бях много... В действителност аз не го правя нарочно.

— И защо мислиш, че става така?

— Чакай малко сега. Ще ми се да ти го обясня съвсем ясно. Добре. Мислех си, че двамата с теб сме свързани с една-единствена тъничка нишка, с нашата интимна връзка, и че ако я скъсам, то това ще е краят. Добре, скъсах я, но това не беше краят. Защото се оказа, че не е само една нишка, а стотици, хиляди, навсякъде, накъдето и да се обърнеш — начинът, по който Джо се умълча, когато й казах, че сме скъсали; и това, че се почувствах много особено на рождения ти ден; и това, че се чувствах особено... не по време на секс с Рей, а след това; и защото буквално ми прилоша, когато пуснах една от касетите, които ми беше записал; и непрекъснато се чудех как си; и... ох, хиляди неща. А и ти го прие много по-тежко, отколкото очаквах, и това направи нещата още по-трудни... А после, на погребението... Аз исках да дойдеш, не майка ми... мисля, че тя се зарадва на присъствието ти,... но никога не ми и мина през ума да поканя Рей. И тогава изведнъж се почувствах безкрайно уморена. Просто нямах сили да полагам усилия да бъда далеч от теб. Не си заслужаваше, само и само за да ти правя напук.

Позасмива се леко.

— И онази фраза беше най-милият начин да ми го кажеш, така ли?

— Знаеш, че не ме бива много по сантименталните приказки. — Целуна ме по рамото.

Чу ли го това? Не я бивало много?! А мен не само че изобщо не ме бива, ами цялата тази работа представлява огромен проблем — както впрочем и за всеки друг мъж, който е слушал Дъсти Спрингфийлд да пее „Дъ лук ъф лав“, когато е бил все още силно впечатлителен пубер. Така си представях брачния живот (навремето му виках „брачен“, днес му викам „съвместен“ или „улегнал“). Очаквах да има секси жена, със секси глас и секси грим, а сияйната ѝ преданост към мен да избликва от всяка нейна пора. Пък и наистина съществува такова нещо като „поглед на любовта“ — в това отношение Дъсти не ни беше подвел, — но той просто не беше това, което очаквах да бъде. Погледът на любовта не идеше от огромните секси очи, излъчващи

сладостен копнеж някъде откъм средата на двойно легло с подканящо отметнати завивки. Оказа се, че погледът на любовта може да изразява и благосклонната всеотдайност на майка към нейното дете, или доброжелателно закачлива укоризненост, или болезнена загриженост. А къде остана погледът на любовта, за който пее Дъсти Спрингфиълд? Забрави! Той е просто един блян — нещо също толкова примамливо и невероятно, колкото и екзотичното секси бельо за ежедневна употреба.

Жените не са прави, когато се оплакват от образа на жената, който медиите създават. Мъжете разбират, че не всички могат да имат гърдите на Бардо, шията на Джейми Ли Къртис или задника на Фелисити Кендъл и това не ги притеснява. Много ясно, че бихме избрали Ким Бейсинджър пред Хати Джейкс, така както те биха предпочели Киану Рийвз пред Бърнард Манинг, но не тялото е това, което е важно, а нивото на унижение. Много бързо установихме, че момичетата от филмите за Джеймс Бонд бяха извън нашета категория, но разбирането, че жените никога няма да ни гледат така, както Урсула Андрес гледаше Шон Конъри, или дори така, както Дорис Дей гледаше Рок Хъдсън, отне доста повече време за повечето от нас. В моя случай не бях сигурен дали изобщо някога го бях схванал.

Започнах да свиквам с идеята, че може би Лора е жената, с която щях да прекарам живота си (или поне бях започнал да свиквам с идеята, че бях толкова нещастен без нея, че просто не си заслужаваше да мисля за алтернативи). Но беше много по-трудно да свикна с идеята, че детската ми представа за романтика, с negliжетата и вечери на свещи у дома и дълги, пронизващи погледи, нямаше нищо общо с действителността. Ето за какво трябваше да се ядосват жените. Ето защо не можехме да функционираме правилно във взаимоотношенията си с тях. Не заради целулитата или бръчките под очите. А заради тяхната пренебрежителност.

ДВАЙСЕТ И ОСЕМ

Около две седмици по-късно, след много приказки и много секс и търпимо количество спорене, отидохме на вечеря у приятелите на Лора, Пол и Миранда. Това на теб може да не звучи вълнуващо, но за мен беше голяма работа: това беше вот на доверие, одобрение, жест към света, че щях да съм тук поне за няколко месеца. Лора и аз много не се разбирахме по отношение на Пол и Миранда, въпреки че никога не се бях срещал с тях. Лора и Пол започнаха работа в кантората по горе-долу едно и също време и добре се разбираха и затова, когато тя беше поканена (както и аз) у тях, аз отказах. Не ми харесваше това, което си представях за него, нито и ентусиазма, с който Лора говореше за него, въпреки че, след като разбрах за съществуването на някаква Миранда, стана ми ясно, че се държах глупаво и затова си измислих разни други неща. Казах, че звучеше като типичен представител на сорта хора, с които щеше вече непрекъснато да се среща предвид новата ѝ тузарска работа, а аз оставах в сянката на тези хора и тя се ядоса, затова вдигнах малко мизата и всеки път когато произнасях името му, поставях пред него нарицателни от сорта на „тоя“ и „путьо“, а и също така му приписах и префърцунен глас и цял комплект интереси и нагласи, които по всяка вероятност нямаше и тогава наистина се ядоса и отиде сама. Предвид че толкова пъти го бях наричал „путьо“, имах чувството, че Пол и аз нещо не започнахме добре запознанството си и затова, когато Лора ги покани у нас, аз излязох и се върнах чак в два, въпреки че знаех, че имаха дете и щяха да са си тръгнали до единайсет и половина. И затова, когато разбрах, че отново са ни поканили, знаех, че е голяма работа, не само защото значеше, че беше готова да пробва всичко наново, но и защото значеше, че е говорила разни работи за това, че отново живеем заедно, а нещата, които беше казала не можеше да са все лоши.

Докато стояхме пред входа на къщата им (нищо чак толкова надут, три спални и тераса в Кенсал грийн) играех с копчето на панталоните си, нервен тик, който Лора силно не удобряваше, по може би обясними причини. Но този път ме погледна и ми се усмихна и леко

стисна ръката ми (другата ръка, не тази, която обезумяло чешеше слабините ми) и преди да можех да разбера какво става, вече бяхме в къщата сред порой от усмивки и целувки и представяния.

Пол беше висок и хубав, с дълга тъмна коса (балъшки дълга тъмна коса, „мързи ме да се подстрижа“ дълга, зубрачески дълга, а не фризирано дълга), и уморена осанка. Беше облечен в стари, кафяви джинси и фланелка на магазинерската верига „Боди шоп“, с нещо зелено — гущер или дърво или някакъв зеленчук — изобразено върху нея. Щеше ми се някое друго копче на дюкяна ми да беше разкопчано, за да не се чувствам прекалено формално облечен. Миранда, подобно на Лора беше облечена в широк пуловер и клин и носеше доста яки цайси без рамки; беше руса и закръглена и хубава, не точно закръглена, като Доун Френч, но достатъчно закръглена, за да ти направи веднага впечатление. Така, че не се чувствах кофти от дрехите, къщата или хората, защото те бяха толкова мили с мен, че за миг ме беше страх, че щях да се разцивря. И на най-неуравновесените щеше да стане ясно, че се радваха на присъствието ми или защото бяха решили, че съм Добро момче или защото Лора им беше казала, че е щастлива с нещата, както са (а ако бях разбрал неправилно, значи бяха добри актьори, а на кой му пука, когато актьорите играят добре?).

Нямаше разни „как би нарекъл кучето си“ приказки, защото от една страна, всеки знаеше с какво се занимаваха другите (Миранда беше лектор по английски в колеж), от друга страна, защото вечерта дори и за миг не беше такава. Питаша за бащата на Лора и Лора им каза за кремацията или поне отчасти, както и някои неща, които не знаех — като това, че за момент усетила леко вълнение, преди болката и скръбта и всичко останало да я погълне — беше все едно: господи, това е най-зрялото нещо, което някога ми се случило.

И Миранда поговори малко за смъртта на майка си, а Пол и аз я питахме разни работи свързани с това, а после Пол и Миранда питаха за моите родители и оттам някак си стигнахме до стремежи, до кой какво искаше и от какво не бяхме доволни и... не знам. Може би звучи глупаво, но въпреки нещата, за които говорихме, наистина хубаво прекарах — не се чувствах неудобно от никого и хората взимаха на сериозно всичко, което казвах и усетих от време на време, как Лора привързано ме гледаше, което ми даваше сила. Не че някой беше казал нещо особено запомнящо се или мъдро или силно. Беше повече

свързано с настроението. За пръв път в живота си имах чувството, че участвах в епизод на „Трийсет и няколко“, а не в епизод на... на някакъв сериал за едни трима, които работят в магазин за плочи и по цял ден говорят за плънки на сандвичи и саксофонни сола и обожаваха това. И знаех, че „Трийсет и няколко“ беше много лигаво и клише, и американско и глупаво, това го разбирах. Но когато седиш в двустаен апартамент в „Крауч енд“ и бизнеса ти пропада, а гаджето ти е избягала със съседа от горния етаж, главна роля в „Трийсет и няколко“, със все децата и браковете, и работата, и барбекютата, и компакт-дискете, които влизат в това, изглеждаше като най-прекрасния възможен живот.

Първият път, когато хлътнах по някого, беше четири-пет години преди Алисън Ашуърт да се появи на хоризонта. Бяхме на почивка в Корнуол и една двойка, която си караше медения месец, имаше места на нашата маса в стола. Запознахме се и аз се влюбих и в двамата. Не беше заради някой от тях поотделно, а заради тях, като сплотена единица. (А като се замисли човек, може би тези двамата имаха точно толкова вина, колкото и Дъсти Спрингфийлд за нереалистичните ми очаквания от отношенията между мъжете и жените). Мисля, че и двамата се опитваха, както нормално се прави от хора, които са се току-що оженили, да покажат, че отлично се справят с деца, че от тях щеше да станат прекрасен баща и страхотна майка и от това намазах: водеха ме да плуваме и ме черпиха и когато си тръгнаха, не можех да го преживея.

Нещо подобно усещах и тази вечер с Пол и Миранда. Влюбих се и в двамата — в това, което имаха, в начина, по който се отнасяха един с друг и начина, по който ме накараха да се почувствам, като новия център на техния свят.

Едва в края на вечерта осъзнах, че бях измамен. Миранда беше горе при детето им. Пол беше отишъл да провери дали не се криеха никакви остатъчни аперативи в шкафа, за да накладем допълнително огъня, който тлееше в стомасите ни.

— Виж им плочите — каза Лора.

— Не е необходимо. Напълно съм способен да оцелея, без да си тикам носа в музикалните колекции на хората, ако искаш да знаеш.

— Моля те, направи го.

И така, отидох до полицата, наклоних главата си настрана, присвих очи и наистина, беше пълна трагедия, бяха насъбрани дискове, толкова отровно ужасни, че беше най-добре да ги поставят в стоманен контейнер и да ги извозят до някое бунище в третия свят за ядрени отпадъци. Всичките бяха там: Тина Търнър, Били Джоул, Кейт Буш, „Пинк Флойд“, „Симпли Ред“, „Битълс“ и разбира се Майк Олдфийлд („Камбани“ I и II), „Мит Лоуф“... Нямах време, за да разглеждам плочите, но видях, че имаше една-две на „Игълс“ и зърнах нещо, което подозрително изглеждаше като албум на Барбара Диксън. Пол влезе в стаята.

— Май не одобряваш нищо от това, а?

— А, защо? „Битълс“ бяха добра банда.

Изсмя се:

— Не сме много в час, за съжаление. Ще трябва да дойдем в магазина, за да ни обучиш.

— Всеки със своето, както се казва.

Лора ме погледна.

— За пръв път те чувам да кажеш това. Мислех, че „всеки със своето“ беше от тоя сорт девизи, които бяха достатъчни, за да те обесят в Света на новия ред на Флеминг.

Успях криво да се усмихна и вдигнах чашата си за бренди, която беше пълна с някакво забравено „Драмбуе“, сипано от лепкава бутилка.

— Нарочно го направи — казах ѝ на път за вкъщи. — През цялото време си знаела, че ще ги харесам. Изигра ми номер.

— Да, бе. Изиграх те да се запознаеш с хора, които биха ти харесали много. Чрез моя измама изкара една приятна вечер.

— Знаеш какво имам предвид.

— На всеки вярата се нуждае от изпитание от време на време. Мислих, че ще е забавно да те запозная с някой, притежаващ албум на Тина Търнър, за да видя дали пак ще мислиш по същия начин.

Със сигурност мислех по същия начин. Или поне щях по-късно отново да мисля по същия начин. Но тази вечер трябваше да призная (но само на себе си, разбира се), че може би, при наличието на вероятно невъзможни за повтаряне странни, изродски обстоятелства, не това, което харесваш беше важно, а това какъв си. Но нямаше да съм човекът, който щеше да обяснява на Бари как това беше възможно.

ДВАЙСЕТ И ДЕВЕТ

Заведох Лора да слуша Мари и тя страшно я хареса.

— Страхотна е! — каза. — Защо повече хора не знаят за нея? Защо има толкова малко хора в тоя клуб?

Намирах това за доста иронично, предвид че през цялото време на нашата връзка се опитвах да я накарам да слуша музиката на хора, които би трябвало да са известни, но не бяха. Но не намерих смисъл да ѝ обръщам внимание върху това.

— Трябва да имаш доста добър вкус, за да разбираш колко е добра, предполагам, а повечето хора това го нямат.

— И е идвала в магазина?

— Тъхъ. Спах с нея. Яко, а?

Тъхъ. Обслужих я в магазина. Яко, а?

— Ах, ти, интимният със звездите. — Плесна с ръка в края на една песен на Мари. — Защо не я накараш да пее в магазина? Лайф? Никога не си правил такова нещо.

— Никога не съм имал такава възможност.

— Защо не? Ще е купон. Сигурно няма да е нужен и микрофон дори.

— Ако ѝ трябва микрофон в „Шампионат винил“, значи има сериозен проблем с гласните струни.

— И сигурно ще продадеш някоя друга нейна касетка, а сигурно и едно-две други неща. Можеш да пуснеш обява в рубриката за музикални прояви на списание „Тайм аут“.

— Ей, Лейди Макбет. Успокой се и слушай музиката. — Мари пееше балада за някакъв чичо, който умрял, и когато Лора се беше развихрила, два-три човека се бяха обърнали.

Но идеята ми харасваше. Живо изпълнение! Като в големите музикални вериги. (Дават ли се автографи върху касети? Сигурно.) И ако да речем, това с Мари mine добре, то може би и други щяха се навият — групи даже и ако беше вярно това, че Боб Дилън щеше да си купува къща в Северен Лондон... ами, защо пък не? Знаех, че

рокзвездите не свиреха често в магазини, за да подпомагат продажбата на плочи втора ръка, но ако имах възможност да пробувам на надута цена монокопието ми на „Блонд он блонд“, щях да се навия да делим на половина. Шейсет на четирийсет дори, ако се навиеше да остави и автограф.

И беше лесно да се види как от малко единично изпълнение на Боб Дилън в „Шампионат винил“ (а може би и лайф албум с ограничен тираж? Това можеше и да изисква малко оплетени правни договорености, но надали беше нещо невъзможно), можеше да се стигне до по-светли и щастливи дни за в бъдеще. А защо дори да не отворех наново залата „Рейнбоу“? На една пряка беше, а никой не я искаше. И можех да направя промоция с благотворително изпълнение, може би повторение в „Рейнбоу“ на концерта на Ерик Клептън.

По време на антракта отидохме при Мари, докато продаваше касетки.

— А, здравеей! Видях, че Роб е там с някого и се надявах да си ти — каза тя на Лора с широка усмивка.

Бях толкова зает с това да кроя планове за бъдещето в главата си, че забравих да се притесня за срещата лице в лице между Лора и Мари, (Две жени, един мъж. И най-големият глупак би разбрал, че това щеше да доведе до усложнения. И т.н.) а вече ми се налагаше да давам обяснения. Според казаното от мен, бях обслужил Мари един-два пъти в магазина. Тогава въз основа на какво Мари се надяваше Лора да е Лора? („Това прави пет лири и деветдесет. Ааа, и гаджето ми има същото портмоне. Всъщност, бившето ми гадже. Много бих искал да ви запозная, но скъсахме.“)

Лора изглеждаше подходящо объркана, но продължи нататък.

— Обожавам песните ти. И начина, по-който ги пееш. — Леко се изчерви и поклати нетърпеливо глава.

— Радвам се. Роб беше прав. Наистина си специален човек. („Ето ви четири лири и едно пени ресто. Бившето ми гадже е специален човек.“)

— Не знаех, че вие двамата сте такива добри другарчета — каза Лора, малко по-студено, отколкото би ми се искало.

— А, Роб е такъв добър приятел, откак съм тук. И Дик и Бари. Накараха ме да се почувствам наистина като у дома.

— По-добре да оставим Мари да продава касетките, Лора.

— Мари, ще направиш ли един лайф в магазина на Роб?

Изсмя се. Изсмя се, но не отговори. Кибичихме тъпо и мълчахме.

— Майтапите ме, нали?

— Всъщност не. Някой съботен следобед, когато магазинът е пълен.

— Можеш да застанеш върху масата при касата.

Това го каза Лора и аз ѝ хвърлих поглед. Мари сви рамене.

— Става. Но получавам парите от продадените касети.

— Разбира се.

Това го каза пак Лора. Все още ме беше яд заради последната ѝ изцепка и затова се задоволих единствено с това да ѝ хвърля още порязък поглед.

— Мерси, радвам се, че се запознахме.

Върнахме се на предишното си място.

Видя ли? — каза тя — Лесна работа.

По време на първите няколко седмици откак Лора се беше върнала, от време на време се опитвах да разбера какъв беше станал животът: дали беше по-добър или по-лош, дали чувствата ми към Лора се бяха променили, ако да, то дали бях по-щастлив от преди, доколко точно бяха почнали да ми шарят очите, дали Лора се беше променила, какво беше усещането от това, че живеехме заедно. Отговорите бяха лесни — по-добре, донякъде, да, не много, не особено, доста приятно — но също така и незадоволителни, защото знаех, че не идваха от дълбоко. Но някак, откакто се върна, не остана време за мислене. Прекалено бяхме заети в това да говорим или да работим, или да правим секс (доста секс имаше в момента, голяма част от която се дължеше на мен с цел да изгоня неувереността си) или да ходим на кино. Може би трябваше да спра всичко това, за да имам възможност да обмисля нещата по-добре, защото знаех, че това бяха важни времена. Но от друга страна може би не, може би нещата трябваше да си останат такива, каквито бяха. Може би така хората си заздравяваха връзките.

— Браво, страхотно. Нас никога не си ни канил да лайфим тук, нали?

Бари. Изрод. Трябваше да се сетя, че щеше да намери нещо във връзка с прословутия лайф на Мари в магазина, за което да мучи.

— Не съм ли? Мислих, че съм те питал, а ти отказа.

— Как изобщо ще потръгнат нещата при нас, ако нямаме подкрепата на приятелите си.

— Роб ти даде да закачиш плакат, Бари. Бъди честен. — А за Дик това беше направо страхотен жест на благоволение, защото нещо в бандата на Бари му бъркаше в червата. Звучала му като „немска маршова дъскорезница“, нямало почитание към музиката в нея.

— О, да, супер. Голямата работа. Някакъв си скапан плакат.

— Как щяхме да поберем тук цяла банда? Щеше да трябва да купя и съседния магазин, а не съм готов да правя това, само и само за да вдигате гюрултия в събота следобед.

— Можеше да свирим акустично.

— О, да бе, да. Немска лайф маршова дъскорезница. Те това щеше да е готино.

Забележката ми накара Дик да се изсмее, а Бари рязко се обърна и му хвърли гневен поглед.

— Млъквай, тъпако. Казах ти, вече не заимстваме от немците.

— И какъв щеше да му е смисълът? Какво щяхте да продавате? Да имате издаден албум, та да му продавате касетките, а? Нямате, така ли? Ясно значи.

Тъй силна бе мощта на логиката ми, че Бари трябваше да се задоволи с това намусено да излезе от магазина за пет минути и след това да седне до касата с глава, заровена в някакъв стар брой на списание „Хот прес“. От време на време казваше по нещо неубедително като например: „Само защото си я чукал“ или „Как можеш да си управител на музикален магазин, когато нямаш абсолютно никакви познания в музиката?“ Но основно си мълчеше, изгубен в мисли за това какво щеше да бъде, ако бях дал на „Баритаун“ възможност да свирят в „Шампионат винил“.

И без това цялата работа с изпълнението беше глупава. Все пак единственото, което щеше да представлява, беше половин дузина парчета, изсвирени на акустична китара пред петнайсетина човека. Това, което ме притесняваше, беше колко тръпнех в очакване за този миг и колко много се наслаждавах на жалката подготовка за това (няколко плаката, едно-две телефонни обаждания, за да се докопам до

малко касети). Ами ако не бях доволен от това, което се получеше? Какво щях да правя тогава? Знанието, че количеството... живот..., което имах на разположение, не беше достатъчно, ме плашеше. Мислех, че трябваше да се отказваме от излишното и да се оправяме с това, което оставаше, а определено не така стояха нещата.

Самият голям ден премина като в мъгла, както сигурно е било и за Боб Гелдоф, когато прави „Лайф ейд“. Мари се появи, както се появиха и много хора, които да я гледат (магазина беше претъпкан и въпреки че не се качи на масата при касата, за да свири, наложи се да застане зад нея, върху няколко каси, които намерихме за събитието) и ръкопляскаха, а на края някои от тях си купиха касетки, а други взеха други неща, които намериха в магазина, разходите ми възлязоха на десетина лири, а продадох стока за около трийсет-четирийсет, така че доволно се смеех. Кисках. Така де, широко се усмихвах.

Мари ми продаваше стоката. Изпя около дузина песни, само половината, от които бяха нейни. Преди да започне, изкара известно време при раклите с обложки, за да се увери, че имах нещата, които възнамеряваше да пее и записа имената и цените на албумите, от които бяха. Ако няхах парчето, тя му задраскваше името от списъка си и избираше такова, което да го имах.

— Това е парчето на Емилу Харис „Болдър ту Бирмингам“ от албума му „Пийсис ъф дъ скай“, който Роб продава за невероятната цена от пет лири и деветдесет и девет пенса и можете да го намерите ей там, в „Кънтри (жени)“.

— Това е парчето на Бъч Хенкок ... — И накрая, когато хората искаха да си купят песните, а бяха забравили имената, Мари беше там, за да им помага. Щеше ми се да не живеях с Лора и нощта прекарана с Мари да беше преминала по-добре. Може би следващия път, ако имаше следващ път, нямаше да съм толкова нещастен от това, че Лора ме е напуснала и нещата с Мари може би щяха да са различни и..., но винаги щях да съм нещастен, ако Лора ме напуснеше. Това е едно от нещата, които бях разбрал. Значи трябваше да се радва, че беше останала, нали? Така би трябвало да бъде, нали? И си беше така. Донякъде. Когато не мислех толкова много по въпроса.

Можеше да се поспори дали малкото ми събитие не беше по-успешно от „Лайф ейд“, поне от техническа гледна точка. Нямаше спънки, технически изцепки (въпреки че истината беше, че трудно

можеше човек да си представи какво би могло да се сплеска, като изключим това Мари да скъса струна или да се пребие) и имаше само един нещастен инцидент: след първите две парчета, се чу познат глас, някъде от далечния край на магазина, точно до вратата.

— Ще изсвириш ли „Най-различни всичко“?

— Не я знам — каза миловидно Мари. — Но ако я знаех, щях да ви я изсвирия.

— Не я знаеш?

— Не.

— Не я знаеш?

— Пак не.

— Господи, жено. Та тя спечели Евровизията.

— Ами значи съм доста невежа, нали? Обещавам, че следващия път, когато свиря тук, ще съм я научила.

— Надявам се да е така.

А след това си пробих път до вратата и Джони и аз изиграхме малкия си танц и го изхвърлих на улицата. Но не беше, като на Пол Макартни микрофона да излезе извън строя по средата на „Лет ит би“, нали.

— Прекарах супер — каза след това Мари. — Не мислих, че щеше да свърши работа, но стана. И спечелихме пари! Това винаги ме кара да се чувствам добре.

Веднъж свършило, вече не се чувствах добре. За един следобед време, работих на място, в което други хора искаха да дойдат, а за мен това беше важно — почувствах се, почувствах се, почувствах се, е хайде кажи го, повече мъж, усещане, което беше едновременно и шокиращо, и успокояващо.

Мъжете не работеха в тихи, изоставени улички в Холоуей: работеха в Ситито или в Уест енд, или във фабрики, или мини, или гари, или летища, или офиси. Работеха на места, където работеха и други, и трябваше да се борят за тази си работа и може би, в резултат на това нямаха усещането, че животът се живееше някъде другаде. Дори не се чувствах като център на собствения си свят, така че как можех да се чувствам центъра на нечий друг? Когато и последният човек беше изпратен и заключих вратата след него, внезапно почувствах паника. Знаех, че трябваше да направя нещо с магазина —

да го изоставя, да го изгоря, каквото и да беше — и да си намеря
кариера.

ТРИЙСЕТ

Я виж това тук:

Петте ми идеала за професия:

1. Журналист в списание „Ню мюзик експрес“, 1976–1979. Възможност да се срещна с „Клеш“, „Секс пистълс“, Криси Хайнд, Дани Бейкър и всички останали. Получавам много безплатни плочи — и то хубави. Оттам и възможност да съм водещ на собствено музикално предаване.

2. Продуцент в „Атлантик рекърдс“, 1964–1971 (горе-долу). Възможност да се запозная с Арета, Уилсон Пикет, Соломон Бърк и всички останали.

Получавам много безплатни плочи (сигурно) — и то хубави. Печеля купища пари.

3. Какъвто и да е музикант (без класическа музика и рап).

Подразбира се от само себе си защо. Но съм съгласен да бъда и някой от „Медисен хорнс“. Изобщо не държа обаче да съм чак Хендрикс или Джагър, или Отис Рединг.

4. Филмов режисьор.

Отново без значение какъв, но за предпочитане да не е немски или на неми филми.

5. Архитект.

Изненадваща поява на номер 5-ти знам, но в училище бях доста добър по техническо чертане.

И това беше. А и не беше като това да е класация на първите пет, защото предпочитана професия номер шести и седми изобщо нямаше, та да трябва да ги задрасквам и пренареждам. Честно казано, не държах толкова и на архитектурата — просто си мислех, че ако не успея да ги докарам до пет, класацията ми щеше да изглежда доста слаба.

Лора ми даде идеята за тази класация, но не можах да я направя конструктивна, но затова пък я направих глупава. Нямах намерение да

й я показвам, но нещо ме прихвана — самосъжаление, завист, нещо си там — и реших все пак да го направя.

Не отреагира.

— Значи остава архитектурата, а?

— Сигурно.

— Седемгодишна подготовка.

Свих рамене.

— Готов ли си за такова нещо?

— Не особено.

— Не, не мислих, че си.

— Не съм много сигурен, че и искам да ставам архитект.

— Значи си съставил списък с пет неща, които би работил, ако нямаше проблем с квалификацията, времето, историята и заплатата, и за едно от тях изобщо не ти пука.

— Е, поставих го на пето място.

— Искаш да ми кажеш, че би предпочел да си журналист за „Ню мюзик експрес“, пред това да си пътешественик през петнайсети век или крал на Франция?

— О, да.

Поклати глава.

— А ти какво би написала, тогава?

— Стотици неща. Драматург. Балерина. Музикант — да, но и художник също или университетски лектор, или писател на новели, или майстор-готвач.

— Майстор-готвач ли?

— Да, умирам да имах такъв талант. Ти не би ли искал да умееш да готвиш фантастично?

— Не бих имал нищо против. Обаче не бих искал да работя вечерно време.

А и наистина не бих.

— Ами, то си е по-добре да си останеш в магазина.

— Това пък как го измисли?

— Не предпочиташ ли да правиш това пред архитектурата?

— Предполагам, че да.

— Значи ясно. То отива на пето място в списъка и тъй като останалите четири са изцяло непрактични, то по-добре да останеш там, където си си.

Не казах на Дик и Бари, че искам да зарежа магазина. Но пък ги попитах за петте им идеала за професии.

— Може ли да се подразделя? — пита Бари.

— В какъв смисъл?

— Ами, в смисъл дали саксофонист и пианист се броят за две различни професии?

— Мисля, че да.

В магазина настъпва тишина. За известно време се превърна в класна стая на началното училище по време на час по рисуване. Гризяха се химикалки, зачеркваха се думи, въсеха се вежди, а аз надничах през раменете им.

— Ами как е при баскитариста и солokitарата?

— Не знам. Май само едното.

— К'во, значи според теб Кит Ричардс и Бил Уаймън имат една и съща професия?

— Не съм казвал, че имат...

— Трябвало е някой да им го каже. Един от двамата е щял да си спести доста пот и мъка.

— А как е тогава при филмовите критици и музикалните критици? — пита Дик.

— Една и съща професия.

— Супер. Значи ми остава място за други неща.

— Така ли, като какво например?

— Ами на първо време, пианист и саксофонист. А имам и още две места.

И тъй нататък, и тъй нататък. Важното в случая беше, че моята собствена класация не беше чак пък изродска. Можеше да е на който и да било друг. На всеки. Или поне на всеки, който работи тук. Никой не питаше как се пише „адвокат“. Никой не искаше да знае дали лекар и ветеринар се броят за две различни професии. Те и двамата се бяха отнесли, бяха се изгубили в мечти, бяха се зареяли из звукозаписни студия, из гримборни, из барове на „Холидей Ин“.

ТРИЙСЕТ И ЕДНО

Лора и аз отидохме да видим майка ми и баща ми и всичко бе някак официално, все едно щяхме да обявяваме нещо си. Това усещане май беше повече заради тях, а не толкова заради нас. Майка ми беше облякла рокля, а баща ми не обикаляше насам-натам, за да прави разни работи на глупавото си отвратително домашно вино, а и не посягаше към дистанционното на телевизора. Седеше и слушаше, и задаваше въпроси, и в малко по-замъглена обстановка човек можеше дори да си помисли, че е нормално човешко същество и води разговор с гости.

Имането на родители е много по-лесно, когато си имаш и гадже. Не знам защо беше така, но така си беше. Майка ми и баща ми повече ме харесваха, когато си имах гадже, и изглеждаха така, сякаш се чувстват по-удобно. Като че Лора беше човешки микрофон, нещо, в което говорехме, за да можем да се чуем.

— Гледате ли сериала „Инспектор Море“? — попита Лора изневиделица.

— Не — каза баща ми — Това са повторения, нали? Имаме ги на видеокасети, още от първия път, когато ги даваха. — Защото, знаеш, това е типично за баща ми, не му стига да каже, че по принцип не гледа повторения, защото винаги трябва да е първа писта, ами трябва да добавя ненужни и лъжливи окраски.

— Когато го даваха за първи път, вие още няхахте видео — отбелязвам напълно логично. Баща ми се направи на разсеян.

— За к'во го каза тогава? — настоявам аз.

А той намигва на Лора, все едно я беше светнал на някаква особено непроницаема семейна шега. Тя му отвърща с усмивка. Ама чакай сега малко, на кого всъщност е това семейство: мое или нейно?

— Човек може да си ги купи от магазина — казва баща ми.

— Наготово.

— Това го знам, но вие изобщо ги нямате, нали?

Баща ми пак се прави, че не ме е чул и ако на този етап бяхме само тримата, по семейному, щеше да стане страхотен скандал. Щях да му кажа, че е луд и/или лъжец. Майка ми щеше да ми каже да не правя

от мухата слон и прочие, а аз щях да я ожаля гласно, задето по цял ден ѝ се налага да слуша подобни простотии, и щяхме да продължим с пълната програма.

Но сега с Лора... Не бих стигнал чак дотам, та да кажа, че тя наистина и искрено харесва родителите ми, но знам мнението ѝ, че родителите по принцип са нещо хубаво и следователно малките им простотии и идиотии са достойни за обич, а не за излагане на показ и за присмех. Отнасяше се към малките им лъжи, фукни и безсмислени заключения, като да бяха гигантски вълни, над които с умение и радост сърфираше.

— Но са страшно скъпи, тези, готовите, нали? — казва сега.

— Преди години купих на Роб едно-две неща на видеокасети по случай рождения му ден и общо бяха цели двайсет и пет лири!

Те това вече беше направо нагло и пълно безсрамие! Тя изобщо не смяташе, че двайсет и пет лири са много пари, но пък знаеше, че те ги смятаха за много пари, а майка ми, както и се очакваше, нададе изпълнен с ужас двайсет и пет лиров писък. И оттам насетне продължихме да говорим за цените на разните нещата — шоколади, домакинството, всъщност всичко, за което успяхме да се сетим — и така наглите лъжи на баща ми бяха забравени.

А докато миехме чиниите, горе-долу същото се получи и с майка ми.

— Радвам се, че си се върнала, за да се оправяш с него — отбеляза тя. — Един господ знае какво би се случило с апартамента, ако трябваше сам да се грижи за себе си.

Това наистина ме ядоса: а) защото ѝ бях казал да не споменава за това, че Лора известно време я нямаше, б) защото не казваш на жена, особено не и на Лора, че един от основните ѝ таланти и предназначения в живота ѝ е да се грижи за мен, и в) от нас двамата аз бях по-прибраният и апартаментът всъщност изглеждаше по-чист, докато нея я нямаше.

— Не знаех, че тайно си идвала да изследваш състоянието на кухнята ни, мамо.

— Благодаря ти за доверието, но няма нужда да идвам. Знаем те какъв си.

— Знаела си ме какъв съм, когато бях на осемнайсет. Кофти късмет, но сега вече не ме знаеш какъв съм.

Откъде пък се появи това „кофти късмет“ — детинско, сприхаво, подигравателно. А, всъщност, знаех откъде се беше появило. Беше се появило направо от 1973-а.

— Той е много по-разтребен от мен — сериозно и простишко казва Лора. Бях чувал това изречение вече десетина пъти в абсолютно същия контекст, откак за първи път бях принуден да доведа Лора тук.

— А, той всъщност е добро момче, просто трябва да се стегне.

— Ще се стегне. — И двете ми хвърлиха любовен поглед.

И да, бях направен на салата, бях сведен до предмет, нуждаещ се от надзор и грижи, но пък в кухнята вече витаеше определено топло излъчване, тристранна загриженост, вместо обичайния за семейството без Лора елементарен взаимен антагонизъм, който неизменно завършеше с това, че майка ми се разревава, а аз тряскам вратата. Наистина предпочитам нещата да са така. Радвах се, че Лора беше тук.

ТРИЙСЕТ И ДВЕ

Плакати. Бях твърдо „за“. Единствената творческа идея, която съм имал някога, бе за изложба на плакати. Е, да, щеше да отнеме две-три десетилетия, за да насъбера всичките неща, но пък накрая щеше да излезе нещо наистина сполучливо. По витрината на магазина срещу моя висяха важни исторически документи: плакати за боксов двубой с участието на Франк Бруно, за антинацистки митинг, за новия сингъл на Принц, за гостуване на карибски комедиант и сума ти съобщения за концерти... Но всичко това след една-две седмици вече нямаше да го има, щеше да е покрито с плаващите пясъци на времето — или най-малкото с плакат за новия албум на „Ю ТУ“. Това дава на човек усещане за духа на времето, нали? (Ще ти споделя една тайна: всъщност проектът за изложба на плакати вече го бях започнал. През 1988-а направих около три снимки с автоматичния си фотоапарат на някакъв празен магазин на някаква забутана уличка в Холоуей, но след това дадоха магазина под наем, а моят ентусиазъм се изпари. Снимките излязоха добри — или поне горе-долу добри — но кой ли пък щеше да ми даде да правя изложба с три снимки?)

Все едно, от време на време се изпитвах. Зяпах витрината, за да се уверя, че зная всичките банди, които щяха да свирят, но тъжната истина беше, че бях почнал да се отпускам. Преди знаех всички, всяко едно име, колкото и да беше глупаво, колкото и да беше малко клубчето или кръчмицата, където щяха да свирят. Но после, когато преди три-четири години престанах да чета музикалната преса от първата до последната дума, започнах да забелязвам, че някои от имената на тези, които свиреха в по-малките клубове и кръчми, ми бяха неизвестни. А миналата година не знаех и една-две от бандите, които щяха да свирят във „Форум“.

„Форум“! Място, което побира хиляда и петстотин души! Хиляда и петстотин души, които щяха да ходят да слушат банда, за която аз дори не бях и чувал! Когато това се случи за първи път, цяла вечер не можах да се отърва от депресията, отчасти може би защото споделих своето невежество с Дик и Бари. (Бари едва не се пръсна от

подигравки, а Дик зяпна в чашата си и го беше толкова срам заради мен, че не смееше да ми срещне погледа.)

Пак все едно. Правих си проверката (Принц го имаше, така че не бях оставен с нула точки — някой ден щях да остана с нула точки и тогава щях да се обеся.) и забелязах познато изглеждащ плакат. „Поради силния обществен интерес — пишеше на него, — клуб «Гручо» се завръща!“ А под това имаше написано: „От 20-и юли, лайф всеки петък, «Дог енд фийзънт»“ Дълго време останах да го зяпам с отворена уста. Беше същата големина и цвят като нашия и дори имаха нахалството да изплагиатстват оформлението и логото — очилата и мустаците на Гручо Маркс в „о“ на „Гручо“ и пурата, която излизаше от дупето (това надали беше техническият термин, но така му викахме) на „б“ в края на „клуб“.

На старите ни плакати имаше долна черта, под която беше изредено каква музика пусках. Поставях името на великолепия, божествено талантлив диджей, с обречената на провал надежда да последва култ към него. Не можеше да се види долната част на този плакат, защото някаква банда беше залепила върху нея няколко малки съобщения. Отлепих ги и... там си беше: „Стакс Атлантик Ритъм енд блус Ска Мерсибийт, от време на време по някой сингъл на Мадона — денсмузика за стари хора — диджей Роб Флеминг“. Беше хубаво да открива, че след толкова години все още го правя. К'во става тук, бе? Всъщност имаше само три възможности: а) този плакат си виси още от 1986-а и едва сега е открит от плакатни археолози; б) решил бях да задвижа наново дейността на клуба, приготвил бях плакатите, залепил съм ги, а след това съм получил доста остра форма на амнезия; в) някой друг бе решил да съживява клуба заради мен. Сметнах обяснение „в“ за най-приемливо и се върнах вкъщи да чакам Лора.

— Това е закъснял подарък за рождения ти ден. Идеята ми хрумна, докато живях с Рей, и толкова си я харесах, че направо ме хвана яд, че вече не сме заедно. Може би затова се върнах. Доволен ли си? — каза тя. Беше ходила с един-двама човека да пият по едно след работа и беше малко мотана.

Не бях мислил преди по въпроса, но бях доволен. Притеснен и уплашен — всичките онези тави, които трябваше да се изкопаят,

всичката апаратура, до която трябваше да се докопам, — но и доволен. Даже възхитен.

— Нямах право — казвам. — Представи си...

— Какво?

— Представи си, че имах някаква неотложна работа?

— Каква работа си имал изобщо някога, която да е била неотложна?

— Не е това въпросът. — Не знаех защо трябваше да съм такъв, целият сериозен и намусен и „това не е твоя работа“. Вместо да съм просълзен от любов и благодарност.

Тя въздъхна, отпусна се обратно върху дивана и си свали обувките.

— Ами, твой проблем. Защото ще го правиш.

— Може би.

Някой ден, след време, когато се случи нещо такова, просто щях да кажа: „Благодаря ти! Супер! Колко мило! Очаквам го с нетърпение!“

Някой ден. Но не още.

— Разбра ли, че ще свирим по средата? — пита Бари.

— Да бе, да. Не и днес обаче.

— Лора каза, че може. Ако помогна с плакатите и такива работи.

— Господи. И ти се нави?

— Че как!

— Ще ти дам десет процента от продажбите на билети, ако не свирите.

— Това и без това го имаме.

— Тя к'во, по дяволите, се опитва да направи? Добре тогава, двайсет процента.

— Не. Имаме нужда от това изпълнение.

— Сто и десет процента. Това е последното ми предложение.

Изсмя се.

— Не се майтапя. Ако дойдат сто човека, които да плащат по петарка, то готов съм да ти дам петстотин и петдесет лири. Ето колко не искам да ви слушам как свирите.

— Не сме толкова зле, колкото си мислиш, Роб.

— Не бихте и могли да бъдете. Виж, Бари. Там ще има хора от работата на Лора, хора, които са собственици на кучета и на бебета и

на албуми на Тина Търнър. Как ще се справиш с тях?

— По-точно как ще се справят те с нас? Между другото, вече не се казваме „Баритаун“. На другите им писна от цялата Бари/„Баритаун“ работа. Сега се казваме „СДМ“. „Соник дет мънки“.

— „Соник дет мънки“.

— Какво ще кажеш? На Дик му хареса.

— Бари, над трийсетгодишен си. Дължиш го на себе си, и на приятелите си, и на майка си и баща си да не пееш в група, която се казва „Звучни умрели маймуни“.

— Дължа на себе си възможността да премина всякакви граници, Роб, а за тази група наистина няма граници.

— Вярно, ще преминеш всякакви граници, ако дори и се приближиш до мен в петък вечерта.

— Това и искаме. Реакция. И ако буржоазните приятелчета на Лора не могат да го понесат, тогава да го духат. Да вдигат шум, ще се справим с тях. Ще сме готови. — И ми отправя нещо, което му се искаше да изглежда като демонична, дрогирана усмивка.

Някои хора биха се насладили на всичко това. Биха направили от това анекдот, биха започнали да го анализират и формулират в главите си, още докато кръчмата се тресеше като от експлозия и докато плачещи адвокати с кървящи уши се насочваха към изходите. Аз не бях от тези хора. Просто събирах всичко това в твърда топка притеснение и я напъхвах в червата си, някъде дълбоко между пъпа и задника, за да не се загуби случайно. Дори Лора не изглеждаше притеснена.

— Само за първата вечер е. И им казах, че не могат да я карат повече от половин час. И да, може би ще загубиш някои от приятелите ми, но те и без друго нямаше да могат всяка седмица да намират бавачки за бебетата си.

— Имам да плащам депозит, както и наем за помещението.

— Вече съм се погрижила за тях.

И това кратко изречение бе достатъчно, за да се случи нещо с мен. Внезапно се почувствах наистина благодарен. Не бяха парите, а начинът, по който се беше досетила за всичко: една сутрин се бях събудил и я видях да ровичка из сингълите ми и да вади неща, които си спомняше, че обичам да пускам и да ги слага в малките контейнери за тави, каквито използвах навремето, а преди години бях прибрал в един

шкаф. Знаеше, че имам нужда от ритник в задника. Знаеше също така и колко бях щастлив, когато го правех това преди. И от която и страна да извъртах въпроса, все стигах до извода, че го беше направила, защото ме обича.

Поддадох се на порива си и направих нещо, което от край време ме тормозеше — прегърнах я и казах:

— Съжалявам, че се държах като изрод. Наистина оценявам това, което си направила за мен, и знам, че си го направила с най-добри намерения и наистина те обичам, въпреки че се държа все едно изобщо не съжалявам и не те обичам.

— Няма проблем. Само дето непрекъснато изглеждаш толкова мрачен и ядосан.

— Знам. И аз не мога да си го обясня.

Но ако трябваше да помисля по въпроса, то вероятно бих казал, че беше, защото бях заклещен. В някои отношения, щеше да е по-добре, ако не бях толкова обвързан с нея. Щеше да е по-добре, ако онези сладки възможности, онова замечтано, трепетно очакване, което има човек на петнайсет или дваисет, или дори дваисет и пет и когато знае, че най-съвършеният човек в света може всеки момент да влезе в магазина ти или офиса, или по време на купон... щеше да е по-добре, ако всичко това все още го имаше, скрито някъде в задния джоб или долната етажерка. Но мислех, че това вече го нямаше, а това беше достатъчно, за да ядоса, който и да е. Лора вече беше това, което представлявах аз, и нямаше смисъл да се преструвам, че не беше така.

ТРИЙСЕТ И ТРИ

Запознах се с Каролин, когато дойде да ме интервюира за вестника си и без никакви други простотии, просто веднага хлътнах по нея, още докато стоеше при бара на кръчмата и ми купуваше нещо за пиене. Беше горещ ден, първият за годината — седнахме на маса отвън и гледахме минаващите автомобили — имаше порозовели бузи и носеше безформена рокля без ръкави и тежки ботуши и по някаква причина това съчетание на облеклото наистина ѝ отиваше. Но смятах, че точно днес щях да хлътна по когото и да е. Времето ме караше да се чувствам все едно съм изгубил нервното напрежение, което ми пречеше да усещам, а и без това как да не се влюбеше човек в някой, който искаше да те интервюира за вестника си?

Работеше за „Гъфнел Паркър“, от онези безплатни вестници, пълни с обяви, които ти пъхат под вратата и които след това пъхаш в кофата за боклук. Всъщност беше студентка — караше курс по журналистика и беше в практическата си година. И каза, че всъщност редакторът не беше сигурен дали иска изобщо да използва материала, защото не знаел нито магазина, нито клуба, а Холоуей се падал точно на границата на енорията му, или района му, или околията му, или каквото там му викаха. Но Каролин едно време преди ходила в клуба и много ѝ харесал и искаше да ни направи реклама.

— Не е трябвало да те пускам вътре — казах аз. — Невъзможно е да си била на повече от шестнайсет.

— Горкичката аз! — каза тя и не разбрах защо, докато не сетих какво точно бях казал. Не исках да прозвучи като някаква жалка свалка, не исках прозвучи изобщо като свалка.

Просто имах предвид, че ако сега беше студентка, то тогава трябва още да е била ученичка, въпреки че изгледаше в края на двайсетте, началото на трийсетте си години. Когато разбрах, че била започнала да следва със закъснение и работила като секретарка за някакво левичарско печатно издателство, се опитах да поправа казаното, като същевременно не исках изцяло да го изтривам.

— Като казах онова, за това как не е трябвало да те пускаме в клуба, нямах предвид, че изглеждаш прекалено млада. Не е вярно това. — (А сега де! Осрах се.) — Не изглеждаш и стара. Изглеждаш си точно на годините. — (Еби му майката. Ами ако беше на четирийсет и пет?) — Така де. Може би малко по-млада, отколкото всъщност си. Но не много. Точно колкото си трябва. Просто бях забравил, че човек може да следва и по-късно.

Бих предпочел, по всяко време на денонощието, да съм словоохотлив мазник, отколкото непохватен, полуграмотен екзалтиран изрод.

Обаче минаха няколко минути и вече любовно си спомнях за тези времена на екзалтирано изродство. Изглеждаха безкрайно по-приемливи в сравнение със следващата ми роля — тази на хладнокръвен отворко.

— Сигурно имаш огромна музикална колекция — каза Каролин.

— Така е — казах аз. — Искаш ли да дойдеш да я видиш?

Сериозно го казах! Сериозно го казах! Мислех, че може би щяха да искат снимка с мен, застанал до колекцията или нещо такова! Но когато Каролин ми хвърли поглед през слънчевите си очила, превъртях обратно казаното, след което го изслушах и отчаяно изстенах. Това поне я накара да се засмее.

— Нормално не съм такъв, наистина.

— Не се притеснявай. Но и без това, не мисля, че ще ми дадат да направя от този тип интимни профили.

— Не се притеснявах заради затова.

— Няма нищо, наистина.

Всичко обаче беше забравено след следващия ѝ въпрос. Цял живот бях чакал за този миг и когато той най-накрая дойде, не можех да повярвам: чувствах се неподготвен, хванат натясно.

— Кои са ти петте най-любими парчета за всички времена? — пита тя.

— Моля?

— Кои са ти петте най-любими за всички времена парчета? Като в предаването „Дискове за пустинен остров“, минус — колко? Три?

— Минус три какво?

— На „Дискове за пустинен остров“ са осем, нали? Значи осем минус пет прави три, нали.

- Да, така е. Само, че е плюс три, а не минус три.
- Не, просто казвам, че... все едно. Любителите ти пет парчета.
- Къде, в клуба или вкъщи?
- Има ли разлика?
- РАЗБИРА СЕ, че има... — Прекалено рязко прозвуча.

Направих се все едно нещо ми беше заседнало в гърлото, прочистих го и почнах наново: — Ами да, малко. Първо имаме любителите ми пет денспарчета за всички времена, а отделно от това има и любителите ми пет изобщо парчета на всички времена. Защото едно от любителите ми парчета за всички времена е „Син сити“ на „Флайинг Бурито брадърс“, но не бих го пушал в клуба, щото е кълтрибалада. Всички биха си тръгнали.

— Няма значение. Каквито пет си избереш. Значи още четири.

— В какъв смисъл още четири?

— Ами ако едно от тях е този твой „Син сити“, значи остават още четири.

— НЕ! — Този път не положих никакво старание да прикрия паниката. — Не съм казвал, че е сред любителите ми пет парчета! Просто казах, че е едно от любителите ми! Може да се окаже на шесто или седмо място!

Малко се излагах, но не можех да се спра: това беше прекалено важно, а и бях чакал прекалено дълго за него. Но къде бяха всички те, всичките тези песни, които съхранявах наум, в случай че някой от водещите на предаването „Моите любими дванайсет“ по Радио 1 на БиБиСи се свържеше и ме поканеше като късен и определено неизвестен заместник на някой известен човек? По някаква причина не можех да се сетя за нито една песен, като изключим „Респект“, а това определено не беше любимото ми парче на Арета.

— Може ли да се прибера вкъщи, за да пообмисля въпроса, а след това да ти се обадя? След около седмица или нещо такова?

— Виж, ако не се сецаш за нищо, няма значение. Аз ще напиша нещо. Да речем от сорта на „Любителите ми пет парчета от стария клуб «Гручо»“ или нещо такова.

Тя щяла да напише нещо! Щеше да ме лиши от единствената ми възможност да изготвя списък за издаване във вестник! Нямах да стане това!

— А, сигурен съм, че ще измисля нещо.

„Ъ хорс уит ноу нейм“. „Бип, бип“. „Ма Бейкър“. „Май бумеранг уонт гоу бек“. Внезапно акълът ми започна да бълва ужасни парчета и започнах да се побърквам.

— Добре, напиши „Син сити“. — Трябваше да има поне още една хубава песен в цялата история на попмузиката.

— „Бейби, летс плей хауз“!

— Това пък на кой е?

— На Елвис Пресли.

— Ааа. Да разбира се.

— И... — Арета, мисли за Арета! — „Мисли“ на Арета. На Франклин.

— Скучно, но щеше да свърши работа! Три вече ги имах. Оставаха още две. Хайде де, Роб.

— „Луи, Луи“ на „Кингсмен“. „Литъл ред корвет“ на Принц.

— Много добре. Супер.

— Това ли беше?

— Ами, няма да е лошо да си поговорим малко, ако имаш време.

— Разбира се. Но това ли е всичко с класацията?

— Това са петте. Искаш нещо да променяш ли?

— Казах ли „Стир ит ъп“ на Боб Марли?

— Не.

— По-добре да го има.

— Какво искаш да махнеш?

— Принц.

— Никакъв проблем.

— И искам „Ейнджъл“ вместо „Мисли“.

— Ясно. — Погледна часовника си. — Преди да се връщам, ще ти задам няколко въпроса. Защо наново се захвана с това?

— Всъщност идеята беше на една приятелка. — Приятелка. Направо достойно за съжаление. — Тя го организира, без да ми казва, нещо като подарък за рождения ми ден. Мисля, че ще е добре да включим и Джейс Браун. „Папас гот а брeнд ню бег“. Вместо Елвис.

Внимателно я наблюдавах как правеше необходимите поправки.

— Добра приятелка.

— Така е.

— Как се казва?

— Тъъ... Лора.

— Фамилия?

— Просто... Лидън.

— А девиза: „Денсмузика за стари хора“. Това твое ли с?

— На Лора.

— Какво значи?

— Виж, извинявай, но бих искал „Фемили ъф еър“ на „Слай енд дъ фемили стоун“ да бъде включено на мястото на „Син сити“.

Отново направи поправка.

— „Денсмузика за стари Хора“?

— Ами, нали знаеш. Много хора не са прекалено стари, за да ходят по клубове, но са прекалено стари за асиддджаз и гаражна музика и ембиент и такива работи. Искат да чуят малко Мотаун и класически фънк и стакс и малко от новите неща, всичко накуп, а няма къде.

— Ясно. Ами мисля, че това ми е достатъчно. — Допи си портокаловия сок. — Мерси. Чакам с нетърпение да дойде петък. Преди обожавах музиката, която пускаше.

— Ще ти запиша касетка, ако искаш.

— Ще го направиш ли? Наистина? Мога да си имам вкъщи собствен клуб „Гручо“.

— Никакъв проблем. Обичам да записвам касети.

Знаех, че щях да я направя по всяка вероятност още довечера, а също така и знаех, че като махнех найлона на касетата и натисна паузата, щях да го усетя като предателство.

— Не мога да повярвам — казва Лора, когато ѝ разправих за Каролин. — Как можа?

— Какво?

— Откак те познавам, все ми казваш, че най-доброто парче за всички времена е „Летс гет ит он“ на Марвин Гай, а сега го няма дори в челната ти петица.

— Ега си! Лелеее! Не може да бъде! Знаех си, че...

— И какво стана с Ал Грийн? А с „Клеш“? А с Чък Бери? А с онзи, за който се карахме веднъж? Соломон нещо си?

Мамка му!

Обадих се на Каролин на следващата сутрин. Нямах я. Оставих ѝ съобщение. Не ми се обади. Пак ѝ позвъних. Оставих ѝ още едно съобщение. Започна да става малко неудобно, но просто нямах начин

„Летс гет ит он“ да я няма в челната петица. При третия си опит успях да се свържа с нея и звучеше все едно някак ѝ беше неудобно, но същевременно и малко виновна, а когато разбра, че звънях само за да променя списъка, се поуспокои.

— Добре, това са сигурните челни пет. Номер едно — „Летс гет ит он“ на Марвин Гай. Номер две — „Дъ Хауз Джак билт“ на Арета Франклин. Номер три — „Бек ин дъ ЮЕсЕй“

на Чък Бери. Номер четири — „Уайт мен ин дъ Хамърсмит Пале“. И последното не за подценяване, парче, ха ха, „Соу тайърд ъф биинг ълоун“ на Ал Грийн.

— Нали разбираш, че повече на мога да го променям. Това е.

— Добре.

— Но мислех си, че ще е добре, ако напишем и любимите ти пет клубни песни. Между другото редакторът хареса материала, това свързано с Лора.

— Ааа.

— Възможно ли ще е да напишем набързо най-пълнещите дансинга песни, или нямаш такава готовност?

— Не. Знам кои са. — Изброих и ги (въпреки че, когато статията излезе, беше написано „В гетото“, като песента на Елвис, грешка, която Бари счете, че се дължеше на моето невежество.)

— Почти приключих с касетата ти.

— Наистина ли? Колко мило от твоя страна.

— Да ти я изпратя ли? Или ако искаш, да се срещнем, за да прием по едно?

— Тъж... да се срещнем звучи по-добре. Ще ми се да те почерпя в знак на благодарност.

— Супер.

Касетки, а? Винаги свършваха работата.

За кого е? — Попита Лора, когато ме видя да си играя с тоналностите и нивата.

— А, само за жената, която ме интервюира за безплатния вестник. Карол? Каролин? Нещо такова. Каза, че щяло да ѝ бъде полесно, ако нали знаеш, ако получеше представа за музиката, която пускаме да свири. — Но не успях да го кажа, без да се изчервя, и знаех,

че тя всъщност не ми вярваше. От всички възможни хора, тя най-добре знаеше какво представляваха сборните касетки.

Денят преди срещата ми с Каролин. Усетих всичките основни симптоми на дълбокото хлътване: нервен стомах, дълги периоди на замечтаност, неумение да си спомня как изглеждаше. Сецах се за роклята и ботушите и си спомнях за наличието на перчем, но лицето ѝ беше празно и затова го попълних с някои желателни черти — мърморещи червени устни, въпреки че именно външният ѝ вид на чистоплътна английска умница беше това, което първоначално ме привлече. Очи с форма на бадеми, въпреки че беше със слънчеви очила през по-голяма част от времето. Знаех, че когато се срещна с нея, щеше да има първоначален миг на разочарование — затова ли бяха всичките дандании — а след това щях да намеря нещо, което пак да ме развълнува: това, че изобщо беше дошла, секси глас, интелект, чувство за хумор, нещо. И между втората и третата среща вече щеше да се е родил цял нов комплект от митове.

Този път обаче се случи нещо по-различно. Заради многото фантазии беше. Правих обичайните неща — представях си, с най-големи подробности, цялата развръзка на нашите взаимоотношения, от първата целувка, до леглото, до общото ни жилище, до това как се женим (в миналото бях подготвил списък на парчетата, които да звучат на сватбата), до колко хубава щеше да изглежда, докато беше бременна, до имената на децата — и в един момент внезапно усетих, че нямаше какво друго, което да се, един вид, случи. Бях преминал през всичко, бях преживял наум цялата ни връзка. Изгледах филма на бързи обороти. Знаех цялата развръзка, края, всичките яки моменти. Сега трябваше да превъртя обратно и да започна всичко отначало, но този път наистина, а къде беше купонът във всичко това?

И по дяволите... кога най-сетне всичко това щеше да престане? Щях ли цял живот да скачам от скала на скала, докато не останеха вече такива? Щях ли да побягвам всеки път, когато ме досърбяваха ръцете? Защото ме досърбяваха веднъж-два пъти в месеца, това усещане ме нападаше наред с режимните сметки. Понякога и по-често, ако беше през лятото. От четиринайсетгодишна възраст насам, все с червата си разсъждавах, а между нас двамата, честно казано, бях стигнал до извода, че червата ми имаха лайна за мозък.

Знаех какво ѝ имаше на Лора. Това, което ѝ имаше на Лора беше, че никога нямаше повече да я виждам за първи или втори, или трети път. Никога повече нямаше да прекарам два-три дена в неистови усилия, за да си спомня как изглеждаше, никога повече нямаше да пристигна с половин час по-рано, за да се срещна с нея, като в това време зяпам в една и съща статия в някое списание и гледам часовника си на всеки трийсет секунди, никога повече нямаше мисълта за нея да породи усещането, което имах, когато слушах „Летс гет ит он“. И да, обичах я и я харесвах, и провеждахме готини разговори, правихме добър секс и водехме наситени спорове с нея, а тя се грижеше за мен, притесняваше се за мен и уреди „Гручо“ за мен, но каква стойност имаше всичко това, когато някоя с рокля без ръкави, приятна усмивка и чифт Док Мартинс влиза в магазина и казва, че иска да ми вземе интервю? Никаква, ето каква, но може би трябваше все нещо да значи.

За к'во? Щях да ѝ пратя касетката по пощата. Може би.

ТРИЙСЕТ И ЧЕТИРИ

С четвърт час закъсня, което значеше, че бях прекарал четирийсет и пет минути в кръчмата в гледане на една и съща статия в списанието. Извини се, но не особено ентусиазирано, между другото. Но аз реших да не ѝ казвам нищо по въпроса. Днес не беше подходящият ден.

— Наздраве — каза тя и чукна бутилката си с вино и сода в моята с бира и лимон. Част от грима ѝ се беше размазал от жегата, а бузите ѝ бяха порозовели. Изглеждаше прекрасно. — Каква приятна изненада.

Не казах нищо, прекалено ми беше нервно.

— Притесняваш ли се за довечера?

— Не особено. — Концентрирах се в това да натикам парчето лимон през гърлото на бутилката.

— Ще говориш ли, или да си вадя вестника?

— Ще говоря.

— Добре.

Разклатих бутилката, за да се разнесе по-добре лимона.

— За какво ще говориш?

— Ще говоря за това дали искаш да се омъжиш или не. За мен.

Силно се изсмя: ха ха ха. Хи хи хи.

— Сериозно говоря.

— Знам.

— Е, много ти мерси, тогава.

— Ох, извинявай. Но преди два дена беше влюбен в онази жена, която те интервюира за вестника, нали?

— Не точно влюбен, но...

— Ами тогава прости ми, ако не те мисля за особено добра перспектива.

— Ако бях, щеше ли да се омъжиш за мен?

— Не. Определено не.

— Ясно. Хубаво тогава. Да се прибираме ли?

— Не се цупи. Откъде се появи всичко това?

— Не знам.

— Особено убедителен си.

— Изобщо възможно ли е някой да те убеди в каквото и да е?

— Не, мисля че не. Просто съм любопитна да знам как човек може да прави касетки за една жена и да предлага женитба на друга в рамките на два дена. Права съм, нали?

— Права си.

— И?

— Просто ми писна непрекъснато да мисля за всичко това.

— За всичко какво?

— Всичко това. Любов и женитби. Искам да мисля за други работи.

— Промених си решението. Това беше най-романтичното нещо, което някога съм чувала. Да. Приемам.

— Млъкни. Опитвам се да обясня.

— Извинявай. Давай нататък.

— Виж сега, винаги ме е било страх от брака, заради нали знаеш, заради хамута, исках си свободата и всичко останало. Но когато си мислех за онова глупаво момиче, внезапно разбрах, че е точно обратното: че, ако се ожениш за някой, когото знаеш, че обичаш, и ако се стегнеш, то това те освобождава да мислиш за други неща. Знаем, че не знаеш какво точно чувстваш към мен, но знам какви чувства имам аз към теб. Знаем, че искам да остана с теб и че само се преструвам пред двама ни, че не е така и все така куцо ще го даваме, а не искам да продължава това. И знаем, че ако се оженех, щях да го взема на сериозно и нямаше да ми шарят очите.

— И можеш да го решиш това, просто ей така? Хладнокръвно, джаста-праста, ако направя това — ще стане онова? Не мисля, че така стават тези работи.

— Не, така е, разбираш ли. Само защото е емоционална връзка и се гради на лигави неща, това не значи, че не могат да се вземат интелектуални решения за нея. Понякога просто се налага, иначе доникъде не стигаш. Това бърках. Позволявах на времето и на мускулите на стомаха ми и на страхотен риф от песен на „Претендърс“ да решават вместо мен, а искам аз самият да правя това.

— Може би.

— К'во искаш да кажеш с това „може би“?

— Имам предвид, че може би си прав. Но това на мен не ми помага особено много, нали? Винаги си бил такъв. Идва ти някаква идея и всичко си попада на място. Наистина очакваше да кажа „да“, нали?

— Де да знам. Не мислех много по въпроса. Важното беше да питам.

— Ами пита. — Но го каза мило, все едно знаеше, че това, което попитах, беше нещо хубаво, че значеше нещо, въпреки че ми даде отрицателен отговор. — Благодаря ти.

ТРИЙСЕТ И ПЕТ

Всичко до излизането на бандата беше супер. Преди беше необходимо известно малко време, за да могат хората да загреят, но тази вечер бяха готови от самото начало. Причината за това отчасти беше, защото хората, които бяха дошли тази вечер, бяха с няколко години по-стари, отколкото бяха преди няколко години, ако разбираш какво имам предвид — с една дума, това беше абсолютно същата тумба, а не съответните еквиваленти на 1994-а — и не искаха да чакат до дванайсет и половина, за да почнат: вече бяха прекалено уморени за това, а и без друго някои от тях трябваше и да се връщат, за да сменят детегледачките. Но най-вече беше, защото имаше наистина купонджийска атмосфера, истинско празнично настроение, напомнящо на жътварско празненство, все едно беше нечий рожден ден или сватба, а не клуб, който щеше да се събира и следващия петък, а може би и по-следващия.

Но трябваше да отбележа, че бях адски добър и въобще не бях загубил старата магия. Малък пример — „Оу Джейс“ („Бек стабърс“), „Харолд Мелвин енд дъ блуноутс“ („Сатисфекшън гуърънтийд“), Мадона („Ваканция“), „Гетото“ (която получи одобрителни възгласи, все едно песента беше моя, а не на Дейвид Халоуей) и „Нелсън Мандела“ на „Спешълс“ — ги накараха да пощурят. И тогава настана мигът за бандата.

Беше ми казано да ги обявя. Бари дори ми беше написал какво точно трябваше да казвам: „Дами и господа. Страхувайте се. Наистина се страхувайте. Защото идва... «СОНИК ДЕТ МЪНКИ!»!“ Но можеха да си гледат работата и накрая просто измърморих името през микрофона.

Бяха облекли костюми и фини вратовръзки и когато си включиха техниката, се чу силна микрофония, като за миг се уплаших, че това беше първото им парче. Но „Соник дет мънки“ вече не бяха това, което бяха преди. Всъщност вече не бяха „Соник дет мънки“.

— Вече не се наричаме „Соник дет мънки“ — каза Бари, когато хвана микрофона. — Може би ще се наречем „Фючърстикс“, но още

не сме решили. За довечера обаче името ни е „Бекбийт“. Едно, две, три... — И започнаха с „Туист енд шаут“, всичко по ноти, а хората полудяха.

И Бари наистина пееше.

Изсвириха „Роуд 66“ и „Лонг Тол Сали“ и „Мъни“ и „Ду ю лав ми“ и след това свириха на бис „Миднайт ауър“ и „Ла бамба“. С една дума всяка една песен беше проста и разбираема и със сигурност щеше да зарадва насъбралите се хора на трийсет и няколко години, които смятаха, че хип-хоп беше нещо, което децата им учеха в училище в часовете по музика и пластика. Всъщност всички бяха толкова доволни, че след като „Соник дет мънки“ ги оставиха с усещане за страх и объркване, те прекараха последвалите парчета, които им бях приготвил, в седене.

— Това пък какво беше? — попитах Бари, когато дойде до уредбата, запотен, полупиян и много доволен от себе си.

— Добре ли беше?

— Беше по-добре, отколкото очаквах.

— Лора каза, че можем да свирим единствено ако бяхме научили няколко истински песни. Но беше много яко. Момчетата замислят да зарежем цялата попзвездомания и да свирим на празненства по случай сребърни сватби.

— А ти какво мислиш за това?

— Става, да. И без това вече се чудех за музикалната ни насоченост. Предпочитам да гледам как хората танцуват на „Лонг тол Сали“, отколкото как бягат към изхода, хванали се за ушите.

— Харесва ли ти клуба?

— Не е зле. Малко е нали знаеш, популистко за мен. — Каза той. Не се шегуваше.

Останалата част от вечерта беше като края на филм. Всички участници танцуваха: Дик с Анна (той стоеше на едно място и леко се поклащаше, Анна го беше хванала за ръцете и се опитваше малко да го раздвижи), Мари с Ти-Боун (Мари беше пияна, Ти-Боун гледаше някого през рамото ѝ, който явно го беше заинтригувал — Каролин), Лора с Лиз (която говореше оживено и явно за нещо беше ядосана).

Пуснах да свири „Трябва да те забравя“ на Соломон Бърк и всички отидоха на дансинга, ако ще и само от чувство за дълг, въпреки че само най-добрите танцьори биха могли да направят нещо с тази

песен, а никой от събралите се не можеше да има претенции, че беше сред най-добрите, че дори и средно добър. Когато чу първоначалните акорди на песента, Лора се обърна, усмихна се и направи одобрителни знаци, а аз започнах наум да събирам парчета, които да включа в сборната касетка, която щях да ѝ запиша, нещо с песни, които знаеше, и песни, които би слушала. Тази вечер за пръв път разбирах как се правеше това.

Издание:

Издателство „Кръгзор“, 2001

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.